

Ad Leg. 1, tit. 1, lib. 1, iuxta Armendarum recopilationem que
est sumpta ex Leg. 1, tit. 11, lib. 4, recopilationis a Sindicis facte
que quidem disponit: que se guarden las aboliciones y perdones
dados por los Señores Reyes, y que los que los tienen no sean
befados ni castigados por los casos y delitos perdonados con las
condiciones en las perdones contenidas =

Hec lex præterita tantum respicit negotia, et ceteris nomen non meretur
fuit enim quadam gratiarum confirmatio facta per Dominum Ferdinandum
cognomine Catholicum immediate post huius Regni cum Reg-
no Castellæ incorporationem, ne his qui a Regibus Don Joanne et
D. Catharina aliis Regibus prædecessoribus indulta concesserunt amplius
molestarentur. Et ex seve legisque contextu apparet.

Lex enim futura non præterita negotia respicit ut est vulgare et
probatur per tot in q. 1, et in q. fin. de constitut. Vbi notant. Rob.
Folch. Decius, Maxam, Beron, et alij. aliqua non spernenda conu-
lat Andreas de Craxa in dicto q. 2, num. 22 et num. 25, cum
duobus sequentibus, sed in hoc moram facit, legis notitiam commentum
non requirit.

illud tamen obviare oportet quod iustissime fuit in illa decretum
quod aboliciones et gratias a Regibus prædecessoribus concessas ratas firmas
moverent, nam actus semel a Principe confirmatus aliam non eget
confirmatione, ut in terminis observarunt Baldus Cons. 355 num. 6
6 Volum. 3. Peregrini, resolutione 66, Volum. 1. Et hinc, decisione 128
multisq. referentur. Petron de Leon in tractatu de confirmat. Regi
1 part. q. 17 num. 19, Unde manifeste infertur idioma quod
privilegij concessi confirmatio est utilitatis non necessitatis. quia
gratia et privilegia plurimum regum confirmatione vallata mai-
orem obtinere firmitatem nec dubitare fas est nec difficile autores
hoc testantibus adducunt, ut videri potest per Greg. Accarium
de privilegijs lib. 3. q. 20, num. 7. D. Valenzuela Cons. 79,
num. 125. Jacobus Canez Varras. lib. 3 q. 3 de privilegijs
num. 281. sed illud constans verumq. apud omnes est quod
privilegium licet non sit per Reges Successores confirmatum manet
utique validum et firmum, ad notata per Anthon, Alber. Paulij
de Castro, et alios, in lg. privilegia C. de sacros. lites, Bonum
utiq. est privilegia confirmare, sed necessarium minime et
notantur Anthon et Albericus, in dic. lg. privilegia. sequuntur
etiam Franciscus Viivius decis. 206, et Rabeta, Cons. 241 non
17, et quod Successor in Regno debeat utiq. prædecessorum factas
incorporare observare ex Matrisillo Petra, ludo, Baldo, et Deciano
Menochio et alijs probat. Doct. D. Joannes de Solorzano de iure
Indiarum lib. 2 tom. 2 q. 27, anm. 76. Vbi ex Baldo
notat. quod Princeps contraveniens facto antecessoris sibi
ipso Contravenire videtur, nam in eo duo concurrunt personas
et officij

Persona et officium. Persona Regia est organum atq; instru-
mentum per quos actus expediuntur licet hoc per se fiat et
fundet persona intellectualis in officio considerata quae quidem
Variatione subiecti non Variatur. Unde dicit Decianus
Cons. 25 ex num 41. Usque ad num 48 Volum. 1, quae
ideo dicitur contravenire sibi ipsi qui antecessorum facta
revocare intendit quia semper est Unum Imperium. non enim
quae a Principe conceduntur pendent ex potestate personali
sed Coronae ac dignitatis, et obiectat Joannes Andreas
Georg. allegat. 15 ex num 12, et eo huius probat quod
etiam Ignoramus quando Regis nomine conceit successor
obligat eo iure radicato in illa dignitate etiam non
iure potest. sed in nostro Regno hoc habemus Vicemortuus
receptam et omnes homini Reges dum fidelitatis iuramen-
tum per Regnum in publicis praestatur comitibus et pres-
tari consuetum est ius non dum legum sed privilegiorum
Usam et consuetudinum observantiam non ut ex tunc ne-
leges et privilegia robusti accipiant, sed ut certiori vinculo
iuris usantibus nexu ius antea Regnicolis questum cor-
poretur et notatur in gla in q fin, de confir. Utibi vel
imitibi, docte Oldrad Cons. 164. Prospiciam namque est
plura iura et titulos cumulare ad sui et proprii iuris Con-
firmationem, et ex parte probat D. D. Joannes de solozano
de iure Indiarum lib. 3, q 1, num 60, tomo, 1,

Sed quia gratiarum abolitionumq; materiam lex subno-
cti, aliqua de his non incongruum exit praelibare - et in
primis est sciendum et supponendum esse supremi Principis
(abique minime penurium) indulgere condempnatis securi-
tatem saluamq; constructum concedere carnis gratiam q; de-
linquentibus condonare et probatur ex l. delegati. l. q
ad Vestras § ex provincia ff de pœnis. l. q. C de Romf
damnatorum. l. q. in fine. ff de quæst. cum allis hu-
culenter Congerit per Peregrinum, de privilegii fisci
lib. 2 tit. 2 amum 1, Odavi Perusius non pauca adducit
de testat. in integ. lib. 2 quæst. 92 per totam. publica Oas
chi decisio 101 num 1, quam refert et citat Antonius
Hesaurus decis. 21, num 1, -

nemo enim potest comeatum vel remeatum ex tribus
concedere nisi qui suprema fulget maiestate. l. q. diuif
tres in prim, ff de pœnis. l. q. acta § fin. ff de re iudicata,
l. q. et per totum C de sentent. passis, neq; ad alium præter Prin-
cipem spectat gratiare delicta. Ut ea Bartolo et alibi pro-
bat Bonat de Regis Catholici præstantia q 38 num 1,
et 2 quod, de Prologo intelligendum esse omnes communi plu-
cito admittunt, qui quidem et Regum vicem gereret
eorumq;

2
Eorumque representare personam ex iuris principijs satis clare
ostenditur, iuxta totum titulum. Cuiusmodi quod dicitur alterius potest,
et Regia diplomata ad tantum numerum exhibitum expediri
concreta non minus clare testantur cum tamen unus sibi
scilicet Regibus omnibus praesens unus tamen omnia praesens
ipse non potest moderari necesse est de quodam sur-
rogato Vicario in unaquaque Provincia constituat in quod
se vita committit et transfundat, ut quemadmodum sigillum
Cera impregnum eadem ipsi formam et figuram praestet quam
habet absque eo quod ex sigillo aliquid detrahatur. ita
Præm huius clari ad ministros. Maiestatem transmittit
ut penitus in eos relinquat impressam absque ea quod aliquid
de maiestate in principe sicut in centro remanente aliquid
detrahatur. Ut novissime observabit Marcus Ciceron in Em-
blema politica. 16 pag. 108.

Ex qua quidem omnimoda representatione patet
ut praeter casus exceptos speciali principii nota moni-
bus alii eandem habent proceres potestatem in provin-
ciis sibi commissis quam ipsi Reges. Ut probant Thomaeus
Apothia in peculiari tractatu de potestate et officio procerum
Magistri qui plura subnectit de Magistratibus lib. 5 cap.
per totum. D. Solergano qui quinquaginta et plures au-
tores refert hoc attestant, ipsum videlicet nec requirit alios.
Sed iam opus est ut videamus an possit Princeps ita
potestatem extendere ut in omnibus casibus et delictis
sit indulgentiae locus, et ne in re ab aliis discussa prolixius
quam necesse est huic inhaereat commentis, quae ad praesens
conducunt solum hic quasi per summum adnotandum
et in primis hoc ut indubitatum Principes pro oculis
habent nihil facere posse iure privatorum iure, ut
namque partis remitti nisi ab ipsa parte non potest, ut notant
D. D. Galg. 2 Cde in ius vocando, Unde remissio a Principe
facta data partis lesione sine iniuria minime operabitur
ut per Andream de iure in cap. 1. Verbo bona contententis
idem Afflictus ubi penarum num 13. et num 53 nam
Principi non est permissum ius Tertij invito et relevante
ipso auferte ut copiose probat in hincmet terminis Pan-
ni in praxi de inquisitione tom. 1. tit. 1. quest. 6. num 18
videlicet non consueverunt Principes absque partis concordia
et remissione penas remittere aut gratias facere ut ad-
vertunt Notius in titulo de remediis ex sole Princi,
Clementina. nam 24. Maxanch, Cons. 162. Col. 2 Panor.
Cons. 6. sub. num 4. Vol 2, Grammat, Voto ultimo
in fine

Ultimo infra. Bartolom. Pentagolus Cons. Crim. 104
num & Vol. 1, Paci de Dico de Sindicatu in Verbo
pena q' anni tempore num. 2 et in Verbo Compositio
num 6, Quin Cons. 60 Volum. 5 Paci. Cons. 1. Volum.
Maximilius alius referens de Magistratu -

Item est sume attendendum ne ^{re} potestatis relaxentur ha
benda ut clementia Principis in multorum atq' Reipublicis
etiam conuertitur perniciem ut conuertatur si de
licta alias exceptuata ob remissionem multa manent
quorū iuxta commune Doctorum placitum. haec omnia
excipienda sunt, Crimen lese maiestatis diuinae et humanae
Donesico Maleficio, monetarum violatores, falsarii, aser
Vianum grauatorum. Delictum resistentiā committentes et ali
id genus, ut notant Cornilius. Rezaus de Regis Cato.
practantia cons. 38 num. 85, Martini, de Magistratu

Hec omnium e' causam requiri ad has causas in
gracias faciendas, modo sumus in generalibus abolic
nibus modo in specialibus licet semper in dubio praesum
iusta causa Principem motum finisse. Idem Bozelus an
69 ut ad num 84, Obi plures causas enumerat ex quib.
Principes iuste et rationabiliter moueri possunt, quando
vero credatur Principi a seenti se gratiam facere ex
qua causa et quando causa non expressa praesumatur in
Principe, vide Gabrielem hoc docte et diffuse declarant
in titulo de iure querito non tollendo Concl. 3 per totum
lib. 3, et in materia si casus occurrerit consule Joannem
Baptistam Fiorandum illam absolute et magna distincte
prosequentem, ad Julium Clarum in practi crimin, que
50 per totum,

et quod diximus de delictis exceptuatis in hoc nostro Regu
peculiaris ratione procedit iuxta instructiones. Prozeoribus
datis, quae quidem christianissimo et catholico Principi
dignis videntur et commendantur, in quibus hinc verbi
nocito Cohibetur indulgentia, ne intempestiva lenitate
audacia scelerum ad maiora crescat facinora iuxta illu
tationis de ira Dei q' 18 nam lege suerit ut per impu
tationem frant nequiores qui nequam fecerant. Et habetur
in q' forma tua 35 de sent. Excom. ita instructionum ver
ba se habent -

Item quis pro no suelo perdonan Rebelion ni muerte hecha
alebriamente ni con saeta ni fuego, ni que ayamuerit
a ofical de Justicia, ni hecho muerte calificada. nolo
perdonar. Pos. q' los otros perdones que haviere de ser
sea con parecer del Consejo auiendo perdonado la parte
Como q' lo haigo -

Per hanc Capitularem formam Proregibus est prescripta a
 qua non erit fas liciteque recedere, de quorum prescripta
 observatione agunt Ponte de potestate Proregis tit. 1. nu. 1.
 et tit. 7 §. 6. num. 3. Master, de magistratibus lib. 8
 q. 6, num. 35, 41, 146, et 267, Calixtus Ramirez
 de lege Regia §. 11, num. 6. Solomon de Indiarum
 gubernatione lib. 12 q. 7, num. 18 et 19, que quidem
 instructiones antiquitus Principum mandata nuncu-
 pantur quibus adstricti erant provinciarum Reges
 ut in simili dicit Justinianus nobella 17 et in autben.
 de mandat. Principis collat. 3. in principio. Obi osten-
 dit secundum eas esse provincias administrandas dicens a
 retro Principibus observatum fuisse ad administrationem
 certa precepta esse mandata Principum ea vocantes secun-
 dum que oportere eos gubernare, administrationes itidem
 ostendit nobella 24 ubi indicat hanc mandata in sacro
 laterculo observari solita ut Præsidibus in aliquam ituram
 provinciam darentur -

debent etiam et gratia hæc produci et presentari coram
 magistratibus ad quos spectat causarum cognitio seu
 apud quos delictorum processus pendet et agitur, quod
 non de inferioribus iudiciis intelligendum est, sed de
 Consiliariis Regibus et criminum questoribus. Vulgo
 Alcaldes de casa y corte, et sic in hoc Regno usu receptum
 est ut similes gratias si causa super quibus conceduntur
 pendeant in Regio senatu ibi si vero in la sala de
 los Alcaldes, coram ipsis interinari seu presentari debeant
 et si tales causa adhuc pendeant coram iudicibus inferio-
 ribus tunc interinatio seu presentatio facienda est in Re-
 gio Consilio quod utiq; in comuse observatur in praxi.
 Sed adverte quod multa seu gratia que a Proregibus
 fiunt in festis Paschalibus, en la visita quellamam general,
 in quibus assistit Prorex simul cum Consiliariis utriusq;
 Aula non debent interinari, sed statim mandantur
 executioni et effectum sortuntur, sed quomodo sit
 procedendum in hinc causis atque se extendat iudicij
 cognitio in eis, et an post gratiam exhibitam possint
 iudices ipsi manum imponere et alia ad materiam perti-
 nentia in terminis praxi stilisq; huius Regis aut dicitur hæc
 Consejo Camillium Borellum de Regis, Catal. pres, dict. q.
 28 anm. 42, Vig ad num. 68 -

Ad Regem & eiusdem libri et tituli desumpta ex G, v, lib.
tit, 1. Recopilationis de anno 1516 =

Por quanto el Reyno de nauarra ha sido y es eni. Reyno anti-
quissimo. y los Reyes de el se han de coronar y vestir en la Cui-
dad de Pamplona en la Iglesia Cathedral della segun el fuero del
dho Reyno. que el Virgimiento y coronacion se haga en la dha
Ciudad, en la Cathedral de ella =

De huius Regni antiquitate et nobilitate plura quae cumulari possent
relinquendo (nam licet hoc non sit extra meum affectum est tam-
en contra meum institutum) ad ea dumtaxat quae in lege nostra con-
venienter deueniamus, et in primis illud reponendum est quod Reges
debeant coronari, Pamplonae tanquam in sede primaria seu me-
topoli huius Regni et in Cathedrali dictae Civitatis ecclesia ut disponit
foris noster lib. tit. 1. G. 2 his verbis; Todo Rey de Navarra
se deve levantar en santa Maria de Pamplona en manera
como hom feito muchas vezes. quae verba inducunt necessi-
tatem verbum se debe inducit formam et necessitatem. ita per
Reges Aragonum coronantur in Civitate Caerangue et
ibi coronam et Regale sceptrum accipiunt ex eo quod dicta
Civitas est notabilis et insignis ut refertur in foro, vnde titulus
de iure coronationis et observat Molinus in verbo Rex Arago.
fol. 291. alia ad coronationem requirita referuntur in capitulo
antecedenti et expressius notantur ab Arnaldo obveniente in no-
titia Utinamque Saxonia lib. 2 G. 5, ubi quondam subnecesse
Epistolam Philipo Audaci francia Regi, a quo pro tunc Navarra
gubernatore transmissa, quam dicit fuisse expertam in quodam
Vetere libro manuscripto Regi tabularij Parisiensis gallico
Idiomate. ubi coronationis forma vicisusmodique a Regibus
paucis soliti propriis dixerit, parum aut nihil ab observans ab
his quae in usu nunc habemus, et licet nihil circa Originem Re-
gum in dictis foris expressum invenimus, non tamen est dubi-
tandum quin Navarra Reges Virgi convenierint ut ex histo-
ria testatur D. Pudentius, Sandoval Pamplonensis Episcopus
in el libro intitulado Catalogo de los Obispos de Pamplona, fol.
109: ubi ad litteram describit actum solemnem unctionis et coro-
nationis caroli sexti in Cathedrali Pamplonensi ecclesia celebrata
die 13 Februarii anno 1390, concurrentibus in generalibus
Comitiis tribus Regni statibus ad hoc ut moris est congregatio-
ni - quod etiam probatur ex quodam dotali instrumento
sen anarum constitutione a Rege Garcia facto in fauore
Stephanie Doonae sua exa 1075, quae correspondet anno
incarnationis Domini 1, ubi sequentia leguntur Ego
Garcia unctionus a Domino meo in Regno sublimatus.
quod

quod originaliter custoditur cunctis literis exaratum
 in Alati Benedicti Paganensi Caenobio. Ut refert
 idem Sambobal in dicto libro intitulo Catalogo de
 los Obispos de Pamplona - quod etiam probatur ex
 alio non minus autentico Documento Regum Joannis
 et Catharinae de anno 1499 qui quidem habet et custo-
 ditum originaliter in archivo Civitatis Pamplonae inces-
 alia multa Privilegia dictae Civitati concessa et transump-
 tum eius exiat in libro nuncupato del Becerro in quo
 continetur donatio per dictos Reges facta ad Universitatem
 seu publicorum studiorum creationem in dicta Civitate
 faciendam, ad quae et de potius in ea quam in aliobis
 studiis fundentur moveri affirmant, per quae dicta au-
 etiam disquesta y mas in rigna del Reyno assignor
 etiam in medio eorum otras causas y razones, como
 por ser Causa de la Diocesis donde la Iglesia Cathedral
 esta dedicada et todos los Reyes vel dicho Reyno recibien
 el Santo Sacramento de la Union y su real coronamiento
 Et ex dicto instrumento patet ubi haec continentur Verba
 Ex quibus satis probatum estat quod de Regum He-
 nariae Unionis ea nostra disponit et praesupponit. licet
 hoc in foro non inveniantur expressum. quod etiam
 auctoritate Petri Gregorij Tolosani probatur. qui quidem
 de Republica lib. 8. cap. 1. num. 11, affirmat Reges na-
 variae coronari et ungi mos fuisse in Pamplona -
 nec attendendus est Vehementius alioquin Vix sane Cuiusvis
 et diligens qui in locis supra citato affirmat ritum antiquo
 coronationis accessisse tempore Caroli quinti inq. Secundi
 Unionis solemnitate quod antea tentatum fuit a
 Theobaldo Secundo sed non obtentum, nam ex recitata
 instrumentis exor. Venerabilis convincitur et maxime ex illo
 in quo probatur Regem Garciam Unctum fuisse, qui Regno
 potitus fuit multis annis retro ante Carolum et Theobaldum
 de quibus Vehementius memoriam facit -

Sed et aliqua de Regum Unionis nunc profere neq. incon-
 gruum erit neq. a nostra lege extraneum: et in primis illud
 Ut notissimum notandum supponendumq. est Unionem a
 Deo maximoq. ordinatam fuisse, cuius iuru summi sacerdo-
 tes altare Vasa et Vestes templi aliaq. ad sacra peragenda
 ministeria destinata ungi consueverunt, Ut probatur exodi
 Cap. 29, ubi Dominus ad Moysen loquens ita ait. indues
 Aaron Vestimentis tuis id est linea et tunica et super humera-
 li et rationali quod constringes Vultu et pones Hyarum
 in capite eius et laminam Sanctam super Hyarum et o-
 ileum Unionis fundis super caput eius, atq. hoc ritu con-
 secrabitur, et Cap. 40, assumpto Unionis oleo Unges ta-
 bernaculum cum Vasis suis Ut sanctificetur. Altare

olocauda

Abbaudti et omnia Prusa eius labrum cum vase sua omnia unctio-
ale consecrabit: eo quibus duo probantur, primum unctioem ce-
Deo fuisse ordinatam, secundum hoc effectum fuisse ut tam Sacerdot
quam Vasa et Vestimenta Templi per eam consecrarentur. quod
etiam postea etiam percipiente Domino cum Regibus fuit obser-
batum ut de Saule probatur 1. Regum Cap 9, 10, et 15, qui Unc-
tionem accepit a Samuele Profeta, sicut et David, qui ex Dei
Electione et providentia Sauli in Regno successit, ut liquet etiam
1. Regum Cap 16, et lib. 1. Paralipom Cap 11, et 14, quod de se ipso
loquens divinus regiusq; spates testatur psalmo 88, accens inueni
David Sexum meum oleo sancto meo unxit eum, fuit etiam
unctus Salomon filius David per Natham Profetam, et Sadock
Sacerdotem, ut patet ex lib. 3. Regum Cap 1, et 5, et lib. 1. Paralipom
Cap 29. Posthac et alij Reges unctifuerunt ut Azael, Iehu Joaa
et alij, constat ex lib. 3. Reg, Cap 19 lib. 2. Paralipom, Cap 22 lib.
Reg. Cap 11, et Cap 23. et Paralipom Cap 23 et 24, et Apostoli ad
Sanctos infirmos etiam illos oleo ungebant ut habetur Dicit
Marci Cap 6, Evadentes predicabant ut poenitentiam agerent, et
Demonia multa euebant, et ungebant oleo multos egrotos
et sanabant,

Sed quia ex supradictis patet unctioem oleo fuisse factam, et
etiam sciendum plura in Ecclesia sancta esse dari, primum
enim est oleum Chrismatis id est unctiois quia Chrisma
grece latine oleum dicitur seu unctio, istudq; ex olivazum oleo
ac Balsamo conficitur, ac per Episcopos et non alios et in die
Cena Domini ut in Cap omni tempore dist. 4 ubi glossa quodapa-
det ex eo quod statim post Christi ascensione nunquam hanc man-
impositio facta fuit, nisi per solos Apostolos quibus Episcopi succer-
res, sic Damasus Papa in Epistola ad Episcopos ait, quod autem
solis apostolis eorumq; successoribus proprij officij sunt tradere spira-
limentum; tradunt et hoc Theologi in 4 dist. 7. Dicitur Thome
3 part. quest. 32 art. 11, Castro de Hexeribus 9° confirmatio
et nostrates in Cap quanto de Consuetudine. hoc oleo unctioem
foris Baptismatis Ecclesia altare Capud Episcopi et manus puer
Baptizandi in fronte et quando ipsi ac omnes fideles confirma-
tur, Calices et Patene, et quod ad haec sit necessaria unctio
Chrismatis admittit oleo et Balsamo aserunt Divus Thomas
3 part. quest. 72 art. 2 et 3, Magister Sententiarum in 4 dist. 72
ubi Catu praesertim Durandus ac Paludan quest. 1, art. 2, quod
etiam probatur in Cap 1 8 penult, Sacra unctioem et in capite novissime
de Consecratione distinct. 8,

Secundum oleum sanctum infirmorum quo utitur Ecclia
pro infirmis iam in ultimo vita discrimine constituta iuxta
illud Nini Jacobi in sua canonica dicentis, infirmatus quis
in vobis ut inducat Presbitero: Ecclesia et orent super eum
Ungete

7
Unctus cum oleo in nomine Domini et oratio fidei saluabit
infirmum et allebabit eum Dominus, de quo etiam vide In-
terim sessione 14 q 1, cum sequentibus.

Festum oleum dicitur Cathecumenorum, et isto oleo unguuntur
baptizandi in pectore et scapulis et etiam sacerdotum manus
Cum sacras initiatur ordinibus ut per Guillielmum Duran-
m. ration. Diuinarum officiorum lib. 6 q 74, num 21. et hoc oleo
etiam Reges ac Principes unguuntur ut ostenditur in summa
de sacra unctione § qui et aqua, Arnilla q 1 § oleum, Corsetz
de potestate et excellentia Regia lib. 2 quest. 14 et 23, Paris
de Potes de remilitari § quomodo. Bellarm. de sacra. Confr.,
q 8, Enxiquez lib. 1, de sacra. in genere q 11 num 1 lit. D,
Oseruandum est etiam quod Reges non in Capite sicut Pri-
mus sacerdos, sed in brachio ungi fuerit consuetum ad denotan-
dum quantas sit differentia inter Pontificiam et Regiam dig-
nitatem ut refertur in q 1, § Unde de sacra unctione. Trice
Verbis. Refert autem inter Pontificis et Principis unctionem
quia Caput Pontificis Chrismate consecratur. Brachium vero
Principis oleo delimitur. Ut ostendatur quanta sit diferen-
tia inter auctoritatem Principis et Pontificis, ungitur
etenim in Capite sacerdos quia Pontifex est Caput ecclesie
et persona capitis in pontificali representatur officio, Princeps
vero ungitur in humero quia factus est Principatus super
humerum eius, quod obserbat Petrus Greg. de Reg. lib. 8 q 7
plura ad hoc subnectit Albarus Pelagius de planctu ecclesie
lib. 1, q 56 in fine, et quod humerus principatum designet
probatur eo Deuterono q 33, et Genia q 2, Unde dicitur
humiliatione humerum pro hoc quod est regi in seruitutem
iuxta illud. Baruch. q 2, inclinate humerum vestrum et
Cervicem vestram et operam facite Regi Babilonis. Camillus
Boxae de Regi. catho. pres. q 49 anum, 20 vig ad 39,

Petrus tamen Greg. in dicto q 7 facit constitutum Regum
Cathecumenorum ex his qui conueniunt ungi, et videtur edf
hinc nostri Regni. Reges numerat, alios nostros praeter-
misit refert Camillus Boxae, dict. q 49 anum, 64, ubi
plura de unctione Regis Bambie; sed et illud praestare
oportet ex eo Reges nostros potentissimos ex multis utro seculis
viri unctione non facisse vno sicut ad hoc ex antiquissima con-
suetudine ius et facultatem habebant quia crebrius ungi con-
sueverunt Reges electiui quam hereditarij hinc primum
ut legem et Rom. Madena aduertit, in libro intitulo do-
la. Excellencias de espoma liter. q. hunc suscitari et reno-
uare

Renouari conuentionem, sequitur Baldus de Digni-
tate Regia q. 19, num. 18, nam licet hanc Regum
Unctio non sit proprie et Vera sacramentum improprie
et lato modo prout sacramentum accipitur pro aliqua
mysteriosa Ceremonia potest sacramentum appellari et
ita e intelligendus Roderi. Archiepi, lib. 3 q. 1. Vbi
loquens de Regis Unctioe, hanc subnectit Verba
decurrit se a Regis nomine temperare, donec in maiori
Eccleria Urbis Regis Unctioe acciperet sacramentum

Ad Legem 3 libri primi Tituli secundi, qua corre-
pondet Legi decima lib. 1, tit. 2 Recopilacionis facta
anno 1515 =

Quos agrarios quese hiciereu oneste Dorno
seam reparato sonel,

Non enim extra propriam Prouinciam sunt natu-
rales extrahendi ut agruaminihus uelentur ut
lege caruetur, quod etiam in Pragonia obseruare fit
mat Molinus in Verbo libertates 3 fol 209 quem
Citat Bernardus Vardasi in comentariis ad Pragoni-
sum foros ad titulum de Generali Curia Pragonien-
bus celebrata, et concludit Molinus quod proposita
querela in curia generalibus alicuius grauaminis
a Domino Rege illati, non poterunt Curia generalis
concludi nisi tali grauamine reparato, etiam si om-
nes in Curia assistentes prater unum consentiant
quod etiam repetit in Verbo Curia generalis num 40
fol 79, et in Verbo grauamen fol 165 num. 165, et
quod ipse qui grauamen et querelam proposuit
debeat precise consentire affirmat Vardasi loco super
Citato, quod duplici ratione fundatum esse et iure te-
neat, primo quia et si Rex noster tot prouincias subiec-
tas habeat totq, possideat Regna que ita potentissimum
efficiunt eius imperium ut omnibus formidolosum
existat, Vnaqueq, tamen ex his que vnita et
agregata fuerunt Regis Coronae suas partitas et pro-
prias leges retinent quarum respectu et etiam tenent
ut tanquam Regnum separatum debet unumquodq,
per se diiudicari, Regemq, et si tot Regnum Do-
minum tanquam illius proprium et peculiarem
Recognoscere

recognoscere, de quo aliqua non respuenda adiciuntur
in glosa ad Legem 1. lib. 2 tit. 5, que respondet legi 28
lib. 1. tit. 2, Recopilationis ubi stabilitum est ut re na-
turales huius regni possint extra illud extrahi nec alibi
iudicari in causis civilibus nec criminalibus, quod etiam
de Aragonensibus testatur Molinus loco ubi supra num 29
et habetur in observantia 2 tit. quod cuiusq[ue] universitat[is]
fol 6, ubi quod Dominus Rex extra Regnum existens,
non potest de se vocare aliquam universitatem neque in-
gultrare personas.

Secundo hoc fuit stabilitum ne naturales huius Regni
maioribus vexarentur sumptibus si extra Regnum
sua querela ad gravissimum illatorum reparacione
prosequi cogerentur, ut in h[uius] nostra exprimitur quod
maxime attendendum est iuxta ea que ad conserva-
dam primam ordinariorum instantiam et iurisdictione
observant, =

Ad Legem 3 eiusdem libri et tituli, cui correspondent. L. 3,
15, 16, 17, cum aliis lib. 1 tit. 2, Recopilationis.

Hac h[uius] cautetur, quos que fuerint llamados alas Cortes,
generales no sean hechados de ellas ni quedam ser mirri-
bridos, ni Redados en negociacion, ni entrada en las
dichas Cortes, y que tampoco quedam ser presos, restar-
dos, ni encarcelados por cosa alguna en los lugares a
donde fuerin llamados por su Magestad por todo el
tiempo que estuviere en las dhas Cortes, y asta que
Buelbomarus Casas no quedam ser compelidos a dar
fiangas de ellos a Justicia ni se les ponga embargo en
ningun contintad etc, =

Item a sui numeris exortitio e[st] arcendus absq[ue] cognitione,
causa nec suo honore pribanda, q[ui] cum venerabilis Obi
Decius num 38 col. ult. ad fin. de except. Menoch. de
Arbitri, ques. 55 in addit. plures hoc testantes, refert et
sequitur Cestep. Grat. discept. forens. q[ui] 509 num. 1,
et per totum Obi rationes assignat et extenat etiam ad
ofitias et beneficium concessa, nam beneplacitum debet
esse regulatum boni Viri arbitrio non absolutum prout
esset

esset si permitteretur ad limum reuocatio. Baldus in
l. ult. § 1, in 4 notabili, C. Com. de leg. Rum Conf.
181 num. 2 lib. 1, Felix in C. 1, Columna, ante penult,
de Constitut. Rolandus Cons. 13 lib. 3, nec potest conser-
uari aliqua precaria concessio estante aliquo recipere
facto iuxta Doctrinam Baldi in l. qui se patet
num. 10. Ut hoc scias quod si Princeps, C. Undelibe
et Socin. Cons. 4 num. 4 lib. 3, quod maxime et
Vagentius in casu legis nostra procedit ex eo qui pro-
curatores curiarum generalium nedum ad quiniuum
ius ex vi nominationis et acceptationis, sed etiam quod
intuitu exercitio istorum officiorum recesserunt a propriis
ipsorum locis et patria, ad locum ad celebranda con-
tia destinatum accedentes ut in specie considerantur
Fles. Cons. 155 num. 18 lib. 4. Gozadi, Cons. 5 num. 1
Socin. dec. Conf. 4 num. 4, lib. 3. quos Grat. refert
hac etiam vius consideratione dicit. C. 590 num. 4,
accedat quod Beneplacitum semper intelligitur de
Voluntate iustificata ut tradit Corneus Cons. 12 num. 1
lib. 2, Unde constituto de Alibitia seu dolo remouendi
potest officium iudicis implorari ad hoc ut remouetur
in sua manuteneatur possessione plura ad hoc cumulat
Gutiérrez lib. 3 pract. quest. 11 num. 2 et Gonzalez
De alternati, glosa, § 56, num. 41, =
facit etiam nam iudex non potest remouere nota-
rium semel electum vique ad finem causa esset
namq. honore et lucro prebere quod permissum est,
Castren. in l. testamenta omnia 18 C. de testamentis
Baldus in l. 2 in fin. Ut idem in tabellione nu.
C. quomodo, et quando iudex, et in l. 1 C. de sportibus
et idem procedere in aliis officialibus affirmat Roman.
Cons. 467. Boetius dec. 149 num. 14 et regulare et
imo in iure liquidissimum quod semel ad officium
electus sine causa resqui aut reprobari non potest
Ut late probant Petrus Sordus Cons. 41 in fin. Abul.
in C. Præterea verbo fidelitate num. 4, Franck.
Dec. 402 part. 2,
quod etiam corroboratur exemplo procuratoris sa-
lites Constituti qui post contestationem officii dominus litigij
ita ut

ita ut reuocari seu ab officio remoueri minime
 possunt l. procurator. l. post litem. ff. de procurat.
 quod a fortiori admittendum est in nostris pro-
 curatoribus, quorum officium honorabilibus
 estimatur, ut omnibus liquet, ac per consequens
 maiori a faceretur iniuria ut bene obseruat Gratia-
 in casum diuini de iuram. Confir. prim.
 part. 38 num. 19, ubi concludit quod officium
 Debet esse facultas reuocandi ubi maior versatur
 honoris formae iactura -

quid autem diendum est si causa subit ipse
 qua iustificatur pro ut de iure requiritur tunc
 permissam esse reuocationem, omnes supra ad ducti
 fatentur et magis specificè probat Boetius de iur.
 149 num. 10. et ante eum, dixit Baldus in l.
 sed et reprobari in prim. ff. de excus. tut. maxi-
 me si publica hoc suadeat utilitas. prout in ase-
 1022 probat Baldus ibidem, et in medico curus
 Reprobatio admittitur quidquid alias approbatus
 fuerit propter sanitatem et utilitatem hominum
 l. sed et reprobari, Adrad, Cons. 18 Circa. prim.
 articulo sed contrarium, ubi etiam de medico
 spiritali in quo maior periculum vertitur q.
 cum sit. az. artium. de stat. et quali, l. ut gra-
 datim & reprobari, de mun. et honor. et, Joannes
 de Platea ubi etiam ad Doctores extendit cum
 expediat habere Doctores sapientes et non rudes
 q. sedulo 38 dicit. -

Et quamuis in supremo Principe satis sit ad
 remouendum causamotus iuxta Baldi sena
 in l. fin. Col. Ult. C. de precibus imper. ff. Et
 Peum, Cons. 230 nu. 9 lib. 1. tamen multum
 debet Principi animaduertens ne ab illegi-
 tima causa hoc faciat, nec facere permittat l.
 2 & merito et si iquis a Principe ff. de quid
 in loco publico. l. 3, C. unde vi. l. 4, C. de e-
 mancip. liber. nam cum ad Principis offi-
 tium expectat iura tueri non e' credendum
 subuersionem iuris equitati uoluntate reuocari
 unde

unde nasci iniuriamum motuam. Unde iura nas-
cuntur. l. si quando. 35, in prin. C de iud. l. me-
minerint C Unde vi, plura ad propositum tribuat
Radulphus forner. vet. quot. lib. 3 q 2, ubi genuinum
verumq; intellectum adaptat ad to in d. l. 28 si quis adri-
cipe ff de quid in loco publico, quod et Priscorum Cesarum
exempla testantur et suadent et videre est apud Gonzarum
tom. 2 annal. Ophelinum in Adriano. Suetonium in Au-
gusto. q 56.

Quapropter etiam spoliatus a Principe si causa cognita
non fuerit est etiam ante omnia restituendus sicut spoli-
atus a privato. sicut in l. autoritate. Unde vi. Capicij
decis. 69 num. 14. Menoch. cons. 104 num. 74 et reci-
proca, remedio 8 num. 72 quid recus sit dicens cum
Cognitione precedente iuxta notata per Bald. cons. 295 &
flic. decis. 361. num. 12, et Paulum. Doris. cons. 99 nu-
lib. 4. que autem cause sufficiant si scire desideras consue-
Menoch. de Arbitr. dist. quest. 55 in add. lib. 1, -

Dicit nostrales hanc Universitatis procuratores aliorum in
Curia assistentes minime carcerando esse nec quavis
alia iudicialia molestia efficiendo viq; quo Curia disolva-
tur, quod etiam in Aragonia procedit.

Et ratione fundata nam videtur quod Vocati ad Curias
generales habere a Rege saluum conductum, quo dato
molestandi minime sunt, nobill. de Comitibus, q. 15 p. 2
temp. 2 Gozadi, cons. 22 num. 22. Alex. cons. 29
num. 1, et cons. 7. Vol. 6. Accius cons. 51, Unde si
Capiatus habens saluum conductum debet poni in pri-
vatum libertate, etiam quod a iudice autoritatem non
habente illud habuisset ad notata, per Fromb. dist. in
285 num. 1 vol. 2, nec dubitandum est quoniam per vocationem
per Dominum Regem ad comitia celebranda factam et iam
saluum conductum datum esse videtur, per ea que notat
Jacob. Camer. var. lib. 2 q 2313. Ubi questionem proponit
et decidit et idem ante intermiris tenuisse affirmat Belligo-
in specul. prin. Rub. 21 num. 4. illud tamen advertere ne-
cess est, quod etiam nostra lege canetur ut hi qui ad Curias
generales sunt Vocati necdum dum illa celebrantur mo-
lestentur, Verum nec illis visidubis, viq; quo ad propriam
revertantur.

7
revertitur domum, quod etiam de iure procedit, nam dato
salvo conducto in iure intelligitur etiam in re deinde ut
concludunt Alex dict. cons. 29 num. 1 et cons. 20. vol. 6 de
iur. dict. tract. de Damnis in 3 part temp. 2 quest. 17 et 18
Sed cum salvi conductus Beneficium per subsequens delictum
amittatur et sic per delictum commissum dum celebrantur
Comitia, in quo dubio, mihi distinguendum videtur aut
enim agimus de delictis antea commissis, et quoad hoc certis-
simum est beneficium salvi conductus nequaquam amitti, aut
agimus de delictis commissis postea, et nihil salvi conductus
Beneficium profuturum existimo, cum hoc neque conceat
datum neque possit dari quoad futura delicta legi si unus est illud
ff de pactis, quod pluribus probat rationibus Roseus, de do-
siles inter consilia Criminalia diversis, cons. 27 vol. 2 alia
subnectit Blancus, in prac. crim. vlt. datis defensionibus
num 34, sed adverte quod ad hoc quod habens saluum
conductum de quo in nostra legi possit incarcerari seu alia
affici iudiciali molestia, etiam pro delictis inter agendum
commissis, deest delictum esse grave alias minime
hoc erit permissum iuxta que notat Sanchez de iur. 282
per totam vol. 2, et diffusius Farinatus quest. 92 an. 25
cum sequentibus, in quibus namque negare captivam esse
occasione delictis praebere, sicut permittere in te libus non est
debet occurrere libertati in curia regentium. que vero delicta
dicantur gravia et que levia vide cum declarationibus
satis abunde explicatum =

De Regis Subutis vulgo, quantel & Alcabala ubi de
plurium legum intellectu agitur nec cuiuslibet per se
adaptatur commentum, sed materia
Una vna comprehenditur
in glosa

Duplex servitij genus in hoc Regno Domini Regi prestatum
quorum unum vulgari nomine Alcabala, aliud quantel vo-
catur de quibus sigillatim et divisim agendum est

Servitium vulgo alcabala nuncupatum, latina Vestigal
seu Gabella vocatur. non in hoc ut in aliis Regni per-
soluitur, sed ad certam summam et taxam est reductum

ut constat

et constat ex concessione servitij voluntarij, cuius honor
repetitur in omnibus Generalibus comitijs et ad litteram
insertus est in libro recopilacionis.

præstatumque hoc servitium per universitates modo et for
ma in actu dictæ concessionis descriptis ut patet ex l^{ra}
primærom. otorgamos y concedemos la abakala deste Rey
esta el ultimo dia del mes de octubre del dicho año por
que se cobren las quatro tercias de la dicha Abakala et
et in omnibus Generalibus comitijs hoc servitium ren
batur, demumque conceditur, ex qua quidem concessione
adstricta nament universitates et per patrimonij iudices
Vulgo oydores de contos y Juezes de finanças nuncu
pati, in executione executivæ proceditur, sicut et pro ser
vitio quarterium. qui quidem iudices in litteris,
executivis iubent solutionem vtriusque servitij fieri
unoquoque districto vulgo merindad receptori seu Fee
Saucario ad hoc deputato, partitum namque hoc Regnum
in quinque provincias seu districtus, et in qualibet ex his
est unus dictorum servitiorum exactor, qui tenetur ca
tiones redere atque sumas sic exactas deponere apud dictos
iudices regij patrimonij, tanquam ad hoc munus pecu
liariter deputatos

Sed quamvis hoc servitium (de Abakalagros) et
voluntarium Regnum et pendeat et persolvat. dubium
esse ratione et iure probatur mihi nam Regibus et
Principibus congrua iure naturali deventur sustentatio
medum ad dignitatem decenter conservandam, sed etiam
ad Regnum Provinciarum ab hostibus defendendam
ut late probat Ant. de Castro de lege par. lib. 1. q. 10 et
post eum Barquez in opus de restit. § 6 q. 1. dub. 1.
et sicut Reges tenentur regere inter subditos licere
iustitiam equalitate ministrare hostes depellere tran
quillitatem et pacem totis viribus et conatu procurare
vicini subditi deventur necessarium ad hæc Principi mi
nistrare sumptum, quod ratione nititur naturali cum
omnes obedire tenentur, non dignus est operari sine mer
cede sua, quapropter hoc tributi genus dicitur (et me
rito) iustum stipendium Principis, et nexus Reipu
blica in his tributis consistere, quia ad suam defen
sionem et regimen ordinata sunt dixit Cicero in oratione

pro lege

protegi Membra, Unde apud Romanos, ordo ad honorem ad-
 ministrationem destinatus in magno fuit habitu honore
 tamq[ue] senatorum ordinum firmamentum. idem Cicerone
 ubi supra, et in oratione pro Cayo Plancio his verbis. Utique
 que probat et comprehendit adiungam[us] ut id quod tu hinc
 esse putas, patrem Publicorum, qui ordo quanto ad iure-
 to sit in honore quis nescit. fuit enim Equitum Romanorum
 ornamentum civitatis firmamentum Reipublice, publi-
 corum ordine continetur, de quo plura apud Alex. ab
 Alex. dicit. general. lib 2 cap 27 et Carol Sigoni de antiquo
 iure civium Romanorum lib 2 cap 4, et sic Principes si
 opus fuerit possunt cogere Populum ad illud tributum prestan-
 dum etiam extraordinarium si ordinarium non sufficiat
 ut bellivino pluribus relatis tam divini quam humani iuris
 professoribus probat Thomas de Bene de parlar. sentis in titulo cur
 Rex a Basiliis tributum petere possit dub. 8 sect. 1, et dubitat. 18
 et ad quod Principem cogitatur certam summam assignare debet
 assignatis circumstantiis, neq[ue] hoc deest a Populorum pendere arbitrio
 ut concludunt Casco et Bagquez in locis supra allegatis, Unum tamen
 scias quod hoc tributi genus modo Vectigali modo collecta vel Gabella
 illud nominatum habeas in ordinarium et extraordinarium divi-
 sionem illa enim ordinaria collecta que tempore determinata
 et in certa summa et quantitate perhibetur. legim[us] in h[is] verbis q[ui]
 numerus ff de muris, et horis, l. ii qui, ff de vacat. numer. l. i. C
 eodem tit. lib. 10 Julius Ferrutus in tract. de Gabella, num 4. 75 Fran.
 Marcus in decisi. Belgicis 458 num 14 Vol. 1. Ludovicus Carbonus de
 Collecta lib. 2 cap 7 et de hac est noster sermo -
 Extraordinaria collecta ea dicitur que supervenit per accidens et
 per accidens variatur, ut notant Andreas de Orsina in cap. 1, quod
 sunt Regalia in v[er]bo extraordinaria collectio ubi ceteri Doctores
 Baat. cons. 180. Ferrutus ubi supra. Augustinus, Veror[um] cons. 150 nu. 9
 cum pluribus sequentibus lib. 3, que quidem extraordinaria collecta
 vel ad presentaneum seu imminens bellum, aliamq[ue] urgenti necessitate
 causas generari solet, et tale extraordinarium murus super iudicium
 anocitibus appellatur, ut aduertunt Henricus in Pub. Cde super iudic.
 lib. 10. Badius in l. fin. num. 5 C sine censu vel reliq[ue]. Marcus in
 tract. tit. de Fallis num. 2, et ante eum speculator in tit. de feudo §
 quorundam num. 67, et habetur in l. 2 C de mur. patri, Videndi
 sunt etia[m] precipitatos Marcus Anton. Natta in cons. 397 num. 2 Vol. 2
 Franc. Marcus dicit, 458 nu. 23 part. 1. Petrus Sarrus cons. 146 nu 20
 Vol. 1. Noctui. Petrus Greg. Pistorianus Synagmatu lib. 3 cap 7 nu. 3
 part. 1, et de Republica -

et latissime

et latissime, Camilli. Decret. ad Paul. in speculo Prim. Rub. 46 et
sunt et alia rub. n. 3. Sed quia ad hoc seunitium extrahoramarum
nostra non dirigitur scilicet presentia alligata, et sic scilicet de
ex quibus causis hoc iuste petatur et alia ad materiam pertinentiam
sunt post alios Thomam de Bene in tract. de Parlamentis. ubi per
versas sectiones, questiones, et corollaria nihil relinquit intactum.

Redeunt ergo ad seunitium horamarum vulgo Alamale in ma
le peribus comprehensionum, illud iure et ratione seunitium esse omnium
instotitum, tum ob rationes de quibus supra, tum etiam in signum
rejectionis, iuxta illud Dni Pauli, ad Roman. Cap. 13, omni auctoritate
potestatis sublimioribus subicitur, idcirco enim prestatum videtur
ut subiectio probetur, et probatur Cap. 2 de censibus. Cap. 11 de tributa
et igitur 11. quest. 1. ex Dni Ambrosio desumpta -

et ob hanc rationem stabilitas non prestat huius seunitij immunitatem,
neque habetur immunitas nisi qui specialiter ad hoc privilegium a Prince
meruit haberi, nam Princeps solum a collectis et muneribus immu
tate concedendi ius habet. leguntur munerum ff de vacat. muni. leg. 1.
hinc quia Princeps vacat. meum. leg. 1. et tot. tit. C de muni. nom. con
Dant. in leg. 2 cum. 1. ff de iure immuni. Lucas & Pene in leg. contra
bli. de 13 et 14 C de re milit. lib. 12 Cap. in cons. 58 num. 7
Surdus Cons. 278 num. 7 Vol. 2. Petrus Belluga in speculo. prim.
4. de in prim. rub. 7 Joannes Bodinus de Repub. lib. 1. Cap. fin. Cordus
Cap. de cons. Prim. in rub. Cap. 4 num. 30. Unde preterea seunitium
tate tueri debet exhibere privilegium et de illo fidem facere ex no
in leg. fin. 5 quoties ff de public. et vectig. Dant. in leg. fin. 5 Dicus
Franc. Mare Decis 285 in fin. Vol. 1. et Decis 41 sub num. 6 Vol. 2
Palmas aralle Cons. 71, num. 22 Vol. 4 et Cap. Cons. 451 nu. 2
Cui plerique sequuntur volum. 4 -

Nec est tamen de aduersus quod immunitas simpliciter con
non operatur quoad munerum et collectas horamarum auri stabilitas
legi in honoribus & qui muneris ff de vacat. et vacat. muni. Dant.
Dant. in leg. 1. C de vacat. pub. muni. lib. 10. Nicolaus Festus de de
part. 4 cap. 7 num. 46. Alex. Coru. 30, num. 14 Vol. 3 de tou
Cacharamus Decis. pedam 99 num. 50, Joannes Petrus Binnus co
12 num. 56 Vol. 1. - sed constituto ut deest de immunitatis privi
illi inficiari non deest, nam si sola verba Principis legi et contra
firmitatem obidere deest, multo magis probata obidignata et
tabellis & sic et quod Principi, instituta de iure nobis gent. et Cui
Verbum namque Principis deest esse firmissimum maxime in hi
de quibus potest disponere, ut in exemptione Gabelorum seu muni
nom. ut habetur 1 Regum Cap. 17. tantum enim operatur
de Principis interpositio, quantum in aliis iuramentum
solemne, ut aduertunt contra Doctores, in Auth. sacra quibus

Quod aduersus vend, et in Cap. cum contingat, de iur. iurando
 Alia in l. si quis maior. ff. de transact. And, Gard. lib. 2
 tract. de reuoc. obseruatione 59 et in propriis materiis et not. ff. de
 terminis. praeamb. textus in l. viii. C. de huius quia Prim. Decret.
 accep. lib. 10. et in l. immunitates ff. de agricul. et cens. lib. 11.

in quibus ad huiusmodi leges diuersificandam et in quibus conueni-
 ant, et an haec solutio gabellarum immunitas praescribi possit
 et quanto tempore praescribatur, nostrarum legum obsequio respectu
 et alia ad materiam pertinentia demonstrabuntur infra de qua-
 terius a Gendo.

Hoc seruitium vulgari patris sermone, quartel nuncupatum vo-
 luntarium dicitur, et in singulis comitiis oblato libello concessio-
 nis voluntarie offertur et ut voluntarium acceptatur et accipitur per
 suam Maiestatem, vel ipsius nomine per suum locum tenentem
 cum speciali ad hoc mandato transmissio. itaque post concessione factam
 eo contractu initio cum Domino Rege. De huiusmodi obligatum manet
 ad solutionem dicti seruitij, iuxta seriem et formam concessio-
 nis et non aliter, et cum conditionibus in illa expressis, quas Vicarius
 Dominus Rex tenetur et deet obseruare uti inuideliter et in-
 concusse obseruat.

Antiquitus hoc fundabatur concessio nempe seruitij, aut nouo Rege
 oratulantibus, vel Vigente Principum rei familiaris angustia
 aut si deo filia dicenda foret vel flagrantibus sumptibus solitis
 maiorem bellis. Sed postea continuata fortassis necessitas Principum
 ratum hoc et voluntarium exogandi officium in amplexarum
 consuetudinem venit quod ne Populo fraudi sit ut voluntarium
 acceptatur, uti hodie fit et antiquitus fiebat, ut patet ex quadam
 Rege praesedule de anno 1424, quam ad litteram recitat of.
 Bernartus dict. 62.

quod etiam procedit in alio seruitio de quo supra aliqua tetigimus
 dicto Alcaude, nam licet illud de iure de iure sit, necesse est
 potest per Dominum Regem eiusque officiales nec Regnum illud
 perire tenetur nisi concessio facta in Generalibus comitiis praee-
 dat, et quod magis est quod nec litteris suorum etiam omni
 compulsionem cetera ut licet ad hoc antequam concessio seruitij
 fiat debeat dispositum in l. 2 lib. 3 tit. 19, Remendarij
 Decretum cap. 10 lib. 1. tit. 14 recopilationis.

Nec nouum deet videri quod hoc seruitium voluntarium
 dicitur, quod etiam in aliis Regnis vix receptum esse nemo qui
 mediocriter in huiusmodi sit versatus ignorat, apud nonnullos
 seruitium hoc benevolentia recitatum exotat apud alios, donatium

et ideo benevolentia dictum affirmat Petrus Greg. de republ.
lib. 3 Cap. 6 num. 29, quia magnum voluntatis signum
periculis liberaliter, cum qui plus donat, plus censetur diligere
et Donativum ex eo quia quod nullo iure cogente exhibetur
liberalitati non obligationi adscribitur et ideo donatio ex tri-
matur l. 1. cum vulgariis. ff. de Donatio. sed ne in hoc
moram faciamus plura de Donativis congesta et luculenter tace-
reperies apud Camillum Bozellum in cons. 1. per totum Cent.
& ad quem lectorem remitto —

et quod servitium hoc de quo agimus licet nomine volun-
tarium dicatur in esse et substantia ut necessarium et precisum
videtur haberi, tum quia nullum aliud in hoc Regno pen-
ditur tributum, tum etiam quia ex tot concessionibus abiq.
variatione factis a voluntario recessum videtur. et maxime ex
eo quia donativa quae in alio Regno largiuntur non in
certa quantitate nec in dies renovantur et deferuntur, sed cer-
tam respiciunt causam, qua cessante etiam donativa cessant
nichilominus tamen non improprie nomine voluntarij huius
modi servitio adaptatur, nam et ut tale exhibetur in orbis
generalibus comitibus renovatur — necessitatum Domini Reg.
Causa adiecta cum protestatione expressa, ne ex hoc videatur
quidquam in praedictum immunitatum et exemptionum
huius Regni moliri seu excutari, cum quibus salus et
prestationibus acceptatur servitium, et re promittitur omnium
Conditionum adimplementum ut actibus tam rationis vulgo
otorgamiento, quam acceptationis liquet —

Sed ne in nominis quaestione semper insistendo reuelin-
quamus substantiam, supponamus ut de donativis sermonem
faciens Thomas de Bene de parlamentis dup. 3 Sect. 1. sup-
puit quod donativum quomodo nomine sit voluntarium,
et vera necessarium est, quia loco servitij habetur, et pro regem
Bello aliisq. necessitatibus adiuvando impensum esse oportet ad
quod Vasalli omnes tenentur, tum etiam quia ad Concessionem
dicti servitij non omnes et singuli consensus (ut praestent ne-
cess. est ut in vero et proprio donativo praestare ius esset) sed
sufficit maior pars in Curia assistentium, tum quia Primus
vel tertius annis Comitibus de plurimum celebrantur et in eis i-
remissibiliter hoc petitur servitium cum expressis literis
ad Proximum transmissis pro cuius effectu et executione tria
Regni Brachia seu status, Ecclesiasticorum scilicet nobilitatis
& Universitatum per particulares comoscantur literas ut
in Sicilia observari affirmat Thomas de Bene loco s. citato
et eo inde

et exinde probat quod et hoc scilicet in iustum debet
 habere omnes conditiones requisitas ad impositionem gabellæ
 vel tributi ex doctrina hanc Alstiferi. Silvestri Jacobi de Gra-
 fia, Pontij Mastrii a Ponte. Albari Velasqui. Petri Grego-
 et aliorum, sed his et aliis omni supponendum est quod tri-
 buta in triplici fuerunt apud Priscos Romanos differentia
 nam omnis pecunia quæ a Civibus Romanis pendebatur et
 conferebatur aut tributi aut vectigalis nomine habita erat
 tributum aut ex censu et facultatum ratione aut per capita
 aut extra ordinem imperatum fuisse notum est, ex censu
 tributum erat pecunia Populi imperata secundum rationem
 quæ tributa singulis pro portione census seu facultatum eorun-
 dem. Vectigal pecunia quæ vel venditionis vel omnino cir-
 cumjectionis nomine pensari consueverat, per capita eorum habita
 tributum a personis exactum ac personarum vase ac non vase
 patrimonij quæ capitaciones dictæ sunt a singulis personis
 per capita soluta tam in civibus Romana quam extra donec
 fuerint ab illis exempti civi Romanis et aliarum Provinciarum
 ut habetur in Legum C de capitacione Civibus Examen-
 et colligitur ex Cicerone in Oratione pro Sexto et pro Archia
 Poeta et ex Aulo Gellio annalium lib. 24 -

sed quia de vectigalibus iam est dictum et actum, de censibus tribus vel
 extra ordinem et præter ordinem consueto agere ac noscitur
 non tractat institutum neque etiam a personis, (hoc namque in
 nostro Regni nec nunc est nec olim cognitum fuit) solvenda gen-
 dum erit de illo qui ex censu iusta patrimonij vires pendebat
 quod nostro Voluntario servitio maxime assimilatur, sed
 si plura de Extraordinariis servitiis scire desideras (ad qua
 non raro Principis necessitas cogit licet aliquando per sordidam
 avaritiamve imperentium per Tyrannorum etiam servitiarum
 imposita detestentur historiographi) consule Petrum Gregorium
 Tolosa de Repub. lib. 2 cap 6, per totum ubi nihil antiquitatis
 in hac materia præsentaneorum non facit. sed nec in totum
 Extra ordinem petita et collata tributa aboret nam de illis lo-
 quens in § 4 dicti libri tertij num. 2. Hac subnectit verbes:
 sepe bellorum et negotiorum magnitudo cogit Principes or-
 dinarios Reipublicæ probentur arguere et augere et in dictiones
 super in dictiones vectigalia nova et immutata Extra ordinem
 imponere, non tam ad sui quam Populi utilitatem maxime
 et ubi ararium et flicus tam exaucta sunt et urgent ne-
 cessitas quæ legem non habet communem. sed suas amarissimas
 et Populus agrefere non debeat tibi imponi onera contribu-
 tionum quibus vita salus bonorumque Reliquorum conservatio
 paretur

paratus, quod etiam liberi faciunt et universis, si videret
innoxia Principis aut virginitate aut luxuria exau-
tatum fuisse antea etiam, omnia denique doctus Hele-
samus quae vicium ad Principem et Populum pertinent
brevis circumscripta tabula. alia reseriet quae ad hunc red-
cuntur compendium apud Thomam de Bene ultra ordinari
quos citant tomithedagos quam utriusque viri professor in
Dietrict, de Parliamentis dubit. 2. 3, et 4. cum alii per
Orisum tractatus.

ad nostrum vero semitum deueniendo illud simile esse
puto quod eo censu pensabatur apud Romanos. satis liquet
vicum semitum Lullius qui primus censum instituit; de
estimationem rerum et bonorum cuiuscumque iuris secundum
eum solui tributa licet crescente vel decrescente omnium
Patrimonio etiam quantitas persoluen da augmentum vel
minutionem acciperet ut inferatur ex scripto in l. 2 et in
l. 4 § qui post censum ff. de censibus, et ita intelligendum
est illud dicit Luca Cap. 2, scilicet octavianum Augustum
et primum censum universi orbis id est estimationem seu des-
criptionem bonorum et facultatum. nam et explicat Theo-
philus in § et Aditio in paragrafo ad illum inst. delibet
Census significat tabulam aut certam in qua Romani
facultates suas conscriberent ut belli tempore pro modo par-
timonij sui unusquisque conferret. fuit etiam apud graecos,
maxime apud Athenienses observata haec pars tributo cui-
us ex censu et bonorum estimatione et civis secundum
facultates suas obirent munera et Rempublicam adiuva-
rent, et probatur ex oratione Demosthenes de munibus
in forma autem consuali cavebatur ut nomen summi
civis et in qua civitate et pago esset et alia id genus
adscriberentur quod continetur in dict. l. 4 de censibus
nec poena deficit adversus eos qui se censui bona quae esti-
mari nolent vel malafide minoris quam valent esti-
mari peterent ut ex lib. Alicarnaseo et Conara
probat Philolan. de Reg. dict. lib. 3 § 4 num. 12 ubi
poena autem -

que omnia fore observantur in hoc nostro semitio nam
unaqueque universitas est descripta in libri legi-
libus vulgo livres de la Camara de Comptos. et iuxta
facultates ipsius est certa summa taxata sub divisione
postea inter vicinos ad hoc bonum unus cuiusque ad
matif licet in aliquibus universitatibus ex consuetu-
dinis consuetum sit. quae quidem inter vicinos
Distributio aequa est faciendae sane nec inequalitas

debrande

toleranda, ut exstat dispositum in l. 19 lib. 1. tit. 1 de re-
copulationis -

Reluamur immunes, sunt resolutione huius servitutis
Regis Conditio, dicitur, Prefectura hoc est. los de Real
Consejo y alcaides de Corte Domini Regis continetur ad
est aliquos ofitium in re reali domo tenentes. Equi et
Generosi ac nobiles vulgo dicitur collago de origen y
dependencia, duntaxat Domini instauracionis Palatii
Cabo de Armeria, y que tengam pechero, o, pechero collago
o, collagos. Vel quantivis ex istis qualitatibus, non enim
nobilitas perse immunitatem prestat, sed necesse est
et cum illa saltem una ex predictis qualitatibus con-
currant scilicet, que siendo noble tenga Palacio, o casa y,
sea de cab. de armeria pechero, o, collagos, nam ceteri
nobiles licet aequales in hoc existant has vel manifeste
tunc huius qualitatibus non habentes contribuere te-
nentur neque ex hoc quicquam nobilitati eorum deo-
gatur, sunt etiam exempla hi qui remissionem me-
ruerunt ex eo quia cum equis et armis, seu valis
sintiquitus nunc Arabibus duobus stipendiarii mili-
tia adoriuntur vulgo Remissionados de caballo y de
apie, qui omnes sunt eversifomes et de hoc fidem
sollemniter et cum testibus facere apud iudices Regis
Patrimonii, neq. etiam huius a servitio nuncupato. Alca-
bales immunitatem habent hoc namq. speciale pri-
vilegium desiderat prout de iure necessarium esse potest
nec moram facio in explicando que sint et dicantur
Alcabala seu Domus de Cabo de Armeria qui sean Pecheros
y collagos de is namq. si p. illatim agendum erit ha-
bemus enim leges proprias de hoc loquentes nec extra
huius Regni materiam peculiarem extrahere con-
gruum e, et sic ad alia transivum faciamus et ad ille
potissimum nempe -

Posit necne immunitas abusus servitutis
contribuione et solutione prescriptione
acquiri, et quantum tempus
ad hoc desideretur

Sed quid de iure procedat stabilitumq. sit secundum
leges nostras. Illud est notissimum, quod ganellanus
Exemptio quadraginta annorum mora preteritis
ut canetur

Vocatur in actu ipsius concessionis supra memorato
et ut certum et constanti presumitur in l. 4 lib. 2
tit. 27 Recopil. neque ad formandam hanc pres-
criptionem requiritur titulus, sed solum bona fides
sufficit.

Id quia dictae leges in foro antiquo huius Regni
fundantur et ad illud se referunt inspiciamus
illius d. Goto Rome (Hæc sunt formalia fori verba,
que tunc in quaranta annis hereditas sine malicio
et demandator entrando y saliendo en el Reyno de
Navarra el que latiene, no sea tenido a responder
ninguno por ningun razon lib. 2 tit. 5 Cap. 1.
fori generalis, sed quia de huius fori intelligentia
in suo proprio loco agendum est neque ad hunc pertinet
illud examinare quia quod dispositum est circa quan-
tum exemptionem prescribendam cavillari im-
minime potest neque in legibus hoc disponendis esse
predicto foro merito fit, quid de iure communi scribitur
cum sit scire oportet.

Dubius sane articulus iste iuri communi sententibus
perpensi merito videtur, nam ob legum intellectus va-
riam quam ob scribentium desiderium, pro hoc dolo ne
in iure nihil tam fixum constansq. et quod opugnari
non possit ne suberti dicam, sed neglectis his quae ad
statum non conducunt. (Hæc enim solum verum ad-
mittit et amat subtilitates spernit et religat) in hoc
erim. Practici speculativos antecellunt quod illi sunt
Veritatis sectatores. Hi subtilitatibus intenti sepe sequi
et quod docent ofuscant et docent quod ignorant. leges
claras esse oportet docentes non disputantes, ut dicit se-
neca Epist. 23, Unde congruum non erit lucem nebulis
clariorum effare, sed ad rem deveniendo aliqua ex
supradictis in memoriam revocare necesse est.

Tributum namq. aut solvitur in signum subiectionis
et in recognitionem Domini supremi, vel ad solvenda
militum stipendia ad communem huius Republicae
utilitatem, vel ex alia causa a precedentibus diversis
tributo quod in subiectionis signum dicitur loquitur
text. in Cap. 2 in fine de censibus, quod prescribi ne-
cquam potest sicut neque subiectio ipsa in qua sum-
ptus prescribibilis est q. cum non liceat de prescrip.

13

Et in ex opib, eodem tit, et de iure casario est tex in leg.
competit, 6. C. de Prescrip. 30. vel 40. ann, ex quo inferitur
Quintolus quod prescriptio tributi quod fit in recognitionem domini
Universali nullo tollitur tempore et cum hac distinctione illam
interpretantur et intelligunt civis, P. aldu et Salicetus, in d. l. com.
petit, idem Baxt. in l. licitatio de arum num. 2. ff. de publican.
Danzant, in cap. cum contingat num. 4. de foro compet. datur,
in l. imperium num. 20. vto limitata. ff. de iuris, omni. iudic,
et alij quamplurimi -

iste communis intellectus in se verus est quia tributum quod datur
Principi in signum universalis subiectionis prescribi non
potest, et probant Greg. Lopez in l. 10. tit. 18. part. 3. glof. 1.
Flores de Alena, var. quest. lib. 2. q. 21. num. 129 Cabedo
Decisione 66, num. 2. part. 2, sed restrictio solum ad hanc
tributi speciem non est vera imo contramantem et verba illa
cuius decus generalis est et patet ex verbis ibi tributorum
nomine solutum est et reversus ibi vel aliam quamvis annuam
publicam collationem, quicquid recideret Danzant in l.
in q. ad audientiam num. 18. de Prescrip. Nata conf.
226 num. 6. lib. 2, Baxt. in tract. de fisco num. 54 ad
finem cum alibi. nam contra eos verior est opinio quam
probant Castrensi Cons. 313 num. 2. lib. 1. Barb. de prescrip.
l. 2. p. 5. quest. num. 2. Co. xxv. in cap. possessor 2. part. 5. 2.
num. 7. vto 3, Cabedo dicta Decisione 66, quod etiam pro-
cedit in his tributi quae pro subemendis militibus im-
ponuntur iuxta l. 2. in fin. C. de exactori tributorum
lib. 10, ad tradita per Joannes igneum in l. necessarij
5. alias 4. part. num. 145 ff. ad Silamanum, nam
quae pro beneficio tuitione ac publica Principi datur
eadem devent habe re privilegia ac praerogativa et
prescriptione tolli non possunt propter praevitium et dam-
num publicum quod ex hoc resultat. Albar. valaf. de
iure Anglice. quest. 32. num. 4. in fin, argum.
ta in cap. tributum 23. quest. 8, et cap. quid culpatur
in bello 23. quest. 1. non enim datur quies sine ar-
ma, neq, arma sine stipendiis, neq, stipendia sine tri-
butis concurrari possunt, et dicit Tacitus, et explicat
H. Agostineta Novatus in cap. fraternitas 2. que.
2. num. 46, et quod fabellas seu tributa omnes se-
queantur solvere nec possunt se excusari vni et con-
suetudine contraria etiam si immemorabilis est
probat G. Joannes franciscus de la Roca alleg. 11
num. 1,

num 1, et sequentibus ubi plura de privilegio ad hoc
concerit, et quomodo intelligi restringi sententiam deusam
aliq' summa conditione subnectit -

Hoc idem dicendum est de aliis tributis destinatis a
Regum decentem substantiationem secundum Regiam
Dignitatem, in quibus eadem ratio militat que in
de quibus supra actum est iuxta textum in leg. fin. C.
privileg. Auguste, lib. 11 et dicta bona dicuntur esse de
patrimonio Regis, et ob id illorum prohibita alienatio
ac per consequens prescriptio, ut pluribus ad hoc relatis
probat Petrus Barbosa in d. l. compet. C. de prescrip. tioni.
num 22 et 23 -

Sed quid dicendum sit de prescriptione centum annorum
seu immemorabili de cuius vi et effectibus plura Doctores
mulant, quos plena competet memu. D. Joannes del cas.
No controuers. lib. 5 Cap. et de textu tom. 7 Cap. 24 et
alios refert D. Solorzano de indianum gubernatione to.
1, Cap. 3, num. 77, ex quibus aparet quod lex pres.
criptionem denegans de immemorabili non intelligitur imo
semper excepta videtur secundum qua notantur fra
quelus de vtroq' tract. in prefatione num. 19. Flores
de Alena lib. 2 Variar. quest. 21 § 1. num. 27 et
Dom. Covarr. lib 3 Cap. 13, num. 4, licet oppositam sen.
teneant alij quamplurim' et Barbosa relati in d. l.
competit num 16. nam regulariter tributata
iura Regalia prescribuntur tempore immemorabili
et sunt lex, hoc probantur. Et super quibusdam § pre.
terea de verb. sig. § 1, in fin. de prescrip. in b. l. de iudic.
a qua ff. de aqua quot. et distina. et quamvis in casibus
supra exceptis scilicet quando agitur de prescribendo
tributo quod in recognitionem Domini penditur. iuxta
text. in Cap. cum non liceat, de prescrip. vel in eo quod
ad militiam, seu ad tuitionemve Reipublice desti.
natus iuxta superius notata. si tamen non allegetur
prescriptio, sed potest privilegium acerat habere a
Principe concessum illudq' probet per tempus immemorabile
tunc non prescriptioni, sed privilegio abiq' dubio ob.
tinebit, ut in terminis docet Greg. Lopez leg. 7 tit. 29 per
3 glosa 1. No istam conclusionem limitatione. i. Alber.
Valesti cons. 141, num. 10 Cabero dict. decus, 66. num. 2
in prima

in prima parte cum explanatione tradita per Barbose,
 ubi legimus hoc tit. aliud enim e' prescriptio aliud tri-
 butu allegati probatio per tempus immemorabile Unde
 sub lata prescriptione non videtur allegatio iusti ti-
 tuli et illius probatio per immemorabilem prescriptionem
 et possessionem tanquam diversum ut dicit Greg. Lopez
 ubi supra et concludunt Azetia, cons. 25 num. 14 -
 Felinus in Cap. accedentes num. 6, Ut fallit textus
 de prescript. Quenchtinus lib. 1. de execut. mand.
 Cap. 12 num. 7 et 8, Rega in leg. quominus num. 102
 ff. de flum. quod etiam procedit data incapacitate eo
 parte prescribentis dum tamen ultra titulum eo
 immemorabili probatum fama privilegij concurrat
 ut ex pluribus probat Barbose in dict. leg. omnes
 num. 45, ex quibus defendit quod dictum fuit a
 Menchaca contra, illius, cap. 84 num. 13, ubi loquitur
 de quadam lege ordinamenti qua prohibetur pre-
 scriptio exemptionis gabellarum vulg. Alca balaf
 Sicut immemorabile non esse exclusam respectu
 tituli ex illa resultantis, etiam si expressis ubi
 lex etiam immemorabilem revocat, quia adhuc
 potest allegari privilegium et illud per immemo-
 rabilem possessionem probare. Videndus Rebuff
 in pract. Beneficiorum tit. de iure beneficiorum
 num. 38 ex quo refutandi sunt Covarruvias
 Decis. 11 num. 85 in 3 part. 9 absolutus num. 87
 qui tentent in prohibitis prescribi non sufficere so-
 lam tituli allegationem, nisi etiam per formam
 titulus probetur, atq; etiam refutandus venit filling
 in Cap. cum ex officio num. 13 de prescript. qui
 hoc idem affirmat licet alia auctus ratione dicit
 namq; quod ubi Princeps non solet concedere titu-
 lum allegatum, nec verisimile est illum concessisse
 non videntur sola allegatio, nisi forma admira-
 culo corroboretur, nam hoc ultra superius notata
 convincitur ex tex in Cap. 1. in fine, de prescript.
 in 6, et ex his que in terminis observant Palaf
 de prescript. quest. 2 part. 1. § prim. num. 58
 et 60 et Polandus Conf. 8 num. 5 § lib. 1.

et confirmata

et confirmativa hęc sententia ex eo nam memorias
prescriptis habet vim tituli, ut communiter notan d.
in l. 3 § ductus aqua ff de aqua quot, et est una, sap
in l. 9 certis limitat, 10 C de pactis. Ponsa cons. 23 n.
19 et seq. lib. 1. Boeri decisione 30. Doct. Covarr.
in Reg. Poser in par. num 8, Garcia de nobi q.
12 num 54 et seq. Fontanella de pactis tom. 1. d.
gla 17 num 30. Den Joannes de Solozano de iure
jurium lib 3 Cap 3 num. 76, et quod immemorata,
habeat vim tituli validioris quia Principe potest
et concedi latissime in omnibus actibus probat Jo
Joannes del Castillo lib. 7 de testis cap. 27 pertra
et insinuat vulgaris tex in dict. l. 3 § ductus
omnes namque affectus operentur que de iure pos
procedere et produci et Privilegium ex immemor
li resultans supponit omnes clausulas et qualite
tes necessarias ad sui validitatem anagis propriu
Unde dicit Caphalus cons 459 num 1, et 2 que
hęc prescriptio vel consuetudo dicitur habere vim
Secreti privilegij solemnitatis vel expressi pacti
et presumptionis iuris et de iure. Vetustas enim
legis obtinet rebur l. 1 § fin. ff de aqua, et plu
arceda, et semper pro lege habetur l. 1 l. 1 l. 1
in primis eodem, comprobat Bellonus cons. 1. nu.
et 6 et cons 458 num. 36 usq ad num. 71, et
privilegium tacitum et presumptum quod ex
immemorali causatur potentius et firmitus e q
expressum, nam ut dicitur potest, a Principe reu
cari illud minime iuxta tradita per Secreti
in l. 1 Creditori C de Pactis. Argon Orabetu
Cons. 649 num. 9 et 10 Vol. 4, nam veritate
pacto tituli et concessionis expressa equiparatur
ac proinde habetur ac si titulus incensus
et potentissimus produceretur, et omnem et
quoncumque titulum includit alio specifico
et expresso fortiore et validiore nam al
vexus titulum expressum ponunt multa obin
que

quod aduersus hunc propositum non admittitur et hanc
probat idem. Don Joannes del castillo de Fentini Cap 3,
num 8 et 10 et Cap 7 num 22 Cap 22 per totum 28
num 7 et antea plura cumulatim lib. 5 controu. Cap.

Ex quibus tutum videtur consilium quod aduocati sua-
set Ludouicus Molina de hispan. Primogeniis lib. 2 Cap
num 75 ex mitis Rustis. Lamsio Mena et Rustis Et
quomodo causam ex sola temporis antiquitate possunt
defendere nullo modo titulos producant, quod repetit
Petrus Barbosa de descriptione -

Hoc consilium accipiendum cum temperamento per
Molinam notato num 76 ne aduocatus Ut clientis
Causam foueat suam scientiam honoret -

Sed ad hoc ut in eadem hoc contra Principem
hoc factum producant titulos ut dicit allegato (in quod dicitur
esse cauti et averti aduocati) sit necessaria ipsius Principis
scientia et tolerantia, in quo plures negatiuam constan-
ter partem tenentur. Alex. lons 6. Vno Asermate lib. 1.
num 4. Vsq ad finem consilij Barbus de praerog.
in 2 parte 3 prim. quest. 6 num 22, ceterus Semer
Conf. 158 num 12 Vol. 2. Rubius cons. 21. Viroet
diligenter considerato num 7, Aldrad, cons. 296 in
cipit de iure Rubius cons. 15 num 9. Joannes Baptista
Cofa de facti scientia et ignorantia in p 22 num 2.
Menoeh, lib. 3 praerog. 132 num. 71. Ho praeterea. D.
Joannes del castillo plures referens tom. 8 q 23 58 sub.
num 36. Joannes Baptista Ferrerius cons 141, nu 3,
per totum. 9 Palencia, Velazquez tom. 1. cons. 72,
num 7 4 cum duobus immediatis. Comperius Var 2,
3 part. Cap 4 num. 160. nec inferiori numero
Doctorum per affirmatiuam titulum quos ad longum
refer. D. Joannes del castillo dicit tom. 7 Cap. 28 nu 4,

Sed hoc desiderium facile ad pacem et concordiam re-
ducitur nam tenore scientiam non requiri non
illam necessariam non esse, sed non esse specificam pro-
bandam cum exanti temporis casu presumatur et
probat in castillo ubi proxime et in terminis. Ludouicus
Molina de hisp. Primog. lib. 2 Cap. 6 num 45 et elefan-
ter Barbosa in dly competit num 129 cum duobus
Sequentibus

sed omnia que dicuntur deo immemoriali presump-
tionem limitari et rescindi oportet, quando res verum
naturam vel rei evidentiam non potuit contingere rebi-
tulus qui erat presumendus nam tunc immemoriali
probatio non probat quod defacto nec de iure arguunt
non potest iuxta notata per Barbosam in Dub. Cde
prescrip. 30. vel 40. annorum et hancem Faxcia
de nobili gloria 12 num 80 -

an vero possessio quadraginta annorum cum titulo eunde
robore firmitatem cum immemoriali vide qua supra
hoc adducunt Castillo dict. l. 5, et Barbosam in l. 4
compens num 62, et cum his ad alia progrediamur -

An Clerici in hoc Regno sint
exempti a feudis et
lutione, et quid de iure?

Per legem 1. libri 1. tit. 1. recopilacionis quid circa
clerico/ eorumque bona observari debeat, sed quia lex
plures casus decidit si singillatim desingulis videamus -
Bona clericorum aut sunt ex hereditate seu primitiis
provenientibus aut aliquo beneficio seu capellaniam
annua, talia que in titulum beneficii transierunt
ad sacros incipiendo ordines, vel destinata sunt ad con-
ducendo transportando, vel fructus ex similibus suis pro-
venientes, vel ad collendo a gros, et sunt annua
arratare aliaq. annua seu per annua de annua
vel ultra predictos casus sunt bona patrimonialia
propria et libera que proprii colunt sumptibus, et
nihil de iure solvere tenentur, et lex nostra statuit
et declarat, sed si Clerici ista talia id genus gona
ta propria tenent et possideant eay, immittant
in communia parochia, vel dediti sint mercatoribus
vel negociationi ita ut magis questum quam tantum
dignitati gradum attendant et secularibus negotiis
immixti a proprio munere officioq. abhorrent, in istis
duobus casibus immunitatem non habere dicuntur
et declarat nostra lex, sed quid de iure statutum sit
videamus -

Item primis illud est in examen deducendum cum
Clericorum

Clericorum exemptio a seculari iurisdictione quo-
 ad personam eodem modo quoad bona. cuius iuris
 descendat in illos fundata existat, in qua quidem
 questione si resolutio capienda sit ex numero 222,
 non esset facile illos ad calculum reducere nec di-
 viduum componere, et firmatissimam namque partem
 contentam tenent et defendunt et tenuerunt be-
 nignum utrum in opposita sententia seculari apud
 Monte arna mouit post Piosam in Cap. si
 imperator dist. 96, et in Cap. quamquam de cen-
 suris in 6. Inuentus in Cap. 1 de maior. et ob.
 Abbas in Cap. eulenia num 6, de cont. et. Nauarra
 in Cap. nonit de iudiciis notabili 6. lex. 1, et
 quamplures alij tam ex theologia quam ex
 iuris peritiis quos referunt Monta de iurisdic.
 part. 2 Cap 6, Salixtus Gomez de lege Regia
 Cap. 27, et § 27 num. 9 in gloria lit. V. Verba
 et ratio est quare sit, et nominime Thomas de
 Seno de Parlami. tit. om. Dea posit grauiare
 ecclesiasticos dub. 27 sect. 4. et num. 1 qui qu-
 dam subsequentibus subcentionibus ex sacris scrip-
 turis locis ex traditionibus ecclesie summorum
 Pontificum autoritate, conciliorum sanctionibus
 et ratione etiam hanc fulcit et probat sententiam
 ipsam videtur nil enim ex dictis pro ea non
 repetit -

oppositam vero partem timentur et defendunt
 plures alij alios referentes, Conedo Canon. q. 4
 num. 21. D. Joannes del Castillo tom. 7 de Festis
 Cap. 9 num 14. Ceballos Comm. quest. quest. 55.
 et de coerritione per viam violentiam in prologo
 num. 9. Dioma in tract. de immunit. eccles.
 res. 1. Molina theologus de iust. et iur. disp. 31
 Carlobatus de iudiciis lib. 1. tit. 1. disp. 2. quest. 6,
 sect. 4. num 401. Soussam Puebla contra Dominum
 Cap. 12 disp. 21. Decreta de materia Regia Cap.
 5 num. 5. Morla in Empares iuris p. 1. tit. 2
 quest. 12. Salgado de Regia protectione 1 part.
 Cap. 1. preludio 3, num. 227.

qui omnes cum D. Louaxunus pract. Cap 31,
 num. 2 affirmant clericorum exemptionem
 seu

seu immunitatem esse in spiritualibus seu de iure di-
vino, in temporalibus vero de iure positivo, quibus
adde Doct. Cardin. Bellarm. lib. 1. de cleric. Cap. 28
per totum. sed ut omnia inno autore comprehendam
omnia absolute, videndus est D. Joannes Baptista
de laza de decisi, Gromat. tom. 1, decis. 4. num. 17
Usque ad num. 21, qui simili vius distinctione
auctorum bellum ad Pacem reducit, quod etiam repetit
tom. 1. alleg. fiscal. alleg. 27 num. 28 -

sed quomodo cum hoc sit etiam conciso quod ex omni
clericorum in temporalibus non a iure divino proce-
dat, sed iure tantum positivo ritatur, illud tam
constans verumq; e, quod nullo modo revocari poterit,
nec in derogationem aliquid statuere secularis Prin-
cipes hoc namq; illi interdictum, prohibitumq; esse
non licet dubitare, cum unaqueque Respublica sit
per se sufficiens ad sui conservandam iustitiam bene-
que iura communitate potuerunt eximere ecclesiasticos
eorumq; bona a potestate seculari, quae alteri tantum
proest Respublica, ut advertunt Covarruvias Prae-
cap. 31, num. 3, et Victor de potestate ecclesiae, resol. 1.
quest. 6, num. 5. Unde leges statuta aut edicta
Principum secularium etiam si ecclesiae sit favora-
biliora, non litigant ecclesiasticos nisi accedente
summi Praesulis Pontificisq; auctoritate confirmata
ita resoluit Holand, cons. 57 Vol. 2, num. 27
Thomas Gromat. Cons. 1, num. 38. Alex. cons. 95
num. 4 Vol. 2. Petrus Surdus Cons. 2 ex num. 15
Usq; ad 20, Carolus Grasat, de effectibus Clerici. efus
2 ex num. 42. D. Joannes del Castillo de Tentivi
tom. 2 Cap. 3, num. 10, Salas de legibus disp. 14
sect. 8 num. 104, Suarez in eodem tract. lib. 3 Cap.
34 num. 11 Bonacina etiam in tract. de legibus
disp. 1. quest. 1, punct. 6 num. 27. Baldus Theol.
moral. lib. 5 disp. 33 num. 1, et disp. 35 num. 17
et 18 Thomas Sanchez 2. tom. moral. lib. 2 Cap. 4.
tit. 55 cum aliis -

ex his inferitur quod Principi seculari non potest
collectis onerare personas ecclesiasticas etiam quoad
bona propria et patrimonialia quocumq; titulo modo
hereditatis

modo hereditarij legati, donationis, emptiois, vel alio simili
 illa possideant, nam dignitas personae non sufficit immunitatem
 in bonis quae personae adherent, nec persona potest dici plena
 et perfecte exempta, nisi etiam concessa illius exempta sint,
 et ita post Abbatem, Decianum, Felicium et alios car-
 mistas in la. 9, lectura sanctae Marci de Constitut, probat
 Nota Romana in una Libanensis Sacella de anno 16to
 coram Martino Suarez lib. 4, de legibus, Cap. 25 ann. 4
 plures referunt Antonius de Marini in quodam, desol. Cap.
 37 num. 9, alio aut Marthea de iurid. par. 4 Centur. 1,
 casu. 49, num. 9, Castus Palau tom. 2 tract. 12 disp. 10,
 puncto 9, late Castillo de Geroni lib. 2 Cap. 9, num. 16, Cur
 Subrectorum e Parboja in collect, tom. 1, lib. 3 tit. 49 et
 Cap. 4, num. 4, et de iure ecclesiae, lib. 1, Cap. 39 § 5, nu. 6
 quod etiam probatur ex Cap. 1. de immunit. eccles. et ex de-
 ment. Inia extra, de leg. Cap. quamquam de censibus ex
 aliis iuribus in quibus uniuersim prohibetur ne eccl-
 iastica persona aliquo imponantur gabellae, sed quod ipse
 Curamq. bona immunitatem habeant, cum quibus con-
 danti est nosse legi sanctio -

Sed an quae ad ea quae clerici negotiantur extendatur
 immunitas. Respondendum est negative, quod etiam per
 Legem nostram de iuribus extat, et probatur ex Cap. de
 Vita, et honest. Cleric. et ex Cap. quamquam de censibus
 in 6, sumpto argumento a contrario sensu, sed an ad hoc
 sit necesse quod tria praecedat monitio, de negotiatione
 distat, et habetur in Cap. ex literis 16, de vit. et honest.
 Cleric. ex quo recte colligitur glossa ibi, et Petrus de ledes-
 ma in summa tom. 2, tract. 17 Cap. 2 conclus. 17
 Ecclesiasticos ante triam monitionem non tenentur solvere
 Vectigal ex his quae negotiantur, quem alio referens ci-
 tat Ferrina de monn Regia part. 2 Cap. 24 num. 35
 Sed de hoc vide Putierrez de Gabellis lib. 7, quest. 94 per
 totam Martheam de iuridict. part. 4 Centuria 1. casu
 3 ann. 2, et Alcallos de Legit, per viam Violent. part. 2 § 62
 et Ratio cur ita severe prohibeatur clericis negotiatio
 est quia valde indecorum videtur Ecclesiasticis huius
 captandis incumbere, tum quia valde occupat animus,
 tum etiam quia res plena est periculis, iuxta illud dicitur
 Pauli 1, ad Thimotheum, habentes alimenta quibus
 vegetamus

Detegamur. huius contenti emus, nam qui volunt duntaxat
fieri incidunt in tentationem et in laqueum diaboli
et desideria multa inutilia et nociva, quae emergunt
in interitum, et perditionem. Radix enim omni-
um malorum est cupiditas, quod etiam probatur ex
Cap. consequens Distinct. 88, Cap. finis, De vita et honeste
clericorum, Cap. secundum. 6, ne clericus vel Monachus, pu-
ra ad hoc vide apud, Carolum de Fran. in tract. De defectu
cleri, effectu 3 num. 1, et sequenti -

quod autem dicatur negotiatio, et an emere rem de-
bit materia ex qua aliquid conficiantur, agros proprios
colere ut fructus vendant, lapides vel metalla ex pro-
priis fundis cadere seu eruere ut in aliam mutent
speciem, greges in suis praediis alere ut ex fetulacte et
lana, pecuniam adipiscantur, vel ut ipsa animalia
in unguenta vendunt, resoluunt Medina de iur. q.
Caus. 2, De bell. part. 2, quest. ult. sect. 1, et 2, in
luna de iur. et iur. tom. 1, tract. 2 disp. 19 lib. 5
Cap. 6, dubio 7, Marolus dict. 4 part. casu 3, nu-
3, et 10, -

Neq. etiam pro negotiatione habeatur fructus ex bonis
patrimonialibus provenientes transferre, ut melius
et carius illos expendere et vendere possint, ut vult
privatos probant illos et alios referentes, Barbosa
in collect. in iur. Canonico, tom. 2 lib. 3, tit. 50,
Cap. 6, num. 3, Ricus in praes. tom. 1, Resolut.
317, Castus Palau tom. 2 tract. 12, disp. Vnica par-
3 num. 16 -

Posint ne Iudices seculares cogere,
ecclesiasticos, ex his que nego-
tiantur ad solutionem ga-
bellarum, quando cer-
tum est, immunita-
te Status exuto
esse,

Huius questionis, negativae respondent Palau in leg. de iur. i-
Cede Episcop. et clericis, Abbas in Cap. qualiter in fronte
Iudicis, Roland. Cons. 71, num. 25, vol. 4, Siquilante
De privileg. Clericorum, Cap. 8 dub. 1, num. 33, qui credit
Bextrinomy

Bertachinum Nattam, Carolum de Graui, Wolffius
 et alio. Anguian, in tract, de legibus, tom. 1, lib. 2 contr, 18
 num. 14, et sequenti, sed affirmatiuam tenent et sequuntur
 Sena Alexia in pragmat, taxat parisi, conclus. 8 num. 23
 Vasarte de Faulhi Cap. 12 num. 24, Firag, lib. 1, de senac,
 Cap. 23 gl'a 1, num. 21, Rufinus in Clement, 1, de off,
 Ordinis, faller, 4, Regula. 2, Carriolanus in Nulla lene
 Cuiusmodi, 15, fol. 945, Ramirez in tract, de lege Regia
 § 27 num. 12, plures referens, Salgado, de protect. Regia
 tom. 2 part. 4, Cap. 14, num. 100; sed huius et alij, hanc
 firmantem sena cum limitatione loquuntur, scilicet de in
 hinc casibus iudex laicus procedat contra bona temporalia
 Clericorum, non vero contra personam, ut late concludunt Farn,
 de inquit. quest. 8, num. 26. Martini de iurisdictione
 part. 4, centur. 2, casu 138, Serrus Consilio 326 lib. 3,
 Afflicti decisi, 230, et plures alij —

Ad Legem 2, lib. 1, tit. 3, Armeniarum,
 que correspondet legi 4, lib. 1, tit. 3 -
 Recopilationis; que disponit =
 quos Vineros, y Suezos guarden las leyes del Reyno —

Superdactarum, sciendumque, quippe esset, leges condere deficientes
 legum obsequantia, ut enim legum et auctoritas non con-
 sistit in literis et scripturis, nam hec nihil possunt, sed in eo
 quod magistratus et iudices, eas confirmant exhibentque omnibus
 eorum operum implorantibus, itaque perinde dum leges execu-
 tionem demandantur, firmitatem, valoremque obtinent, sicut et
 ipsi firmi per se sunt, ut dicit Demosthenes in oratione
 contra Midiam, et Plato dum de bene construenda firmandaque
 Republica precepta subnectit, repemur optimos Magistra-
 tus antequam legibus, quod leges absque ipsis ociosa et inutilis
 videntur, unde Martianus in lege nam et ipsi de
 iure, et iuris, dicit Magistratus esse vira legis vocem
 que et legem loquentem appellauit Cicero lib. 3 de legibus
 et in oratione pro Cluentio, ministro legum, ipsarumque,
 interpretes iudicis, addens quod, ob id omnes leges serui-
 sumus

sumus, obsequi esse possumus, lex enim dicitur, quod faciendum
sit, sed si non facit, nam opere Magistratus infringit. l. me q,
leges cum § 5, sequentibus ff de legibus —

Ex hoc evenit quod sententia contra leges lata est ipso iure nulla
neque necesse est ab ea provocare, nam iudices non aliter deventi
dicere, quam prout per leges constitutum et prescriptum est. Utrique
textus, nisi de off. iudicis, in primis, et quod sententia contra leges lata
pro nulla habeatur probatur ex textu, in l. 1. § item cum ff que
sententia, in app. res, l. 1. si expremimus ff de app. l. 2. 6
quando provocare non est necesse, Cap. 1. Extra de sena et re iudi.
Ubi notant communiter D. D. Ancharan cons. 372 in principio.
inimicam quamq. facit legibus irrevocantem se conditoribus Ca.
bet, qui vult, seipsum meliorem videri ut in Anst. de iudicis
§ oportet, quem textus ad hoc ponderat et commendat Paris. de
iure de syndi, ubi iudices peras colunt. 2, Unde disputandum
non est de iustitia partium, ubi adest clarior legum decisio et
notantur Pant. in l. 1. quod constitutum detestam. minister, Decem
cons. 503 num. 4, Baldus, in l. 1. § si quis in v. notat,
ff de lib. et post. Decimus cons. 563 duo dubia num. 7, et 8
Corra, cons. 109, lib. 1. in fin. Petrus furdus, cons. 58 num. 3
quam non habet pro vero quod lex dicitur. l. 1. § senatus de
fini qui sibi adscribit, et iudex in iudicando deest sequi publicam
legis conscientiam, Cap. iudicat, ubi glosa 3, quest. 7, alioquin
non esset legum minister, ut habetur in l. 1. § post originem
ff de orig. iur, et ideo oportet leges omnia decidere et paucis
arbitrio committere iudicantibus, ut ex Aristot. et alibi probat
Baldus, in l. 1. num. 33, ubi quoad secundum articulum
et num. 34, ubi et si dicatur quod est triplex, C qui accusari
non possunt, que propter iudices tenentur iure iudicando se ad
tingere ad legum seu statutorum obediendum, ut per Do.
anonymum Andree in Cap. 1. de fin. que sunt in maiori parte
Cap. Castro cons. 467, num. 5 in fine, lib. 2 —

et quod sententia contra leges lata sit nulla nec rescindere eam
opus sit, ultra precipitatos Auctores probant. Mathesius in l. 1.
§ nota quod sententia salvet, in l. 2. num. 1, et in 2
oposit, C quando provocare non est necesse, et pluribus
relatis Gabriel lib. 2 de sent. comb. 7 quos et Vantivom
de hac re pubere loquentes adducit, Cardini, Jusus pract. tom. 1
Conclus. 148. tit. 5 per totam. Ubi plures subnectit casus
ipsum vides —

Sebastiao

Sed ut hae distinctio intelligatur, ad conclusionem certam revertimur.
 gamus materiam aliam diffusam, quam ex professo pertractant
 non solum unum in interpretet, sed et theologus multi praesertim
 aique Divus Thomas. 22, quest. 60, arti. 2, Caritativus
 1, 2, quest. 97, arti. 6, Soto, lib. 3 de iur. et iur. quest. 4 art.
 5, concl. 5, Simpliciter in 2do interpretatio § 2, Armilla in
 eodem 2do, Mendoza de pactis lib. 1, cap. 3, -
 et prima sit conclusio lex scripta ius naturale continens ad
 omnium servanda est, et etiam a supremo Principe
 iam iudicandum, ita concludit, Soto, loco citato -

Secunda sit conclusio quod regulariter etiam Principe tenentur
 iudicare secundum leges scriptas, Soto ibi supra concl. 2
 Divus Thom. 22, quest. 6, arti. 5 -

Tertia conclusio succedat ut Principe possit aliquando ius in
 causa dispensare in legibus positivis et non iudicare secundum
 licet multi hoc regunt in causis civilibus, ut videtur et quod so-
 tum et omnes supra citatos autores (licet de hoc aliqua infra
 subiciamus) sed alij iudices nunquam possunt contra leges
 ius dicere, Ludov. Tom. in cap. 1, de iudic. in 6, num. 59,
 Rodrigo de Alaric. Principio § 4, num. 51, et fol. 50, nu. 48,
 52, 55, et 57, et fol. 51, num. 25, licet sit illis permissum
 per Episcopum leges interpretari et in casibus particularibus
 non observantur ita sicut, in dict. 2do interpretatio § 2.
 Innocent. in q. cum speciali de appell. Divus Th. 22, quest. 6,
 art. 5, Soto lib. 3 de iur. et iur. quest. 4, art. 2, plura ad hoc
 elegantia confert. D. Ferdinandus a Mendoza lib. 1, de pactis
 cap. 3, an. 2 -

Non hominide inique in illam questionem properebimus, po-
 sit ne iudex iuxta propriam conscientiam iudicare non et non
 actu continetur, finde quod iudex certo scit Petrum accusatum
 de homicidio alioque delicto innocentem innoxiumque esse ex eo
 quia liquet illi, (extra iudiciali tamen scientia) tale delictum
 Petro obiectum commissum perpetratumque fuisse, poterit necesse
 Petrum ut nocentem iuxta allegata et probata condemnare
 suum iudicium accommodando fidei publicae contra privatae
 fidem et conscientiam; questio haec tractatur communiter
 a DD. in legitimitate § Veritas, § de officio Praesidis
 in verbis.

in Verbis illis, et ideo Præter Provintie, id sequitur quod
convenit cum ex fide eorum que probantur, Cæque
ter, inferunt DD, hoc decantatum Axioma scilicet, iu-
dicem non iuxta propriam conscientiam et scientiam, sed
secundum allegata et probata ius dicere deesse, sed et in
hoc dubio, bonis te ducibus Expedias consulte Doctissimi
Dominici Abb, illud sexio audituq; sermone pertractans
Variar. Quæst. lib. 1, Cap. 1 per totum, et post eum non
paucæ nec contemnenda adiciunt, Petrum, Augustin.
Morla in iuris Emporio eruditione vere refocto tit. 2 de
iurisd. omni, sub, quest. 1, per totum, Obi postquam non
paucæ nec parvæ Urgentia argumenta perpendit pro
opposita opinione; aliis Urgentioribus probat non pri-
vate scientiam, sed publicam formulam sequendam esse.
Contrariisq; responsum præbet et commendat, Videndus
etiam est Jacobus Menochius cons. 22 num. 80, to. 1
Consiliorum, Obi agit an hoc procedat in consiliis
supremisq; magistratibus qui vices Regum et Principum
gerunt, Cæ quibus inferunt quod cum lex humana ac-
per consequens iudex qui minister eius est non iudicat
de occultis, Ut advertunt Federi, de sermo, cons. 21. Obi
præterea lex seu forum, et Joannes de Imola cons. 83
in prim, non potest iudex supplere in facto, nec iudicare
secundum factum, quamvis notum non tamen probatum
ita resolvunt Bart, in quest. 14, in d. solutio et d. d.
et primo, ad primum conducunt notata per Romanum
cons. 333 circa finem, nec potest suam fundare sententiam
si huius quædam in actis exhibita atq; producta conspiciuntur
nec aliter potest dicere, sibi constare, etiam si alias even-
tista inter easdem partes huius certo sciret, Doctores et
Præcipue Alex, in l. 2 in fin, l. de edendo, idem
Alex, cons. 82, eodem, fin, lib. 1. Metthesianum sing.
161, incipit nota singularem, nam non sufficit quod
aliquid sit verum, sed necesse est quod in actis productum
ita ut iudici, et persone publicæ de eo liqueat. Alex,
cons. 86, num. 15, d. neg, obstat si diceretur lib. 2
Julius Clarus § fin, quest. 8, d. sed pone, num. 5.
Cæ quibus descendit, quod non potest iudex presumere
super non

super in petitis. Paulus Delastro, cons. 291, lib. 1, ubi circa
 primum et vers, quantum vero ad finem agendi, Alex, cons.
 163, num. 5, vers, cum ergo, et num. 8, vers, ex quibus
 inferatur lib. 2, etiam si unum sit petendum, et aliud proicatur
 ut per Alex, dict, cons. 163, idem, Alex, inq. si stipulatus
 § Crisologus, num. 7, ff de verb, oblig, Jason in lq. Ceteri con-
 ditio § si numerus post num. 31, ff si certum petatur et ibi
 Bart, num. 6, et ratio est quia qui unam deducit, et proponit
 causam et aliam probat videtur incumbere, lq. habebat in
 princip, de inst, act, plura congerunt Pinelus in lq. 2 part, 3,
 cap. 3, num, 28, C de iurisd, vendit. et tirag. de retract,
 convent, ad fin, num, 89

Sed hęc conclusio fere ab omnibus limitatur et restringitur
 si causa tractetur coram supremis iudicibus, qui iudicare te-
 nentur sola veritate, facti inspecta reiectis iuris subtilitatibus
 ita resolvunt Capicinus decr, 10, num. 22, Polard, a valler.
 cons, 99, num. 1. 2 lib. 2, Causalcamus de iur, mulieru
 relicto num. 107, Agmon, cons. 128, num. 7, Parlador.
 ver, quest, lib. 2, cap. 10, num. 5, qui non solum supremis
 iudicibus hoc concessum esse testatur sed etiam omnibus nam
 quoties de iure comuni iudicium ex defectu solemnium iura-
 tum foret iuxta tex, in lq. prelatam cum similibus, C de sen,
 et inter, omni, iud, iam hęc abolitas videmus illas forme-
 larum scrupulositates, tum in castella Regni, ut ipse dicit
 quam in hoc nostro Regno, imo iudices decunt secundum
 veritatem ex actis resultatam ius dicere

Sed neq, ex hi ita iudicium habent sunt lazanos, ut affirmare possumus,
 hoc indistincte illi concessum esse. ne sumobendo solemnia que substantia
 rei non attingunt iustitiam subextamus, unde distinguendum est prout
 proene et dicit distinguit, Parlador, aut enim una repetita de alia
 Administratur probatio; vel solum in causa probatio deficit non in res-
 ponsu. cum neque Magistratibus Supremis fas est vere non petita ius
 dicere, at vero quando variatur solum causa omnibus iudicibus per-
 missum est proferre sententiam, ut explicat idem Parlador, et post eum
 Jacob, Cangey, Paris, tom. 2, cap. 2, de iurisd, omni, iud, anm, 258,
 sique ad num, 263, —

Sed necesse est obiter iuris qui dicantur iudices supremi; hi enim
 sunt consiliarii Regis, nam senatus vice substituit Prefecti Regni
 Guidon

Guidon Papa quest. 23, et equiparatum Principi, gloria inq
 non ambigunt, ubi Bart, ff de legibus, laus et dicit inq, quem inq
 in 2 et notab, ff de fluminibus, Afflicti decus, l. 20 in fin, Palandus
 cons. 70 num. 17, et 18, vol. 1, ubi inquit quod Senatus Princeps
 soluta iudicat secundum propriam conscientiam, Menoch, de reprobis
 qui idem testatur, et quod solum deus veritatem tendere dicit
 Menoch, de arbit. casu 68, num. 33, et sequenti, Crabetta cons. 680
 num. 12, Petrus Sordus decus, 32, vol. 1, Pedra, de fidei comi ex pro
 hib, alienat, quest. 3, num. 347, Anton. Thesaurus decus, 2, num.
 Conchis de grasalis lib. 1. Regal, Franc. iur, 2, idem Crabetta cons.
 144, num. 2, Mastill, de Magnis, lib. 5, cap. 8 et decus, 261, a
 num. 2, Friuell, decus, Dolana 70, num. 25, Ponte, de potest. Praepo
 tit, 12, num. 18, Cabedo, decus, 212, num. 2, Azbed, inq. 1. tit.
 lib. 4. recapit. gloria 2, num. 2 -

Ad Legem 4 eiusdem libri et tituli, qua
 correspondet legi, 1, lib. 1, tit. 3, recopilati
 que salta defuero y Leyes del Reyno se juzguezor et
 brecha comun =

Hoc nostrum Regnum imperatorum non recognoscit, nec illi sub
 quod non solum apud nostras professionis auctores sed apud
 alios quoscumque est probatissimum, omnes namque vno
 ore fatentur Hispaniarum Regem, potentissimum ab
 istis hinc usque, Dominum esse, nec imperio alteri quod
 Principi temporali subditum existere, gloria in cap, Ad
 amus el 2, 36, distint, et in cap, necesse de Donat, nota
 glose 1, in cap. 1. de pace inter, suodi, tenem, Joannes de Fuz
 curriata, qui punctum de Regnis Hispaniarum loquitur
 in cap, in apibus, 7, quest. 1, Alarad, cons. 63, num. 3, de
 normitanus, in cap, per venerabilem, num. 3, et, 37 qui
 filij sint, legitimi, et cap, novit, sub, num. 16, de iudicio
 Plinius, in cap, cum non liceat, sub, num. 13, de preiurij
 Nicolau, de vbiad, in tract, de success, ab intest, part. 1. p.
 28, Gaspar Palacios in repetit, lo imperium de iuris d
 omnia iudicium, Alfonso Alvarez in speculo Roman
 Pontificij, cap. 41, sub, vers, in criminis igitur, et cap. 6
 de preiurij, Joannes firmo de gabellas, part. 1, quest, 1
 Condim, Alex, in cap, us quiritum, 2, distint, Guillelm
 de Monteferas

et Monteferrato de succu, Regum, tit. 1, colum. 8, num. 4, Ludov. vicus Montaleus, de reprobatione sententiae Pilati, art. 4, § 1, imprim, Petrus Belluga, in Speculo Juris, rub. 6, nu. 8, et rub. 11, § hic igitur num. 12, Aencianus, Castaldus, de imperatore quest, 58, num. 19, sed quid in hoc probando immoxa, non solum quia exploratiuimmoiseo sed quia video summa eruditione ingenti Doctorum conglubie aduicta per Docturimum et mihi semper colendum A. Joannem de Solorcano De iure indianum lib. 2, Cap. 21, per totum maxime anuum. 70 -

et si rationem iociteris ob quam hispaniarum Reges nec imperatori nec alio temporali Principi inferiores existant eam arguant §, D, praefati, quod Reges nostri Regna que possident ab infidelium prope virtute et labore enquerunt, et obseruunt Baldus in lq. ex hoc iure ff de iur. et iure, Rodricus Sanchez de origine potestatis, Regal, part. 1, fol. 57, Vlo textu acquirita. Alfonso, de Cartagena, Episcop, Burg, in Atracaphalensi, Hispan. Reg, in prologo Vbi ait, Denique Romanorum imperatores quibus licet non subimus, cum Hispani Romanorum imperium supra se non recognoscant, exierunt enim Deo adiuuante de faucibus infidelium Regnum, Rom, Solorcano Vbi supra dicto num. 70, et plura de hoc congerit erudite Corneli. Auzel, de Regis castro, praefati, cap. 38, num. 39 -

licet multi ex Historiographis antiquis hoc licentatis ius esse profiteantur, et ex tempore Honorii imperatori et Alaraci procedere ut scribunt Paulus orsius, Histor lib. 7, Cap. 29, et Joannes Magnus Archiepiscop, Vpialensis histor. Gothorum lib. 15 Cap. 15, 16, et 17, Vbi in specie inquit, Unde satis aparet quantis calamitatibus et vexationibus oprimebatur iudicia natio Hispaniarum (loquitur de tempore quo fuit ab Alanis et Sueuis infestata) ante Gothorum imperium sub quo non solum fuit liberata ab omni ceterarum gentium incursu, sed in eam amplitudinem ascendit et gloriam ut nunc, et praecipua aut inter praecipuas totius orbis terrarum nationes merito existimetur, Hoc idem latissime persequitur et probat, Corobus Sigominus de imperat, occid. lib. 11 -

et non solum dicere deuenus Regnum hoc licentatis esse ius et Dominium quod Reges nostri potentissimis in eo et in ceteris Hispaniarum Regnis habent, dignius, potentius et antiquius esse quam quod imperator habet in imperio, ut liquet, Cae lq. § tit. 1, part. 2, Vbi Greg. Lopez, Corobus de potest. Regis quest, 104, Petrus Greg, 3 part. Sintagmat, lib. 47, Cap. 20, num. 3, et de Regno, lib. 16, Cap. 5, num. 7, plures adducit D, Solorcano Vbi supra num. 73 -

Ex quibus.

Ex quibus sequitur, quod Romanus Imperator inter alias
personas. Vt sibi subditas, vel in aliis Regnis et Provinciis su-
i iudicium aliquam exercere non potest, hoc namq[ue] solum ei
permissum est in terris que imperij limitibus includuntur.
ita concludunt D. Præses Cabbax, in reg. peccatum § 9, nu.
Vero, primum 2 part. relectionis; G. Azpiliqueta Nauarra
in Cap. novit, notab, 3, num, 41 de Iudicio, Salas in tract. de
legibus quest, 95, Disp, 7, sect. 7, Carolus Sapia, in Rubrica
de constitut. Præ, num, 50, et, 58, cum aliis —

Unde cum legum sanctionis ad Principem expectat, leges que
parrigant vires suas extra territorium Principis illas con-
ferunt, lq. fin. ad fin. C. de legib, lq. 12 tit, 1, part, 1, ubi per-
docte materiam prosequitur, Greg. Lopez in verbo, Isbre
las gentes de su señorio, Suarez de legibus lib, 4 Cap, 8,
Salas in eodem tract. Disp, 7, sect, 1, Alciatus lib, 2 Dispens.
Cap, 5 — iusq[ue] commune sit ius imperatorum manifeste
subinfertur in his Regnis non esse præcise obsequandum
imo nec leges imperiales quidquam autoritatis apud nos
habere, solumq[ue] in terris et provinciis, imperio subiectis
pro legibus esse habendas nihil exploratius est —

Sed cum leges imperiales Jurisconsultorumq[ue] Responsa a
Justiniano in ordinem digesta pro legibusq[ue] usurpata
tanta iustitia et equitate polleant, ut non solum bene
instituerendi Reipublicam, sed et bene iusteq[ue] vivendi gra-
cepta exhibeant et subministrant, merito ius commune
et publice in omnibus literariis commentibus edocetur
et fere omnia Regna eius Regulis et sanctionibus mo-
derantur, ita ut nullus in legali scientia habeatur doctus
etiam si proprias et patrias leges in usu habeat si communis
iuris Civitatis ignarus. quo sublato legum studium longe
a scientia aberraret, leges memoria tenere longe a scien-
tia legum distat, mentem rationemq[ue] scrutari hoc meriti-
sime adscribitur, et habetur in lq, scire leges, ff. de
legibus, nec melius totum abominose antiquos hinc
panis, imperatores in aliquo recognoscere, ut in omni-
bus se ab illis hueros ostenderent, ut capitale inter
eos

eos enim flagitium leges caesareae allegare ut tradit, Al-
 gradus com, 60, et repetit Palaeus Rubius in Cap, per
 Vestras, in prefatione seu introductione, dedonat, inter,
 sed non ex his aliquis laudis admittit imperialibus,
 legibus. solum enim imperatorum ius superioritatis
 Excludit, unde praedictae leges ob rationem et aequitatem
 ab omnibus et pro magno habentur, et allegantur, unde,
 dicit Baldus in Cap, fin, solum, ante penult, de constituti,
 quod Franci utuntur lege Romana, non quia lex, se a
 quia bona, iam dicit, de iure, de Germania in praedict, feudum
 quest, 2 ad finem, Joannes Faber in procm, instit. de
 omni populi, idem repetit Bald, in Summa, de pace suam
 firmam, et in lq, nemo, C, de sententiis, addens quod licet
 ius civile non possit allegari in curia Regis pro auctoritate, potest
 pro ratione qua iustitiam allegari, et quod imperatorum consti-
 tutiones non allegantur quia imperatorum, sed quia ex fonte
 naturalis iuris derivatae fuerunt, quia ratio naturalis non
 circumscripta loco, quia ipsa cum humano genere nata
 fuit a principio, facit etiam quod notat Paulus de Castro
 in lq, in omnibus ad Rebel, quae apud alios sparsa sunt
 Allegit Greg. Lopez in lq, 5, tit, 4 part, 5, gl, 2, verba
 las leyes deste libro, a quo formalibus fuit mutatus verborum
 Burgos de Paz in dly, Fauri, num, 143, cum tribus se-
 quentibus, facit etiam nam leges partitae fere in omnibus
 ius immutantur civile ita ut utraque ex illis concordan-
 tem habeat aliquam ex civili iuris sanctionem, ut ex
 glosa Lopez committitur, a quo traductas fuisse testatur
 Burgos Salon de Paz in lq, 1, Fauri, num, 573, ex,
 Suarez et Lopez autoritate, et ex num, 520, cum pluribus
 sequentibus per puberas probat rades quod legibus Regis
 deficientibus, est recurrendum ad ius commune, nam leges
 civiles Romanorum fuerunt editae a sapientissimi viri
 et ex penetrabilibus morali Philosophiae summaque ratione
 et aequitate vitantur, quapropter iure commune deficiente
 ad ius civile esse recurrendum Pontificia etiam constitutio-
 nes praecipiant, Cap, 1, de novi operis, num, Cap, leges b, gl
 10 dist, Cap, historia 23, quest, 2, non enim designant
 Sacri Canonis leges imitari —
 Sed in hoc nostro Regno non ex rationis duntaxat vi
 sed ob

Sed ob auctoritatem ius civile est attendendum et secundum
eum iudicandum, patrii legibus deficientibus, nam pro lege
acceptum est, quomodo iam non obligant neque adstringunt
iuris communisq; iuris sanctiones. Ut ab imperatoribus condite
sed. Italegibus nostri recepte.

Sed an potius in hoc nostro Regno iure Regis deficiente
ad ius canonicum an vero ad ius civile recurrendum sit
et omnia disputatione, concludat, quod ad ius civile se
argumentatur et Probat. Sive de Pace in die. l. 2. Fu-
rum, 592, et per plures sequentes, et hoc nostri legis auctoritate
Verborum proprietate indubitabile videtur, nam et omnibus
est notum ius Cesarum paucis ab omnibus ius commune spe-
latum. Ut notat D. Lobellus, Par. lib. 2, Cap. 2, num. 1, circa
finem, quod ita clarum video, et probatione non eget, —

Sed hoc non est indistincte accipiendum, nam in materia in qua
peccatum potest involvi, etiam in textis, intra imperij collatis
limites, et in aliis quibuscumq; ius canonicum est obsequandum.

Ad Legem 1 lib. 1, tit. 5, Recopilationis, Amen-
datur que correspondet legi, 9, tit. 18, lib. 1, et
legi, 16, tit. 19, lib. 5, et legi 20,
eiusdem tituli Recopilationis
a Sindicis compilata.

Non est Dominis nec Regibus permittitur a vasallu quibus
quam exigere preter consueta et taxata servitia, neque eod
duplici onere pregravare, l. 1, n. 1, cum autem. Et ad legi,
Rodrigo, de iactu, l. 1, tit. 5, qui in iura ff. de leg. 1, notant
glosa et Doctores in l. 1, C. de mulier et in quo loco lib. 10
quod Cesarum constitutiones et delicta aequitate plena seu-
issime prohibent exilio et bonorum amissione multorum tef
Doctores Provinciarum si quid contra iurones prefatas vio-
liti fuerint, ut probatur in l. 1, et. 2, C. de iusticia ad
nullum obsequium recedantur lib. 11, et in l. 1, in l. 1, C.
ne opera a collectoribus exigantur lib. 10, ubi obsequij
illicita prestantur, a provincialibus hactenus capitales res
omnino precipitur, ubi notat glosa quod provincialibus ad
omnes.

ad nullas operas adiacenti sunt, optimus text, in Auth, ut
iudicis sine quoq; suffragio in primis, sed quia leges magis
loquuntur, de conductione animalium ad frumenti virtualium
liberumq; rerum. transportationem aliqua de Angaria et
Perangaria subnectere non erit incongruum -

Et in primis supponendum est esse de Regalibus subditos An-
garis habere, ut probat text, in cap, 1, in Vbo Anguarum
et Peranguarum, quae sint Regalia. licet et aliqui Vaso-
nes etiam Vasallos huius generis habeant in aliquibus Regnis
et Provinciis, sed ne terminorum ignari seruitia confundamus
Angaria dicitur opus quod vasallus Domino prestare tenetur
ipius Domini sumptibus et expensis. Perangaria quando
fit opus expensis et sumptibus eiusdem vasalli seruentis ut
post Acur, Lucam de Ferra, Alvaro, Otoran, et alios explicat
Commil. Borrelus, ad Bellugam in specul, Fin, Dubr, 26, § domum
in verbo Perangaria, et post eum Ludouicus Carbo, lib, 2, cap, 7,
in hoc nostro Regno nullus ad seruitium personale astrictus est
et quamuis antiquitus aliqui fuerint adscripti vasalli perso-
nalibus seruitiis obnoxii, de quo aliqua inferius suo loco ad-
iiciuntur -

Vnde regula firma consuetudineq; est subditos non teneri ad talia
seruitia prestanda nisi iusto stipendio mercedeq; condigna,
persoluta, text, est formalis in lg, illicitas § illicita de offitio
presidis, lg, opere emisso de operis licentorum, qui text, est
ad hoc elegantissimus, et cum eleganter Honoratus cons, 23 § sub
num, 3, Baldus in lg, qui manumittitur in fin, c, eode tit,
et post hos Mattheus Afflicti in constitut, Regni, glosa
omnes ofitiales sub, num, 2 -

quantum vero attinet ad animalia plaustra et huiusmi-
lia (de quibus nostrae leges loquuntur) non est hesitandum
quod huiusmodi seruitia Supremo Principi deuentus
Salario tamen persoluto et de hoc est text, in cap, 1, quae
sunt Regalia in verbo plaustrorum, quod etiam dixit
Iohannes Ferrer Montan in vobis feudorum, lib, 6, cap, 4
quod quidem Salarium in hoc Regno per leges taxatum est
ut magis nostrorum Regum profulgeat innata iustitia
et de Regno Neapolis huc item testatur Commil Borrel
de Regis

de Regis Caroli, presertim, cap. 19 num. 87, quae etiam
dicit Paris de Puteo in tractatu Syndicatus in verbo
captus & an officiali per totum, et in verbo officialis
si statum. in fin. et summa cum Equitate leges rursus
disponunt et statuunt. quod ad hae servitia quoscumque
animalia quae solita sunt conducere, licet his deficientibus
non negarem omnia indistincte teneri et capi posse salaria
iuxta taxam persoluto. cum quia hoc publica sua et
utilitas quae privata deest anteponi, tum etiam quia
hoc permittitur in subsidium per ea quae notant Alber.
de Rosate in l. episcopale iudicium, C. de episcop. succ.
Felmus in cap. cum non ab homine in prin. de heredit.
Firm. Marcus in decis. delictuali. 773 in fin. volumi
facit etiam text. in l. si qui & cum autem, C. de heredi.
qui latrones. l. si quis hoc genus & fin. C. de epis. et
clerico, l. 1. C. ne rusticorum lib. 14. quem ad hoc citat
et commendat Renatus Choppinus, de privileg. vesti lib.
cap. 1, parte 1, —

Et non solum ducitur salarium pro tempore victus
sed etiam pro accessu et recessu, iuxta quae observat, Cambr.
Bozel D. cap. 19, num. 102, et si animalia culpa eius
cui servitium praestatur innoxerentur deest fieri domino
iuxta Praetij reitutio. commoda adit culpa, vel progre-
diens extra terminum, vel tempus statutum, vel nimis
onerans vel aliter iuxta notata per Paulum de castro.
in l. videamus in prin. ff. locati, post Bart. in l. si
et certo & interdum ff. commodati, Accius cons. 473,
num. 3, Rolandus cons. 86, ad finem, Vol. 3, Firm.
Burretus, cons. 11, num. 31, Vol. 1, Hipolitus Bonacop.
de Equo quest. 148, 152, et 396, Vicencius Carragus
de locato et conducto lib. 1, tit. de dolo et culpa per totum

De Patronatu Regio et laicorum ad
interpretationem legis, 1, 2, et
et 3, lib. 1, titulo, 7

Recopilationis,

quod Iudices Ecclesiastici nihil faciant in derogationem
et praevium Patronorum, etiam si patronatus competat
ratione

17
competat ratione alicuius viri scilicet qui omnino destructus
sed desolatus fuerit. Redificatus tamen portus, imo patronus igitur
in sua convenienti pensione modo in temporibus immemorialibus
et prescriptis, nec compellamus per iudices Regni ad exhibendum
idem titulum, et quod in literis quae in Regio senatu ex-
pediuntur, ut bullis circa beneficia Ecclesiastica obtinenda posita
in Regno uti ultra consuetam clausulam, quod sit circa Regis
patronatus praedictum adhiberetur, sit etiam circa praedictum
patronatus laicorum. Ut hinc legibus canetur -

Hoc nomen patronus ad varias trahitur significaciones
tam a nostris, quam ab externis literarum professoribus
Derivaturq; nomen hoc a patre, ut docet Disidorus lib, 10
Etymologicarum fol, 67, quod et festus repetit, de Verb, sig,
fol, 153, nam sicut Pater ad filij protectionem tenetur
filijq; et ipsam Patrem amorem, est astrictus eodem modo
Patronus et Clientis mutuo coniuncti sunt ad reciproca inter se
officia exhibenda -

Etiam dicebantur Patroni qui aliorum in securam et pro-
tectionem suscipiebant. fuit namq; antiquitus mos nonnullis
paucis nationibus ut qui propter inertitatem suam aliorum
egebant Patrocinio tuitione et auxilio alios in tutelares
Patronosq; Eligerent, quibus se submisit commendabant et
desert. Athenus lib, 6, Dyracopla, Cap, 7 937, Ratio quippe
naturalis persuadet et docet, ut homines maiori prudentia
iudicioq; decorati in hebetiores superioritatem habeant ut
doctus observat, Joannes Janina verobilitate in inscriptione
num, 1, et, 2, et post eum solita illustratione D. D. Joannes
desolorcano, de iure indianum tom. 1, lib, 2, Cap, 7, ann, 56.
Sed cur nonnulla aures deploramus secula in quibus non
proprio amore, vel ut melius dicam exire obsecati;
Vidimus multos fuisse homines qui se ipsos alienare
commiserunt tabulae, Equum esse absq; invidia iudican-
tes Arabibus fuerit sapienter Barbaros imperari, q;
est summe ponderamus quam hodie, ita confusus e
Sapientium et hebetium ordo. Ut dedecus reputetur
Unus alteri cedere diem iudicio Unusquisq; suo, quod
instituitur

institutum, etiam ex veteri Romuli lege. etiam apud Roma-
nos inualuit, qua plebei permittitur fuit ut ipsorum quilibet
patronum quem vellet ex Patritiis optaret, qui multa
in personis asitum clientes defendere et protegere tenebant
ipsi vero patronos collere et honorare, eo pacto quo pater et
filij ad invicem sunt astricti, et referunt Plutarchus in
Romulo, Dionysius Halicarnas lib. 2, Aulus Gellius nocturni
atricorum, lib. 8, Cap. 22, et ex nostris Casaneus in Catalogo
Floribus mundi part. 8, coru. 5, Cabedus 2, par. Decem, 20 &
Dicebantur etiam Patroni milites veterani quibus in pre-
mium assignabantur regiones terrarum, quas Clientelas seu
Colonias appellare solent in provinciis debellatis, nam cum
procul gentes devincte fuissent, fuit mos Romanis colonos
ad amittendum mittere nativis habitatoribus expulsi et
victi populi coercerentur, militesque premia haberent et hi
qui Civitates seu terras devinctas hoc modo accipiebant di-
cebantur Patroni et ex Cicero et alii probat eruditus Ca-
lixtus Rammeus in tract. de lege Regia § 32, num. 27, et
plura ad propositum conjungit Cornilius Florentinus, de Cath. de
Sic. prest. Cap. 18, num. 46, —

Item dicebantur Patroni qui adscriptitios Vasallos ha-
bebant agricultura vel alio operi astrictos, qui apud nos
Patrones nuncupantur, ut explicat ipse Calixtus Ram-
meus supra, num. 28 —

et etiam advocati Patroni dicuntur, et hi quorum patroni
conantur causas clientes ob imperium Patronatum
sentimus, 2, C. de advocatis, Diversi, iudi, notat Petrus
lib. 1, Semutrinus, Cap. 21, fol. 120, Capresus tex. in
rem non novam § Patroni (de iudiciis, Cap. 2, § 9,
Cap. ex literis, de Promissis, Cap. fir. ne clerici vel mo-

Peudi Domini itidem Patroni denominantur ut adu-
et probat, Rosenthal de Peudi Cap. 20, cond. 1, num. 6,
25, Domini qui servas manumittunt patroni dicitur
et Servi liberti vocantur, et probat in Cap. Libertate
Sqr. 12, quest. 2, toto tit. ff. de oper. libert. et pauca
vires probatum extat, maxime in tit. de iure patrona-

Sed et

Sed de a^o institutum deueniamus patronus dicitur, qui sum-
 dat constructuel dotat. Ceteram seu altare, Cap. 3, et cap. nobis
 De iure Patronat, Rochus de Curte super hoc tit, Cap. 1, num. 2,
 et ibidem Joannes de Anana, Cap. 1, num. 2, licet dubitari
 posset an hoc tria fundi, scilicet assignatio dotis et constructio
 debeant copulatiue concurrere, sed hoc non est nostrum exami-
 nare —

Sed quia lex noua presupponit non admitti ius patronatus etia
 loco cui inherbat secolato et destructo. Videndum est, an hoc
 de iure procedat. et contrarium videtur Respondendi, nam ce-
 sante causa deset etiam cesare effectus, Cap. cum cesante, de appol
 lq. adigere § quamuis ff de iure Patronatus, lq. atutator ff de
 cond, et Dem, Præ de Emphyteuta lincatur a solutione canonis cer-
 beremeta, quia canon percoluitur ratione rei, que si desinat
 esse, nullum potest effectum produere lq. 2, lq. de de iure Emphytea
 Cardin, Mant, de tacitis et ambiguis, Cuius que text, concludit
 Paulus de Cerasinis in hoc tract, in 6 part, quest, 2, arti. 4, quod
 Ceterum de in dtem data non tenetur cetera alere Patronum
 etiam isit inopi, et manucit patronatus, quia accedens non
 potest subistere destructo subiecto, et apud logicos decantatur —

facit etiam nam Ceterum dicitur perdit omnia iura que
 antea habebat, Ergo et Patronatum illi annexum, text, est,
 hoc probatur in lq. si usufructus § de, ff quibus mod, usufr, ann,
 lq. Pater § Pucubanus ff de leg, 3, Innocenc, et alij in cap, Abbate
 in fin, de verb, sig, Felinus in cap, cum dilectus de Descriptis
 Iason et alij in lq. ius civile, de iust, et iure, Alex, cons, 43,
 num. 2, lib. 1, —

Unde transitio monasterio de una Religione ad aliam Extin-
 guuntur omnia iura antiqua, et noue Religionis iura acquiruntur
 est text, notabilis in cap, Deallentis de stat, Monach, Vbi sic Clerici,
 officiantur Monachi, de e contra amittunt Privilegia et iura
 que antea competebant, per quos text, dicit Innocencius in cap, di-
 lectus circa finem in glosa in Vno Monasterio, de capellis man-
 chorum, quod si Monasterium desinit esse regulare perdit prio-
 ra iura et noue sortitur, Pulcre Perrignus de Torn, de iuribus
 Eccles, in § cetera destructa, ampliat, 20, Vbi fin, de iuribus
 Disp, 29, num. 276, lib, 3, —

facit etiam nam legatum si fiat Hospitali pro alendis Pauperibus,
 Hospitali,

Hospitali destructo legatum emanat, et similiter si legatum clericis pro
curis in certa ecclesia recitandis officis, idem Henricus de Torn,
ibi supra, Ferrimanus in cap, licet canon, num, 7, de electionibus,
Felinus in dicto cap, cum dilecta, num, 22, Pro destructo monasterio
quapropter si concedatur expectativa ad aliquod beneficium curat
non extinguatur ad illud quod tempore concessionis erat curatum
postea vero tale esse dicitur, Baldus in lq, sed et miles & princip
lari, ff de vacu, tutoru, Henricus de Torn, ibi supra, Albertus
Brutus in tract, de defectu, num, 4, et 12, glosa in demen
frabi de Rescriptis, -

Ex quibus videtur quod deficientibus personis civitatis vel colle
gii desinit esse civitas vel collegium, et omnia iura tam activa q
passiva extinguuntur, lq, sicut municipium, ff, quod cuius q, v
necesse, nomme, lq, si usufructus civitatis ff quibus modis usufru
et quod maiori nota et ponderatione dignum est quod si curia
semel extincta amplius non reinvincunt -

itaq, rei in usufructum date mutatione seu extinctione usu
fructum penitus extinguuntur, ex repetitis Jurisconsultorum respon
si specificè probatur, maxime ex tex in lq, repeti, §, de
mutatione, lq, quid tamen, lq, in prin, et in § 1, et § manij
ff quibus modis usufru, arnt, § finitur in itit, de usufructu
desent Petrus Greg, in smtag, iuris, lib, 4, cap, 5, num, 7, par
1, Petrus Costaluis, advers, iuris, in dly, repeti, in prin, Franc
Cornelius Commentarius iuris civilis lib, 4, cap, 1, num, 7, Pro
Ar, etiam peremptio, et num, 8, et, 9, per totum, Notandum
ad titulu ff quibus modis usufructus amittatur, Iacobus Curia
licitat, solennium, ad libros Digestorum, ad lq, servitutes §,
si sublatum per totum ff, de reb, vrb, Joannes Garcia de
Casperis, cap, 11, num, 18, et, 19, qui affirmat quod semel
usufructu extincto amplius, non reinvincit etiam de usufru
tuarii domus erectis, hoc est etiam si semel extrusas et collapsas
solog, divitas eade ex integro heres aut proprietarius reficiat
per tex, ad hoc expressum in lq, quid tamen § non tantum
et § permitt, ff quibus mod, usufru, arnt, quod etiam probant
Cordubensio lq, habet cons, 20, num, 16, cum duobus sequent
et Petrus Suius, cons, 155, dnum, 5, lib, 2, -
facit etiam tex in lq, si ita legatum sit, § fin, de leg, 1, ubi
probatur legatum penitus extinguuntur si domus legata destructa
fuerit, nec convalidari etiam si domus reficiatur nam in
perpetuum enim sublata obligatio restitui non potest, domus
etiam domus usufructuata etiam videtur esse quo sunt iura ed
gressa in lq, cum servus legatus, ff, de adimendis legati
lq, si servus

lq. si servus 27, § fin, ff, eodem, ibi, nam et si servus
 in servitutem incidit non tamen legatum eius suscipit
 titur, novus enim homo videtur esse, lq. qui res, § 8
 Saneam ff de solutionibus, lq. habernam, 7, ff de fundo
 instructo, cum aliis, —

Et quibus (ut aparet dilucide) dubia videtur nostrarum
 legum veritas, nam eo quod vici seu loci, quibus patro-
 natus iura inherbant fuerunt dissoluta et destructa, et
 minime potuerunt iura conservari, nec per reedificationem
 predictorum locorum novam vitam accipere, nam ius
 semel extinctum per res cui illud adheret extinctionem
 reviviscere nequit, etiam si ipsa de novo erecta iuxta super-
 ius notata. —

Sed his minime refragantibus certissimum constat iura
 Patronatus esse, quod per nostras leges disponitur. nam
 eis non agitur de locis destructis voluntate Dominorum,
 nec pro derelicto habitis, sed de desolatione ob bellum
 aliumve eventum fortuitum, et ad hoc quod per reedi-
 ficationem alius locus et a primo diversus novus dicitur
 ita ut iura primo competentia manerant extincta duo
 copulativa devent concurrere, primum quod destructum fue-
 rit primum Reificium Domini seu superioris autori-
 tate, secundum quod hoc fiat sine spe recuperationis
 ita concludunt, Gemina, in cap. licet canon, num, 6,
 lib, 6, Alex, in lq. inter stipulam terra, § lacianus, num
 fin, ff de vrb obliq, et cons, 43, num, 3, lib, 1, Be-
 lonus, cons, 1, num, 8, Brunus in tract, de defect, na,
 15, 22, 23, et alii, Tom in dict, § ecclesia destruc-
 ta ampliat, 20, specific, Ceter Lambertinus de iure
 Patronatus —

Sed leges nostrae non qualibet Patronatus conservandos esse
 in iure patronatus conservandos patronus decernunt, sed hi
 duntaxat qui immemoriali temporum prescriptione vallati
 existunt, ex quibus excutatur dubium, possit nec no, ut
 Patronatus prescriptione adquiri, et negativam sententiam
 probari videtur ea eo quia laicus non potest possidere, spi-
 ritualia et per consequens nec prescribere, text in cap, causa
 de Prescriptio, in 1, notabili, lq. Memoria, et cap, canonica
 de electione, nec ius annexum spiritualitati, sicut est ius
 Patronatus, quia de annexis idem est iudicium, Cap, quanto
 de iudicis, Cap, preterea de transactio, Cap, de iure, de iure patro-
 plura in sententia huius confirmationum hinc inde arguta
 adducit,

adducit Aponidraconus, in Cap. hortamus, 71, Putant, idem de cet et
concludit Joannes Andreas, in Regula, quod alium, in mercuria
libus m. b, alio refert nimirum Viananus, in praxi iuris Patro-
lib, 2, Cap, 9, et lib, 4, Cap, 8, -

Sed contraria oppositaq, sententia longe verior et receptior est
quia quod est quiescibile per Privilegium, potest etiam per con-
suetudinem et prescriptionem acquiri, textus expressus, Vbi
D, D, in Cap. quareiam, de electione, Alex. cons, 14, num, 8, v.
4, Casar Lambert, de iure patronat, 1, part, lib, 1, q, 10, princip
art, 5, num, 45, Didacus Perez in lq, 1, tit, 6, lib, 1, ordinat,
glosa, 1, Vbi, consuetudine etiam, et verbo prescriptione, Ripa
in Rubrica, de iudicis, num, 76, Cardin, Fuch, Practicar,
conc, iuris littera D, don, 60 4, Dominus Cobbar, practicar,
Cap, 36, num, 6, et in Regula posesor, 2, part, 5, 10, Viananus
Vbi supra, Caberius, de patron, Regio, Cap, 2, num, 3, D, H
de officio fiscalis gla, 2, num, 21, nam consuetudo immemori-
ali vicem tituli et Privilegij obtinet et supra extat probat -

quapropter mentores nostra statuit non esse Patronos compe-
tentes ad exhibendum tituli, nullus namq, potentior est
quam qui ex immemoriali resultat, et late concludunt Doctores
quos refert D, Don Joannes del Castillo controuers, iuris lib, 5, Cap

Modo dicendum ad Patronatum tam Regium, quam laicale
et ambis derogari possit, tam per speciales quam per generales
derogationes, ad quod in primis prelibare oportet ius
patronatum diuisi in laicale et ecclesiasticum, et probatur
Cae Cap. Vnico de iure patrono, lib, 6, Cap, cum autem, Vbi
Abbas et D, D, est dem titulo. ius patronatum ecclesiasticum
dicitur, quod dignitatibus ecclesiasticis vel ecclesiis adhaeret
vel ab illis exercetur, vel quod acquiritur quibus de bonis
ecclesiasticis fundatur, constituitur, vel dotatur aliqua ecclesia
vel Cappella: laicale vero quod e conuerso procedit, nimirum
quod res sunt laici qui illud habent et exercent, vel ex proprie-
tate secularibus bonis fit predicta fundatio, constructio vel dota-
tio, et ultra prefata iura, probat Dominus Cobbarum
pract, Cap, 36, num, 2, Greg. Lopez in lq, 13, tit, 5,
part, 1, glosa, 7, Conedo, Canonis, quest, quest, 22, num, 5
Caberius de iure Patronatus Regie coronae Cap, 1, cum num, 10,
et nimirum Viananus in praxi fori patron, lib, 1, Cap, 3,
per totum Vbi plura in quibus differunt inter se laicale et
ecclesiasticum patronatum congerit et subreotit -

Sed inter

scilicet patronatus unialani competens, illud ut ceteris longe
 potentius, quod Reges competit corone, ut notat Cabrus loco
 ubi supra, cui numq, derogatum censetur, et alii omnia pro-
 bat s. Fran. Salgado, de protest, Reg. Cap. 3, et, 20, num. 26,
 et sequentibus, de quo omnia que possunt excogitari plena
 eruditione obrebat Dominus J. Joannes de Solovans de
 iure Indiarum, lib. 3, Cap. 3, per totum, ipsum requirere
 et alibi non eget —

sed omni iuri Patronatus laicorum derogatum censetur et
 quando, de quo consulendus est Dominus Cobarr, dicto Cap,
 36, ubi, num. 4, dicit quod licet possit derogari iuri patronatus
 laicorum, non censetur derogatum nisi deo expresse men-
 tis fiat, et quod in hispania Regni tales derogationes,
 minime admittuntur, imo suprema tribunalia qui regio
 nomine iustitie ministerio premit literas apostolicas exa-
 minantes propter publicam auctoritatem earum executione
 suspendunt earum cum gravissimi panni inordinantes
 quod et in gallia obrebat testatur Petrus Rebuff, in praxi
 benefi, 2, part, signature Vto nec non iure Patronatus
 num. 12, et 36, et in tractatu de nominationibus ques,
 15, num. 2 —

nam licet de iuri rigore ut dixi Papa possit preiudicare iuri
 patronatus laicorum, tamen non ut faciendum propter Regis
 et Regni scandalum, quod ex hoc sequeretur, ut dixit Joan,
 de immola, in Cap. 2, Vto Pontifex in fine de Prebendis.
 Cardin, in Cap. preterea, et i, de iure patronatus, Felinus in Cap. nihil
 de precepto, column. 2, Ho 26, et quod licet et obstante iuri
 patronatus derogationem clamant publicum contineant, Unde dicitur
 datum non necesse est omnes vno ore fatentur, ut ahierentur namq,
 seculares a fundatione ecclesiarum Hospitalium, aliorumq, piorum
 operum videnda sua infringi dispositiones, ut per Symonem de
 Catholici in tri impreso, in pania tit. 25, de penis unum. 37
 D. Cobb. dicto Cap. 36, pract, unum. 3, et unum, fin, ad finem,
 Salado in praxi crimin, Canon, Cap. 54, num. 20, Camille
 Dorel, de Reg. Caste, prest, Cap. 52, unum, 2, et 19th
 qui omnes dicunt et fatentur quod ideo iuste talium literarum
 executio suspenditur ipsaq, litera retinentur, non quatenus
 tangunt simpliciter ius tertij, sed quatenus consecutivae vergentur
 detrimentum et perniciam Reipublica tam Ecclesiastica quam se-
 cularis

Secularis, quod etiam annotante Bobarilla in politica, lib. 2
Cap. 18, num. 208, et Tomalez in Reg. de alienatione glori. 5
3 d, an. 67, et latius glori. 18 num. 2, et 3, plura conge-
rit Salgado de Juris. Bullar. 4, part. cap. 7, an. 42
Vbi late disputat, an praeiudicium iuris tertij sit causa legitima
ut Senatus Regius queat litteras apostolicas retinere, et tandem
concludit minime ex hoc solum retentionem iustificari, min-
simul cum executione induatur violentia, nam quando huius
causa Princeps et Senatus suam non interponit auctoritatem
quod etiam dixit in tract. de Reg. protel. cap. 1, per totum —
Ex quibus apparet per legem nostram iustissime fuisse sanctum
quod militum quos in Regio nostro Senatu Expediuntur ad
iuratum clausula ut ne dum occurratur in vna Bullarum apo-
stolicarum praeiudicium Regij patronatus, sed etiam praeiudicium pa-
tronatus hincorum, quam suam etiam Regi Castellae con-
feratam, quae est, lex, 24, tit. 3, lib. 1, recopil. refert, Dom.
Cobarr. dict. Cap. 36, num. 3, No olim in Hispaniarum
Regnis. —

Ad Leg. 1, 2, et 3, lib. 1, tit. 8, Recopilationis.

Naturalitas variis accipitur modis, quos enumerat la.
tit. 14, part. 4, Vbi Greg. Super verum addit concordan-
tes, ex quibus aliqui colliguntur ex leg. 1, in prin. ff ad
Municipalem. et ex leg. Cives, 1, de incolis, lib. 10, et primo
iure Domini naturalitas acquiritur, seu namq. naturam
Domini sequuntur, ut idem Greg. aduertit in leg. 1, tit. 2
part. 2. — item ratione Vasallij naturalitas acquiritur
Vbi Cap. imperialem & praeterea, de prohib. feud. alienat.
Cap. Ceterum de iudicis leg. 11, tit. 26, part. 4. et qui in
aliqua nutritus patria licet ibi natus non fuerit natura
acquirit, leg. 1, tit. 20, part. 2, militia etiam natura
constituit, ut habetur in leg. municipi & miles, ff ad
municip. glori. in leg. Cives de incolis lib. 10, quod
etiam milites alibi militiae, non immerito extenditur
per glori. et Felinorum in Cap. dilectus, 7, de Rescript.
omni matrimonio minus est tribuenda vbi, si in loco vbi
celebratus sit constitutum & militium, leg. si in Patria
Vbi onffis

Vbi odofre, C. de incolis, lib. 10, l. 1, l. 2, l. 3, l. 4, l. 5, l. 6, l. 7, l. 8, l. 9, l. 10, l. 11, l. 12, l. 13, l. 14, l. 15, l. 16, l. 17, l. 18, l. 19, l. 20, l. 21, l. 22, l. 23, l. 24, l. 25, l. 26, l. 27, l. 28, l. 29, l. 30, l. 31, l. 32, l. 33, l. 34, l. 35, l. 36, l. 37, l. 38, l. 39, l. 40, l. 41, l. 42, l. 43, l. 44, l. 45, l. 46, l. 47, l. 48, l. 49, l. 50, l. 51, l. 52, l. 53, l. 54, l. 55, l. 56, l. 57, l. 58, l. 59, l. 60, l. 61, l. 62, l. 63, l. 64, l. 65, l. 66, l. 67, l. 68, l. 69, l. 70, l. 71, l. 72, l. 73, l. 74, l. 75, l. 76, l. 77, l. 78, l. 79, l. 80, l. 81, l. 82, l. 83, l. 84, l. 85, l. 86, l. 87, l. 88, l. 89, l. 90, l. 91, l. 92, l. 93, l. 94, l. 95, l. 96, l. 97, l. 98, l. 99, l. 100, l. 101, l. 102, l. 103, l. 104, l. 105, l. 106, l. 107, l. 108, l. 109, l. 110, l. 111, l. 112, l. 113, l. 114, l. 115, l. 116, l. 117, l. 118, l. 119, l. 120, l. 121, l. 122, l. 123, l. 124, l. 125, l. 126, l. 127, l. 128, l. 129, l. 130, l. 131, l. 132, l. 133, l. 134, l. 135, l. 136, l. 137, l. 138, l. 139, l. 140, l. 141, l. 142, l. 143, l. 144, l. 145, l. 146, l. 147, l. 148, l. 149, l. 150, l. 151, l. 152, l. 153, l. 154, l. 155, l. 156, l. 157, l. 158, l. 159, l. 160, l. 161, l. 162, l. 163, l. 164, l. 165, l. 166, l. 167, l. 168, l. 169, l. 170, l. 171, l. 172, l. 173, l. 174, l. 175, l. 176, l. 177, l. 178, l. 179, l. 180, l. 181, l. 182, l. 183, l. 184, l. 185, l. 186, l. 187, l. 188, l. 189, l. 190, l. 191, l. 192, l. 193, l. 194, l. 195, l. 196, l. 197, l. 198, l. 199, l. 200, l. 201, l. 202, l. 203, l. 204, l. 205, l. 206, l. 207, l. 208, l. 209, l. 210, l. 211, l. 212, l. 213, l. 214, l. 215, l. 216, l. 217, l. 218, l. 219, l. 220, l. 221, l. 222, l. 223, l. 224, l. 225, l. 226, l. 227, l. 228, l. 229, l. 230, l. 231, l. 232, l. 233, l. 234, l. 235, l. 236, l. 237, l. 238, l. 239, l. 240, l. 241, l. 242, l. 243, l. 244, l. 245, l. 246, l. 247, l. 248, l. 249, l. 250, l. 251, l. 252, l. 253, l. 254, l. 255, l. 256, l. 257, l. 258, l. 259, l. 260, l. 261, l. 262, l. 263, l. 264, l. 265, l. 266, l. 267, l. 268, l. 269, l. 270, l. 271, l. 272, l. 273, l. 274, l. 275, l. 276, l. 277, l. 278, l. 279, l. 280, l. 281, l. 282, l. 283, l. 284, l. 285, l. 286, l. 287, l. 288, l. 289, l. 290, l. 291, l. 292, l. 293, l. 294, l. 295, l. 296, l. 297, l. 298, l. 299, l. 300, l. 301, l. 302, l. 303, l. 304, l. 305, l. 306, l. 307, l. 308, l. 309, l. 310, l. 311, l. 312, l. 313, l. 314, l. 315, l. 316, l. 317, l. 318, l. 319, l. 320, l. 321, l. 322, l. 323, l. 324, l. 325, l. 326, l. 327, l. 328, l. 329, l. 330, l. 331, l. 332, l. 333, l. 334, l. 335, l. 336, l. 337, l. 338, l. 339, l. 340, l. 341, l. 342, l. 343, l. 344, l. 345, l. 346, l. 347, l. 348, l. 349, l. 350, l. 351, l. 352, l. 353, l. 354, l. 355, l. 356, l. 357, l. 358, l. 359, l. 360, l. 361, l. 362, l. 363, l. 364, l. 365, l. 366, l. 367, l. 368, l. 369, l. 370, l. 371, l. 372, l. 373, l. 374, l. 375, l. 376, l. 377, l. 378, l. 379, l. 380, l. 381, l. 382, l. 383, l. 384, l. 385, l. 386, l. 387, l. 388, l. 389, l. 390, l. 391, l. 392, l. 393, l. 394, l. 395, l. 396, l. 397, l. 398, l. 399, l. 400, l. 401, l. 402, l. 403, l. 404, l. 405, l. 406, l. 407, l. 408, l. 409, l. 410, l. 411, l. 412, l. 413, l. 414, l. 415, l. 416, l. 417, l. 418, l. 419, l. 420, l. 421, l. 422, l. 423, l. 424, l. 425, l. 426, l. 427, l. 428, l. 429, l. 430, l. 431, l. 432, l. 433, l. 434, l. 435, l. 436, l. 437, l. 438, l. 439, l. 440, l. 441, l. 442, l. 443, l. 444, l. 445, l. 446, l. 447, l. 448, l. 449, l. 450, l. 451, l. 452, l. 453, l. 454, l. 455, l. 456, l. 457, l. 458, l. 459, l. 460, l. 461, l. 462, l. 463, l. 464, l. 465, l. 466, l. 467, l. 468, l. 469, l. 470, l. 471, l. 472, l. 473, l. 474, l. 475, l. 476, l. 477, l. 478, l. 479, l. 480, l. 481, l. 482, l. 483, l. 484, l. 485, l. 486, l. 487, l. 488, l. 489, l. 490, l. 491, l. 492, l. 493, l. 494, l. 495, l. 496, l. 497, l. 498, l. 499, l. 500, l. 501, l. 502, l. 503, l. 504, l. 505, l. 506, l. 507, l. 508, l. 509, l. 510, l. 511, l. 512, l. 513, l. 514, l. 515, l. 516, l. 517, l. 518, l. 519, l. 520, l. 521, l. 522, l. 523, l. 524, l. 525, l. 526, l. 527, l. 528, l. 529, l. 530, l. 531, l. 532, l. 533, l. 534, l. 535, l. 536, l. 537, l. 538, l. 539, l. 540, l. 541, l. 542, l. 543, l. 544, l. 545, l. 546, l. 547, l. 548, l. 549, l. 550, l. 551, l. 552, l. 553, l. 554, l. 555, l. 556, l. 557, l. 558, l. 559, l. 560, l. 561, l. 562, l. 563, l. 564, l. 565, l. 566, l. 567, l. 568, l. 569, l. 570, l. 571, l. 572, l. 573, l. 574, l. 575, l. 576, l. 577, l. 578, l. 579, l. 580, l. 581, l. 582, l. 583, l. 584, l. 585, l. 586, l. 587, l. 588, l. 589, l. 590, l. 591, l. 592, l. 593, l. 594, l. 595, l. 596, l. 597, l. 598, l. 599, l. 600, l. 601, l. 602, l. 603, l. 604, l. 605, l. 606, l. 607, l. 608, l. 609, l. 610, l. 611, l. 612, l. 613, l. 614, l. 615, l. 616, l. 617, l. 618, l. 619, l. 620, l. 621, l. 622, l. 623, l. 624, l. 625, l. 626, l. 627, l. 628, l. 629, l. 630, l. 631, l. 632, l. 633, l. 634, l. 635, l. 636, l. 637, l. 638, l. 639, l. 640, l. 641, l. 642, l. 643, l. 644, l. 645, l. 646, l. 647, l. 648, l. 649, l. 650, l. 651, l. 652, l. 653, l. 654, l. 655, l. 656, l. 657, l. 658, l. 659, l. 660, l. 661, l. 662, l. 663, l. 664, l. 665, l. 666, l. 667, l. 668, l. 669, l. 670, l. 671, l. 672, l. 673, l. 674, l. 675, l. 676, l. 677, l. 678, l. 679, l. 680, l. 681, l. 682, l. 683, l. 684, l. 685, l. 686, l. 687, l. 688, l. 689, l. 690, l. 691, l. 692, l. 693, l. 694, l. 695, l. 696, l. 697, l. 698, l. 699, l. 700, l. 701, l. 702, l. 703, l. 704, l. 705, l. 706, l. 707, l. 708, l. 709, l. 710, l. 711, l. 712, l. 713, l. 714, l. 715, l. 716, l. 717, l. 718, l. 719, l. 720, l. 721, l. 722, l. 723, l. 724, l. 725, l. 726, l. 727, l. 728, l. 729, l. 730, l. 731, l. 732, l. 733, l. 734, l. 735, l. 736, l. 737, l. 738, l. 739, l. 740, l. 741, l. 742, l. 743, l. 744, l. 745, l. 746, l. 747, l. 748, l. 749, l. 750, l. 751, l. 752, l. 753, l. 754, l. 755, l. 756, l. 757, l. 758, l. 759, l. 760, l. 761, l. 762, l. 763, l. 764, l. 765, l. 766, l. 767, l. 768, l. 769, l. 770, l. 771, l. 772, l. 773, l. 774, l. 775, l. 776, l. 777, l. 778, l. 779, l. 780, l. 781, l. 782, l. 783, l. 784, l. 785, l. 786, l. 787, l. 788, l. 789, l. 790, l. 791, l. 792, l. 793, l. 794, l. 795, l. 796, l. 797, l. 798, l. 799, l. 800, l. 801, l. 802, l. 803, l. 804, l. 805, l. 806, l. 807, l. 808, l. 809, l. 810, l. 811, l. 812, l. 813, l. 814, l. 815, l. 816, l. 817, l. 818, l. 819, l. 820, l. 821, l. 822, l. 823, l. 824, l. 825, l. 826, l. 827, l. 828, l. 829, l. 830, l. 831, l. 832, l. 833, l. 834, l. 835, l. 836, l. 837, l. 838, l. 839, l. 840, l. 841, l. 842, l. 843, l. 844, l. 845, l. 846, l. 847, l. 848, l. 849, l. 850, l. 851, l. 852, l. 853, l. 854, l. 855, l. 856, l. 857, l. 858, l. 859, l. 860, l. 861, l. 862, l. 863, l. 864, l. 865, l. 866, l. 867, l. 868, l. 869, l. 870, l. 871, l. 872, l. 873, l. 874, l. 875, l. 876, l. 877, l. 878, l. 879, l. 880, l. 881, l. 882, l. 883, l. 884, l. 885, l. 886, l. 887, l. 888, l. 889, l. 890, l. 891, l. 892, l. 893, l. 894, l. 895, l. 896, l. 897, l. 898, l. 899, l. 900, l. 901, l. 902, l. 903, l. 904, l. 905, l. 906, l. 907, l. 908, l. 909, l. 910, l. 911, l. 912, l. 913, l. 914, l. 915, l. 916, l. 917, l. 918, l. 919, l. 920, l. 921, l. 922, l. 923, l. 924, l. 925, l. 926, l. 927, l. 928, l. 929, l. 930, l. 931, l. 932, l. 933, l. 934, l. 935, l. 936, l. 937, l. 938, l. 939, l. 940, l. 941, l. 942, l. 943, l. 944, l. 945, l. 946, l. 947, l. 948, l. 949, l. 950, l. 951, l. 952, l. 953, l. 954, l. 955, l. 956, l. 957, l. 958, l. 959, l. 960, l. 961, l. 962, l. 963, l. 964, l. 965, l. 966, l. 967, l. 968, l. 969, l. 970, l. 971, l. 972, l. 973, l. 974, l. 975, l. 976, l. 977, l. 978, l. 979, l. 980, l. 981, l. 982, l. 983, l. 984, l. 985, l. 986, l. 987, l. 988, l. 989, l. 990, l. 991, l. 992, l. 993, l. 994, l. 995, l. 996, l. 997, l. 998, l. 999, l. 1000.

Sed omnia huiusmodi quae possunt adduci quia nostrarum legum
 commenta mirime congruunt, qui quidem loquuntur de vera et propria
 origine (nam in hoc Regno nullus qui non sit in eo natus iuxta
 formam ad dictas legibus praescriptam pro naturali accipitur) illud
 est in primis supponendum, quod natura dicitur cuiusque rei primor-
 dium per quam unumquodque habet suum proprium esse, ut dicit
 Balonius in l. 1. de iur. et iurisdictione, C. de iudicis tollendis, Gregorius
 Lopez in l. 2. tit. 27. part. 2. et in l. 1. tit. 1. part. 4. Unde
 naturalis proprie dicitur, qui in aliquo Regno seu provincia natus
 est, quam deus ut sui principium venerari et colere et tanquam
 propriam vitam protegere, nam amor patriae inivitus est naturae
 et unumquodque patria ubi natus est dulcissima habetur. l. qui ha-
 berat in prin. et ibi gloria. ff. de leg. 3. Ca. qua naturali propen-
 sione et affectu descendit. Et semper origo propria et inferior
 existat, aliena existimatur praesentior. l. mouer, ff. de ser-
 u. et post. unde impius et crudelis videtur qui propriam negli-
 git patriam, l. vna, C. de iur. et iurisdictione, C. de iur. et iurisdictione.
 ubi iuri habitare voluer, lib. 11, l. clarissimis, C. de digni. lib. 12.

Namque ita maxime astricti et commoda Reipublicae seueam
propria preferre. L. 1. de ea quod, ff. de verbe in poue, inter
cuius namq sunt membra Politica seu omnia et circumstantia
naturalia, caput et corpus si opus fuerit cum proprio protegent
Detrimento. Similiter et patriam protegere tenentur et decem
Et aserit Joannes de Saxe rubea, in tract. contra Rebelles cas. 3.
artic. 2. qua propter aliquem patriam priuare dicitur et aucto
videtur, nam et dicit, Euripides, in troia, priuare patriam
num malum est, et maius re quam sermone, quod et intolerabile
eius dixerunt. Titus Livius. lib. 5. annalium, et Seneca
de consolatione ad Polibiam. et ex hoc est illi pena inter
grauis reputatur, nam et dicit Plutarchus in Apophlegas
Chermitide. penes videtur qui cogitur exulare, plura per
D. D. vulg. Galus 3 et quid sit tantum ff. de lib. et post. etia
videtur, D. Donoannes Dag. Valerius conf. 36. nu. 57, et 58.
D. Donoannes de Soloyano, de gubernat. inuicary lib. 1. Cap. 5. nu. 7.
et nouissime Petrus Tomaz de Salcedo, de lege Politica lib. 11.
Cap. 10. num. 38, et 65, cum sequenti. —

Sed hinc et alii quod ad ornatum magis quam ad utilitatem
deseruiunt, reseratis, respondendum est quod in hoc Regno ad
huc et qui pro naturali habeatur deest in eo nasci ex Pa-
tre, et matre naturali et Regnicola seu habitatore, sed non
erit naturalis qui natus fuerit ex Patribus Externis seu
alienigenis, et patet ex serie Juramenti quam Reges
nostri tempore coronationis prestunt, cuius tenor in sexibus
est in primis, in de recapitulationis, et sic se habent eius Verba
antiquissima, que partim mandant pacem los Reines y mercedes
del dicho Regno con los subditos y naturales natos y abito-
ses del, segun lo disponen los fueros, et ordenanzas y leyes
del Regno, entendiendo ser natural el que fuere procreado de
Padre o Madre natural habitante en el dicho Regno de Castilla,
y que el que fuere nacido en el dicho Regno de extrangero
no natural y habitante no se entienda ser natural del
dicho Reyno ni pueda gozar de las libertades y prerrogati-
uas ni naturaliza de el. que quidem Verba pri-
mum repetuntur in nostris legibus maxime vulg. 1. inus
tituli et ita semper est practuatum in hoc Regno —

Sed nunc querere oportet an nostra lex sit iuri communi
contraria vel conuictoria. et quod corrigas ius commune
indubitatum videtur, de iure namq iuri et originarius
quis

omni dicitur loci ubi natus, de quo est decisio expressa in Laues
 C. de incolis, lib. 10, et novissime probat solum naturalitatis esse
 preciensum, Paulus Valjasanus, ad constitutiones Strius q. scilicet
 tit. de aign. Literis citatoriali, num. 25, quod etiam erudite pro-
 bat obiectisq. respondet, Stephanus, Gratian, Disceptat. forens, Cap. 75
 per totum et rationem assignans dicit quod in adquirenda origine
 Veritas atendi deuet, non Patris destinatio L. assumptio, ad Municipi,
 Vide per eum ubi et alias rationes adducit. —

et quod controversi solet, an filius sequatur propriam vel paternam
 originem, in quo dubio video decursum apud Matthaeum de Afflic,
 Decis, 384, quod ad hoc ut filius nascendo originem adquiret
 requiritur quod Parentes fuerint domicilium in loco ubi fuit na-
 tus - sed oppositum videtur verius efficiq. filium originarium
 loci in quo natus fuit, ut ex cumano, Praonatico, et alii's
 concludit Petrus Barbosa in lq. heres absens § proinde ff de
 Iudicari, annu. 3, Dig. ad numer. 8, et melius num. 13, et
 quod filius sequatur originem paternam probatur ex l. §
 assumptio § filius, ff ad Municipi, inde alternatim loquuntur
 Doctores de origine propria vel paterna, dum de foro sortiendo
 quæstio emergit, ut observat Barbosa ubi proxime, num. 24.

Leges vero nostræ aliquod amplius desiderant, nam de ex ver-
 bis relativi expressè apparet naturaliter in hoc Regno dici non po-
 sunt qui nati non fuerint nisi Patre vel matre naturali, Do-
 mitilio habito. quod et in Regni Castellæ stabilitum esse affirmat
 Alfonso, Laxan, de Partu Cap. 4, num. 51, licet ibi dicit hoc
 non in iurante procedere, sed solum quoad obtinenda beneficia
 Ecclesiastica, et ita interpretatur legem 12, tit. 3, lib. 1, Recop,
 mixaturq. nullum ex interpretibus hunc atigisse sensum ex-
 cepto Ignatio Maldonado in sua liba Responsorum resp. 7
 part. 4, num. 19, sed qui hunc articulum omnino acide-
 rat invenire expeditum et scire iuxta Castellanas leges qui natura-
 liter originariq. dicantur, seu quæ habitatio requiratur, ad proban-
 dam naturalitatem et qui possit ad Beneficia Regni admitti
 consulat, Docturimum, Joannem de Solazano de gubernat. India.
 lib. 3, Cap. 19, num. 43, et 44. Thomam Sanchez, cons.
 Moral. lib. 2, Cap. 1, dubio 9, et Franciscum de Amaya ad
 leg. 1, C. de incolis, lib. 10, Carlebalum de Audituri diip, 2
 lib. 1, tit. 1, quest. 2, part. 2, ex num. 84. et, 98 —

Sed quidquid de una Regio castelle procedat, leges tamen
 hanc

Hanc restrictionem non admittunt, non enim specificè loquuntur
de Beneficiis ecclesiasticis, sed generaliter statuerunt, quod ad hoc
ut quis dicatur naturalis, ut possit frui libertatibus, prebeminis
tibus et aliis quibuscumque rebus naturalitatem requiruntibus, debet
habere qualitates in dictis legibus expressas, et ubi lex non distinguit
nec nos distinguere avertimus, et habita lege disponente non est amplius
circutandum, Bart. in l. quod constitutum, de tutam. Decius, cons. 5
num. 4, cum aliis, et omnes qualitates in leg. vel statuto expressè
deverit existere ut tali statuto se legi locus sit, leg. si hereditas plures
§ de condit. institut. Paris, cons. 84, num. 8, lib. 2, concludit
in casu satis simili, Steph. Just. discip. forens. cap. 607, num. 2,
idem, Grat. cap. 769, num. 61, ubi citat Decium et Alex.
et cap. 742, num. 65, ubi plura adducit. et quod non suffi-
ciat in multis plures qualitates verificari, sed quod omnes copu-
lativè devent concurere, ita ut una deficiente dispositio non pro-
cedat, affirmat, Petrus Surdus cons. 180, num. 1, lib. 1, Agnelli
cons. 1, num. 125, Matta cons. 474, num. 24, Cephalus
cons. 256, in fine, Merodius, cons. 75, num. 14, quod, tri-
tum ut et Vulgare —

Ex quibus subinfertur in nostro Regno occasionem esse questionis
illam, an in transmigratione adquirat originem, de qualitate per
Gratianum, disput. forens. discip. cap. 75, per totum. qui in
puncto iuris contrarium concludit, vide Barb. Veri, —

neq. etiam in dubium vertere oportet, an natus extra Regnum
de Patribus naturalibus alibi legitime naturalis efficiatur
quam quidem questionem movet Portales ad Modicum
in § alienigena, num. 46, et iuxta foris Draconienus
Chies illud Regnum in suis privilegiis communicandis par-
ticipale demeretur, concludit quod filij Regnicolarum
qui extra Regnum nati sunt habentur pro Regnicolis et
Parentes eorum dividuntur cum filiis suis et familia sunt
ad Regnum reverii, veritales filij etiam reverantur in vitali
vel post mortem ipsorum Patrum. quod etiam in nostro Regno
admittendum videtur, nam iste casus non est exclusus saltem
expressè in nostris legibus, et si est decidendus iuxta communem
sanctionem, per ea que post Balbum et alios scripsit, Thomas Ma-
trabius consil. civil. 76, num. 1, plures refert, Joannes de
Castilla de usufructu, 1. tome. cap. 2, num. 22, Idem vero
imprimè esse filios Regnicolarum et eo saltem quod extra Regnum
nati sunt, ut ceteros et alienigenas tepritate immunitatibus
et privilegiis

et Privilegiis, maxime quando ipsi vel eorum Parentes ad Regnum revertendo, propriam suam originem recognoscunt, aliter tamen, (et hoc est summe ponderandum) possit evenire, quod tales filij extra Regnum nati, aliq; origine propria manerent, nam in loco natiuitatis hoc dubium esse et diuersas Regnumque res dicunt circa hoc statuerent; nam si quis in Aragonia ex Patribus tamen naturalibus huius Regni nascatur, ibi erit extraneus et aboriginatus si in hoc Regno naturalitas demeretur, extra Regnum nullas habet proprias, quod non est dicendum — Meminit videtur de filiis natis ex Patribus naturalibus extra Regnum Regentibus ea aliqua necessaria causa, et si fuerit ab hoc Regno exulatus, et exilio durante tales filij nascantur, exul namq; semper habet animum revertendi ad proprias lares — idem est dicendum de illo qui negotiorum causa ibi in aliquam Provinciam vel viciniam aliquod tempus exierit, nam in hiis et similibus casibus, non presumitur animus mutandi domicilium, si possunt Proq; leges l. 2, tit. 24, part. 2, glosa, s. Sabedus ad Practicam Bernardi Dias, cap. 54, num. 22. ad finem. et nu. 32, quod etiam in Aragonia procedit, et in foro vniuerso in cubica, actus curiam, super filiis regnicolarum extra Regnum natis, ibi dicitur quod absentes a Regno animo redeundi, si filios procreent postea in Regnum revertentur, quod tales filij extra Regnum procreati erunt naturales ac si in eo nati fuissent. ita praxi recepte esse ferebat Vardax in comenariis ad quatuor lib. foror. lib. 1, for. 2, num. 5, —

at tamen inspectis nostrarum legum verbis, et hoc adhuc potest dubitari, nam loquuntur de vere nato in Regno, et natus extra Regnum Patres naturales sunt animumq; revertendi habeant non vere sed per fictionem originem acquirere, et lex disponens in casu vero ad casum fictum regulariter non trahitur nec extenditur nisi ad id quod per veritatem et naturam fieri potest et glosa in l. 3, ff. pro solis, Sualdus lib. 14, ad Bonellum, cap. 19, tit. R, et cap. 4, tit. P, nec deest iure artificioso et ficto ex ceteri calumnia et dicitur Baldus — sed non est recedendum a supra firmata resolutione, tum quia est, magis equa et fauorabili, tum etiam quia quando casus fictus vero equiparatur dispositum in uno ad aliud trahi potest, text. e. in cap. ad audientiam et in cap. cum dilectus, de clericis non residentibus, q. cum ex oratione ff. de accus. tut. legum in adptum ff. de adop. locumq; Com. 269, num. 9, Patem in huiusmodi legatum delegatum num. 10

num. 10, ff. de leg. 1, maxime quando fictio est secundum
naturam rei, et in Equitate fundatur, Polombus, cons. 68.
num. 41. et 42, lib. 2, sicut et contrario dicitur fictio cen-
se ubi Equitas repugnat, Pub. Alex, cons. 143, num. 10.
neq. obstat quod fictio non operatur cum textu præcedenti
tradita per Fruquet, de primogen. quest. 34, num. 38, nec
contra Equitatem nec voluntatem, Dominus Juans de
Laxea, decis. Granat. dup. 39, num. 31, nam esse fingere
quod res unus esset alterius quodvis abhorret, ut legem tex
considerat Stepl. Prat, d'except. forens. §. 283, num. 16,
quia in nostro casu nullum præceditium textu saltem certu
versatur, nec extensio Equitati repugnat, imo sectatur ea
nec vobis deficit, cum credendum non sit quod litigatores
et hoc maxime in hoc Regno procedit, ubi leges sunt cum
consensu inum Regni statuta, ut. no loco dicitur, ita ex-
tos et infetos fuisse aduersus Regniolarum filios et extra
Regnum natos et ad Regnum reuersos, eos pro extery
haberi voluerunt, et cum simus in materia correctoria
Comunis Exorbitanti et odiosa. illa est admienda inter-
pretatio que favorabilior est ei per quam iustus ius comu-
congruat, Cap. super eo, de officio deleg. Decius cons. 44.
num. 6. Gabriel cons. 127, num. 5, lib. 4, cum aliis.
nec melatet quod in iure non parum est controuersum an si
Parentes habeant in certio loco domicilium et omnes se aliq.
transiens ibi filium eructa fuerit conceatus ut originarius
loci in quo natus fuit vel loci in quo Parentes domicilium
habebant. nam Part. in leg. filios, C. de municip. et orig.
et. in leg. 1, C. de Postum. reuel. quem alij plures se-
quuntur præsertim Platea in leg. filios, num. 2. Rebus
leg. 2, colum. 7, de verb. sig. Gramat, decis. 103 a
num. 11, Boerius decis. 13, num. 52, Mascardus de
probationibus, 3. parte, Conclus. 1141, num. 1. Firmicus
cons. 263, num. 254, lib. 4, contutantes tenent et defen-
dunt filium sicut transiens natum, non censere origina-
rum loci in quo natus est, sed potius loci in quo Parentes
domicilium habebant. Sed alij non pauci qui ipse Mas-
cardo prælegato refert num. 6, oppositum fatentur, quoru
de iudicio Ripa fuit tentatus sedam in tract. de peste Regni
contract. num. 183, sedem et alios refutat Petrus Bombosa
in l. in ref.

in h. l. beru abens & proximi in actu, de foro ratione originis
 animum, 12, et num. 18, aliam ase ex cogitatum adducit con-
 cordiam, sed quidquid ibi dicat disputando materiam num. 82
 concludit, quod natus in aliena provincia inibi Pater, non constituit
 domicilio Paternum originem sequitur, Unde in castellanis causis
 negotiandi vel ob Regi servitium in illud se transierat Reorum
 in eo nati erant Castellani, Paternumq; retinebunt originem ita
 Barbosa in, 90, et sic illa est amplectenda Regula (reverti quoad
 primum non conducunt) ut inquiratur cum Parentes domicilium mu-
 taverint, vel non (quod est animo permanendi vel redeundi colligitur)
 ut primo casu filius sequatur originem naturalis, secundo vero
 originem Paternum, sed de his et aliis consule dicit, Petrum Barb,
 in dicto tract, de foro ratione originis, qui late materiam persequitur
 et ornatur —

Sed illud nec silendum nec praetermittendum est quod Navarra
 Ultra montem seu Vasconie vulgo los de Navarra la vespa in hoc
 Regno pro Exeris habentur, et per legem talem declarati et in consequentia
 Exclui ab omnibus officiis et Beneficiis Navarria duri contractis et
 patet ex lege 2, huius tituli, quae quidem ea solum ratione quod
 Vascones, qui ultra fines habitant, diverso subunt Principate
 eos alienigenas et Extraneos esse declaravit —

Neq; etiam praetermitti oportet quod Castellani in hoc Regno admi-
 tuntur indistincte ad Beneficia Ecclesiastica ex vi incorporationis
 seu unionis, (de quo aliqua non contentenda suo subiciam loco)
 sed hoc quidem ad officia, maxime ad ea quae iurisdictionem
 univocam habent minime extenditur, et per diversas variasq;
 leges sanctorum reperitur, quas longum esset referre, neq; de hoc
 Castellani conqueruntur, quia praedicta incorporatio hinc simul et
 facta fuit celebrata, legitima forisq; Navarrae in suo robore et firmitate
 manentibus, quibus prohibitum est ne ad talia officia extra admittantur,
 tametsi, ne Dominus Rex admitti possit, et patet ex Cap. 1, lib. 1, foris
 generalis ibi dispositum, quod Rex Navarrae inter alia inter tenetur,
 que parricida el bien dela tierra contra homes de la tierra conuencibles a
 Ricos homes a Labaylleros, a Infanzones et a homes de villas, et nuncios
 estrangeros de otra tierra et que si por auentura auerise cosa que fuere
 Rey de otra tierra, o de estranyo lugar o de estrano lenguaje, quemus
 los aduertes en esta tierra mas de cinco en un año en enfermos del
 Rey homes estrangeros, o de otra tierra; quod verq; observatur hodie
 ut patet ex actis inamontis et coronationum, in quibus fere
 omnia relata verba inseruntur, et in his inamontis Religionis et
 vinculo successiuo confirmantur annis Potentissimi Regibus qui
 quidem

qui quidem iuxta a predicto foro selecta veteres quinq[ue]
constituta officiali Castellorum, reliqua tamen officia na-
rarii relinquunt, et inter eos distribuunt et disponunt iuxta
seriem et formam prelati iuramenti —

neq[ue] hoc ut dicitur dicitur videtur dicit, et eo quod in Regno
Castelle Navarra, nam ecclesiastica beneficia, sed et
officia regalia et secularia possunt obtineri, nam eo ipso quo
Regnum hoc fuit Regno castelle incorporatum, omnia supra
sunt privilegia Castellanis competentia, nam ex vi unionis
sive incorporationis hoc precise sequitur, —

et quamvis idem videatur dicendum respectu officiorum
huius Regni, ne iniquitas sequatur, hoc utiq[ue] procedit
pactionibus seculis, que si adirent observandae sunt, nec du-
bitari oportet quin predicta incorporatio pactionata sit
ut ea serie iuramenti de initio prelati, et successive repetiti
hoc satis evidenter liquet, quod in innumeris legibus extra
etiq[ue] confirmatum, et mirandum est considerata huius Regni
congruitate, et Castellae Regiorum amplitudine, non est an
hoc videatur decursum dicitur de iniquitate, nam si in exteri-
officia huius Regni distribuere possent, penitus fore et leges sub-
terrentur, omnisq[ue] existerent iniquitates. Vnde predicta sunt
pactionibus felix et fauorabili in odium perniciemq[ue] natu-
rum conuenerunt, quo nihil a Regum nostrorum pietate et
iustitia potest excogitari alienius —

et quod per dictam incorporationem non fuerit immutatum de
Regni omni quo statum, committitur evidenter namque ante
illam factum Reges acceptis quinq[ue] officialibus, qui de exteri-
et alienigenis nominare poterant, reliqua officia inter natu-
distribuere astricti erant, ita post dictam incorporationem pre-
dicta quinq[ue] officia acceptata, et libere Regum electioni co-
mmissa, Reges nostri in Castellanos providere, et providere
conueniunt tamq[ue] illis reserua et affecta, quod non
potest neq[ue] potuit fieri nisi iuxta fore predicti, et exinde
sequitur, expressa illius acceptatio, quod omnia in eo
disposita, nam in dispositionibus conspecturis, qualis est
ita posito uno positus aliud tamquam illius contemplati-
one sedum, et uno sublato etiam alterum auferri deus
eade[dem] parte. ff. de iur. iud. l. i. §. de alim. leg. leg. etiq[ue]
§. de causa §. de minoribus, Regum, cons. 16, num. 2
et cons. 179, num. 13, Baldus in leg. petens num. 29

Quod dicitur, ubi quod dicitur actus corresponsivus, quando
 unus fuit contemplatione alterius, et concludit, Steph. Gratij
 diu. for. Cap. 14, num. 4, nec dispositio potestae
 ceptam qualitate reiecta, quod est in dicitur et generaliter
 Verum et in omni materia procedit, Pala. com. 15, lib. 2
 l. 1. d. 1. com. 52, num. 39, sig. ad 47. Firag, de verbat,
 comunt, in fin, a num. 5, sig. ad num. 10, Unde ag,
 noscens legatum videtur et qualitatem si in iuramentum approbare
 nec separatim admittitur —

Facit etiam quod predictus seruis ad istos contractus est iudicandus
 imo dicendum verum et proprium contractum in eo iuratum et
 obligatum fuisse, et est veritas illius manifeste deprehenditur,
 nam pactis in eo expressis Reges admissi fuisse, ipsiq; cum illis
 Regibus accepimus, unde predicta pacta sunt ad unguem
 observanda, alias propter non impletum unius alteri datus
 hinc a contractu reuocis, l. 3, in prin, ff. de condit, d.
 Causam rata, neq; obstat quod in contractione nominatus
 non datur et causa non adimpleti seu adimplementi fa-
 cultas reuocandi, sed actio ad id quod interest, vel ad hoc ob
 pare repellatur adimplere. l. ea conditione, C. de reserui,
 vendit, nam hoc est verum quando solum est implemendi
 defectus, si vero ultra adire clausula resolutive etiam con-
 tractus nominatus ipso iure resolutus, l. 2, C. de condit,
 ob causam, l. 1, C. de pactis interempt, ubi glo. in
 verbo pestinare, quam recitat Fulgencius in d. 2, num. 2,
 nec requiritur quod clausula resolutive expresse adiciatur
 sed sufficit quod quomodo ab omni^u convenientem sit conditionibus
 siue substantialibus siue accidentalibus, ita concordari voto
 resoluunt, Mascard, de probat, conclus. 1393, num. 10,
 Joseph. Ludovicus, comm. conclus. 14; illat. 94, vto 10
 ampl. Pater, num. 19, Pecius, com. 45, num. 6, lib. 1
 Alciatus in l. 2, § Harum, ff. de verb. oblig, num. 4,
 Pater in l. 4, § Cato, num. 9, et ibi, Christinus, num.
 28, ff. de, Matius, de contract, tit. de stipul, § Veris ad
 aliam diuisionem, num. 6; quia contractum non observans
 videtur accedere ab eo et pars aduersa potest ad primenam
 reuocare actionem, et concludit Steph. Grat. diu. for. forens,
 p. 37, num. 12, et per totum, —

Sed non ex his inferendum est predicta quumq; officia
 in quibus

25
in quibus dominus dea habet suam electionem eueria a fca
Castellani et Navarra exclusi videantur, quia foris non
exclusio Navarra, sed Regibus permittit illa ceteris concessis
in casibus in foris expressis quos iure in Reges et non illius
posunt illi ad iuramentum renuntiare, nec namq. statuentibus
fuit ut ceteri manerent exclusi, et ne nimis Regum con-
suetudinis potestas, maxime in casu quo antea condidit Reg-
num, consentaneum fuit ut illo aduermittentur possent quibus
et ceteris officiales constituere, cui facultas et iure possumt
ad iuramentum renuntiare, quod in sui fauorem introductis
in G. A. Vbi D. D. Cetera, de Renuntiatione, l. pactum me-
heredes f. de pactis, et non istum expresse sed eadem facite
per contrarium actum ut probat Paulus de Castro, com-
sord. 4, quare repetit sub leg. 1, num. 7, et 20, colu-
ut in primis, C. de pactis, inter empt. et vendit. late Alia,
C. de 206, colu. 2, in primis, de non obstat lib. 7, de-
Kamrosa, cons. 2, num. 6, —

quod generale e in omnibus iuribus quibus licet renuntiare
aliquo quoad ea amplius relinquatur regressus, l. si quis
in conuicendo C. de pactis, l. si iudex circumuento f,
de minoribus, C. ad apostolicam de Regular, C. si de tunc
in fine, de prui. lege queritur si venditor f. de edictis,
edicto, l. fin. ff. de Comis, pignori, quod in omni materia
indubitante puerit, ut pulchre et summa eruditione probat D.
Joannes de Solorzano, de iure Indianum lib. 2, Cap. 6, nu. 48
cum duobus sequentibus ubi innumeros hoc probantes actum
adducit, quod etiam repetit lib. 3, Cap. 13, anu. 89, usq.
ad, 92, nec de hoc est dubitandum cum liquidissimum sit
iure quod reseruari in aliquam facultatem veluti dispo-
nendi vel quid simile, potest ea uti vel non ad iuramentum
sue voluntatis, ut post alios multos probat Vicentius de
Franchis decisione 48, et 500, Fontanella diffuse de pactis
tom. 1, Clauula 4, glosa 23, num. 14, Antonius
Besarius decisione 27, —

et potest in quocumque casu ad omni debito alienum nam in
foro predicto Navarra summa liberatione con. rito
Regibus fuit in casu quo hoc Regnum cum alio concurreret
reseruata facultas quibus iudicis extraneos cons-
tituendi. ne nimis conuicatum Regale maneret. —

2-tribum

ofitium, sed non fuit in iure necessitas, hoc namq non de-
 quon. Sed ceterorum contineri fauorem, qui nisi potest inueni-
 similibus excogitari, nec quid magis repugnet et Regum et Regni-
 arum iure, ne alia dicamus, quod alienam causam fobendo
 suam deseruere: —

neq mirandum est quod leges nostra tot repetitis sanctionibus
 ceterorum exclusionem confirmant, cum in aliis Regni et Pro-
 uincie hoc idem non minori studio stabilitum videamus, ut
 & Regni Castellae afirmant post alios saltem in praxi criminis.
 q. 57, num. 22, et Leballois practi. quest. q. 895 num. 323,
 de Regno Leonum Portales ad Molinum in verbo alienigena,
 num. 1, —

in Regno Imperia creati ceterorum exclusio canonizata in cap,
 Bonae memorie et 2, de postul. prelat, quod et in Italia obuiosa
 testatur Deuffus, in praxi Venetiana, Regula de Adromate, glosa 1,
 tit. de Descripti, et Joenus deus, 13, num. 17; de Borussia affi-
 mat Barbatia cora. 23 num. 9. de Lusitania, Cabeus de de Patro-
 Regia cora. 4, 27, Denis de manu Regia tom. 2, Cap. 64, num. 20,
 Auna in cap. nominum, 70, distinct. 9, qui etiam de hoc Regno
 mentionem faciunt, et Calixtus Ramirez de lege Regia § 26, nu. 64,
 et § 30, num. 55, et Portales etiam ubi et in aliis Provinciis hoc
 esse legibus receptum testatur, quae diuenerunt magis quam
 utile laboriosum esset, —

Sed ne confundendo ofitia et leges ipsas earumq veram et propriam
 intelligentiam confundamus, distinguendum est inter Ecclias-
 tica et secularia. Diuerso enim iure quae inter se sunt diuersa
 tractanda et tractanda sunt; quare ne videatur quod Pal-
 tram inter se fecimus, primum seorsum discutendum, an leges
 nostra ceteros inuicem excludentes tam ab ofitiis secu-
 laribus, quam a venefitiis Eccliasitatis respectu venefitiisq
 iuste utiq procedant, nam difficultas exitus ex eo quod
 Pontificia potestas non est limitibus circumscripta nec legibus
 maxime temporariis coangustari licet, nam quo ad ve-
 nefitia omnes Ecclias sunt Pontificum Proceres, uterudite
 probat Pater Ezer tom. 2, moral, lib. 6, Cap. 1, in eiusq
 habet ita laxatas Habenas ut de his possit ad huiusmodi
 ponere ut probat Garcia de Venefitiis,

Sed nihilominus pro iustificacione predictarum legum
 est concludendum non ex eo quod Pontificum potestas
 per predictas leges posit coangustari, sed qui presumptus
 Pontifices

Pontifici maximo nolle mutare naturam Beneficiorum iura-
ta Doctrinam Felini in Cap. per tuas, 4, de maioribus, et ab eis,
quem refert Hieronymus Gonzalez regula 8, cum ille gloas
§ 6, num. 22, et, 23, neq. hoc prouenit ex potestate de-
fectu que tempor. deus iuris et iuris da memore, circa
quod statat meritissimus in supremo senatu letator,
Joannes Delacruz Decis, 3, janat. num. 74, et, 75, dicit
cum possit aliquando Beneficia sic constitui ut certo tan-
genere personarum tribuantur ut concedunt et probant
Nicolaus Garcia de Benefic. 3, part. Cap. 1, nu. 552,
Cur non et legibus cauere poterit ut extra non admittantur
neq. hoc ut contra canones ecclesiasticos statuta ut probat
Azer tom. 2, moral. lib. 6, Cap. 4, quest. 20, imo pot.
plurima estant Pontificum decreta ad hoc comprobanda
maxime res. in Cap. bene, el. 2, de presb. et elat. orum
Cap. quoniam in pleriq. de ofitio ordinarij, Cap. horte
num. 71, distinct. Cap. nullus inuitis si, distinct. et ibidem
Cap. obitum, cum aliis adductis per Camilli, Boazel, de
Regi. Cath. presb. Cap. 51, per totum maximo cum, 4
Sed ne in re a pluribus tactam tempus paginarumq. consumi-
lat sit remittere de hac re lectorem ad Dominum Don
Petrum Gonzalez de Salcedo in tract. de leg. politica lib. 2
p. 15, per totum ubi probat iustitiam esse leges Ecclesie
dentes veteres a Beneficis, idq. confirmat sacre scriptu-
re testimonis, canonici iuris testimonis atq. constitutionis
summorum Pontificum decretis, et multorum Regum
obseruantia inuicem -

Sed ne solum diuina materia pertractemus non inie-
congruum rationes percurramus ex quibus hec exterrum
diuina iustificatur, sedum quas Beneficia Ecclesiastica sed
etiam quoad alia ofitia secularia; leges namq. nostre in
Utroq. casu disponunt, quod et in aliis Regnis et Prouincijs
nunc et etiam antiquitus est obseruatum, quod probat Gonz.
de Salcedo in dict. Cap. 45 per totum; cui nihil in hoc re-
detrahere posse preterimus.

Quum namq. esset et crudelitate quod amum iuentibus agr.
propriis aqua agrum nati in eos ad alios agros vicinorum
inuria propagari, et habitus in lg. Præses. C, de iuris iur.
et aqua, cui non est ab omnibus illud Canonis, lib. 1, Varias
Epistola 34, dicentis copia frumentorum prouincis deus
primus

Dei sui ministerium et officium explorare, Unde Moyses
dum doceret Populum inter cetera mala in caecis observantibus
quae ei praedixit adducit, (ait) Dominum super te gentem de
longinquo et de caeteris terrae finibus in similitudinem
Aquilae volantis cum impetu, cuius linguam non intelligere
non possit, quod etiam legitur Jeremi, Cap. 15, ecce ego addu-
cam super vos gentem de longinquo Domus Israel ait dominus gen-
tem de longinquo, cuius ignorabis linguam nec intelliges
quid loquantur et Baruch, Cap. 4, adducit enim super vos
gentem de longinquo, gentem impudicam et alienius linguae, Unde
Ezechiel cap 3, dicitur, non enim ad Populum profumari sermone
et ignota lingua miteris, quod quidem ut in magnis scripturis
Domino mutatus - plura observant de praedicta idiomatis regula au-
tes Joannes de Sella de Beneficiis part. 2, quest. 26, latissime
Rodrigo Gomez in Regula quest. 2, sextotam, Petrus Rebuff
in praedicta Beneficia, Regula, quod quis intelligat idioma, et
Alfonso, Hojeda, de Benef. compat. et incompat. part. 1, Cap. 28
num. 49, cum scripturis, Petrus a Navarra & Restitut, aulicorum
lib. 2, Cap. 2, num. 168, cum alibi, Joannes Baptista
Ferdinandus cons. 279, num. 4, volum. 2, —

Sed ut commentis nostris ultimam imponamus manum restat
considerare possit ne ista iuxta nostrarum legum sanctiones
exteros habitare aditus naturalitatis concedendo, ad hoc ut
in Regno possint officia seu Beneficia obtinere; iure namque
communis atque similes literas dispensare, et privilegiare quem
cuius efficere solum competit Principi, et hoc lege Villena de cla-
ratum fuit late, Virgilio Vaxone et Caro Fonteis consiliis ut
coligitur ex lg. Vinea. C. ad legem Visellam, quem exponant
et elucidant Rosinus lib. 8, antiquit. Roman. Cap. 18, et
Arist. August. de legibus Romanorum tit. ad legem Visalliam
quod etiam eruditus probat lib. 2, disp. Cap. 21, et ex nostri
aspirat Baldus in lg. penult. s. quem in filio, C. de adoptione
Greg. Lopez in lg. 2, Verbo maguer, tit. 29, part. 2, et alii
et ita interpretari deest, tex. in lg. Cuius, C. de incolis lib. 10
Vbi dicitur, quem cuius effici origine, manumissione, allectione
et de quo est videndus Don Franciscus de Armaya in commentis
ad legem Cuius num. 64, —

Sed quid de iure procedat in hoc Regno tamen naturali-
tatis literas concedere per allectionem, quem cuius efficere
solum et privatim ad tres Regni status in generalibus co-
muni pertineret notum est, ut patet ex lg. 1, tit. 8, lib. 2, de sup.
Vbi fuit Regnum conquisitum de ceteris naturalitatis literas
per omnes

Domini reges concesserunt ex tunc quosdam ad Regni officia seu beneficia
habilitando, tanquam doceret contra leges et consuetudinem legum ipsarum
interpretativam, quae quidem fuerunt, per reges de agrario nullae et
inimice reparatae, verba regali secreti sic se habent, —

Allo qual respondemos que a naturalização daõs y letras della conthendidas
en este capitulo, no estraygam en consequençia, y que de aqui adelante no
se daran semejantes cedulas, y si se dixeren quexemos que sean obedecidas
y no cumplidas, y que en este particular se pubeera Justicia, demanera
que el Reyno no sea agraviado. —

Nunc oportune examinare oportet, an cuius per privilegium admittus
gaudere et fieri possit omnibus prerogativis originariis competentibus
in qua questione videtur discordantes Doctores, sed disputatione relicta
de qualitate et eleganter Petrus Barbosa in lq. heresabieri, § proinde in
articulo de foro originis ratione ansum, § 2, affirmativè concludendum
esse mihi videtur, nam sic naturalizatus in omnibus debet tanquam
naturalis haberi, §, et huius privilegii naturalibus competentibus, quod
cum Bart. Salgado, Bernardo Diaz Castelliniano contra Debuffo Decis
Higolito, Boerio et alios, probat Barbosa ubi supra num. 62,
quibus addendi sunt, idem Bart. in lq. si quis, de Vucag, pro empt.
Roman cons. 62, num. 6, et Memora, cons. 166, § 2, num. 78
quod suo moderamine et distinctione intelligendum est, nam aliud
et diversum est, quem in Cuius admitti privilegio seu rescripto Prin-
cipis, aliud per abiectionem seu assumptionem Collectio namque idem
est quod assumptio, ut explicat Lucas de Penna in verbo abiectione
primo enim casu quando quis in Cuius seu originarium admittitur,
non patitur locus honoribus seu officiis Cuius. Veris siue origi-
nariis competentibus, quod ex Facito probat Alciatus lib. 2, disp.
cap. 11, et ex Cuius, Angelo et Faldo, Primus cons. 200, nu. 12
et late Romanus, cons. 62, num. 9, Saliz, rub. de Probationibus
num. 4, in secundo autem casu, quando abiectione fit per Curia-
tatem seu Agnosum. tunc abiectione pro vero Cuius reputatur et con-
sequitur omnia iura naturalibus Cuius competentibus, ut magis
tractatè docuit Bartol. in lq. si maritus § legi Julie, ad
leg. Juliam, de adulteris, ibi in his quae curtas ita posset
concedere Cuius habetur pro Cuius, et ut Cuius tractabitur. Sed
in his quae habent Cuius istius curtas aliunde quam ex con-
cessione curtas, ut puta rescripto Principis, vel Paps tunc non
habentur vel tractantur ut Cuius. et ratio est quia admittus
per privilegium

per privilegium non est vere cives, sed fidei, et non deest tantum
fidei quantum veritas operari, ut obediunt Bald. cons. 460
Volu. 1, Salizetius in Dub. de appellat. ca. num. 1, idem Baldus
in lg. cives. C. de appellat. Roman. dist. cons. 62, idem Baldus
in lg. si non spirituali, num. 2, et 3, C. de testam. Late
Petrus Barboza in lg. deus ab uno §. primus articulo de foro et
origini, a num. 60, cum aliis sequentibus vbi eruditè magis
examinat. licet in omnibus his que dicta sunt non assentiat
sed notonque quam institutum ex postulat protulimus sermo
qui materiam hanc uberius pertractatam habere velit, et quomodo
modo hinc naturalitas, seu origo adquire potuit, et antequam ad
quiratur, et quare hoc debeat esse, et an sufficiat Regium diploma
sublittere quas vocant naturalitatis, ad obtinenda officia seu veni
ficia, vel necessaria sit ad hoc dispensatio, Ultra prædictos auctores
consulat, Rebuffus 2, tom. ad leges Falli, de literis naturalitatis,
per totum, et tractat, de pacific. posses. num. 267, Salizetius omnino
videndus, et Bernardo Diaz, in practi. cap. 54, num. 14,
Chasam in consuet. Burg. Rubric. 2, §. 1, de confiscation. rub. 88
Petrum Greg. Folosian. lib. 4, de republic. cap. 4, a num. 17
vbi multa adducit in commendationem peregrinorum, nec non
paucas utilitates ex hoc eorumq. admissione consequi Repu
blicas testatur. Carolus de Faglia in constit. Neapo. pragma
tica, 1, de ofit. privi. faciem. regnicolis lib. 2, fol. 111, nu
1, Martinus Mota in consuet. Panormit. num. 19, cap. 30
Nicolaus Garcia, de Venefit. p. 7, cap. 9, Gones Gratianus
Reg. 146, Siderius Decianus lib. 4, crimin. Cp. 16, num. 8
Menoch, lib. 6, presumption. 30, et 46, Thomas Sanchez
de matrimon. lib. 3, disput. 28, ex num. 4, et disput. 28,
per totum, Septis, Gratian. Discept. forens. lib. 1, cap. 181,
vbi explicat que requirantur ad contrahendum nuptiarum
seu incolatum, Camil. Bozza, de magistrat. edic. lib. 2, cap.
9, num. 6, et 7, Alph. Carranza in lib. de partu. cap. 46
ex num. 52, latissime Thomas Carlebal in tractat. de
Iustitiis disp. 2, q. 1, de foro dimitib. et que, 2, de foro orig.
vbi explicat inter alia in quo differat incola ab originario
Parladorus in sequent. diffe. 103 ca. num. 8, et Palenzuela
cons. 55, num. 37, Volum. 1. —

Ad Legem 2, 3, 4, et alias libri primi
tituli quarti Recopilationis,

quibus

quibus Decretum erat ut littera seu regia rescripta, quomodocumque,
 expedita seu concessa, non mandentur executioni, modo proregibus
 simul cum consilio seu senatu executio commissa sit, modo Senatus
 seu Regum interuentu, nisi prius in ipso exhibeantur
 exammentum, ad videndum, an sint contra foras leges immunita-
 tes Regni. Ut in eodemo si tale contrarium contingeret superuacua
 executione, donec sua fuerit certiorata maiestas; que est que
Ulamano. haxer consulta auu Magestad, q no dar sobrecarta
parala executione ponde la consulta; poset namq in eam
 dubiumq hinc deduci, an rescripta contra leges seu utilitatem publi-
 cam concessa deuant deure executioni mandari, de quo habemus
 constitutiones expressas in lq, rescripta, C. de pncipib, imp, oferson,
 lq, omnes, C. si contra us, vel utilit, publ, Cap, si quando, de
 Rescriptis, ubi communiter Doctores, quos diffusio refert calculo
 August. Barbosa in collect, ad lib, 1, Codicis, ad legem res-
 cripta, num, 3, sed hoc superuacaneum videtur in hoc Regno
 ubi habemus legem hoc decidentem, ut patet, ex dly, 2, nostri
 tituli; sed quia in aliis legibus in eo contentis supponitur ali-
 quas per similia rescripta fuisse ex hoc Regno euocatas -
lo qual despues por las dhas leyes se emendo por reparo de
agravio, non erit extra ipsarum mentem et materiam an
 tales auocaciones de iure fieri possint.

ad quod est supponendum quod in Principe residet iuris dic-
 tio suprema, que ita est eius infixa oribus, ut eo euelli non
 possit, non enim regalis potestas potest legibus restringi, iuxta Doctrinam
 Pal. quem in hac omnes primum recognoscunt in lq, qui regalis
 num, 14, C. unde liberi, de quo aliqua infra adiciuntur -
 in Regu namq in orbis, mundiq perisio, fuit translata per Po-
 pulum potestas condendarum legum, quibus subditi eu communi
 regerentur et quiete et pacifice vitam agerent, ut erudite pos alio
 obseruat Steph. Merockius in sua politica Cap. 2. lib. 2, et
 sacre scripture testimonia imperij necessitatem persuadent, et
 confirmant, Hec tamen Regorum orio, non ea iure gentiu
 descendit, ut dicit Alamano in suo Speculo aureo, p, 3,
 num, 15, sed ea iure proprio singularium communitatum
 qui a principio fuit introductus aut ex pacto voluntario aut
 ex iure vello aut ex consuetudine, ut patet, Dom. Lobban.

practica, cap. 2, num. 6, et Terentius. Baq. Controu. dubit. in
propheta num. 105. Capitat. Thomas Bene de Parlamentis
sect. 1, dubitat, 17, num. 5. —

Unde cum Populus potentiam est transulterit in Principem omnia
Imperij iura omninoq. potestatem. lq. 2, § nouissime ff de origi.
iuris, lq. 1, ff de constitut. Principis lq. Inica ff de off. p. et
§ quod Principi, nisi, de iure non gentium, et civit. sequitur
inde predicta potestate ita cautos fuisse Populos ut nulla in eis
remanserit, ut aduertit Bobanilla ex alibi in sua Politica
tom. 2, lib. 3, cap. 8, num. 152, et sequenti, ac per consequens
potest posse et sine Populorum concursu, et novas leges condere et
antiquas derogare, ita concludunt Aluicenta, et Pasquius, ubi
proxime, idem Pasquius q. 2, num. 20, nam cum leges de
Diuus Satorius testatus lib. 5, Etimologi, cap. 29, fuerint condite
et condite, uideant, ut earum manu humanis coercetur auiditia
tutaq. sit inter improbos innocencia, et hoc dirigere sit proprium
Regum munus et officium, qui regedit etiam ad eos pertinere
conuenientes ad hunc finem, rectumq. Regnorum Regimen le
gi ordinare, de quo aliqua notantur per Aluicentum de Mag.
lib. 3, cap. 3, num. 5, mirabiliter namq. copulatus et com
parati curam communitatis habere et illam legibus gubernare
Auctoribus, de defensoribus Ciuit. § 1, colum. 3, gloria inq. prin
torum, de iurisdic. omni. iud. Baldu in lq. 1, num. 10
de emancipat. licitorum, Gubieruz lib. 1, Canonice, cap. 1, nu.
Franciscus Mascius, Decis, 804, num. 1, et 2, frustrator
namq. et inutilis essent leges, si in legislatrice deficeret potestas
obligandi ad ipsarum obseruantiam. et non minus inutile
esset imperium hac sublata potestate secundum Philosophum meo
§, cap. cum super, de offitio et potest. iudic. delegati, lq. cum
§, de Donatione, ante nuptias, —
et cum per translationem huius potestatis, omni. ut diximus
iurisdictionis, mutata fuerit a Populo in Principem; Soto
de iust. diuine, lib. 1, quest. 1, articulo 3, Suarez de legob.
lib. 3, cap. 2, num. 3, Nauarro in cap. nouit. de iurisdic.
num. 15, dicendum est leges Regias, virtute huius potestatis
legitimas esse, non solum conuentione potestatis translaty a
Republ.

a Republica sed demerata adeo tanquam communitatis auctoritate ut
 aduertunt Soto, lib. 4, quest. 2, articulo, 1, Victoria in relectione de
 potestate civili, num. 1, et 6, cum sequenti, Dominus Cobban, de
 Cap. 1, Practias, num. 2. Mala in Emporio titulo, 1, part. 1, et
 num. 20, Anguianus de legibus lib. 1, controuers. 1, num. 13,
 Et quo omnes concludunt quod Reges ratione huius supreme
 potestatis prout sine Populi suffragio leges condere, ad res et materias
 civiles pertinetes, Primum Thomas, 1, 2, quest. 9, articulo, 3, et
 22, quest. 51, articulo, 2, Suarez de legibus lib. 3, Cap. 9, num.
 22, Barquez in, 1, 2, Disput. 153 Cap. 3, num. 34, Bonacina
 de legibus disputat. 1, quest. 1, punto, 3, num. 7, Greg. Lopez in
 leg. 12, tit. 1, part. 1, Dale, Cap. 1, de constitut, Nauarum in
 dict. Cap. nouit vstal. 9, num. 110, Antonius Gomez in leg.
 40 Fauri num. 20, Petrus Greg. lib. 47, Sintagmat, iuris
 Cap. 20, num. 8, Camil. Borzel, de Regis Cathol. praesertim, Cap.
 31, num. 24, Mastril de Magistratib, lib. 3, Cap. 3, num. 29
 cum duobus sequentibus. —

Et quibus accendit quod Princeps legibus non est astrictus tanquam
 supra ipsas leges collocatus leg. Princeps s. de legibus, Morla in Empor,
 tit. de legibus quest. 1, quod non est absolute verum, nam licet vi coactiua
 ad obseruationem legum Princeps non teneatur, vi tamen directiua tenetur
 Joseph. Ramonius com. 45, num. 25, late Joannes del Castillo de
 testis cap. 13, num. 2, August. Barboua, in collectan. ad legem
 digna vox, C. de legibus; et ratio est quia Reges, sibi ipsi iuris dic-
 tionaliter, coactiuam vim secularem hanc vim habentem adire
 non possunt, sed ratione inq. contenta tenentur, nam ratio non
 est lege vim capite, sed deum habent auctore cui omnes tenentur obe-
 dire, et ultra praecitatos auctores obseruant Morla in Empor, iuris
 tit. de legibus, quest. 1, num. 9, Abundantius de Annib, Cap. 3,
 part. 6, num. 3, Merck, com. 1008, num. 15, et 16, Homolon
 de Humanis Virg. statibus part. 2, Cap. 1, fol. 386, Mariana de
 Reg. et Reg. instit. lib. 1, Cap. 9, Georg. Cabedo part. 2, decis. 78,
 Truxba plures referens com. 1, num. 34. Sed qui omnium sub-
 titibus materiam elucida et adornat, est vnus Ferdinandus de Mer-
 dora lib. 1, Disputationum iuris civilis, Cap. 5, num. 3, —

Sed quia quid circa legum ligamen dictum sit non est dubium quod
 Reges prout voto legibus se submittere qualiter in contractu et tunc
 neque directiue, sed etiam coactiue manebunt astricti, Mendoga
 in loc. ubi sup, Suarez de legibus lib. 3, Cap. 35, num. 3, Azor

1, parte 1^a lib 5 cap 11, quest, 1, Baldus, et alij, Moral lib, 5 disp,
27, num. 3, Unde si Rex in acceptatione Regni promittat quidquam
etiam coactus tenetur promissum adimplere, Lucas de Pena in lq, qui-
cumq, num. 15, (de omni agro deserto lib. 11, Cirrus in lq digna dicit
de legibus, Petra de potestate Principi Cap 31, num. 94, et 95, Rod-
ricus Auzar, alleg, 9 pextotam, Mensch, Com. 264, Rolandus com. 1
num. 42, Odium, 2, —

necesse videtur quod licet sit Princeps legibus solutus modo super de-
clarato, quibus adscribet quod inter obligatum et obligantem datur
relatio, que quidem dari nisi de uno ad alium non potest, et cum in
Principe duo subiecta non reperiantur nisi unum non est qui
obligetur, alias namq, sequeretur quod actio et passio in uno eodemq,
subiecto concurrerent, contra Philosophi platonij lib. 3, Phisicorum q 8
et Cap. 4, et Responsum Consulti in lq, ille aquo 3 temperantia q 8
ad Hebel, hoc tri e intelligendum ut Princeps sit solutus legibus ad hoc
ut in foro exteriori ad ipsarum observationem obligari nequeat. Sed
in foro interiori ab observatione exemptus non est, si leges ipsarum vitare
neq, in eis poterit dispensare, nisi ea sufficienti causa et ex dno Ho-
ma 12, quest, 69, art, 3 ad 5, Caretano ibidem et Soto, probat
et Preses Covarru, in Cap. alma mater 1, parte 1^a, num. 5, et
Sert, Excommuni —

Ca quibus subinfertur quod Princeps sufficienti ratione motus
vino ea sola voluntate poterit, tanquam origo et fons iurisdic-
tionis, ut dicunt Abundano de exequend. mand, regum, lib. 1,
part, 1, num. 2, et Robadilla in sua Politica lib. 1, Cap. 2,
num. 21, causas et lites ad se auocare, etiam si sint leges hoc ve-
tantes et prohibentes, additio ad Euidonem Papa in decisione 24,
Verbo auocare, Prosperus Carabita, de ritibus magni curie, xitu
19, num. 5, et 6, Rebuff, 2, tom. ad leges Gallicas in tractatu
de evocatione quest, 2, et 3, Boer, de auctorit, magni consilij
num, 158, Gramat, voto 28, ex num, 3, cum sequentibus
et Preses Covarru, pract. quest, quest, 1, pextotam —

Sed ante hoc procedat in hoc Regno legibus predictis stantibus. Vbi
etiam alia lege stabilitum est, ut ex ipso quod quis obtineat similes
litteras auocatorias, ut cause ex hoc Regno contrahantur carat
ab ipsa causa, expensasq, alteri parti efficiat, ut patet ex lege
huius tituli.

Sed ad hoc ut radicetur hanc materiam examinemus, repetere ope-
tet quod Reges reperuntur in triplici differentia, quidam enim

omnes sunt mixti, simplices et legitimi, quidam legitimi tantum
 quidam nec mixti nec legitimi. mixti et legitimi sunt, quia a Populo
 libero eliguntur, qua Dominatura nulla reperitur iustior, popularique
 gratior, de qua in l. 1. ff. de cond. Princ. et de quod Princ. in
 de iure naturali, l. 2. et cum placuisset ff. de origine iuri. legiti-
 mi, sed non mixti dicuntur, quando in campo proprio fexti et
 latissimo aliquibus legibus, et sub certis tributis, Dominus edificare per-
 mitit opemque constare. et huius proprie Vassalli appellantur, ut in
 iuribus feudorum: illegitimi vero Principes qui vi violentia
 seu tyrannide Populo deiecerunt, et explicat Ferdinandus Vazquez
 Contreras, illustratum, Cap. 1. lib. 1. anm. 2. Vigad m. 8. —
 Ex his tribus introducte Dominaturae differentiis, prima conuenit
 omni Regibus, sunt enim mixti, simplices et legitimi, nam ut
 antiquis probatur historicarum documentis per occupata huius
 vias a Mauris, qui nostris gentibus cum in terras detraherent
 montuosas, tam huius Regni, quam superueniens Comitatus ut
 ex iure in Maurofacibus bellum posset indicere, deextamque
 recuperare Regionem, acordi omnium voto et necessitate hoc tra-
 dente, in ducem seu Regem elegerunt Laxiam Aimerum
 ut Historiographi testantur, et patet ex his que rursus in
 comprobationem obiectat Foxellana in historia Apologética
 huius Regni ubi refert quandam Bullam Gregorij 2. Pontifi-
 cis maximi. hanc electionem confirmantem, qui in ingressu
 et acceptance Regni iurisdictioni religione promissit foros et
 leges a Mauris conditas precise observaturum iuxta ea que
 continentur in cap. 1. fori generalis, quod quidem iuramen-
 tum prestatum eademmet forma per omnes in Regno successores
 ut habetur in l. 1. tit. 1. Recop. ut iam ibidem tractavimus —
 inferitur ex his hoc Regnum pactonatum esse Regibus habere ius
 iurisdictionem regulatam iuxta suas leges et foros non absolutam
 et liberam et supra foros ipsos. nam cum in Regni acceptance
 foros et leges servaturos iurjurando promittant ad Preciam
 adstringuntur observacionem, ut supra ex Ciro Lucade Perna
 et alii retulimus. et facit nam in tali acceptance verus et
 formalis inter Reges et Regnum contractus immitur et ce-
 lebratur, a quo recedere non licet, ut resolvunt Paulus de Castro
 in cons. 217, num. 8. vers. his, lib. 1. Alvarus de procerum,
 Reg. 3, quit. 8, post num. 8, Petrus Surdus cons. 47,
 num. 18, lib. 1. Carol. Duran. cons. 108 lib. 1. Divinal
 cons. 601,

caus. 604, num. 95, lib. 6, Menoch. 262. Tetradegustate
Firmig, Cap. 31, num. 94, et 95, Rodenius Suarez alleg. 2, per
totam, Ferdinandus Mendoge, Disputationum iuris civilis lib. 1
Cap. 5, a primis, usq. ad num. 7, et sequentium, textus in l. 1. de
de rescindendi, venditione. nam quid aliud erit pacta conventioni
ve infirmare, nisi hominum vnum inter se peritus evertere, ut dixit
Aristot. lib. 1, Rethoricæ Cap. fin. ea pacto namq. ut Cicero declarat
2, ad Herennium, ius est si qui inter se pepigerint, si quid inter quos
convenit pacta sunt, ea observari oportet, omniq. legi habent, hoc quod
naturalis equitas exposulat, l. 1, ff. de pactis, nihilq. magis con-
gruit fidei humanæ quam ea que inter eos placuerit servari et
custodiri. l. 1, ff. de pecunia conbit, unde a promissis recedere fidei
datam fallere graue reputatur scelus, teste Papiniano in l. illud
aut illud, 25, § 1, eod. tit. neq. ab hoc ne re Principes im-
munes existunt, nam neq. huiusmodi leges naturali equitati infringi
re possunt (cum illis tamq. rationis participes a qua procedunt)
subiciuntur, et sic pactis atq. conventionibus per se factis vel de
re privata vel de Republica stare tenentur, neq. mutare illi est
permisum, sed quid vobis miram facio, cum hęc omnia su-
mma conditione et si difusa doctorum nomenclatura facile sit vi-
dere, nedum tractata sed illustrata apud Soannem de Castillo
tom. 7, de Testis Cap. 18, per totum, cuius placita transcribere
non licet sine tanti authoris iniuria - Ea his namq. sequitur q.
cum in Regno sit legibus dispositum ut cause ab eis non extra-
hantur, nec naturales ad alios quam ad proprios tribinales vo-
centur, Regis nostri ad predictarum legum observantiam ad-
tristi sunt credum ex vi pacti in Regni acceptatione
sed in vim iuramenti toties repetiti, nullo modo possunt contra
predictas leges rescindere, lites vel causas auferre, naturaliq. ad
extraneos trahere iudices. neq. in hoc Regali infringitur aut
authoritas, imo magis elucescit, nam ut dixit Pias (vni
ex septem Græciæ Philosophi præstantissimis) illesolus pro
vero Principe habendus est qui patri legibus institutus se
primis omnium subiacet gubernandum. ut refert Coelus
Rhodiginus lib. 7, lectionum antiquarum Cap. 1, et quod Verus
Contractus inter Regem et Regnum inuitus videatur hęc
non licet. quid aliud enim significat solemne illud fœderis
iuramentum solemne, tanto Regis et Regni celebratq. a plausu
per tres

petrus ipius Regni status, qui illum vere representant pres-
 titum omnium Regnicolarum nomine, cui correspondet ut
 iurandum Principis sub cuius ne supponentis se Regni leges
 servaturam ad eius utilitatem, curaturumq; nihil quod in eius
 damnum, sed totum quod in Reipublice commune bonum se-
 dundet, non enim ex his absq; dubio verus contractus resultat
 nam lea C. ut definit Papinianus Pralg. 1. ff. de legibus est commune
 preceptum virorum Prudentium, et postea dicit etiam esse comu-
 nem Reipublice opinionem. En quomodo ex his duobus sci-
 licet legislatoris placito Populi acceptatione efficitur lea tanquam
 ex duorum plurimumve consensu causatur contractus leg. consensu
 cum vulgatis, ff. de oblig. et act. neq; in contractibus celebrandi
 considerantur persona, sed solum Equitas rei et iustitia test. Et dicit
 S. Eticorum Cap. 4. Unde quod sit lea qui contrahit vel privatus
 non est in consideratione habendum. —

Et hoc in nostro Regno procul ab omnibus hesitationibus videtur
 esse, cum in eo Dominus lea non habeat licentiam et amplam fa-
 cultatem, sed ad foros legesq; restrictam, ut de Regno Aragonie
 testantur Portales, et Holanus, quos referunt Felician, Polus
 de censibus tom. 2. lib. 4. Cap. Unico, num. 25. ideoq; quamvis
 de iure sub Regali iurisdictione comprehendatur potestas legis
 condende, in hoc tamen Regno hoc facere nequit, nisi convocati
 tri comitibus et Regni petitione precedente, ut per foros et leges
 Cedit dispositum, ut probat noster Amendariz in Proemio
 additionum ad leges municipales num. 4. Sigad. 3. —

Ex quibus convincitur de manifesto errore infelicis lapsu clarus
 in suo libello de concordantiis antihominarij iuris Regij et
 civilis in prefatione ex num. 9, ubi affirmat quod legi-
 bus et foris huius Regni deficientibus deest iudicari in eo
 iudicium Castellae rationes. Sed forte fuit oblitus quod
 in hoc Regno habemus legem contrariam decidendam de qua
 iam supra actum e, neq; conducunt ad materiam que circa
 huius Regni omnium subnectit, nam Regnum hoc non
 accessorie, sed eque principaliter Castellanis Regnis fuit unitum
 et incorporatum ut testatur Fundialis de Villadiego in tract. de
 legato in quest. 4. num. 14, et Gutierrez pract. question.
 lib. 4. q. 17

lib. 4. Cap. 17 ex num. 313, unde retinuit suam primariam
naturam, idemq; remanet corpus cum foris legibus et privilegiis
antiquis habitis. —

nec rationes clari submittit, nam ex eo quod nostri Navarrae
Reges, nullum in temporalibus superiorem recognoscunt (quod et
Verissimum, certum et indubitabile in suo proprio loco iam reliquis-
mus probatum) infert et probare tentat ius commune in Regno
Navarrae nec vim nec auctoritatem legis habere, quod et ego
libenter concedo, lege municipalis reclusa qua decretum est ut
Patris deficientibus legibus pro lege habeatur et causae iuxta iuris
communis sanctiones terminentur, quae propter clari errorem
intolerabilis apparet, sed intolerabilis ex eo quia Navarrae suc-
cigratus patriae ausus fuit affirmare in hoc Regno iustitia fere
omnia ex iudicium pendere arbitrio, nihil enim potuit teme-
rarius dici nec somnari. —

neque etiam submittit ratio secunda ob quam clarus in tam irre-
verentem fuit acceptus censuram, nam non est generaliter verum
quod Regnum incorporatum debeat uti legibus et consuetudinibus
illius cui incorporatur iuxta ea quae clarus adducit et noviori
litteratura probant Stephan. Gratian. Disceptat. forens. Cap.
892, num. 5. et 2, ubi explicat quando unio sit facta
accessorie vel aequae principaliter et quomodo unio consideretur,
quia hoc procedit quoad unio seu incorporatio fiunt per modum
suppressionis et accessorie ita ut eae quae antea duo erant unus
corpus efficiatur, non quando fiunt aequae principaliter, nam
tunc quodlibet eorum unio consideratur tanquam corpus de se
subsistens, abiq; eo quod unum transeat in nomen et naturam
alterius iuxta doctrinam Bartoli in l. si convenit §
Simula ff. de pignorat. acti. Cap. quaedam. de simonia
iuxta glossa in verbo potuit, Petrus Barbosa (qui haec
utitur distinctione) in l. cum preter 12 § fin. num. 230.
ff. de iudicis (qui etiam e videndus numeris sequentibus)
Steph. Grat. Discept. forens. §. 9, num. 16, usq; ad num. 21
ubi praedictam adducit et probat distinctionem, dicens, quod cas-
trum unum alteri territorio principaliter retinet leges suas
antiquas,

antiquas, nec dubitari potest quin Unio nostri Regni fuerit
 Equae principaliter facta, quod etiam in dubio praesumitur,
 Ut colligitur ex his quae notat Ratt. in l. si commiserit
 § 1, et in tractatu de insula num. 10, § nullus, Romanus
 cons. 218, num. 3, Socinus cons. 79, num. 9, lib. 4. Alciac.
 cons. 155, num. 5, lib. 2, Curtius Senior cons. 44, nu. 12
 Cephalus cons. 414, amurabz, lib. 3, nam Unio tituli
 Extinctus tanquam odiosa e' concludenter probanda Cebri
 cons. 13 Vers. item Unio, de Rebus Ecclesie non alienandis
 Gymn. cons. 258, num. 10, Necianus cons. 232, duo
 theore bullarum num. 3, colum. 3, Bellameria cons. 3,
 colum. 14, tanquam sit species servitutis et graue adferat
 praesidium, Gymn. dict. cons. 258, et eodem numero
 Refellit etiam alia Ratio qui ex eo quod Navarra
 Regnum Regno Castellae est adequatum subiungit quod
 Ratione huius adequationis deuet sequi leges Castellae nam
 Adequatio efficit ut omnis virtus illius rei cui fuit ade-
 quato communicetur iuxta ea quae observant Doctores in l. 1,
 § ff. de leg. 1, —

Hae namq' Ratio futili et inanis e' nam ultra id
 quod praefata Regula plures falentias admittit, nam
 Semper est consideranda Unio seu incorporatio
 quaelibet, ita ut si fiat per modum aggregationis et Equae
 principaliter tunc Unumquodq' Regnum absq' dubio
 Remanebit in suo proprio et naturali statu Retinendo
 omnia sua priuilegia, ac si nulla esset facta
 Unio. Secus si haec fuisset facta subiective et per modum
 supressionis, Ut per Rotam Divers. Decis. 73, num. 11
 et 2 part. Mandos cons. 27, num. 8 post medius
 Vers. 2, ex quo non sunt committae, plures Refert Steph.
 Gratian. Discep. forens. 2, Cap. 89, num. 6, quem
 Refert Salcedo Eleg. politica lib. 2, Cap. 11, num. 29, —
 Et quamvis quando de qualitate et Uniois natura
 anceps est iudicium est Recurrendum ad comedentes
 hoc non

Hoc non procedit si constat de eam manifeste et in nostro casu
quis enim non videt Regnum hoc suis propriis Regi legibus
suis Consuetudinibus informari, limitibus et iurisdictione di-
uisum. Existere a Regno Castellae, nihil aliud cum eis commune
habens nisi officiorum et Beneficiorum curam, communis
promissas exceptis his quae sibi Navarrae sunt reservatas
Unde obligatus unigenam hanc aequae principales factam fuisse
alias enim hoc Regnum nec nomen nec Regimen separatam
retineret, neq. officia neleges proprias, ut in simili probat Reg.
Gratian, Discept. forens, Cap. 614. an. 2. plura apud Fucy
tom. 8, in verbo Vno Conde 242. et praecipue num. finali,
Obi hanc distinctionem limitando regulam adducit et concte 229
et, 230 —

Ad Leges omnes titul. de los Alcaldes ordinarios
& Regidores de los Pueblos, quae continentur in
libro, 1. titul. 11, Recopilacionis, —

Quae sub hoc titulo leges subiacent quorum vnae personas
horum officiorum respiciunt, aliae ad Regimen Populorum
concernunt, et sic ut commentum eas non obscuriores officia
cum diuisione materiae pertractemus —
et in primis ad hoc est supponendum quod in hoc Regno
quilibet Populus (vnde vulgo dicitur exceptis) constituitur de se
vniuersitatem ab aliis distinctam et separatam habetq. proprium
iudicium, vulgo Alcalde ordinario, et etiam decuriones ad quos
pertinet politicum Regimen, sed non omnes isti hordinarij
iudices Equalem habent iurisdictionem, vni enim maiorem
alij minorem exercent —

Iurisdictio variis modis accipitur, et communiter Doctores
obseruant in l. imperium ff. de iurisdictione omnium iudicum
iurisdictionis absolute et generice sumpta est potestas de Populo
introducenda cum necessitate iurisdictionis et Equitatis statuende
gle et ibi Part, in l. 1. ff. de iurid. omn. iud. glossa in dicta
de defensoribus Curatorum & iurisdictionum, idem Part, et ibi
ibidem

ibidem in d. g. imperium, et dicitur iurisdictione, quasi iuris dicitur
 et potestas, ut explicat Alciatus lib. 2, disput. cap. 2. Corraeus lib. 8,
 miscellaneis, c. 15. Orsini in d. g. imperium, num. 30 ff. de iurisd.
 omni. iud. aliqui enim habent et exercent aliam iurisdictionem
 hoc est merum imperium, alij Bassam id est imperium mixtum
 alij vero simpliciter tantum iurisdictionem —

Imperium est iurisdictionis quae officio iudicis nobili spei acclamationem ex-
 ercetur, publicam utilitatem respiciens, et dicitur merum quia est
 purum et simplex et cum nullo alio mixtum l. qui res §,
 qui mitti Romae, in g. l. parva verbo, merum, ff. de resolutione d. g.
 et dicitur imperium quia ex imperio et auctoritate iudicis pro-
 ceedit, et non ex aliquo iure quod resideat apud partem §
 explicat Bartol. in d. g. imperium, et ibi Polignetus num. 58.
 Alciat. in dict. cap. quod sedem num. 33, —

Merum imperium dividitur secundum Bartolum, in maximum,
 magnum, parvum, minus, et minimum, de quibus
 sigillatim agere non auct, nam quomodocumque sit ad merum
 imperium, intra huius potestatis latitudinem, in qua dicitur gradus
 considerantur pertinet causarum criminalium cognitio, ut expli-
 cant ultra antiquos repetentes Augustinus Moles in Empo-
 iuris tit. 2, de iuris, omni. iudic. in prin. num. 44, et Ja-
 cobus Carpentius Var, tom. 2, cap. 2, an. 47, licet num.
 55 affirmet, quod ad habentes mittam, seu civilem iurisdic-
 tionem, pertinet cognoscere delictuorum criminibus ea quae punire
 quod non procedit de iure ut ipse testatur, sed de consuetudine
 Cathalonie, de iure nam meri imperii est imponere poenam
 per quam civitas amittatur, item poena fustigationis aliaque
 corporis afflictiva, ut Bartol. explicat in d. g. imperium, et in
 declarationibus iurisdictionum quam ponit in prin. ad dictum
 titulum, de iuris, omni. item et modica coactio multaeque
 pecuniarum impositio, ut obligatur ex l. magistratus ff. eod. g.
 et calg. 1. ubi §. §. si quis ius dicit, non obtemp. l. 2, C.
 de spectabili, —

Mittam vero imperium dicitur, quod officio iudicis nobili exercetur
 privatam respiciens utilitatem, et dicitur mixtum, quasi ex duobus
 actibus constans, scilicet imperio et iurisdictione, g. l. Bartol. et communiter
 antiqui et moderni repetentes in d. g. imperium, de quibus vero causis
 possunt iudicare et cognoscere mittam imperium habentes explicant
 Bartolus

Bartol, in locis superius allegatis. sed generaliter hoc Verum esse intelligas oportet, quod ad civilem iurisdictionem plenum mittitur Imperium per-
tinet, Causae omnes civiles et pecuniariae, quarumcumque summorum et quan-
titarum, eiusque Causae Executioni mandare. item liberales Causae seu status
Causae de terminis amovendi, et falsis ponderibus seu mensurarum rebus delicto
et ipsius punitione, nam hoc ad mixtum Imperium expectat, item habentes
solum Civilem Iurisdictionem possunt iubeat cauere et in possessionem mittere
tutores et Curatores dare Pupili minoribus furiosis et mentecaptis bonisq.
Bona et absentium, iacentibusq. hereditatibus, emancipationes facere
Decreta adhibere, ad bona stabilia minorum alienanda, cognoscere
de causa restitutionis in integrum, dare licentiam Occurritibus con-
gregandi Universitatem, ad effectum tractandi negotia ad dictam
Universitatem pertinentia, quae omnia apud alios in variis locis
Opera recolligunt, Iacobus Carozius in d. Cap. 2, tom. 2, annu-
52, de iurid. omni. iudicium, et Augustinus Morla in eodem
titulo in prin. seu subrica, annu. 50 —

Simplex vero iuridictio est, quae officio iudicis mercenario est
positus privatam utilitatem respiciens, secundum Bart. in d. de
Imperium, quem ibidem Iason sequitur, licet in gradu di-
uisione, non conveniat cum eo, —

Per haec distinctio videtur ociosa nam in plena Iurisdictione
Civili continetur, etiam mixtum Imperium et explicat Caroz
loco ubi supra, num. 53, —

et hoc in Regno absq. dubio procedit, nam maioribus exceptis iudicibus
in quibus supremum adest Imperium. inferiores in tres tantum
dividuntur classes, alij omnia exercent, simplicem Iurisdictionem civil-
lem, alij Civilem et criminalem simul (sive privatim sed cumulativum
cum iudicibus supremis) alij criminalem tantum, et huj. omnes vocantur
Alcaides ordinarios, o. Alcaides del Crimen. quarum officium annale est
neq. ultra porrigitur, Iudices vero qui Iurisdictionem habent criminalem
modo cum Civili unitam, modo separatam possunt cognoscere de omnibus
Causis criminalibus intra uniuscuiusq. territorij Cancellor, dum tamen
similes Causae pervenerint legitimo iuris ordine neq. superioribus iudicibus
causant ad se advocare ad iudicium, licet hoc eis facere permittitur sit et
Causis civile permissum. ut decernunt Extra in l. 25, tit. 10, lib. 1, et
in l. 24 lib. 2, tit. 1. Deopt. similiter iudices qui solum ha-
bent Iurisdictionem Civilem quae admixtum refertur Imperium
possunt de omnibus negotiis Civilibus (aliquibus exceptis de quibus
infra) et tractare et cognoscere, sed hoc est intelligendum tam in casu
si hinc, quam in criminalibus si partes ad eos recurrant, occurrunt
namq.

possunt namq[ue] omnino iudicibus ordinari ad iudices superiores,
 recurrere, et ante eos litteras subite instigare et prosequi in prima
 instantia, nam inferiorum iudicium iurisdictionis est comulativa
 non privativa, et quod magis est sententia per ipsos lata instans
 tiam non facit, nec executioni mandatur etiam si confirmetur
 nam adhuc expectatur et expectanda sunt alia de sententia con-
 formes iudicium superiorum, nulla iudicii inferioris sententia
 consideratione habita, hi. exceptis causis civilibus quae viginti
 et quatuor Ducatorum summam non excedunt, nam de his
 cognoscunt inferiores iudices privative suasq[ue] sententias praesertim
 cautione executioni mandant et statat dispositum in l. 2. tit. 1. lib.
 1. tit. 10. Recopil. —

modo discutendum est quando dicatur causa preventiva per in-
 fiores iudices, et de quibus causis civilibus illis cognoscere sit
 interdictum, quando et in quibus casibus superioribus iudicibus
 liceat permissumq[ue] sit causas ab inferioribus peruenire ad se au-
 care et in locis ubi iurisdictiones sunt superatae accidere in uno
 iudice iurisdictionis Criminalis, in alio Civilis, quae causa ad unum
 et alterum privative pertineant, et quae cumulatue, et ad preven-
 tionem ~~ad pr~~

ad Primum circa preventionem, et quando inter iudices pre-
 ventio locum habeat. Hoc in primis pro Regula suppone quod
 iudex qui peruenit alterius iudicis facit cessare iurisdictionem
 l. si quis p[ro]c[ur]at. ff. de iudicis, cap. proponisti, de foro competenti.
 cap. et de iudicis, de appellatione, in omni namq[ue] materia pro-
 cedenti: nec semper potius habetur l. pluribus, l. hi qui
 Stichum ff. de Procus, l. qui prior ff. de iudicis, l. si pluribus
 ff. de leg. 1. probat Decianus in tract. crimis, tom. 1. lib. 4.
 cap. 20, num. 3, quod procedit, (et est notus casus) etiam si
 iudex perueniens sit minor prevento, et unus minorem, alius
 maiorem iurisdictionem exerceat, Decianus Obis, anum. 4.
 Ant. Oberaure, dec. 2, num. 6, ubi etiam preventio
 locus est. —

quod ex duplici cause subicit, primo ne partes deventus
 et conveniantur coram pluribus iudicibus, de qua in cap. pro-
 ponisti secundo, quia ubi ceptum est iudicium, ibi prosequi et
 terminari oportet. l. ubi ceptum ff. de iudicis, 3, quoniam in
 authenticis, et ceteris, et hoc ratio adeo efficaciter subicit ut si
 post citationem qui citatur alterius fori, non poterit citatus
 fori

forum primi iudicis dedinare, nec alium iudicem adire, sed coram
primo iudice tenetur litem proseguere, et cum Labroni, Socino, Me-
ranta, Tait, Deciano, Guidone Pape, foran, et Barboza, grobo
Stephan. Frat. except. foran, Cap. 906. num. 6. —

Quid dicendum est quando preveniendi moti sunt diversi, qui
onus realiter graventur capiendis reum, alius verbaliter citando
convenientio realis posterior preferatur verbali, an anteriori,
et quamvis Bald. in Auth. sed non iure, C. de securi fugitivis
quem refert, et requiritur, folerius in prac. crim. verbo audientia
Excusatores, sub. num. 159, affirmat neutriquam esse preferenda
cum certa contrarium e acceptum. Et cum Angulo, Lepole, Bux-
nimo, de Monte Prizio, Posio, et alibi probat, Jacobus, Langzein
Dux, tom. 2, Cap. 2, num. 228, nec dissentit, Parmatius, in
Pract. crim. tom. 1, tit. 1, ques. 7, num. 53, ubi limitat Regula
ut procedat in Vere capto, non in sponte comparente, neq. inter uia-
tes qui subiunt eidem Domino et Principi, quod antea docuit,
Marianus, Socinus, in Cap. penul. num. 22, ad medium, de for-
compet, et ita ad concordiam reducit oppositas sententias, quas
Petrus Barboza, abq. siquis postea quam. ff. de iudicis, et nec, be-
cui et ipse Barboza se subscribit, num. 73, et Posium, in quasi-
tt. de foro comp. num. 29, et Anton, de Math. de Prorogatione
iuris, num. 33, hoc idem probantes adducit, —

Sed ad hoc ut per citationem videatur prevenita iurisdictione, oportet
quod illa sit deorata ad petitionem partis quia alias non dicitur
legitima, diu. cap. penul. de foro, comp. ubi Panormitanus, nu. 1
quod est in hoc Regno notandum, evenit enim multisq. quod
inferiores iudices post commissum delictum informationem capiunt
et ad captivam rerum procedunt, et hoc de off. et abiq. partium
quisitione, postea vero partes ad superiores iudices recurrunt, ante
eorum causam proseguere volentes, qui admisa querela iuxta illius
et honorem novam capi informationem percipiunt, et ad hoc ma-
commissarium cum facultate assignandi et capiendi reos iuxta
delictorum criminumve qualitates. cum clausula in commissio-
capressa de actus et informationes per inferiores iudices, ex off.
vel ad instantia substituti fiscali factos et exhibere sigillis tra-
faciant compellendo ad hoc si opus fuerit tam iudicum quam
notariorum. neq. in hoc casu predicti iudices inferiores quicquid
de preventionem obicere possunt, in partinquendibus iurisdictionis
et hoc inconcuse observatur —

item ad hoc ut per citationem inducatur requiritur quod fiat
mandat

A mandato iudicis competentis, aliam non erit legitima quoad
 partem, neq; quoad heredes. l. 3. ff. de iudic. l. 1. in bonis ff.
 de iud. sol. l. 1. de iud. et Paulus in l. 1. de iudic. et facit
 nam citatio nulla nullum effectum producere potest, Sibi, de iudic.
 in pract. Crim. cap. 21. num. 8, quem et alios refert Porrius,
 in tom. 1. lib. 1. quest. 62, et plura Barboza numbo, nec sufficit
 mandatum de citando etiam emanatum a iudice competente, sed
 necesse est illum vere citando fuisse executum, ibidem farin.
 num. 60, et requiritur quod in citatione exprimat causa
 clement. fin. ut lite pendente, Iudon Page deit, 153 in fine
 Barboza ubi supra num. 65, nec deest esse citatio fraudulenta
 et aere procurata et affectata animo evadendi alterius iudicis
 Frithmel, Farinat. num. 62, ubi dicit, quando hoc fraudus seu
 affectatio presumatur quod etiam explicat Porrius et Decianus
 in locis ubi allegatis -

neq; preventio causatur per istam inquisitionem iuxta magis
 receptam sententiam de qua testatur farinatus ibidem, nu. 56,
 nam inquirente etiam inquisitionem faciat scribi in actis
 magis videtur adesse voluntas preveniendi quam vera pre-
 ventio, ut cum Baldo, Angelo, Felmo, Iudone Page, Paulus
 Ratta et alii obviat Petrus Barboza in d. q. si quis postquam
 de iudic. an. 29, ubi ad num. 59, -

ad secundum de iudicando dicit quod iudicibus inferioribus non
 de omnibus causis iudicium facere licet, et in primis causis
 status ad maiores iudices hoc, abs. Albalde de Corte, in prima
 instantia privative pertinet inferioribusq; ipsas tradere prohi-
 bitam. Etat per varias huius Regni legum sanctiones, quod
 etiam in Regni castella obviatur, quando questio super
 nobilitate movetur, ut per Otaloz et Joannem Janiam in tom. 1.
 probatur, sed quoad hinc tractare causis ad aliam legum
 pertinet commentum sat citatissime -

Et etiam prohibetur iudicibus inferioribus de maioratum
 questionibus cognoscere, nam illi moveatur in articulo pose-
 sorio, hoc est sobre latencia, in supremo senatu venit discutenda
si ante proprietatem antelo Albalde de Corte, tractaturq; in
 dicto senatu privative. Et per varios sobre cosas Eclesiasticas
 anq; sobre cosas personales, las causas de residencia que les
 toman a los Regidores de los Pueblos, insecuciones las tocantes
 al gobierno de los mismos Pueblos y otras, de quibus in suis
 propriis locis tractabitur, -

ad tertium

ad testum de avocatione causarum deventibus, et quando superioribus
superioribus, hoc est alio Alcalde de Corte, fas, permissumque sit ad se auocare
causas per inferiores presentas prohibere oportet, quod in causa auo-
candi non cuilibet iudici competit, sed Principi tantum, vel ei qui
potest iurisdictionem inferioris iudicii auocare, iuxta eo in lq. heditium
Solutus ff de iudiciis, q. de iurisdic. de appellat, nam qui iudicare iu-
dicare iussit, et cui liberum fuit causae cognitionem huic vel illi committere
et iurisdictionem dare, etiam liberum deest esse quod conceit tollere causam
auocare ad se, et iudici ab eo dato, ne de illis cognoscat prohibere, capta
elegantem Debuff, ad leges Fallias in tract, de avocatione, in prefatione
q. 5, num. 36. Unde inferior iudicibus quantumcumque supremis
esse debent causas apud inferiores pendentes auocare, quia tales inferio-
res iudices non ab eis, sed a Principe acceperunt iurisdictionem, Unde
adimere, vel reuocare illam non possunt, quia heditium solum soluit
Petante eo qui iudicare iussit, lq. heditium et is potest restituere
et non alius qui potest instituire, q. cum ea inuocato in fine
de Heresi, ea quibus huc resolutio satis manifeste probatur, et potest
Debuff. ubi supra, num. 47, eam fuit amplius Dom. Proser
Cobarr. pract. Cap. 9, num. 3. —

Sed in Principe requiritur causa ad concedendam euocationem.
Videtur dependendum affirmative, et text in dictis, quae ex proximis
§ accipiuntur, ubi Iulianus de Cuius et Paulus de Castro C. ubi
de crim. agi oporteat, d. Cobarr. d. Cap. 9, num. 1, circa finem, sed
non deuenimus legem Principi imponere in his quae ad suam expectant
iurisdictionem, ut dixit Debuff. ubi supra, num. 58, non impedire sub-
ditos ne ad Principem recurrant, est valde proximum laedere maiestatis
crimine, ut firmat Lucas de Pena, in lq. unica. Colum. 10 cum
lq. C. ut nemo suscipiat ad suum Patrocinium rubricof lib. 14,
et sic tenet eum eo quod in Principe non requiritur causa a-
liet de honestate illam adesse necessesse sit, alia circa euocationis ma-
teriam videlicetissime, et practice apud Debuff. per totum tractatum
de euocatione. —

at in nro Regno non est absolute prohibitum heditibus suscipiis,
haec est, alio Alcalde de Corte, causas apud inferiores pendentes ad
se auocare, nam cum causa hoc illis concessum erat per legem, d.
lib. 1, tit. 10, Recog, et maxime quando bonum publicum hoc
exagitat, Debuff. ubi supra, ques. 6, num. 87 et quando potest contra
inferiorem notabilis allegari suspicio, ut potest sollicitudinis ita aduer.

Per eundem, nam quando apud est suspectum potest consilium
 Decurari, ut decidunt inter pretes in cap, 1, de iudicis per
 cap, quod suspecti, 3, quest, 2, et cap, in summate. de offi,
 Delegati, Palat, inlg, 1, lib, 1, C, si Rector Primum, Alca,
 40 prospectus, Colum, 2, in, 2, Volumine, sed hoc ex
 speciali competit Privilegium et e' a iure exorbitans, et in si-
 mili probat Mastrius, Decisions. 286, ad hoc omnino Videnda
 modo restat Videre de quibus causis iudicia civilis et Criminalis,
 possunt cumulatus cognoscere, et de quibus unumquodque eorum diuisum
 quando in uno residet solum iurisdictionis civilis et criminalis in
 alio, et obsequatur in aliquibus locis huius Regni, ad quod duas
 esse constituendas regulas suppono, et est prima Regula quod iudex
 cui solum iurisdictionis criminalis, que sub iure continetur imperio
 non potest causas criminales tractare, ut explicat Bart, inlg, impe-
 rium, ff de iurid, omni, iudicium, neq, contrario iudice
 criminalis potest civiles definire controuersias, et haec est secunda et certi-
 sima regula, ut idem Bart, explicat in offi, imperium. sed quia lon-
 gum esset sigillatim referre de quibus causis, unumquodque eorum cognos-
 cere datum permissumq, sit, tam priuatiue quam cumulatus, super
 unaquaque controuersiam formando, sicut tenetur decisionem
 adducere in causa, meo est prius in maiori huius Regni curia agi-
 tata inter Villam seu oppidum de Pitexo, (cuius privilegio iurisdictionis
 concessa, competit iurisdictionis criminalis) et Monasterium sancti
 Bernardi, eiusdem loci domini in quo residet iurisdictionis civilis su-
 per competentibus ortis circa executionem predictarum iurisdictionum
 inter iudicatur per dictum Monasterium quam per predictum oppi-
 dum deputator, vulgo dictos Alcaide del crimen y ordinario -
 Sed quia euenire potest, ut in locis ubi sunt iurisdictiones separate, dubitari
 contingat utrum iudex criminalis possit punire iudicem civilem tantum
 iurisdictionem habentem, si aliquod committat delictum, et quod non
 possit videtur fundari ex eo quia quando in uno castro duo sunt do-
 mini etiam insolidum, non potest unus alterum punire, quia par
 in parem imperium non exerceat, iuxta Doctrinam Bartoli inlg,
 fin, in fin, ff de reu, diuis, et inlg, inter tutores ff de admini-
 strat, tutor, cui assumunt praebent Palat, inlg, Cetera 3 si
 duobus ff de leg, 1, in inlg, 1, 3 praeterea si inter, de prohibiti,
 alienat, feudi per Federic, Paulus de Castro inlg, est receptum
 ff de iurid, omni, iudi, -
 Sed his omnino obstantibus in nostro casu, contrarium respon-
 dendum esse mihi videtur, nam Bart, et sequaces loquuntur
 in duobus

in duobus iudiciis eandem insolidum iurisdictionem habentibus, quo casu
Unus alteri cedere non deest, nec ratio personarum, nam ista ad hoc non est
attendenda nec ratio iurisdictionis, quia sunt eiusdem qualitatis admo-
tata in l. 1. C. ne liceat in potentiores, Unde dicit Bartolus in d. l. fin.
ff. de rerum, divisi, quod clarissimus potest punire clarissimum, qui illi
aequalem in loco iurisdictionem non habet, in casu autem a nobis proposito satis
liquet iurisdictiones, necdum separatas sed inequales esse, ex quo aiant obiecta
ut satis erudite explicant Antonius Capicinus decii, 27, anum, 9, et om-
cencius, de Franchis, decii, 274, quos refert et sequitur Jacobus Anger-
van, lib. 2, cap. 2, num, 80. —
Ex quibus etiam infero quod in causis civilibus poterit iudex criminalis
convocari, contra iudice ordinario civilem tantum notionem habente, nec in hoc
potest aliqua diversitatis considerari ratio, Unusquisque oramque eorum fun-
datam habet suam intentionem, in his quae ad suam iurisdictionem ex-
pectant, in ordine ad territorium et personas in eo degentes, et qui se exemptos
esse dicit, hoc demonstrare tenetur, ut satis tantum est, et assumptum probat
Sere, de inhibiti, cap. 1, §. 3. num. 6, Bardaxi relato, —

De Decurionibus vulgarmente dictos Regiores de los Pueblos

sed ante quam de his quae pertinent tam ad personas, quam ad decurionum
numera docuimus, illud est in primis observandum, quod antiquitus
in hoc Regno, Unumquodque oppidum suos eligebat et creabat officiales, tam
ad iustitiam redendam quam ad Politicum Regimen necessarios, cum ha-
tamen differentia, quod hi qui eligebant ad iudicandi munus, dictos Al-
caldes Ordinarios, neutiquam illud exercere fas germinum se erat
nisi prius obtenta Regia confirmatione, ut testatur Ogerante, antiqui-
tatum huius Regni diligens scrutator in suo libello intitulo de noticia Veri-
tatis Gasconie, nam cum omnis iurisdictione in ipsi Regibus tanquam in pri-
mordiali forte resideat ab ipsis, necessario derivandasunt et non probatum re-
liquimus, et ultra praestator auctoritas in locis ubi de hoc mentionem fecit
probat Joseph Sere Regens de inhib. cap. 5, §. 10, num. 58, et 59. Po-
puli postquam in Principes hanc transtulerunt potestatem, et ab eis abdicarunt
neque alios constituisse iudices, neque ipsos posse iudicare possunt, sed hoc ad
Regale pertinet imperium, —

Sed seclusis iudicibus, aliorum officialium veluti decurionum quibus
Populorum tutela, et administratio commissa est libera electio ad Populos
pertinet, tam de iure, ut probat textus in l. 1. de curare ubi Doctores ex-
loant. C. de Decurionibus lib. 10, quam de consuetudine antiquissimum
huius

Huius Regni, huius namque iurisdictionem non habent, neque exercent, sed solum ad administrationem, iurisdictionemque Reipublice deputantur et probat Longobellus inq. Imperium. 3. parte, No idem et de multa, et de re, adversus cy- sequentibus, ff. de iurid. omni. Iudicium, licet modica coactio non sit de- ganda, de qua Partol. inq. Magistratibus, ff. de iurid. omnium. Iudicium Bocius. Decis. 215, et alij, —

quae quidem antiquissima consuetudo iam fore omnino exulata a Regis Populi hoc volentibus, qui odae non hueram ut ante horum officiorum electionem retinerent, quam ac voluntarie abdicarunt, licet non ita radi- citus ut non remaneant aliqua antiquitatis vestigia — Porque exceptando a Pamplona matris et metropoli del Regno, Arde, conuempre electivos et de officios, iuxta vnicionis privilegium, de anno quod legi existit auctoritate Valle- tum ut patet ex illius serie et obsequio en el libro de las ordenanzas Reales — En todas las demas Ciudades y Villas se proben et de officios por inseculacion la que se introduxo a peticion de los mismos que ellos (si conuino, o no lo dispuesto no toca al instituto presente) hacen las inseculaciones con auctoridad del conase por vno, de los Juezes del Alcaide del corte, o Alcaide, segun parece conuenir, dnuicius q loci qualitate et vicinitate por pena, el duez a quien se comete Reque informacion de las Calidades y suficiencia de los sujetos que pueden ser inseculados y de los que el lugar le propone, sin que deua temerle a la suproposicion por que siempre le queda arbitrio a el duez para preguntar de otros y tambien les queda la misma mano a los testigos para proponerlos, y aunque no ay ley que pida precisa Calidad de inspeccion se haze pregunta especial para lo de si el que pretende ser inseculado, o se propone para que lo sea es limpio, sino tambien si lo es conuexo, y esto con el mismo rigor que si huiera Ley, o estatuto, por que la costumbre, tiene la misma fuerza, y esta es la misma en todo el Regno, aun en los lugares de muy corta poblacion, —

Hic ut dicitur in omnibus in omnibus huius Regni ciuitatibus et oppidiis, Pam- pilona excepta, obseruari palam e, Pero con esta diferencia que los Regidores despus de inseculados, no necesitan para exercer sus officios de otra nueva confirmacion, imo, luego que otecan (si nro contra eos apponatur) Sumos y son admitidos, lo que no pava aui respecto de los Alcaides, por que de ellos sortean tres y se presentan, ex parte Dominio Prorege, qui ex illis eligit vnum, et illi concedit iurisdictionem exercituum, per litteras Regis nomine expeditas, quibus presentati per iudicem a Populo recipiant prebido solito inamento in manibus predecessorum, et hoc est in consentaneum, vnam ut dicitur de iurisdictionem electio ad dicitur vnicionem pertinet, quod secus est respectu aliorum officialium qui iurisdictionem exercent, nam illam conce- dere et predictos officiales creare est de Regalibus, quam diferentiam no- tat et aduertit. Partoles ad Molinos in verbo de a num. 65, et 74, neque

neq[ue] ex hoc quod Universitas eligat tres, ut et hinc Dominus vel eius locum
tenens Unum eligat, dicitur habere Iurisdictionem, Et dicit ipse Bartolus
num. 71, et melius Jacobus Canevianus Vna, lib. 3. Cap. 9, num. 34
Vbi dicit hunc esse fructum iurisdictionis passive.

Hinc itaq[ue] probatur sciendum est decurionum nostri temporis sicut
olim apud Romanos potestas, eo maxime iuvata deest esse ut per eos
Populi necessitatibus et tribuoni sit auxilium, Bonum publicum preculius
habentes, ad hoc namq[ue] et creati et constituti fuerunt. nam cum homines
proprie intenti commodis communia non prospicerent, necesse fuit ut
Hec cura aliquibus ad hoc deputatis et electis committeretur, ut notat
gl[oss]a in l. nulli ff. quod cuius universitat, et in l. scari et solo, ubi
solo autem, ff. de solo malo, et in Rubrica. C. de Decurionibus lib. 10,
et C. de silentiariis lib. 12, l. Pupillus & decuriones ff. de Verb. sig,
nam Vbi Populus maximus est, ibi difficilis est eius congregatio, et
facilis inter singulares disensio, ut notatur per Lozeum de iure
Univers. lib. 1. Cap. 3. num. 6, et duobus sequentibus, et ob id
fuerunt Decuriones dicti, quia Curie presunt, curiaq[ue] est locus pu-
blicus, quem domum seu curiam verbis vocamus, vulgo la casa
de la yuntamiento. l. 2. Vbi DD. ff. de origine iuris, ita Ag-
bedius, in addit. ad Curiam Pissianam, lib. 1. Cap. 1, num. 4
Vbi plura non incurrisse observat,

mutiter namq[ue] esset Civitates et oppida bona habere, si officiales deficerent
qui ipsas Civitates administrarent, et regerent, gl[oss]a in Rubrica. C. de
admin. rerum public. lib. 11, sicut leges scilicet in multisq[ue] essent similes
essent Iudices et magistratus per quos vitam et executionem accipiant
ut in l. 2. § post originem. ff. de origine iuris, unde decuriones dili-
genter et assidue administrationi Civitatum studere et vacare devent
et iura aliq[ua] ad civitates pertinentia inde suo tueri studio. l. ad sube-
unda, C. de Decurionibus. lib. 10, tea in est instituta, de pace cond. tanti
Vbi notat Bald. in verbo contra Civitatem, et tanquam Plebe ad-
cipiti non possunt nec munus iam assumptum relinquere, nec a
Civitate discessum facere, imo si discedant abiq[ue] superiori beneplacito
devent ad suum officium implendum revocari, l. unica. et ibi Bartolus
C. si Curial. Relict. civit. lib. 10, idem Bartolus in l. 1. ff. de Decurio.

Magnam quippe decuriones circa Populorum Regimen potestatem
habent illosq[ue] representant et factum ab eis abito Populo videtur
factum, gl[oss]a in Rubrica. C. que sit longa consuetudo, probat innum
in Rubrica.

innumerari veluti Locius ibi supra, num. 48, et sequenti, et nominatim
 Baptista foruzgo, de Regimi. Reipublice part. 1. lib. 7, dicit, 19, num.
 2, et 3, ibi decretum decurionum est decretum totius Populi et quod ipse
 sunt inter Capiti et oppida debiti corpus, Bart. in l. 2, de decurion.
 lib. 19, et Castenii in l. 1. §. si quis queritur, ff. ad Trebell.

Ad quibus dicitur quod decuriones non vocato concilio, nec Curium de-
 quiritis suffragii potuerunt lites ad Civitates pertinentes et movere et prosequi
 aliaq. tractare ad populos ipsos pertinentes, ut prefati auctores concludunt et
 probant, —

Sed hoc non absolute constans, verumq. est, imo in aliquibus negotiis sin-
 gularum sequuntur suffragia, ad quae Populus debet assensum (ut in hoc
 Regro est observatum), et ad hoc est supponendum vicinitatem bona in duplici
 Civitate differentia, quaedam enim sunt, deputata ad reditum proprium Rei-
 publicae, quae non iure Universitatis, haec singularum, sed quasi iure privati
 pertinentia. alia sunt bona quae hactenus sunt Universitatis, existunt tamen des-
 tinata non ad ipsam Universitatem collectivae sumptum, sed ad singularum
 vitam, et haec competunt Universis et singulis, ut explicant eleganter
 Jacob. Canejus, 3. tom. var. cap. 17, num. 198, Locus de iure Univers.
 p. 3, cap. 1, per totum ibi num. 5, advenit qualiter Universitatum bona
 differant a communibus et publicis bonis, —

Hoc praesupposito ita distinguendum est circa ea quae nuper diximus aut emmi-
 ni dicitur, circa bona vel iura propria Universitatis quorum usus non deservit
 Civibus aut singulis aut super bonis communibus quae competunt Universis
 sed usus est singularum legent suffragii neq. assensu, in secundo Universitatis
 assensus requirendus est vel saltem omnes ad illud prestandum decernit
 debent, —

Circa alienationum bonorum Civitatum aliud de iure aliud per leges non fiat
 video stabilitum. nam bona quae communia sunt, quorum usus, (ut dixi)
 ad Cives vel singulos pertinet, nequeunt absq. principis licentia vendi
 seu alienari. l. sed et Celsus, ff. de contrah. empt. cum aliter per Canejus
 adducti dicit, cap. 17, num. 200, at vero bona quae sunt Civitatis
 proprium patrimonium alienabilia sunt quibusdam solemnitatibus in-
 teruenientibus, videlicet quod sub hasta vendantur, et quod maritus partem
 Universitatis interueniat consensus simul cum iudici licentia. l. 1. C.
 de Praedict. Decurionum, lib. 20, Canejus, ibi proxime num. 201. —

quae minime procedunt contra legum sanctionibus permissis, ne-
 quea incedit ad rerum Civitatis alienatio (loquor de his quae propria
 dicuntur) absq. Principis et nominatim ipsius supremi Senatus facultate
 nec possunt

Verum sit nihilominus talia statuta fieri posse competentem esse pro communi
 civium utilitate, non pro privato commodo Bart. in l. omnes populi, q. 4.
 num. 8, ff. de iust. et iure, l. 1. Vbi idem Bartol. ff. quod quisquis
 alias esset contra charitatem et iustitiam nam cessante prohibitionis causa
 (qua est communis necessitas) impediretur libertas, quam unusquisq. habet
 et etiam impediretur verum superabundantium communicatio respectu indige-
 gentium, quod iniquum esset, l. 2. in creditorem, ff. de evictionibus. l. 2.
 § 1, ff. solut. matrimo., Camil. Baxel, de Magistrat. lib. 2, Cap. 2, nu. 32
 Vbi Princeps etiam, probatur etiam talia statuta esse iusta facta (ut dicitur) com-
 muni bono hoc suadente ratio. quia ratio naturalis dicitur ut potius quis
 suis provideat necessitatibus quam alienis, Unaquaq. enim Civitas constituit
 unum corpus politicum ea variis collectum et compactum membris quorum
 considerari oportet indigentia per capita, hoc est per decuriones, quibus ca-
 pituli habentur, Unde Cassiodorus Epistola 34, lib. 1, Epistolar. dixit
 quod copia frumentorum Provinciae deest prius prodere cui nascitur, ne
 aequius est et incolis propria facultas seminari, quam peregrinis comen-
 tibus studiosa cupiditate exauriri, alienis enim partibus deest impendi
 quod superest et tunc de ceteris est cogitandum cum se ratio propria ne-
 cessitatis capere, Quam namq. est et creditati pro communi, obdicit
 Claudianus imperator in l. Praes. 6, C. de servit. et aqua, agnoscitur
 ortum in proprio praedictis illis siccitatibus ad aliorum unum vicinorum
 propagari mirum, Cui consonat illud responsum Theodori in l. fin. C.
 de collatione, ibi ne diligenter operam suam agi desine culturam, nec
 diligentiam suam sibi damnosam iudicantes intelligant, hoc enim esset
 laborantibus gravam infligere, Unde est in iure cautum quod Privilegium
 extractendi aquam ex publico aqueductu restringitur ad aquam super-
 fluanam, l. si quis ducinam, C. de vrb. aqueductu, et si omnis aqua
 Populo sit necessaria nihil tribuit privilegium, nam talis indulgentia deest
 intelligi de his quae superant de usu habitantium, et hoc cum maiori
 ratione respectu fontium et vidualium. Secundum Bartol. et Joannem
 de Platea, in d. l. si quis ducinam, nam Privilegium non extenatur
 ad ea quae bono publico adversantur l. fin. C. de off. Magistri, in l.
 l. humiliores, C. de suscep. et arch. lib. 11, l. 2, C. de privileg. schol.,
 nec recipienda sunt privilegia publica utilitati damnoisa l. nec damnoisa
 C. de Praedictis, imper. Henrici, quod non obicere confirmatur ea notatis
 per Carzezum Ver. tom. 3, Cap. 13, de iuris. Castroreum num. 265,

At his iustificatur quod in multis huius Regni oppidis Viceceptum
Video, ut tempore messis et aliarum in quibus opera Publica fiunt
tam ad frumentorum collectionem, quam ad culturam agrorum
Decuriones prohibeant operarios vicinos et nichil nisi ea oppidis
ubi morantur et Domitilium habent exeant, neque ad alia loca se tran-
mutent questus est lucri gratia, sed concinnum oppidibus decurionum
nam licet hoc videatur contra libertatem naturalem et eos ad servum
gleba ascriptos tractare, adhuc iustum et rationabile videtur per legem
nuper traditam, nam sicut Extrahere Virtualia ipsi Civibus magister
inhumanum reputatur ita iustum est ut operarios quorum et aliorum
vium commode consulitur agros ex quibus ipsa procedunt colant, et
ne his incultis marcentibus aliena suo labore fecundent, nec iuste de
hoc conquiri possunt cum audiendi sunt sunt qui amplectendo qua-
sunt Utilia respiciunt et recusant laborem iuxta vulgares iuris Regulas
facit etiam, nam non minus Patria abstritos nascimur quam Paren-
tibus. Et ait Cicero, lib. 1. de oratore, et eodem iure patriam et pa-
rentes honorare et subvenire decemus l. 2. § de iure naturali,
Idem Cicero § in Verrem, -

Amplius quero, debeat necne curare decuriones ne Civitas in Republica
desinat, ita ut si in hoc desiderio sint, delinquant contra munus acceptum
et sint punitione digni. in qua questione affirmative respondere ad hoc
precise tenetur, in primis Cetero quia hoc respicit commune bonum, et
Decuriones ad hoc fuerunt creati ut publicis instanti necessitatibus tamquam
Caput militum corporis corpus regant, tucantur, et conservent, quod si
non poterit abiq. Curatorum, averta procuratore, Et dicit Aristoteles, Politic.
lib. 6 Cap. 8, et lib. 7, etiam Cap. 8, Unde curare debent, non solum ut
vibus Virtualia subministrantur, sed etiam ut conserventur Sextas, quod
Cetero malo circa hoc Regimine Civitates depauperantur et incolae ad mi-
diam reducuntur, l. 1. § de frument. vrb. Constanti, lib. 11. Unde
debet Decuriones ad hoc ministros deputare fideles, et integre conscien-
tia quorum cura et diligentia frumentum et Cetera administrantur
Virtualia. l. 1. § de conditis in publ. horreis lib. 10, et hujus de iure di-
sceptores annonae, quos nos Vinculeros, et administratores del-
posito Vocamus debent librum conficere et illum Decurionibus tra-
dere. l. 1. § de excellentia. Cetero de erogatione militaris annonae lib. 12, et si
aliquid in dicto libro scribere vel notare omiserunt sunt in duplum
condemnandi, ut decisum extat in d. g. Excellentia, de quibus
paulina

fluxa congerit satis ad praxim convenientia. Dicit in tractatu de Pecc. 4, de
 Conservanda Obedientia, c. 239, cum pluribus sequentibus. devent
 etiam decuriones advertere ne quis omnia vitia necessaria coemat, et in
 Pauperum perniciem ea postea revendendo lucrifaciant, nam qui hoc
 faciunt omnibus exosi et Patrie concubini q. Crudeles habentur, contra quas
 aperi oburgatione inquit Andreas de Mexia in l. 1 § post naturale
 de Pace tenenda, et eius violatione, cui malo occurrat statuendo sub gravi pe-
 na, no hi qui fructus ac Cibaria in oppida asportant, nisi vendant Danda-
 nari vulgo Regatones, nisi certo tempore transacto, et anteq. ad manus
 Carnificum perveniant possint Cives suis indigentia subvenire, y asi se
 plencia casu erit in hac legare de Re Reyno, —

Possunt necne decuriones tempore necessitati cogere habentes fumentum et
 Vitualia, ad illa vendendum, pretio tamen iusto persoluto. Sed antequam
 huic dubio respondam, supponendum est quod in hoc Regno (alio respectu
 del trigo) los arrendadores de Rentas ecclesiasticas, o. Seculares tenent
 obligationem de vendendo atodos tiempos que se les pide q. para esto tener
 Camara abierta et continetur in l. 4, tit. 19, lib. 1. Recopil. q. ar.
 Respecto de estos cosa la question, q. lo mismo digo respecto de los q.
 hazen oficio de vender, qui compelli possunt ut vendant merces quas
 habent ad hunc finem destinatas ac Capositas, nam Equum est
 et reipublice congruens, etiam inopia cessante, quod publicus venditor
 cogatur iusto pretio subministrare res quas venditioni Caposuit, et inhu-
 manum esset quod ex suo penderet arbitrio ut ea Bartol. Abbate
 Dno, Alberico, et alii probat, Dominus Covarru, Var, lib. 3, Cap. 14,
 num. 2, vto primus sane casus, vbi et exemplis illustrat et comune
 esse hanc sententiam a firmat, quam etiam sequitur et probat Morla
 in Emporio iuris, p. 1, tit. 2, de contra, emp, num. 12, Stephan
 Gratian, Discept. forensi, Cap. 142, cum aliis, —

Ad tamen intelliguntur necessitate seclusa, sed ea urgente, ne dum horum
 fructuum conductores, qui conforme abaley Real Citada deueni tenes
 Camara abierta, et hi qui merces seu Vitualia ad vendendum
 collegunt, sed omnes alii possunt per decuriones compelli, ut sibi
 necessariis reservatis ea que superant vendant iusto pretio persoluto
 l. 1, vbi notant DD, C. de Episcopali audien, Pammom. et alii in
 Cap. 1, de Emptione et Venditi, l. 2. § de Nundinis, probat
 Dominus Preses Covarru, dict. Cap. 14, num. 3, vto secundus casus
 l. 1, §,

lg. 1. de cura carnis fidei, prefati Pater, lg. ammonam. f. d. h. et cetera.
horam. Cuius, lg. pro locis de annone et tributis lib. 10, tenet Abundantius
de exequend, mand, cap. 19, num. 80, Abiles in cap. Prætorum cap. 17
Verbo, a rationabiles precios. quos refert et requiritur Morla in Empoz, dict. p.
1. tit. 9. quest. 1. num. 5, Vbi dicit in hoc casu etiam Clericos abstrictos esse
ad vendendum frumentum quod habent etiam ea Decimis et ad id compelli posse
per potestates seculares et refert Mexiam, in Pragm. taxe panis, conclusionem 1,
et alios hoc tenentes, et plura ad propositum congerit Steph. Gratian. dicitur
forens. dict. cap. 149. annu. 40, Vbi dicit quod tempore penurie omnes
Devent sua contribuere victualia ut populus alatur etiam non iusto pretio, dum
modo superint, reservatis prius his que ad unum proprium sunt necessaries
iuxta rationem de qua in lg. Pueri, C. de servit, et aqua, et quod ab hac contri-
butione nullus immunus habitus, et loquitur expresse de Clericis et Religiosis
licet dubites an compulsiio faciendâ sit per iudices seculares vel per Clericos
Sed in hoc omnes conveniunt, quod in hoc necessitatis et penurie casu pertinet
ad Potestates seculares taxare frumenti et aliorum victualium pretia, et ita
concludunt omnes præcitati auctores, quam taxam omnes (etiam Clerici)
observare tenentur, et concludit Stephanus Gratian. dict. cap. 149, nu. 43,
et quod contraveniens vendendo ultra pretium præfixum debeat arbitrare
puniri Menoch. de Arbitr. Cap. 384, num. 4. Minsingerius, Centuria
5, observat. 27, num. 3, Schar, ad legem nec emere, num. 16, (de iure
Deliberandi, nec dubium est taxam in hoc casu etiam in foro conscientie
observandam esse, ut testatur Dominus Covarru, dict. cap. 14, num. 3, dicit
quod si quis. Medina de Restitutione quest. 77, pro quibus facit nam id
quod ultra pretium a legibus vel Magistratibus taxatum accipitur, de iure
indebitum tenetur unde cum acceptio sit illicita, etiam si præstatio licita
fuerit, est restitutioni locus. iuxta gloiam singularem communiter receptam
iuxta Abbatis Doctrinam, in cap. dilectus ad finem, de simonia, tradunt
Joueanus lib. 2, Variar, cap. 13. DD. in lg. Unica, C. quando licet ab
Emptione specierum se excusare, Cujatius lib. 1, observationum cap. 35,
Pragm. de Legimin. Reipublica part. 2. lib. 7, disput. 19, cap. 82,
Vbi plura circa decimationem Potestatem, et quomodo in taxandis victualibus
procedendum sit. Sed si omnia ad materiam pertinentia recopilata desideras,
Vide Maximam Guibam in decisionibus Regni Siciliae, deci. 86, per
Vbi constituit regulam, quod nemo iustus cogitur vendere quod suum est
illamq. exornat et illustrat, deinde limitat et restringit, et num. 10, requirit

requiritur, adducit ad hoc ut quis minus cogatur res suas vendere, aliaq. scilicet
digne subnectit, -

Succurrit quæro, an si Civitas habeat annonam quam conservat. Ut occurreret
futura mediæ et postea contingat tanta ubertas, quod expediat eam vendere
ne Vetustate corrumpatur possunt subesse Decisiones si emptores Voluntarios non
inveniant cogere Cives ut de dicta annonâ certum quicquid secundum Cuiusq.
facultatem emat, ut sic Reipublicæ indemnitati consulatur; in qua quæsti-
one affirmativè Respondeo, per tex. in l. 1. C. Ut nemini liceat in emp.
Speiærum se excusare lib. 10, ubi dicitur Ecce in hoc casu nullam
esse admittendam Excusationem, nec Privilegio seu indemnitati locum
esse, et hoc summa ratione nititur, nam sicut ad Decisiones Expediat
publicis occurrere necessitatibus, et ad hoc dictualia recondita habere. Ut
Civium necessitatibus suo labore et cura sit consultum, ita Equum est
ut Cives ipsi adveniente Ubertate licet non sine aliquo ipsorum damno
illud quod superest probabiliter conservari non potest, inter se distribuunt
et Præterea persolvant, ne Capitale ad publicum commodum destinatum
Excavariatur, neq. in hoc aliquam agunt causam alienam sed propria
protegent et fovent, et multis rebus probat et extendit Sobar de Ratio-
nibus Cap. 27, num. 39, ipsum Vide et quos ipse refert, -
Sed hoc quæritur gratis et necessitate vendendi sedusa, nec Magistra-
tibus nec Principi est permittum hoc facere. l. nec emere C. de iure
Delictorum, Expressus tex. in l. 3. §. Quis etiam Adrianus
ff. de iure fisci, tradit Andreas de Oramia, in Cap. 1. que sunt
Regalia, et hic est notandum licet obiter quod isti annonæ publicæ
Eragatores et susceptores vulgo Oniculeros, devent suæ administra-
tionis rationes reddere perse metipso, et non calculatore assumpto ut
occuratur fraudibus et fallaciis quæ in computis faciendis solent com-
mitti, l. nec Ductus. C. de numer. et actuar. lib. 12, ubi sub peni-
prohibetur ne actuarij ad cunctorum peritiam numerationum,
consortis adiuventur, quia numerationum propositum vorax,
et fraudulentum videtur iuxta legem. l. C. eodem tit. et Hæc
de Decisionibus dicta sufficiant, tum quia reliqua quæ in legibus
huius tituli continentur Explicatione non indigent, tum etiam quia
Satis est auctoritas iudicare cum unicuique facile sit illis consulere, nec
foret prospicuum sua dicta transcribere, -

Ad titulum

Ad titulum 18, libri Primi Decretationis,
de Rebus a Regno extrahi prohibitis, -

+ Circa dispensatione Proregum
Vide Paulus in verbo Deputatum
40, et que notant supra circa Pri-
uilegia ad extrahendum triticum
concessa, et quomodo veniant, inter-
pretanda.

Omnes sub hoc titulo leges collocatae, eo tendunt ut Victualia non extrahantur
ex hoc Regno, ut conseruetur Libertas, prospexerunt namque legilatores
Regionis inopiam et sic bono publico consulentes multiplicatis Edictis
Victualium aliarumque rerum prohibuerunt Extractionem, ne ut paulo ante
dicebamus propriis Sicientibus agri aliena irigentur - sed quia hoc
iustificare amplius necessarium non sit, descendamus a dea que ad gratiam
conducunt, -

Et in Primis sciendum est. quales conae quese Prohibentiaer por
las dhas leyes son tanto Cuada y otros generos de granas, todo
genero de Carnes, Excepto las quese traieren de fuera tomando
tel Cim, ala entrada para Registradas en el lugar donde las saca
ren. todo genero de Cueros aunque se traigan de fuera, como se de-
tengan en el Reyno tiempo de quinze dias, y los dhas Cueros
Reducidos a obra, ni sebo, ni Velas de sebo, ni a Francia oro ni
plata batido en moneda, ni por Batir, Cauallas, Yeguas, Potros
de Carta aunque no sean de Marca, ni Docinas de Marca, sin
embargo de que no sean de Carta Cauallas, Poluora, Salitre, Cobre
Plomo, acero, ni armas, ni otros aparejos de Guerra -

His ca Variis legibus ita collectis, in primis quero an ad incurrendas
penas per leges stabilitas contra eos qui Extrahunt triticum, et alias
res, seu merces prohibitas requiratur consumatio actus vel sufficiat
ad actum proximum deuenisse, et quomodo hoc iudici liquebit
ut condemnatio sequi possit, -

Questio ita duo comprehendit Capita, aut enim constat quod repositus
in Via et sic in actu ad extractionem ordinato, vollet Extrahere aut
Abstrahere, et in primo casu videtur penestabilite locum esse per
textum in l. Cotem ferris s dominus Nauis, ff. de Publicanis
Vbi ex sola impositione prohibitarum, nams confiscatur. l. fal-
sam. C. de falsis, Vbi licet non perfecit monetam qui incipit
falsificare eam. falsi punitur, et miles arrepta fuge deprehensus
Capitali

Capitali subiacet supplicio licet ad hostes non pervenerit. l. 3 § et qui
 Volens ff de re militari, l. qui se fugitivus § item Celsus ff de
 Pœlitiis edicto, et Virgo dicitur corrupta que iter accipit ad fe-
 ciendum se corumpi, sed hoc non videtur ratum ex eo quia conatus
 non sequo effectu non punitur nisi in atrocioribus, l. cogitationis
 de Penis, ut varie probat et exponit Farinatus in practi. Cuius, q. 124,
 titulo 14. de Homicidio per totum, — sed exactio virtualium de
 atrocioribus non est, ergo stare deuenimus in hoc puniendo crimine de-
 quæ generali et communi —

facit etiam, nam iter est de preparatorij ad exportandum et extrahendum
 Ergo pena imposita Extrahendi non potest imponi preparanti, aliter
 sequeretur eadem pena plerumque esse preparantem arma ad patrân-
 dum homicidium, qua plectitur homicide consummato delicto, glæ in Clem.
 l. de consanguin, plura refert Farinatus ibi supra —

sed quamvis hæc verba videantur Obi legi seu statuti prohibentis verba
 solum Extractionem consummatam respiciunt, aliter dicendum est
 quando lex punit nedum effectum, sed etiam conatum, neq. quominus
 regulariter loquendo conatus non puniatur saltem hoc in materia delicti
 pœna, ut est apud omnes exploratum et certum, et probat late Farin.
 Obi, num. 76. et sequentibus. nam ex quo habemus legem claræ
 Obi deuenimus etiam sequi licet dura et rigorosa videatur l. propositis
 ff qui et a quibus, non enim ad iudicantis potestatem atinet de
 lege iudicare, sed secundum ipsam sententiam profere, nec deest
 iudex illa esse clementior, ut in Authen. de iudicis § oportet, per quas
 rationes hanc sequitur sententiam (quæ abiq. dubis communis est)
 innumeri a Farinatio Relati, dicit. quest. 124. tit. 14. part. 2
 num. 135. Unde cum lex nostra nedum puniat extrahentem, sed
 etiam illum qui Extrahere attemptaverit, ut patet ex verbis legi
 puni ibi: Pena de perder el pan que sacaren, o, intentaren
 de sacar, y tamien las Tremilas, y aparesos en que sa-
 caren, o, su Valor, non est dubium quin ea servanda sit nec q.
 potuerit per ipsam puniri conatus ne illo iurto relicto facile faus
 legifiat, nec sumus in casu in quo lex disponit per verba sim-
 plicia et generalia que licet in conatum sonent, non tamen ita
 expresse

ita capere ut abiq[ue] eorum violatione possint reduci ad intellectum
iuris ubi hoc casu reducenda esse probant Firquet. de Penit. temper.
Causa 37, num. 7. Andreas Fayl, de pace publicabil. l. cap. 14.
num. 10 ad medium. Menoch. de arbitr. lib. 2. casu 360, num. 116.
cum alibi per Farin. relati ubi s. num. 130. quia nostre legis
verba non recipiunt interpretationem, nam ita capere conatum puniunt
sicut ipsum delictum consummatum —

Unde inquirendum est, an secundum nostre legis sanctionem, ad
hoc ut extrahere attentari puniatur ac si extraxisset requiratur
quod deventum sit ad actum proximum et immediatum, et quo-
modo hoc sit intelligendum, in quo dubio resecatis disputationibus
que necessaria non videntur respondere affirmative, nam ad hoc ut
pena statuti seu legis punientis conatum locum habeat, duo copula-
tive requiruntur primo quod ad actum immediatum seu proximum
sit deventum, ita ut per illum non steterit quin effectus fuerit sequens
secundum quod adfuerit animus deliberatus, et post Baldum in cons.
356, num. 1. Ut aut loqueris de iure municipi. lib. 1. Saliceto
Saliceto in lg. huius quicum telo num. 6. Col. 2. Ut si autem conatum
punit in genere et alios explicant et examinant Publius Charus in
pract. § fin. ques. 92. Ut seriam tamen, Parisi, ad Clarum
in § Homicidium, num. 292, et Menoch. qui late materiam
prosequitur de arbitr. lib. 2. Casu. 360, num. 117, cum sequen-
tibus, nec sufficiunt ad hoc preparamenta nisi coniectura tales con-
currant quibus presumatur quod merces prohibitas extrahere vo-
luerit, nam reperiit merces prohibitas prope confinia in prohibi-
tione extractionis fraudem, illuc fuisse repositas non presumitur, nisi
alia non subit coniectura, Media in Pragmat. taxae Parisi. l. c.
num. 26, nam fraudis non presumitur lg. quoties § qui dolo
ff. de Probation, l. si Praetor § Marcius ff. de iudici. Farinat
q. 89, num. 4. Mascard, de Frouationibus. Conclusiones, § 14,
num. 1. Fuzetus cons. 25, num. 4. et 5, quod pluribus ad hoc
relatis probat Mar. Firba cons. 16, num. 29, —

Sed quae coniectura sufficiant, hic opus, hic labor est, et in ter-
minis legis nostre satis probari conatum videtur si merces iuxta

(Confinia)

Conferuntur reperiantur, dumtamen exportans non extrahendū am-
mo sed aliā causa illas illic transportaret. l. non quia, et ibi Baldus
Quae res vendi non possunt, item si exportans deprehendatur iter
faciens non per viam rectam, sed per involuta itinera l. qui fiscales
ubi Parto, et Debuff. num. 1. (de Nauticarij lib. 10, Pandim
& rebus non portans. num. 11, Ferriat. q. 172, num. 19,
Bozet, & Magistrat. Edictis, lib. 3, cap. 14, num. 46, Mascardus
& Proucton. C. 815, num. 88, et conclus. 834, num. 23, Meno,
lib. 5, presump. 3, anum. 108, Maxcedru, cons. 18, num. 183,
alias nunquam conatus puniretur si liquidiores requirerentur
probationes, nam hoc quod est Velle exportare habet in animo et
iste solum coniecturis potest scrutari, nec alie considerari possunt et
adestit satis exedite Ripa in suo tractatu de Feste ac Vbertate con-
seruanda anum. 310, omnino videndus, nam licet mo dernicus
dicta Exornant fere quae dixit transcribunt, —

namque puniunt leges nostrae in amissione mercium Vebitatum, sed etiam cursum
plautiorum et animalium aliarumque rerum Vecturę destinatarum, Unde inquiren-
dum est, an etiam animalia et plautia acomodate comprehensa videantur. et
breuiter responde, quod de iure et pro vt de iure legem nostram intelligendam esse
pro que no dice, sean peccados los animales y carnos Curuicunq; sint, sino que
las azemilas y carnos etc, en que se sacare el trigo seden por Perdidos, de iure
tamen quando prohibetur aliquarum rerum Vectura, et in pena includitur nauis
seu animalium amissio distinguere oportet, aut enim Dominus scienter acomoda-
uerit ad illum Vnum, aut ignoranter, primo casu Veniunt in confiscatione, secundo
minime, quia ignorans non delinquit l. ex maleficio § si quis ff de act. et oblig
tear. Expressus in l. cotem ferro, § domnus nauis, ubi Paulus dicit quod si in
nauis illicito aliquid Dominus, vel Vectores imposuerint, nauis deuet fisco aplicari
nisi Dominus absente et ignorante id a Magistro vel gubernatore factum fuerit,
nam ipsi tunc Capite puniuntur mercesq; fisco applicanti, at tamen nauis Domino
restituitur, et quod in dubio ignorantia presumatur probat Ex in Regula, pre-
sumptis de Reg. Jur. Boerius decii, 167, num. 2, ad fin. Menoch. de arbitri
lib. 2, Casu, 349, num. 2, ubi tamen declarando dicit ad hoc iudicem
considerare deure temporum et personarum qualitates et alias circumstantias
Sed Vero ob quam animalia ad exportandum conducta vel commodata,
data domini scientia incidunt in commissum, alias secus ea in promptu
redi possunt, quia qui scienter illa locauit, vel gratis dedit efficit delicti par-
ticipes

particeps, et sic tanquam delinquens in legem iuste puniretur, et dicimus
de acomodante arma ad vulnendum vel occidendum, qui reus censendus
est vulnere vel homicidij sequi, iuxta tex. in l. nihil interest ff de sicariis.
Boerius decisione 167, num. 1. et 3. Vbi dicit esse opinionem ab omnibus receptam
tamen. Anton. Gomez de delictis Cap. 3, rubrica de Homicidio, num. 48, et
49, et idem dicendum est de acomodante ferramenta ad furandum tex. in l.
si pignore, §. qui ferramentum ff de furtis. Beroy Cons, 192, num. 5. lib. 3.
Ant. Gomez Vbi supra num. 48, Plaza in Epitome delictorum lib. 1. Cap. 16.
num. 1. Practica Conzadii ad Dub. de consentientibus, num. 5. Ant. Natta
Cons, 151, num. 3, et vero qui ignorans acomodavit animalia predicta ab
omni est culpa immunis, et sic deuit a pena liber esse, nec in odium et pena
Exportantis merces confiscari possunt, quia lex hoc non dicit, sed solum quod
Animalia Vbi merces prohibita exportantur aplicenti fisco, et cum in penalis
non sit facienda Extensio, hoc est intelligendum in uno de duobus casibus
Scilicet si sint exportantis propria vel scienter ad hunc finem accomodata
Successive quero an exportans frumentum ad ductum ex alieno territorio
incidat in commissum, in qua etiam questione distinguendum est, autem
illud frumentum fuit causa transitus traductum ad territorium, in quo
adest prohibitio, aut fuit adductum ut illuc perpetuo maneret, primo
Casu licite potest exportari et extrahi, ne commertia impediantur
l. si quis posthanc vbi Pat. Sabiet, et alij C. de edifica. priuatis
Part. Ang. Alex. in l. cetera, §. sed si quis ad opus, ff de leg. 1.
et hoc nostra lege a tenore proculdubio procedit, non enim prohibet vec-
turam, sed extractionem, ut per praecitatos Authores notatur, secundo
casu quando merces traductae fuerunt non transitus causa, sub prohibi-
tione comprehenduntur, argum. ex tex. in l. ex facto ff de her. insti-
tuta concludunt Albericus et alij in d. l. si quis posthanc, C. de edifica.
priuatis, Alex. cons, 86, volum. 1. Firmianus, de Paulis p. 3, que-
18, et probati in d. l. si quis posthanc -

Sed quando videatur merces per transitum traductae fuisse, ita ut eorum
Extractio sit licita, vel animo et fine contrario ut prohibitioni locus
sit. hoc namq. iudicantis arbitrio est relinquendum, et si leges
legibus suplenae sunt hoc apud non de finitum extat, nam licet
leges prohibentes frumenti extractionem hunc casum omittant
in l. tamen. 12. in tituli, donec se prohibe la saca de los Cuenca
dice queno sea visto comprehendere los que entraren de otro Reyno
sino que se detengan en este, por tiempo de quinze dias, que detiam
de frumento.

etiam de frumento, et aliis mercibus dicere deuenimus, namque casus in lege omnis
 dispositioni iuris communi subiacet, multo magis quod in una e legeibus mun-
 cipalibus omittitur per aliam suppleendum erit, quando similitudo casuum hoc per-
 suadet, nam leges legibus concordare, suplere, et interpretari congruum est, et
 puta si in uno testi se lege minus, in altero plus sit scriptum, deuet de duobus
 una decisio deduci, ut una sententia fiat, l. nam ut ait, ff. de legibus, l. j. utrum
 ff. de petit. herede, l. hoc iure s. ductus aque, iuncto s. si aquam ff. de aqua quot. et
 dista, l. j. quidam re legatus, cum duobus sequent, ff. de rebus dubis, de quo
 exemplum habemus in cap. Vxor alius 32. quest. 7. ubi ex Dno Ambrosio
 permissus viro ab vxore adultera diuenterite aliam ducere, nec quidquam de
 morte coniugis dicitur, unde supplendus est ea tex in cap. dixit dominus
 32. ques. 1. ubi statuitur non licere aliam ducere vxorem superstitite adultera
 et sic verbis dicti capitis vxor a viro adiungere necesse est verba qua exprimi-
 untur in dict. cap. dixit dominus, scilicet mortua vxore adultera, et
 vtriusq. capitis una eademq. sententia formetur, illa scilicet neutri coniugum li-
 cere matrimonium contrahere altero superstitite, —

Modo querere oportet, possint necne Praecepta extractionem rerum prohi-
 bitarum permittere dictas leges abrogando per modum dispensationis vel per-
 missionis. in qua questione elucidanda plura adduci possunt si fas esset
 hic non conueniunt commentum (quod ad institutum pertinet) sed peculiare
 subnectere tractatum, et grauitas materiae expostulat, unde nec instituto re-
 licto, nec labore extraneo suscepto ita ad hoc dubio me expediam, ut utrique
 satisfaciam fm. —

Et in primis ad hoc supponendum videtur, quod praesens questio de iure
 generali et communi strig. foret inepta, ex eo quia absoluta legum ferendarum
 auctoritas in Principe et Rege reidere notum est, ad nam sicut ad ipsum
 Populorum expectat regimen, ita et leges condere datum est quibus ipsi populi
 regantur quia sine eis gubernari non possent, ut declarat Nauarr. ad cap. novit
 de iudicis, notabili. 3. num. 85. et Molina de iust. et iure tract. 2. disput
 22. nam quamuis condere statuta peculiaria sit actus iurisdictionis, condere
 tamen legem generalem est imperii supremi et de reuerenti Principi et tradit
 Decret. quem omnes sequuntur, in l. imperium. ff. de iuris d. omni. iudicium nu-
 8. latius additionator ad Bellug. in specul. Princip. rub. 2. sub. num. 7
 Greg. Lopez ad legem. 12. tit. 1. part. 1. gla 1. Holan. a Valle, cons. 99.
 num. 22. lib. 2. Camillus Rozzel. qui materiam altius exornat et variis
 illustrat literaturis. de Praesentia Regis nostri cap. 31. per totum, et nouissim
 D. Petrus

et nominatim D. Petrus Gonzalez de Salcedo de lege Politica lib. 1. Cap. 1.

Nos autem non de iure sed iuxta nostrarum legum Cancellorum questionem
formamus, supponendo in primis facultatem legislativam etiam in hoc
Regno Reges nostros habere, nam hoc negare esset sacrilegium iudicium,
solum enim dicimus facultatem hanc in Regibus residentem esse
restrictam ad modum et formam per leges ipsas prescriptam, quae
obsequari Reges tenentur, hoc est ut fiant in generalibus comitiis
ad petitionem Regni et quod ad ipso Regno admittantur, et postea
publicentur, itaque quumq; concurrere devent scilicet conferentia trium
Regni statuum, petitio seu supplicatio nostri Regni vel Vicerregi
speciali ad hoc mandato transmissio. Regis ad petitionem decretatio,
acceptio comitiarum et acceptatio, et publicatio more solito facta, —
quae omnia ita inobservantur, ita invariabiliter observantur, ut plus quae
notum omnibus sit, et probationem recipiunt ex cap. 1. tit. 1. lib. 1.
fori generalis ibi, et quae Rex aliquo non habuisse poterit defacere nisi
in consilio de los Ricos homes naturales del Reyno, lo mismo se
previene del prologo del amercamiento del señor Rey Don
Phelipe año 1330, y del señor Rey D. Carlos el tercero año
1418, quod repetitum est in variis legibus absq; eo quod
nunquam fuerit reprobatum, et certi iuris est quod quando allegatio
allegatio partis est una et unica dimittatur ratione fundata illam
lex aut Princeps non impugnat approbata videtur, et potest sicut
lex ipsa allegari ex quo in lege refertur ut tradunt Imola ad
Cap. 2. de constitutionibus, col. 3. Vlt. adverte tamen, et ibi cum
sequitur Felinus num. 7, Vexi, secundo limita, et sit quotidie
Videmus allegari per Doctores Decretales in ea parte in qua partis
allegationes referuntur, sequitur Palacios Rubios ad Rubricam
de Donation. inter. § 17, num. 13, Joannes Gutierrez punctum
Practi. quest. part. 2. lib. 3. quest. 17, num. 120, —
neq; allegationes factae per Regnum in quibus legum ferendarum for-
ma describitur sunt in terminis approbationis tacite imo de eadem
constat in variis decretationibus et maxime in lg. 1. 2. 3. 4. y
las demas del lib. 1. tit. 3. de la Recopilacion, et forma haec ut
dixi in omnibus legibus observatur quae nulla probatio potest conducere
tion

concludentia adducit, neq[ue] hoc peculiare est huius Regni privilegium
 in eadem in legibus condendis in aragonia servata ut tradit Sese de
 institution. Cap. 1, § 5, num. 6, et Cap. 5, § 4, num. 13, quod etiam in
 Principatu Catalonie observari testatur Jacob. Carreius Var. res. lib. 3,
 Cap. num. 68.

Ex quibus descendit quod leges in huius Regni dicuntur et vere sunt
 pactionata et contractales, nam illarum illatio non pendet ex dominica
 Principis potestate, iuxta §. Sed quod Principi int. de iure naturali
 imo deest Regni supplicatio precedere, et sic quamvis causa efficiens sit
 Rex ipse legem concedens, materiam Regnum subministrat iuxta notata
 per Bald. satis subtiliter, in l. cunctos populos C. de sum. trim. num. 8
 Uterq[ue] namq[ue] concursus requiritur, ut de legibus Aragonie loquens (nec in
 nisi militat diversa ratio) probat Regem Sese de inidit. Cap. 5, § 7, nu.
 66, nec dissentit Jacobus Carreius Var. Cap. 3, de privilegij in variis numeris

Ex quibus elicitur non posse Reges (salva sua clementia) leges abrogare
 nec dispensare in eorum observantia, nam licet ipsi supra leges sint constituti
 et easq[ue] abrogare possunt. l. delegati ubi DD. Gregorius, et probant
 Suarez lib. 6. delegatis Cap. 25, num. 3, et Cap. 3, Dominicus Covarru.
 in Cap. Alma mater 2. part. in prim. Soto lib. 1. de iust. et iure q. 2.
 art. 1. Reginald lib. 3. Cap. 19. num. 128, Baldeus lib. 5, disp. 53, num. 1.
 et alij, et dispensare multo melius cum minus hoc sit innocui, in Cap.
 Judum et 2. num. 6, uto itemsi Papa, de electione, Navarra, in
 fin. de simonia. Covarru. in dict. Cap. Almamater 1. part. §. 4,
 num. 7, et in 4. 2. part. Cap. 6. § 9, num. 10, Victoria, de potestate
 Papae, num. 48, Soto lib. 1. quest. 7. art. 3, Suarez tom. 4. de
 indulgent. disp. 56, Sect. 2, num. 41, Manuel Rodriguez quest.
 regu. tom. 2. quest. 46, art. 5, et in summa tom. 1. edit. 2. Cap. 196,
 et §. 37, Azor. int. moral. Cap. 29, quest. 6, Suarez dict. lib. 6,
 Cap. 19, num. 6, Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 47, num. 24,
 Bonacina de legibus. ques. 2. puncto 3, num. 1. et alij quamplurimu,

Hoc tamen intelligitur quando leges ab ipso Principe feruntur
 ex vi supremi Imperij in eo residente, nam cum illius sit abrogare, curus
 et condere, concesso uno et altero dari et concedi necesse est, at nos loqui-
 mur in casu diverso in legibus scilicet Pactionatis, nam licet leges illae
 firmitatem et auctoritatem a Rege accipiant, cum de essentia legis sit
 quod

quod feratur a legitimo Principe, et ab eo qui curam habet communitatis leg. omni
populi ff. de iust. et iure, cap. Canon statuta, de constitut. Putierrez lib. 3. canon. q.
num. 3, Præses Valensule, contra Venetos, part. 1. num. 2, quæ potestas
non solum residet in Principe, non solum correlatione potestatis translate a Re
publica, sed derivata a Deo, ut probant, Covarruvias, practice, quest. cap. 1. nu.
Soto de iust. et iure lib. 4. cap. 2, art. 1, Victoria in Relectione, de potestate
Civili, num. 4, 6, et 7, -

at in nostro licet hoc verum sit, requiritur ut dicimus ipsiusmet Regni suplicat
quæ loco materia habetur in legibus condendis, in qua influit causas
efficientis id est Dominus Rex concedendo vel negando. Unde dicendum
videtur quod sicut in legum latrone utriusq. requiritur consensus scilicet leg.
concedentis et Regni suplicantis. Ultra acceptationem, quæ etiam potest conce.
sionem requiritur, ita abrogandi predictas leges vel ad dispensandum de.
vent ambo concurrere, nam omni res per quas quinq. causas per easdem dissol.
vitur, cap. 1, de Reg. iuris, l. nihil tam naturale. Et eodem, leg. prout quidquid
Contractum est. Bo. ff. de soluti, fuit etiam, nam cuius consensus in contra.
hendo requiritur, eiusdem in dissolvendo intervenire deest. auth. contra si
filijs, ubi Baxi, in 2. notab. C. de repudijs, quod procedere in statutis do
cuit Baxi in l. omnium C. de testam. sub num. 6. et sub num. 7, et 9, et eadem
solemnitas requiritur in adimendo vel revocando, quæ requiritur in faciendis, ut notat
Baxi, in l. si ita scriptum ff. de leg. 1. per tex. et tradita ibi in l. heredes palam si quis
potest, ff. de testam. quia resolutio actus est eiusdem nature cuius est productio, secundum
Baxi, in l. ab emptione ff. de pactis, gl. in cap. 1. de constitut. in 6. Ut revocare, nam
ex quo vult quod lex posterior revocat anteriorem quia pendet a voluntate unius sicut
et testamentum et quod contractus posterior non item operatur, fatetur quod leges quæ
ex duorum consensu et interveniente pendunt non revocantur a posterioribus, nisi du
rum quoq. voluntate interveniente -

et hoc in nostro Regno observatum videmus, nam licet testamentum prius factum
revocatur per secundum & posteriore, in quibus mod. test. in fix. cum vulgatis, hoc
non procedit in coniugum testamentis, vulgo in los testamentos de Hermandad
nam ita per mortem unius in vim contractus transeunt et non possunt revocari per
superstitem ea eo quia amborum non potest intervenire consensus ut probatur
in cap. 4. lib. 2. tit. 4. fari generalis, et hoc argumentum a contrariis sensu
presumptum non parum corroboratum video ea hinc quæ tradit Menchaca contra
vult. cap. 2, num. 30, -

et quamvis prædicta intelligenda veniant de revocationibus, idem de dispensationibus
dicendum est, nam qui non potest in totum revocare, non potest neq. in parte de
gare

derogare et probatur ex traditi per Menchae secundum progreum prefatione
 num. 39, nam si in parte lex deleri possit per partes possit vniuersa coniumi
 cum nil sit tam magnum quod per sectionem partem non fiat, ut dixit Bald,
 in cap. imperiali, §. praeterea ducatus, de Prohibita Feudi alienat, num. 2,
 et in hac materia valet argumentum de toto ad partem l. que de dote ff. de rei
 vind, l. an pars. ff. pro delicto, l. Feudus mei, §. cum ita ff. ad Trebellianum
 et in terminis probant Craucta cons. 468, num. 16, ubi dicit ius alterandi
 vel diminuendi non habere, quia in totum ius auferendi non habet, per tex,
 in l. quot de bonis §. fin. ff. ad leg. fal. l. si optio ff. qui et aquibus -
 valet etiam, nam et si Reges sint legibus superiores contractibus tamen subici-
 untur, ut dicit Regem de Ponte tit. 1. de bonis et expensis vniuersi num. 24,
 nam quamuis possit tollere ius posituum, cum sit supra illud positum, subdi-
 tur tamen iuri gentium et iuri naturali, ex quo dicit Innocenc. in sp. nouit, de
 iudicariis, quod concessio facta a Principe si transierit in contractum est firma
 et irrevocabili, et sequitur Font, de Ruris in cap. cum M. de constitut, quod
 etiam probant Romanus cons. cons. 252, et cons. 352, num. 22, ubi
 uelut in summa verbo Principe, Molina de iurib. et iur. tome, 3, disp. 667
 ubi ait quod si Rex non seruet pactum, seu contractum tenetur in conscientia
 Alcalá de Vnu feud, in Rub. de natura feudi, et cons. 326, Vol. 1, Dd. in
 obg. l. ff. de conit, princip, Jason cons. 10, Vol. 3, Belluga in speculo, Prin:
 Rub. 1, num. 12, et ratio est quia Rex contractibus etiam cum subdito
 iuris iure gentium obligatur, Bonet, qui plures refert ad Rub. 1, Belluga
 tit. N. Petrus Greg. de Repub. lib. 7, cap. 20, num. 26, ubi dicit quod
 quando lex seu constitutio principis transit in contractum reuocari non po-
 test in prauium eorum quibus est ius quaesitum, et quod idem est
 dicendum de Privilegiis que per viam pacti conceduntur, -
 quibus accedat quod Reges nostri voluerunt sibi euertere facultatem sub-
 latam iurando se astringendo ad legum obseruationem, et cum hac
 pactione fuit inter Regem primo electum et Regnum celebratus electio-
 nis et subiectionis contractus, quod iuramentum repeti per successores non
 est dubium, sedum quando in Regem accipitur et iuratur, sed inter
 celebrandum committit, ut patet ex sexto iuramenti inserti in lib.
 Decop. fol. 1, on las palabras, ibi, le sean obseruados los dichos fueros leyes
 usos y costumbres, officios y prebeminencias sin quebrantamiento
 alguno, amiserandolos y no emporandolos entodo ni en parte
 unde verba deumptrantur ex cap. 1, tit. 1, lib. 1, fori generalis
 ex quibus concludendum est leges nostras nec derogari, nec dispensari
 posse, ex eo quia non ut leges, sed tanquam contractus inter Regem
 et Regnum

Regem et Regnum celebrati accipiendae et considerandae sunt, quod etiam de
Aragonensium legibus loquens, eadem ratione confusus testatur Regni, Sese, de
iurib. Cap. 5. §. 7, num. 66, licet ibi dicat (quod etiam ego libenter concedo) in
hoc non ligari Reges de necessitate, quia nemo ipsi imperare potest licet de
Honestate ligetur, quia Princeps est subiectus Deo et rationi, quare honestate
netur servare, nec minus ligat Principem lex honestatis quam lex Praecepti se-
cundum Ripam, in l. de constitut. num. 16, nam duplex consideratur ne-
cessitas Sedy Part, in l. imperium. Col. 2. §. de iurid. omn. iudicij, quaedam
quae praesertim imperat, quaedam alicui ad honesta, et haec secunda necessitas Prin-
ceps, l. signa vox, C. delegibus, ibi si ergo Princeps in Regno hoc edicit seu
ibi sup, num. 68, circa medium, tria legibus accipitur, haec servaturum esse
iurisdictioni nexu reprobant eisdemq. maiores nostri viderunt non devent
(salva sua clementia) viderunt videri ligari et ligari voluntaria reprobatione
huius prudentissimi legibus factis tot consultationibus precedentibus, ut videat
in eis servatam formam praescriptam in l. humanum. C. delegibus, licet
quod ibi ad melius esse sanaverunt Imperatores, non astringendo se ad illam
formam, in his tamen servandam eueniam prouatum relinquimus, nec nouum
est ut dicit Sese loco nuper citato scilicet Principem non de necessitate sed
de honestate leges obseruare astrictum esse, quia et si non his terminis
alii forte magis proprii, hoc idem communiter DD. testantur, affirmantes
Principem vi directiua ad legum obseruationem teneri, licet vi coactiua non
teneantur, nam licet, nam licet sibi iurisdictionaliter, coactiuam vim aut
legem adicere non possint, cum nemo sit qui illis imperet, directiue tamen
posse obligari patam est, ex eo quia suas actiones ita dirigere tenentur ut
iuxta Equi et iusti cancellos contineantur, ut expliant. Preses Couarum
in Cap. Alma mater t. p. §. 1, num. 4. Martha de iuris, casu 195, nu. 1.
Cent. 4. Soto de iust. et iure, lib. 1. q. 6, art. 7, Martha in Empirio, ff. de
legibus, quest. 1. an. 9. Menoch, cons. 1002, num. 15, et ibi, Maria
na, de Regis et Regni instit. lib. 1. Cap. 9, Greg. Cabedo part. 2, dec. 1,
78, latissime innumeris referens Maximus Guada cons. 1, num. 34.

et quamuis non desint multi tam ex Theologi quam ex iuris profe-
soribus qui dicant etiam coactiue Reges obligari, maxime circa ea quae
in acceptatione Regni promittunt, Suarez delegibus lib. 3, Cap. 35, nu. 5
Azoar, t. part. lib. 5, Cap. 12, quest. 1. Salas, delegibus, disp. 14, sect. 5
num. 27, Reginaldus lib. 13, num. 168, Bonacina, Disputatio
1 de lege q. 1, puncto, 6, num. 14. Lucas de Ferma in l. quicumque
num. 15

Quicumq; num. 18 C. de omni agro decerto, C. in l. digna voca. C. delegibus, Paulus Decastro Cons. 217, num. 5. lib. 1. Sordus, com. 47 num. 18, lib. 1. Menoch. cons. 264. Petrus de Potestate Principis Cap. 31. num. 94. et 95, hoc tamen non est intelligendum ita ut prefati auctores dicere voluerint quod Princeps possit alio imperante cogi sed ratione duntaxat qua nulla maior potest considerari Vis cogens est imperatoris, et ideo ad ea quae ratio dicitur coactius teneri affirmant quia ratio tenetur obedire, quo nihil in legibus laudabilius inveniri potest. H. digna voca. C. delegibus, ibi digna voca maiestatis regnantis legibus alligatum se Principem profiteri; adeo de auctoritate iuris nostri pendet auctoritas, et re vera manus Imperium est submittere legibus Principatum, in hoc sermone dicebat Apollonius Tigranus Domitiano, apud Philostratum haec mihi dicta sunt de legibus quas sibi imperare non putaveris igitur non imperabis. sic apud Plutarchum legitur illa celeberrima sententia non est Princeps supra leges, sed leges supra Principem, et Plinius in Panegyrico ad Traianum in eo illud maxime laudat quod ipse legibus rescribit et quia sibi alligatus voluit nihil amplius sibi licere quam subditis et Paulus in l. ea imperfecto 23. de leg. 3. de imperatore loquens dixit, inuicem digne esse vindicare legata seu fideicommissa contra iuris sanctiones quasi decens sit tantae maiestati eas leges servare quibus videtur esse solutus, nam licet non eis deest tamen rationi subiacet, -

Sed quamvis dicta haec in se iuridica videantur et tot sint DD. auctoritate vallata adhuc non censet facultatem dispensandi absolute negandam fore Hoc namque necdum esset contra supremam Regalem Imperii potestatem, sed subditis non paruum nocivum rectoque regimini adversum. -

Et ad hoc praesupposito quod illi cui Regimen incumbit Respublicae habet potestatem dispensandi in legibus humanis in certis casibus et cum certis personis, et hoc est apud omnes indubitatum tam Theologos quam Iuristas, ut probant Caserianus 1. 2. quest. 96. art. 5. ad finem, et 2. 2. q. 104. art. 5. Soto lib. 1. de iust. et iure quest. 7. art. 3. et alii veteres Scritores, Thomas Sanchez lib. 8. de matris, disp. 17. num. 24. Fortius Garcia in l. Pallas 9. et quis si tantum ff. de lib. et posth. Mendosa de pactis lib. 1. quest. 2. num. 35. Cozer de matris, Regis Angliae lib. 4. num. 14. Menochia Controversa, illust. lib. 1. q. 25. et plures alij, licet huius Auctorum in aliquo inter se discordent sed in hoc quod potestas dispensandi in Principibus ita in fine re-
spondeat

rendat. Vt ubi non potest auelli, nulla inter eos diuino inuenitur, et hoc summa
et superiore iudicium esse quia Princeps est Cuius boni publici, et illi communis,
tatis cura commissa est, Unde quocumque iudicium exequitur ut in lege dispensa-
tatur, credum posse sed deesse dispensare notum est, alias non satis peruen-
eret recto regimini prospicere, ut argumentatur Thomas de Bene de
immunitate Ecclesiastica dubit. 4. sect. 24. subiect. 1. an. 2. ubi dicit
quod ad dispensandum tria sufficiunt, primo quod lex sit dispensabilis
hoc est quod ex natura sua mutationem non recipiat qualis est lex diuina
et naturalis, secundo auctoritas in dispensante, tertio causa iusta, unde
sic argumentatur lex humana dispensabilis et mutabilis est, in Principe
est plenitudo potestatis Curialis, ex alio capite supponitur causa iusta, ergo
aliam non minus concludentem assignat soto Obi. 2. Ho ad questionem
intelligentiam, ubi dicit ideo Potestatem dispensandi non esse superioribus
denegandam quia leges humanae, quae in communem sunt posita non po-
sunt comprehendere casus omnes singulares, ob idque posse euenire ut quod
in communi expedit in particulare nocuum est, cui damno occurrere
debet ille qui curam Reipublicae gerit, omnium saluti consulendo, et
prosertim bono publico, tanquam iustitiae administrator et dispensator
ut satis in terminis dixit Jacob. Carrez, lib. 3. var. cap. 3. num. 81
ubi late materiam explicat et prosequitur, dicens multiplicem esse inter-
pretationem legis, vnam scilicet probabilem et non necessariam, alteram
necessariam et non generalem, aliam generalem probabilem et necessariam
sed non in scriptis redigendam, et ultimam generalem, necessariam et ge-
nabilem, et redigendam in scriptis, qualis est quae a Principe fit et
quamuis neget illum in Catalonia interpretari posse leges ex eo quia
sicut in hoc Regno leges fiunt cum consensu Curiae, hoc intelligendum
dicit de interpretatione extensiva, non tamen de declaratoria seu
extensiva comprehensiva, nam haec ita residet in ipso Principe iure
et infra ut ab illo non possit separari, non tantum quia sic conuenit
Majestati, sed etiam quia subditis congruum est, —

Sed quae diximus causam requiri, qualis deesse ista esse videamus
et hanc deesse esse et rationi consentaneam, et bono publico congruen-
dixit soto loco nuper citato, nam cum lex humana in commune
Ordinetur bonum, non deest in ea dispensari eodem conueni bono
hoc suadente, quia causa et effectus deuent inter se commensurari et
Satis

Ut satis docte advertit Thomas de Bene d. sect. 4. sectionis 24. dub. 4.
 cum 4, et cum lex sit auctoritas publica ipsaq, etiam in Principe
 Resideat, ergo sit collata ad bonum publicum tuendum. Causam dis-
 pensandi etiam ad hunc finem deest respicere, — et consulto dici
 Rationi consentaneum, quia evenire potest ut etiam bono publico
 abstracto dispensatio iustificetur utpote si lex in aliquo casu deficiat
 et illam observari non congruat, quod Principi prudentis est et
 relinquendum. qui Omniumq, salutem deest consulere, ut consideret
 toto loco ubi supra in prima Conclusionem —
 Et Haec dispensandi facultas aliquoties permittitur etiam potestatibus
 inferioribus tam potestate a Superioribus delegata, ut melius Redo
 Legimus Consultum sit, quam ea alibi Causis hoc suadentibus
 Sed quia hoc non pertinet ad nostrum institutum, satis erigisse
 Consuetudine Curatorum l. 2. q. 97. art. 4. quam cum suo sale
 intelligendam testatur totus ibidem in Dispensatione ad primum
 licet confirmari posset D. Thomas auctoritate qui presentem ques-
 tionem non in Principe stricte formavit, sed in aliis quibus Regi-
 men multitudinis est commissum, Sed noster Mendocia vix sane
 Cruditissimus Constantem probat et defendit, minime alii preter
 Principem supremum hanc dispensandi facultatem esse tributam
 de Factis, lib. 1. cap. 3, anam. 15, et cap. 5, anam. 3, —
 Sed quia Superius et usq, adeo notata materiam continent generalem
 et thema nostrum eo tendit ut videamus in particulari si leges nostrae
 prohibentes frumenti aliarumq, mixturam extractionem possunt dispen-
 sari. dicendum est hanc questionem decidendam esse secundum ea que
 probata relinquimus et illa repetendo videtur predictas leges dispensabiles
 non esse, nam ut ex illis constat in bonum commune et publicum fue-
 runt condite et ordinate, ad hoc scilicet ut Robetas in Regno conservetur
 ne extrahendo ea que necessaria sunt propriis Sicientibus Præfixa
 gentur aliena, et ferme incolis pereuntibus saturentur extranei
 quod inhumanum et crudele videtur, ut iam probatum Relinquimus
 Unde Circa hæc dispensare erit adversum bono publico, quod nec
 licet nec deest Principi facere, imo potius Similes dispensationes
 seu Privilegia restringuntur ad superflua, iuxta ea que notavimus
 supra

Supra, et in specie tenet Portoles ad Tholmos in fco deputati, num. 40,
Thomas de Dene de immunitate Ecclesiarum, dubitat. 4. secti. 12 ubi
dicit quod quando per Reges vel Proreges extracta conceduntur, seu
extractionem frumenti Vinis, olei, et similibus loquitur de Regno
Sicilie (quod nostro Regno uberius esse nemo dubitat) semper hae con-
cessionis intelligi devent cum conditione iuste, scilicet si Regnum his
opus non habeat quia sic exigit bonum commune Regni, et quod
Proreges hae concedendo extracta hae conditione non servata perperam
faciunt, ob incommoda quae sequerentur et notavit Regens de Ponte
H. de insignis et armis, num. 5, Vide per eos, -

Sed quamvis in Regno Sicilie et aliis isto uberius similes ex-
tractionis licencias non semper damnosae videantur, in hoc tamen
Regno etiam cum predicta conditione dari non posse arbitror quia
Regnum hoc non ita his fructibus abundat ut Regnum Sicilie, unde
exoneretur incommodis gravissimis extractionem etiam ubertate supposita
concedendo, cum difficile sit in hoc casu ita discernere inter superfluum et
necessarium et difficultus occurrere extractentium et mercatorum auri-
ditati et Caliditati, qui suo intenti lucro facile de publica patriae salutis
solent oblitisci, et quando tractatur de Regimine politico Populorum, ne-
dum sunt prohibenda quae esse mala sunt sed etiam ea quibus
mala probabiliter sperantur - et Haec de mercium prohibita exactione
sufficiant. -

Sunt etiam in hoc nostro titulo aliae leges prohibentes, la passa de Caballos
520. plata, armas, Armaciones, Pedrechos de Guerra, Polvora, Salitre
y otras cosas deste genero a Francia, Irlanda y demas lugares
de Ultra puertos y esto con penas mas Rigurosas, y maiormente en
tiempo de Guerra; Sed circa has leges solum est advertendum quod
quamvis hoc quod est arma seu victualia ad inimicos deferre sit
delictum militare, y por esto se pretendi que estos Casos como de estado
y guerra se avian de juzgar por el Alcalde de Guardas con un Juez
natural, Siniendose agravado el Reyno de lo que por las contrarias fueros
y leyes, que disponen que los naturales del lo sean juzgados por los
Tribunales de la Corte y Consejo lo represento en estas Cortes del año
1590, peticion. 30, y en la peticion. 31, y se dize en estos Casos por
de Justicia

por de Justicia y tocantes al conocimiento de los dichos Tribunales, sin
 interuiniendo con los naturales forasteros et continetur in l. 2, tit. 3,
 lib. 2 tit. 1, Recopil, que et iacent obseruantes, aunq. Despedido de
 los Reinos que con ocasion de la Guerra se publicaron prohibiendo
 el Comercio con Francia, ni de aquel Reyno se pueden entrar en
 este mercaderias, ni de este pasarse a aquel, y para esto ay Jueces
 deputados, que las visitan y conocen de estas causas, en lo qual nome
 Estengo, por que este caso no es de los Comprehendidos en las leyes
 solo esta dispuesto por la ley, 3, de las Cortes del año, 1632, que las
 apelaciones de los Jueces del Contrabando Vayan al Consejo del
 Reyno, y por las leyes, 3 y 4, del mismo año que con ocasion
 del Contrabando no se visiten las causas de los naturales ni se despachen
 Citaciones contra ellos por el auditor de la Puerta de Guerra, aunque
 sean generales y por la ley del año de 16 se da la forma que
 se ha de guardar en los desaminos, y en que puertos se pueden
 hacer a los extranjeros y en quales a los naturales, quod Utinam
 obseruaretur et continetur in dicta lege, -

Ad Leges Tituli 20, libri Primi Recopilationis
 Por de Paschuis et Vicinis Foranis agitur; qui-
 bus sunt addenda, lex, 35, et lex 44, de
 las Cortes del año de 1617, lex 40,
 del año 1624, lex 39, año
 1632, lex, 53, et lex, 54
 del año, 1642,

Quere guarde lo dispuesto por el Cap. del fuero que comienza
 en Villa Realencia, tit. de fidejores que dispone, que los
 Hijos de los infanzones gozen de vecindad forana en todos
 sus ganados l. 1, nostri Tituli, -

que el natural deste Reyno siendo Hidalgo que buuiere
 gozado de vecindad forana por espacio de quarenta años
 continuos con Ciencia y tolerancia de los Vecinos Residentes
 sea ouido

Sea curdo por Vecino aunq' no muera ni tenga título ni Casal. y que los Vecinos Residentes no hagan vedados en los terminos pastos y montes en perjuicio de los foranos sin su consentimiento l. 2, et 3, nro. título.

que para gozar de Vecindad forana valde que el suelo Vecinal realibre sin que necesariamente aya de ser de Hidalgos ley 4. -

que de una Vecindad forana no se quedaran hacer dos Vecindades por que esto no se entienda en las Vecindades de los Residentes, l. 6, nro. título.

que el Vecino forano que con nombre y como suyo acoge ganado de otro que no es vecino pierda el ganado y se aplique segun lo sigue esto en la ley 7, deste título. -

la doble porcion que por fuero pertenece a los Hidalgos en los lugares donde ay labradores no se dea lo que no residen l. 9, eiusdem título.

que los Vecinos residentes acogan los ganados mayores y puercos de los foranos en las ganaderias concejiles pagando lo que los Residentes y que los guardas que se dignitan para guardar las Heredades de los Vecinos Residentes guarden las de los foranos pagando el derecho del Costerafo l. 8, et l. 10. -

que los Pastores no compren ni vendan ganado sino que sea en presencia de los amos y con su abiduria y que del ganado que tienen a su cargo y custodia den Buena cuenta pena de pagar con el dobl tanto lo que se hallare aver hecho de fraude, y que quando lleuan y mudan los ganados de unos terminos a otros quedan ser compelidos a que declaren con Juramento si con sujos o ajenos, ley 22, Cumis q'bu

quero queriendo los Vecinos residentes admitir con sus ganados los de los Vecinos foranos que no tienen suficiente numero para hacer Cuarras de paz si se pudieran juntar los Vecinos foranos y que los concejos no lo impidan ni tampoco el acogerlos a los Residentes, ley final. -

que en los lugares donde los Vecinos tienen señalado numero con que puedan gozar quedara los que lo tienen suplir el numero asta el señalamiento que se hiciera, y que esto se haga ajustado a la Capacidad de las Verbas, ley 35. año 1617, pe-

petuada

Perpetuada por la ley, 40, año 1644, que los labradores que siembran y Cultivan tierras en los términos de otros lugares donde no son Vecinos quedan pacos las Verbas entrando y saliendo en los tales términos, los días que labraren con los ganados necesarios para el labo guardando las debidas Hogazales y frutos. Ley 44. Eiusdem anni. —

que los Vecinos Residentes no admitan a ninguno por Vecino foráneo sin consentimiento de los foranos y la pena ley 39, año 1632 y que forma se ha de tener, y como han de ser Citados ley 54, año 1642, que el que sucediere en alguna Vecindad forana no pueda ser Hidalgo ni la pueda vender ni donar a persona estrana. auiendo el rito caduado por Sentencias conformes, Ley 53, año 1642 —

uxe Regni nauarra si nobilis vulgo Hidalgo habeat solum vicinale in locis Regalibus aut ordinis huc est. Casal, o, Casa Vecinal, licet ibi non habitet deuet potiri omnibus emolumentis Paschuis et Nemoibus quibus potuerunt Vicini habitantes, y estos llaman Vecinos foranos patris idioma et hoc privilegium quod nobilitatem huius Regni potissimum et principalem est affirmat Olim in Concordia iuris civilis et Regij tit. 10, cap. 19, fundatur in Cap. 4. tit. 1. lib. 5, alias erat Cap. 17 tit. de los fadores, lib. 3. fori generis, Cuius haec sunt Verba, in Villa Rea- lenza, o. de Orden infancon que sea Vecino Oviendo Vecindad en aquella villa quedese firme en testimonio et quedese pacos todas las Vestias suyas de Caualgax en el terminado, et todos los ganados obeyas, Pueros, Hueyes, quantos el obiere et quede prendas a todos los Vecinos que le den cortiero en su tiempo et quede decir las Verbas sean vedadas et quede decir que sean pascidas en su tiempo —

Forus iste ideo sub titulo de los fadores collocatur, quia dispositus in eo quod hi qui sunt infancones hoc est Hidalgos et habent Vicinitatem in locis Regalibus seu ordinis possunt esse fideiusores et testes pro suis conuicinis tanquam in predictis locis residerent, nam de foro non admitebantur fideiusores alterius loci et Verbum firme idem sonat quod fideiusor et hoc satis probatur

probata ea Cap. precedenti eisdem tituli ubi disponitur quod si qui con-
uenitur super re mobili qua potest transferri et transportari de uno ad alium
locum non tenetur dare fiduciam qui habeat vicinitatem, sed sufficit qd
alium det de alio loco, dum tamen subit iurisdictioni et districtui iudicis
del mercado, ubi idem sonat verbum ferme quod verbum fiduciam, ut ea
verbis Capituli praecitati clare liquet, per totos muelle que se un lugar a
otro se puede pasar Camiaz por demanda que haga del alguno nose dice
demandar ferme de la villa, mas deve pasar por ferme del Alcalde
del Mercado de Pamplona —

ad hoc ut quis possit fieri vicinitate sine incolatu et residencia, iuxta praefatum fo-
rum tria copulata requiruntur; in primis quod sit infansio, hoc est Hidalgo; item
quod in loco ubi talem vicinitatem pretendit habeat domum seu Casal, iuxta for-
menciam, que communiter dicitur Casa, o, Casal de la medida del fuero
item quod solum sit liberum et francum, nam leges que disponunt subicere
possessionem quadragesimariam, etiam si domus seu Casale non demonstrat, sunt
fori praedicti declaratoriae, et magis iuxta communem quam eo correspondet praedicta
legum decisio —

Prima et essentialis qualitas ex tribus requiritis est, que est Vicinio forano
sea Hidalgo, qua deficiente, hoc iure uti non posse apud nos est scitum et
exploratum, ita ut quando agitur de probanda nobilitate, sume ad hoc con-
ducit tales vicinitates haberi his qui illam probare tentant vel habuisse sus-
cendentes, nam solum nobilibus hoc est concessum privilegium, ex quo
oriuntur dubia breviter disputanda —

Primum aut ad obtinendum hoc vicinitatis ius debeat nobilitas plen-
et concludenter probari, vel sufficit quod probetur illud pretendens esse
tali possessione vel quasi, etiam de proprietate non edocto —

Secundum. Utrum sufficiat nobilitas paterna vel sit necesse illam ea-
demq; latere probare paterno scilicet et materno —

Ad primum. Quaeestio quae solum disputationi non resolutioni deservit
affirmative respondio, ea maxime motus case, quia forus noster solum
infansibus, hoc est alio Hidalgo hoc vicinitatis ius competere dicitur
quae verba non verificantur nisi cui solum suffragatur quasi po-
nobilitatis, nam iste non vere et proprie potest dici nobilis sed
fidalgus, nam aliud et diversum est in possessione esse alicuius ius
et aliud illud habere, nil enim commune habet proprietate cum posse-
re, id est, naturaliter & nihil commune est de acq. solius, possessio nam
non probat quem esse talem, sed reputari pro tali, et non est dubium
inter.

Compatiuntur illud non esse quod possessio iudicat, nam ita solum maxime
respicit factum, ac proprietatem ad ius refertur, ut explicant coram 28, in d. 8
in iud. commune, et docet in terminis et in eam pertinet, per illum textum
ff. de acq. posses. Alex. in lq. lege, num. 49 ff. de re iud. cum aliis —

Verde postquam quis obtinuit in iudicio nobilitatem possessionis, potest de iure
citari et vocari in iudicium per factum in petitorio seu proprietatis causas
ut dicit Regens Sero de iud. l. 1, num. 31, et 32, quod est
regulare nam semper in sententiis que in articulo possessionis profertur
reservantur partibus ius agendi super proprietate quod est ita certum,
et in parte iudicium ut probatione non eget — et ob id possessionis causa
nec irreparabile preiudicium generat, nec perpetuam adfert utilitatem
Unde momentanea dicitur, et ob id leviores sufficiunt probationes, dicit
in l. 1, col. 2, C. quorum bonorum, et in l. 2, § 11 in principio C.
ubi in rem actio, Agmon Cora, 158, num. 2, Decianus, com. 56
col. 1, et com. 251, col. 2, vto reitab, Cephabus com. 237, nu. 1,
et 8 lib. 1, Roland, com. 2, num. 29, lib. 3, Alex. com. 81,
num. 2, et 3, lib. 1, Pontreca Jagl, observat. 7, num. 6, lib. 1
Par, de tenuta, cap. 3, num. 6, nam quasi possessio prodest ad
quasi possessionem, proprietatem vero respicit proprietatem, quod sunt
inter se diversa, ut advertit Joannes Garcia de nobil. l. 2, nu.
7, et ut sententia in possessio iudicio lata etiam admixtam ha-
beat causam proprietatis non impedit quominus in proprietate itaque
iudicium agatur, ut resolvunt et probant Palaz, de maioratu
3, part. 9, 24, num. 19, et Christophorus de Par, de
tenuta cap. 39, num. 50, cum sequentibus, licet contrarium
dictus in iudicio proprietatis, amplius non sit audiendus, ut
advertit Foxtales ad Holmos, in verbo infans, num. 145,
et 146, fol. 104, et 105; ex quibus ideo differentia notatur
inter illos qui declarantur nobiles ex possessione, et eos qui
in proprietatis iudicio obtinuerunt, quod nobiles possessionis
etiam in proprietate obtenta non continent aliquod ius reale
perpetuum, et agnationi commune, sed personale potius eorum
qui possiderunt, quo casu non influit in collaterales, nec
suis ex creditis auctores, ut bene advertit Sero de iud. l. 1,
num. 8, Garcia et Otabra de nobil. et vero quando no-
bilitate

nobilitas probati in proprietate sententia in hoc iudicio lata toti pro de
agnatione, quia in reali, naturali et individuum producit Joannes
Garcia, de nobil. gla. 6, num. 4 & cum igitur, Otalora Rego
tertia parte, Cap. 8, num. 5, et 6, —

facit etiam, nam foris noceat admitit ad hoc vicinitatis eius
alibi que fuerent hidalgos, at vero hic qui qui solum expositione
probat, non potest dici quod sit nobilis, nam etiam post obtentum in
iudicio possessorio potest etiam in petitorio ignobilis declarari quia
per sententiam in illo iudicio latam, non declaratur, quod litigans
sit nobilis sed quod sit et existat in possessione nobilitatis, non contribu
endo cum plebeis, iuxta notata per Sese, decis. 2, per totam, unde
cum requiratur haec qualitas per dispositionem foralem, illam ve
rificari oportet vere realiter et coincidenter, nam qualitates omnes
per leges vel statutum requiritae sunt probande ad hoc ut dispositio in
eis contenta locum habeat, l. si heredes plures § de condit. instit. Paris
cons. 34, num. 8 lib. 3, Petrus Sordus cons. 130, num. 1. lib. 1.
Clara cons. 474, num. 34, Merock, cons. 75, num. 14. lib. 1.
ubi quod non sufficit probatio. Omnes qualitates si plures requiruntur
inno quod omnes venient copulative probari, etiam si qualitates adesse
de iure presumantur, Ripa cons. 78, num. 1. Albericus in l. si
vero § qui pro xei, num. 5. § qui satisd. coganti, late Firaguel
de retract. lig. 3, §, gla. 1, num. 1, —

nec de hoc dubitari congruit, nam statuta seu legis verba intelligen
da sunt in proprio et naturali significato per tex in l. ex ea parte
121. § in iuliam de verb. oblig. l. 3. § haec verba § de neg. gest.
l. fin. § de his qui ven. etat. Cap. susceptum 6, de Rescriptis
lib. 6, August. Barb. plures referens Axioma 222, num. 27
et seq. sed sic est quod vere et proprie nobiles dicuntur qui
sanguinis nobilitatem a maioribus acceperunt, et qui ab eis illa
acquitum fuisse probaverunt, secundum Bald. in § qui rubicus, de
Pace tenenda, in verbis feudorum, And. Firag. de nobil. Cap. 19
num. 5. Putierrez lib. 3, pract. quest. 13, num. 74. et que
47, num. 191, lib. 4. Casanovi in Cathab. 8. part. Con
16, dlo et eorum in fine et conid. 17, dlo et an statuum, Joa

Garcia

Joan. Garcia gl'a 6, nu. 41, et 43. argum. et quod lex seu statutum
 requirit nobilitatem, de vera naturali et propria intelligenda sit Osaschus
 decisi. pedam. 21, num. 43, Narbona in l. 20 gl'a 20, tit. 1. lib.
 1 Recopil. pag. 534. Mathieu Mathesul sing. 103, cum aliis -
 et hoc apud nos et nostri fori dispositione atenta mihi indubitate vi-
 detur, nam cum Privilegium vicinitatis aliorum vicinorum, nempe
 residentium preiudicium contineat Equum est ut solummodo fruantur
 qui nobiles vere et proprie sunt non hi qui licet tales per positionem
 reputentur hanc vicinibus inferiori qualitate non habent, nec cre-
 dendum est quod voluerint dicti fori conditores quod tanto fruerentur
 Privilegio nisi nobiles veri et naturales et hi qui amarioribus hanc
 qualitate habent inferiori et mixta transfusam -

Ad secundum dubium ea dictis propositis videtur dicendum suffi-
 cere nobilitatem paternam ab ipso quod requiritur quod etiam ex
 parte matris hanc qualitate concurrat, et hoc procedit tam iuxta nos,
 foros quam de iure, probatur de foro, per Cap. 4, lib. 3, tit. 8, fori
 generalis, ubi disponitur, quod natus ex patre infancione, et mu-
 liere plebeia et ignobili, tunc pro infancione habendus est, dum
 tamen de bonis matris nihil accipiant, et hoc se entiendo in lo. Die-
 nes pecheros & no de otra manera, et hoc non solum habet locum in
 filiis ex matrimonio natis sed etiam in naturalibus filiis pro-
 creatis ex concubina, las palabras del fuero son estas -
Si infancione face Creaturas de Villana que no havian peitado
peita, non prendiendo algo de parte delas Madres deyllas, ni he-
redad ni mueble, las Creaturas della seran infanzones por to-
bligazi: Si ad esta muyller dixere el seynor Dayme peyta, que
hulla eres demi Villano et demi Villana el infancione que tiene a
ella en Casa deve dar fianca sobre eylla diciendo que es muy-
ller, o, sua Mancha solada et bien la puede defender. -

Et quomodo filij infancionis nobilitatem ex parte paterna solum
 probare tenentur, etiam si sint ex concubina procreati, et sic mulieres,
 licet sit plebeia vel villana, excusatur a contributionibus, tamquam si
 esset ex infancionibus orta, nedum matrimonio constante, sed
 etiam illo soluto, dumtamen viduitatem conseruet, et copiosa
 Doctorum allegatione probat Portales ad Melmas in hoc infancio-
 num. 57

num. 57, cum, 4. Igitur, et hoc ex eo quia femina maritum rari
conuincant et lucent. l. mulieres, ubi DD. C. de dignitat, lib. 12. l. femina
de Senatoribus, l. bene a Lenone, C. de quadring. prescrip, ibi quare
et Serenissima nostra Augusta, sed in i. moxare ad iur. non pertinet
institutum —

et quod de iure filius sequatur patris conditionem et non matris, ita ut
procreatus ea patre infancione hoc est Hidalgo, et matre plebeia sit in.
fancio et pro tali habendus, nam nobilitas a Patre derivatur non a
matre quod paternam domum exera non est amplius Parentum, sed
matris, probant latissime Foaquel, in tract, nobil, Cap. 18 num. 20,
21, et 22, ubi varia eruditione assumption illustrat, Casaneus in
Conuet, Aug. Pub. 9. § 7, num. 5, Baldus in lq, liberor. ff. desen.
ab, Arabat, Cons. 57, volum. 2, Lebuff, in tract, nomi, q. 12
num. 8, Anton. Gomez in lq, 79, Cauis, num. 6, et ibi Co
fuentes, q. 1, Otalora de nobilit, 2. p. Cap. 2, num. 5, et 6, Di
dacus Perez alio. Referens lib. 4. Ordnam. tt. 2, lq, 3, Colu
794, Lupus in Repetitione Lubric Redorat, inter. 5, 32, nu. 1,
Abiles de Pretore, in Poemo gla 1, num. 8 fol. 4. Regem
Sese, decis, Aragonum, 1, num. 24, —

Sed quia promiscue utitur his terminis seu vocibus infanciones
fidalgus, hermanni eorum proprietatem explicatum inuenies apud
Otalora de nobilit, 2. p. Cap. 3, num. 4. et Igitur, Greg. Lopez
in lq, 13, tit. 1, part. 2, gla 3, fol. 7, Sarmiento Selectarum
lib. 1 Cap. 15, num. 1, Hieronim. Lomaronum lib. 4. de Repub,
gentili Cap. 11, Colum. 2, Paeram, in tract, de inope debitor
Cap. 16, num. 43, et 44, Hieronim. Curita lib. 1, annaly
Cap. 14, Hieronim. A Blancas, in Comment, Rerum Aragon
em, fol. 302, cum Igitur, Regentem Sese decis, 1, part. 2.
Ibi plura scitu digna ex historia et antiquitate depromit —
Sed ut dubio hoc saluto, ad alias nostras tituli leges amittare possum,
nescio unde in hoc nostro Regno aliquoties praxi immutata que
non dum radicitus est eversa, ut nemo admittatur ad probandam
suam nobilitatem nisi ea utraque linea, Paterna et materna
quatuor

quatuor latera comprehendendo, se ad probandum paratum exhibet
 quod nec in foro nec in iure fundamentum habet, nam forus & iudi-
 mus paternum sanguinem atendi et de iure solum paterna expectati
 conditio leges q̄ Regnorum Conuincionum hoc idem statuunt et commu-
 nis et inconcussa eorum obseruantia confirmat et nostram incre-
 pant nouitatem; et hoc ad primam nostri tituli legem dicta subi-
 ciant -

Ad secundam qua disposita, que el natural Nauarro siendo He-
 dalgo que huiusmodi goado de vicinias forana por espacio de quaren-
 ta años continuos con ciencia y tolerancia de los Vecinos resi-
 dentes sea auido por Vecino aunq̄ no muestre título ni Casal, y
 que los Vecinos residentes no agan vedados en los terminos y
 montes en perjuicio de los foranos sin su consentimiento -

duo capita comprehendit lex nostra, in primo ampliat dispositione
 foralem, et declarat hanc vicinitatem acquiri posse prescriptione
 in secundo restringit facultatem vicinorum residentium et non po-
 sūt prohibere pasturam nisi vicinis foranis consentientibus, et
 utraq̄ dispositio videtur iuri consona - nam de iure in alieno te-
 rritorio potest prescribi hoc pasculandi ius licet dissentiant Doctores,
 in tempore ex eo quia multi in ea sunt opinione, quod ius pasculandi
 in territorio alieno sit seruitus habens causam continuam vel
 quasi continuam, vel etiam dato quod discontinuam habeat cau-
 sam (et motum est habere) ex eo tamen quod non deuetur pre-
 dicto dominario, sed persone, semper poseri talis seruitutis censetur
 continua propter animum illius, cui deuetur, nam licet ad inchoandam
 possessionem solus animus non sufficiat, sufficit tamen ad conseruan-
 dam animo actus poseri, unde concludunt prescribi hoc ius pasculandi
 ad instar aliarum seruitutum continuam, seu quasi continuam causam
 habentium. Et multi aelati probare nituntur Petrus surdus decis, 236
 per totam, quam etiam tenent et probant sententiam Paulus de Castro
 cons, 444, incipit, in causa qua Vertitux inter communitatem lib. 2
 Menchaca, controuers, illust, cap 83, num. 41, lib. 2. Marcus
 Anton. Eugenius cons, 44, annu. 61. Portoles ad Molinum
 § poseri num. 9; alij negant ius pasculandi, lignandi, et huiusmodi
 esse seruitutes, sed dicunt esse iura quaedam personalia, et sic
 prescribi, de annorum spacio Et Steph. Bertrand. cons, 81,
 in prin,

in primis, Vol. 3, Corraeus in Rubric. de servitutibus, num. 28 fl. 39
ubi dicit, ita presens Accursium in l. pecoribus ff. de servit. rustic. p.
in l. aqua iulianum, § si quis alius, de leg. 1, et in l. melia, § fin.
ff. de aliment. et cib. leg. —

Sed alij tenent iura hęc pascendi et lignandi in alieno territorio
et aliena hinc similia esse servitutes reales hęc sententia videtur
veterum de iure, eamq. cum Baldo et Petro Fabro, contra Accursium
probat Corraeus dict. rubric. de servitutibus, num. 29, et quod pro
istis iuribus competunt actiones confessorie et negatorie, l. 2
si servit. vidi, et an quicumq. possessorem dantur et a quocumq.
vindicanntur, l. ego in primis, ff. de servit. rustic. pred. quod est
contra naturam personalium obligationum l. fin. § fin. ff. de condi.
empt. l. 1, § si heres percepto fundo, ff. ad Trebellian. l. forma, §
quamvis ff. de censibus; et transeunt ad successores etiam perso-
culares. l. testatus § plures ex municipibus ff. si servit. vindic.
per que iura et alia concludit in terminis Andreas Jayl. lib. 1
observet, § 6, num. 2. iura venandi, aucupandi in alieno fun-
dam aquam hauriendi ea fundo vicini, et pascendi pecora sunt servitu-
tes reales et quod non prescribuntur nisi immemoriali tempore
iurata ea que notant Portales in verbo, Janabum num. 2 § 6
in verbo seu, § prescriptio num. 8, ubi copiosam Doctorum
vincit allegationem, quem et plures alios refer Jacob. Cangerius
Vai, lib. 3, Cap. 4, num. 50, et 51; sed quid quid de iure pro-
cedat in nostro Regno cum iam dubium hoc habeamus de iure
decisum et in hinc amplius immorari, nam modo hoc ius pascendi
sit servitus realis, modo inter iura personalia connumeretur, 40
annorum prescriptione acquiri posse manifestum est —

Sed cum lex nostra loquatur restricte in infancionibus seu nobilib.
quos nos hidalgos vocamus, ita ut hęc qualitas debeat adesse et quadring.
maria potest locum habeat videtur excludere omnes dictam qualitatem
non habentes quod videtur esse contra iuris Certissima Regulas, nam
ut ea supradictis satis liquido patet, lege nostra restricta, iura pascendi
aucupandi, scindendi ligna, et huius generis alia possunt prescribi
in alieno territorio, seu fundo acquiri, unde non est curia de prescrip-
di facultate.

facultas vni negetur, et alius concedatur, imo hoc statuere irrationabile
et durum videtur —

non vidi unquam hoc dubium in aula disputari, sed si in re omnium
discussa meum decet proferre iudicium, nullam iuris correctionem, seu con-
trarietatem continere legem satis mihi persuasum et omnibus motetur
si inter ius vicinitatis foranum, et ius pacendi, lignandi, et alia differ-
tia praenotetur, aliud est esse vicinum, et aliud et diversum aliquamvi-
cinitatis iura describere, nam ut ea gratitatis auctoribus apprehen-
ditur, et ea traditis per Dominum Covarruvias Variarum lib. 1. Cap. 17
num. 11, iura haec inter vicinitates enumeranti, veli malis dicere
sunt personalia iura aere personae debita, quocumque modo illa con-
sideremus qui praescriptione illa acquirit non videtur praedictis,
iuris tanquam vicinus, nam si vitalis videretur neutiquam praescriptio
necessaria esset, —

ad secundam nostrae tituli legis partem deveniendo, qua disponitur
ut vicini recedentes non possint facere defensas vulgo Bedacos abiq;
vicinorum foranorum consensu, advertendum etiam est hoc idem de
iure procedere, nam semel acquisito iure isto postulandi aut lignandi
sciendi in alieno territorio non potest ius postulare mutari in iure
eo qui ius habet acquisitum, et in lq. in concedendo § de aqua plu-
viaria, et aduersus Romanus in l. 17, nam de communibus
ubi non licet re nisi ad vicinum destinatum omnibus consentientibus
lq. Sabrinus § communis dividit, quod late et erudite probat Dominus
Covarr. Var. lib. 1. Cap. 17 num. 11 eto sed quoties, unde dicitur
quod in re communis semper est melior prohibentis conditio, nam
vnius disensus omnes alios interese habentes facit silere et
bene explicant, lq. in alleg. 85 Crabetta com. 854, nu. 13,
et 14, maxime in lto tertium demq; et alij quos omnino —

sed quando maior pars vicinitatis possit minorem obsequere
V. apud Pont. Thesaurum decis. 257, per totam, et Faustinum
Carrerium var. lib. 3. Cap. 13, de iuribus Castrore unu. 108,
ubi concludunt quod ad hoc ut maioris partis decreta subirent
ante devent omnes aequaliter tangere et quod causa pu-
blicam respiciat utilitatem vel quod alias sit necessaria
secus si voluntaria sit etiam si sit utilis, idem Carrerius
lib. 3. var. Cap. 3, de privilegio num. 128, —

Para el gozo de vecindad forana basta que el suelo sea libre y franco
hoye que no sea fecho sin que necesariamente ayadeser de *de iure*
de iure l. 5. huius tituli, y la razon es por q' hoc ius vicinitatis
non rebus sed personis concessum videtur -

que de una casa vecinal nose puedan hacer dos vecindades foranas
cumq' se puedan hacer dos de residencia. l. 6. hoc eodem et
quod summa mittitur. Adeo quia privilegia non sunt multiplicanda
nec dubium est quum similia vicinorum foranorum iura ad diu
residentium contineant, nam de iure grata et memora vicinari-
tatis solum ad incolas et habitantes pertinet non ad alienigen-
as et exteros, quapropter et abradum hoc privilegium con-
cessum nobilibus ita protrahere et extendere ut ex vicinitate
possent duas efficere non enim fauores sunt ampliandi quando ali-
orum preiudicium et odium includunt. Unde si aliqua dispositio
ne concurrunt fauor et odium ea censetur simpliciter odiosa, si
credimus Joanni Andre, in Cap. Ultimo, super gla 5. que
est in verbo similibus et ibidem Archaz, Dominico et Philippo
Franco super eadem gla et verb. l. 6. lib. 6. quod etiam docent
Bald. in l. 1. Colum. 1. et nota quod Privilegium
de condit. Princip, licet contrarium et bene idem Baldus in l. 6.
C. qui non possunt ad libertate, et in l. si quis in con-
scribendo. Colum. penult. C. de pactis, Panormit. in Cap. in
litteris ad finem, de Restit. spoliorum, -

Sed hoc cum distinctione intelligendum est, nam si fauor et
Odium separationem admittunt procedit prima sententia
ut in casu legis, C. de in ius vocando, alias minime
Sed fauor attendendus est ut declarat gla ibi et in alio
loci a Jasone recensitis in l. 2. et firmantur Rego,
Bertrando Com. 368, viso consultationi themate
Colum. 1. lib. 1, Alciatus in l. 2. Franciscus Arctima
et Francis. Curcius Junior ibidem. Alca, et Jason, in
si quis quater per illum. l. 2. et per l. 2. et per l. 2.
quod maxime et adq' dubio procedit quando fauor,
qui

qui ampliare desideratur. est contra ius commune ut in casu
 no. de legi tam tunc stricte interpretandus est, neq' admi-
 titur extensio l. quod viro ff. de legib, cap. qua aureo
 extra de Reg. Jur. in 6, notant Doctores in l. si vero
 § si viro ff. de solut. matrim, et in auth, quas actiones.
 de sacrosant. eccles, quidquid enim est contra ius commune
 stricti iuris est teste Bart, in l. Caesar colum. P, d. 2o secundo
 quaro, C. de vectig, et publi, et Baldo in l. monime, col,
 ff. de d. sed in contrarium C. de bonis que liberi, et
 late casuat ut illi moris est Fraquet, de retract, ligni, §,
 35, gl'a, 1, num. 2, Janozzini in Cap. cum dilectus de
 Consuet, et Cap. 1, et 2, de filiis presbit, ubi dicit ociosum
 esse quod detrahit iuri communi, sequitur Cornus cons,
 89, colum. 3. d. 2o in super lib. 3, et cons. 271, colum. 4
 d. 2o neq' obstat lib. 4, —

que residendo el que tuivere doble porcion en el lugar donde la tu-
 viere la queda llevar entallaciones de otras verbas aguas y Pastos.
 pero ningun hidalgo pueda llevar la dicha doble porcion no residiendo
 sino es que tenga sentencias, o posesion prescrita de quarenta años
 para llevarla, ad l. 9. huius tit, et ad interpretationem Capituli, 1, et 2.
 lib. 6, tit, 2. fori generalis, cuius verba ita se habent. Maguera el
 infancos deve aver en Asturias et en talaciones de montes tales.
 dos como un labrador pebero, in quo nihil dictum fuit de residen-
 tia unde ante predictam legem que est de anno 1586, in dubium re-
 vocatur, an forus predictus etiam comprehenderet vicinos foranos,
 vel solum residentes. et videtur fuit minime extendendum esse fori
 privilegium ad non residentes, ne multiplicarentur privilegia in
 odium plebeiorum, iuxta proxime notata, nam ut dicimus omnes
 que iuri communi adversantur reputantur odiosa licet aliquorum
 favorem contrahant, nec dubium est quod portio duplex concessa
 nobilibus est contra ius commune et privilegium aureo exorbitans,
 nam de iure nobiles non devent habere plus commoditatis impaschui
 quam ignobiles et notant Albericus et alij in l. imperatores, ff.
 de servit, rubr. pred. Greg. Lopez in l. 9. ff. 28, part. 3. d. 2o
 como los

Comolus Dicit, Nam alios referens, litera N, num. Co et
post eum Ammendanz, in adicior. ad. lq, 7, lib. 2, tit. 7 de
nobilibus, —

Sed cum lex nostra residentiam exoptulet querendum est, an haec
debeat esse continua vel sufficiat ut vicinus qui hac duplici portione
frui vult resideat pro maiori parte anni, in quo dubio affirmati-
ve concludendum esse videtur, nam per hoc tempus vicinias
tatis iura conservantur, ut bene probat Hieron. Portales ad Mo-
lin, in d. ganatum, num. 9, ubi dicit quod ad hoc ut quis
tanquam vicinus uti possit iure depascendi requiritur ut domus
a partem lazem et familiam in locis habeat itaq; per maiorem an-
partem noxam trahat, neq; exit sufficiens domum habere cogit-
tam, nam ut dicit, Abendanus de Exequend. mand. lib. 1.
q. 4. num. 28, terminorum usus ad habitatores loci tantum
pertinet, itaq; solummodo demorantes eis gaudere devent. Unde
non est admitenda Pauli Parisij sententia de qua in cons. 159
annum. 16, ubi tenet sufficere ad hoc quod familia solum re-
sideat hoc namq; nullo iure probatur. imo nec ratione subsistit,
et esset fraudibus viam aperire. quam interclusam et Clausam
Leges esse volunt —

Sed quia lex nostra se ipsam limitat ita ut non procedat in
vicinis, quibus etiam residentia seclusa hoc ius duplici fruendi
portione temporis lapsu, hoc est prescriptione legitima est ad qui-
situm, de quo iam non est dubitandum, nec de iure dubitare
fas erat, cum similia iura prescriptione acquiri possint et
omnibus innotescit et in terminis probant ubi ^{ad Abendanus} l. 1. num. 22.
Portales in dict. § ganatum num. 69, Dominus. Covarrus,
in practici quest. Cap. 37, num. 7, et variaz. Resol. lib.
1, Cap. 17, num. 11. Ut sed quoties —

Ex quibus promanet quod semet hoc depascendi iure quiriti
non potest pastura mutari inuito eo qui illud acquisivit
et in lq. in concedendo § de aqua sub. arcenda, Romanus
cons. 47, nam re communis ubi non sit licitum nisi ad usum
destinatum, lq. Sabmus. § comm. divid. quod ex iure probat
et exornat Dom. Covarr. dict. Cap. 17, num. et d. pro am-
notatis et in, Ut sic dicit, Portales in dict. § ganatum a
num. 66.

annum. 66, et maxime num. 71, de quo in nostro Regno minime
dubitare licet cum habeamus forum nec expresse disponentem. Ut ha-
betur in leg. lib. 4. fori generalis cuius haec sunt formativa
alia huius tituli leges quia non indigent commento non prae-
mittuntur —

Ad titulum. 31. lib. 1. Recopilationis de
Privilegiis et exemptionibus tan-
naturalibus, quam Universitati.
bus competentibus

quos Clericos & Cavalleros & Hijosdalgo no ican constituen-
do in obligados a hazer servitudes algunas contra sus Privilegios
& libertades, antes se les guarden los que tienen conforme a las
Cedulas Reales, la una dada en Barcelona a 9. de septiembre
de 1515, y la otra en Monzon a 27. de sep. año 1552.
ley. 1. m. tituli; cuius decisionem repetitam invenies in leg.
2. lib. 2. tit. 24. et sic hoc titulos duo comprehendere
commento nostro visum fuit, discurrendo per precipuas earum
leges, alias praetermittendo —

Antequam de nobilitate agamus, qui dicantur nobi-
les videndum est licet brebiter et concise, et ad hoc in primis
suppone quod nobilitas deest considerari et summi secundum
estimationem huius seculi et advertit Abendanus de eaq. mans.
Regum. p. 1. leg. 19. num. 18, licet veram nobilitas sit quae
ex virtutibus conflatur, ut cecinit Eleganter Amantius —

nobilis est solum virtute insignis et arte
virtus nobilibus clarior una virtus.

quod fecunda exuditione exornat D. D. Joannes delarrea
in de re. Transat. disp. 41. num. 18, et 19, quo recensita
alios hoc probantes adiciere ociosum videtur, sed quamvis
hoc ita verum sit ut nullus nisi in insaniam prolapsus possit
negare. tamen hominum estimatio in metienda nobilitate quae
politicae nobilitates vocant, ab eis se habere notum est et plus
desert

defert maiorem fumosi imaginibus quam virtutibus proprii licet
ille facile fumescant, et iste diuant et permancant, quam distinctionem
vidi notatam a Firaquelo in suo de nobilitate, tract. cap. 4. num. 13 —
Sed ne in hinc moram faciamus et ne transcribam in tam brevi o-
mmento, quod in peculiari tractatu non meliori diligentia angere
ad materiam ledendo, nobiles quos leges nostrae immunes faciunt
a personaribus seu civitatibus sunt hi, qui pro talibus sunt recepti et ha-
biti secundum consuetudinem regionis ex qua originem trahunt
habet enim unaqueque provincia suas regulas, seu mores et vi-
uendi rationes ex quibus nobilitas seu ignobilitas metiatur, ut qui-
ore et Curiosa Eruditione probat Giray, in tract. de nobilitate, cap.
10, et non minus discrete Vincenz. Furtuset, de nobilitate gentium,
lib. 3. cap. 5. Unde non excusatur ab errore Abendans 2, p. 19.
Vbi praerogant Cogens denominatione officiorum nobilium (qui-
rentium) ipsam esse considerandam secundum estimationem
loci ubi nominandus seu eligendus moratur, quod non est absolute
verum, nam si fuerit exterius et diuersae provinciae qui nominan-
deriderat iuxta suae Patriae consuetudines et mores nobilitas seu
metiri et regulari, et ita observari testatur Dom. D. Joannes
de Solorcano de Subernat, Indiarum lib. 2. cap. 27, num.
87, et 88, dum aliquis exterius et extra Gallias permanens
Penitus vel alterius Provinciae nostrorum nobilium Castibus
seu militum adscribi deriderat, Cui adunq. Otaloram in tract.
nobilit. 2. part. cap. 5. per totum abs. 62. ubi post Bartolus
in l. 1. colum. 8. C. de dignitat. lib. 3, multa pro et contra
recenset, et tandem per octo conclusiones dilucide materiam
prospicitur —

His itaq. praerogant nobilitas politica de qua nostra leges loquuntur
est qualitas ibata per Principatum tenentem qua qui vltra
honesto Plebeio acceptus ostenditur ita nobilitatem deservit
Auctores relati a Firaquelo, cap. 6, num. 1, quam et ipse appro-
bat et varia exornat literatura, unde nobilitas erit quomodo

Hidalgo

Hidalgo appellamus et quem Aragonenses infancionem vocant nam
 ubi nates nobiles et infanciones hoc est Hidalgos consideratur diversi-
 tas graduum diversarumq; constitutum Categoriarum, et in Comitibus gene-
 ralibus illius Regni, nobiles diversum formant et faciunt Stra-
 onentum armatibus et infancionibus, quod satis erudite probat
 Legem Sese decii. l. Aragonum peritum, et tota videnda, plura
 enim scitu et oblatione digna notat; sed mihi necesse quia
 ad rem non pertinet si scire desideras quare nobiles de
 quibus noster est sermo infanciones seu Hidalgus nuncupantur
 V. Obaloram in tract. de nobil. 2. part. Cap. 3. num. 4. et seqt.
 Greg. Lopez in l. 13. tit. 1. gl. 3. part. 2. Sarmiento lib. 1.
 Selectarum Cap. 15. num. 1. Hieronymus Romanus lib. 5. de Regub.
 genti Cap. 11. Colum. 2. Bazam in tractatu de iure devitore
 Cap. 16. num. 43. et 44. Franciscus de Roda in Historia 5.
 Florentina p. 1. 51. cum seqt. quos omnes in hac re fere
 dicentes inuenies quibus addendi sunt Hieron. Quirita li. 1.
 annalium Cap. 14. in fin. et Hieron. de Blanca in coment. rerum
 Aragonensium, fol. 302. cum seqtibus, sese obit, qui omnes
 horum nominum Etimologiam querentes plura ex antiqui-
 tatum latebris in lucem non sine fructu et iucunditate profi-
 xunt, sed quomodocumq; hoc nomen Hidalgo velis accipere
 illum minimum esse a seruitutibus, leges nostrae dirigerunt
 et quamvis lex loquatur in casu speciali hoc est de elaborando in pu-
 blicis operibus, idem est dicendum etiam in alii seruituti personalibus
 a quibus personae illustres communi esse oportet l. maximorum. et
 l. fin. C. de exactione numerum lib. 10. nam quamvis sit de
 Regalibus subditos Aragonis ac Perangarios habere ut probat tot
 in l. 1. in l. 1. Aragoniarum et Perangarianum que sunt Regalia
 non inde sequitur quod Regulariter subditi ad similia seruitute
 creantur, sed subiectionis qualitas consideranda est, ut in Feuda-
 tariis apparet qui ea propria feudi natura tenentur domino va-
 sallis seruire, maxime obitale seruitium ex Feudi investitura
 deestur, ut in Cap. 1. in fin. ex quibus causis feudis amitti, Cap.
 1. § sed nec alia iustior que fuit prima causa beneficij amittendi
 tenent

tenent Thomas de Marini de generibus et qualitat. feudi lib. 1. tit. 18 num.
7, Joannes Ant. Canal in repetit. Cap. si aliquem Regni Sibirie, §
sed omnino num, 35, Bald. in cap. 1. num, 2. et 3, an onutetur vel
alias imperfet. Feud. retrin; nno sublato pacto ex sola Feudi natura
ad nullum servitium vassallus teneretur, nam Feudum de per se non servitium
sed solum fidelitatem requirunt ita docet Andreas de Nerma in cap. 1.
§ 10 huius autem, num, 17, ex quibus causis Feud. amitt. et sic quomodo
Feudum Concedit simpliciter nulle mentione servitij habita non tenetur
vassallus Regni ad illa se a contenta in cap. 1. de forma fidei, et cap. 1 de
nova forma fidelitatis videlicet in volum. tutam honestam utile facile possibile
de quibus per Bartolum Camerarium in cap. imperidium colum. 35
et colum. 35, de prohib. Feudi alienat. per Federicum. Vbi ita sententia
ea forma fidelitatis de iure dicit esse intrinsicca feudi, alia autem esse
extrinseca quorum requiritur expressio in Feudi concessione et investitura -

Unde in casu servitiorum seu operum prestandarum subditorum di-
ferentia est invenianda et subiectionis qualitas, alij namq' perpetui alij
conditionales sunt alij adscriptitij Censiti inquitini mensati originarij
vel Clientales, de quibus plene dictum est per Accursium in Dub. C. de
Agricol. et Cens. Speculat. in tt. de feudis § fin. Petrum Folles in
Constitut. adscriptitios num, 2, et Denatum Choppinum in Consuet.
Andegaver. lib, 1. tt. de Jurisdictione Andega Cap. 30, num. 1. p. 2
quorum nullus apud nos usus est, nam licet antiquitus Domini
Reges aliquos habebant vassallos adstrictos ad servicia personalia (de
qqe, suo loco aliqua notavimus) iam hodie omnes liberi quoad
personas habentur licet bona oneri affecta possideant et ratione Do-
mini vel quid annuatim solvere vel facere teneantur -

Sed ut radicibus materiam enodemus scire oportet quod Perangaria
dicitur opus quod vassallus facere tenetur Domino, sumptibus tamen
et expensis eiusdem Domini, Perangaria vero quando opus
fieri deest sumptibus et expensis vassalli servientis ut post Accursium
Fond. de Nerma, Alberot, Hotomany, Lucam de Penma, et alios
Explicat Camil Borrel ad Bellugam in specul. Princip. Aubr.
§ 49 § domum in vbo Perangaria; Perangaria namq' verbum idem
sonat

idem sonat quod Coactio, quae Regi competit aduersus Hauallos
 et Equos, proprii iumentis plaustris craurumq' uectura ad
 Curium Publicum deseruiant, ita probat Sicutinus de Regalibus
 lib. 2. Cap. 13. apud, et per totum, et Rosentau, de Feudo
 Cap. 5. de Regali, conclus. 70.

de hac autem Regalia loquitur iura in l. 2. C. de episcop,
 et Cleric, et in tit. C. de Curia publico lib. 12. l. 2. C.
 de propo, scrib' cubic eodem libro, l. 2. ultima § Patrimoniorum
 autem. § Denumer, et honor, et alia quae omittit et notantur
 per Sicutinum et Rosentau, in locis supra notatis, et per DD,
 in Cap. unico quae sunt Regalia in Visib. Feud, Afflictis de de-
 galibus, § Angaricis num. 23, Anton Natta com. DD nu-
 23, et 5. Hart, in l. 1. C. de excusat, numerus lib. 10 et
 Baldus in l. cum multa infra, C. de Donis quae liberis.
 Sed quod omnem excludit controuersiam in hac Regalia est,
 quod in Caribus necessitate Haualli astricti sunt operas Regi
 prestare ita probant Sicutinus de Regalibus, lib. 2. Cap. 13,
 per totum Camil Torrel de Regis Cathol, prestantia, ubi
 varia conditione boniq' literis materiam exornat Cap. 12,
 per totum et punctim num 26, neq' hoc est mirum, nam Ciuitas
 si victualium penuriam patitur licite potest cogere Curas et Ornes
 quinq' taxa vires seu facultates suas ut illa emat, et ea diuersis
 locis etiam longinquis (si opus fuerit) exportet et conducat
 ut docent Joannes de Platia Andreas de Barub, Rebuffus
 Lucas de Penna et alij Doctores in l. 1. C. quibus numer,
 vel prestationibus liceat se excusare, quae potestas non est
 deneganda Principibus, quorum Cura vniuersorum salus et
 quies conseruatur, ut non contemendis Nationibus probat Tho-
 mas Gene, de parlamentis dubit, 4, sect, 7, 8, et 9, ubi late
 materiam pertractat et dicit, sect, 9, addit licite posse Reges
 damnari ad Carceres in eis quae pro Publicis delictis vinctos
 et detentos donec eorum causa expediantur ad Remigandum
 in Regni Firmiter compellere, imo etiam non mancipatos
 Carceri, si necessitas hoc exoptulet salario tamen competenti eis
 per. obiso

personis, Siga de Peto, de Remed. graevu. num. 117, Regens de
Prote. de potest. Forregis li. 4 de Regaliis, imponit, et fit, 2, num. 4
idem Thomas de Henr dubitat, 20 sed i. l. rto confirmatur sexto.
Sed hinc oportune querendum est quanta dicitur consistere de neces-
sitate, et disputatione omnia Respondeo solam assertionem Regis sub-
tere neq. aliam esse probationem requirenda et eleganter probat Do-
lano a Valle cons. 1, tom. 2, an. 190, cum sequitur, et confir-
matur ex his quae tradunt Capitulans de officio Rectorum, 10,
pag. 1, Cap. 1, num. 17, Thomas Gramat, decis. 65, num. 30
et decis. 105, num. 9, Sarchinius cons. 145, num. 2, Cardm
Paris, tom. 1, Cons. 1, num. 45, Obdrad, cons. 258, Alexander
cons. 216, lib. 2, Conferto, in propugn. Vectig, fol. 46, Castelli
lib. 3, de Regimini, Princip, fol. 103, Diana tom. 1, tract. 3
de Parliament, resolut. 11. —

nec melior quod multi alij non absolute veram nostram fateantur
esse sententiam, distinguentes an Principis assertio praesudicij
tertij contineat, maxime communitatis vel non ubi in primo casu illi
absq. alij admittuntur tandem non sit tenaciter defendant; sed
meum proferre iudicium intextet. Viros graves modestia quampro-
fiteor permitit, durum mihi videtur de Regis assertionem (in his
quae ad Bonum commune tendunt) dubitare cum ab eis cura
Status publici commoda dependant ultra quod posset esse ipi co-
muni bono auctum subditis necessitatis causam propagare
et esset illos iudices constitucere non adiutores requirere, sed his
omnino ad obsequium —

Hec autem opera quae per Passallos Regi deventur necessitate
hoc suadente, non deventur Extraterritorium etiam de iure co-
muni Gram iuxta nostras municipales sanctiones hoc indubi-
tatum est. Iq. opera enim ff de oper. libert, Rosent de
Feuds Cap. 5, conclus. 71, et ibi Addition, lit. F, ubi refert
ita fuisse decium, Sicutius ff Regali lib. 2, Cap. 13,
num. 68, Hoc enim sepe in iure statutum invenimus in l.
1, l. pro locis nemo (De ansn. de tribut, lib. 10, l. 2, C
de privileg, domus August, lib. 11, et in Auth, de collationibus

Et nullus autem cum alii pluribus ibi per DD. notatis, Andreas,
 Garg. lib. 2, Procurat. 52. num. 44. et 42. Federicus Humanus
 de Hominebus proxiis Cap. 2, 4. et 56. Camillus Poxzel de Practica
 Regis Cathol. Cap. 17, num. 103, et de Magistrat. lib. 4. Cap. 14.
 num. 3 -

concludit ad hoc elegans textus in l. 1. §. sed et hie, § non solum ff. de
 Procurat. et in l. 1. §. sanimus C. de advocatis diversi. iud. ubi scribitur
 durum esse quod procurator seu advocatus qui mercede seu salario pres-
 tituto pro Clienti postulacione seu patrocinio promittit huius promissionis
 causa provinciam exire debeat, Unde siue licet operas tentatus pres-
 tare Patrono astrictus non est eum longe diuagantem sequi, Ut in l. 1.
 quod nisi de operis huius, l. 1. §. Merita §. Uxor, de annuis legatis
 itaq' neq' partes tenentur coram arbitro comparere si eas extra pro-
 vinciam Vocet l. si cum dies §. si arbiter ff. de recip. arb. neq' Corq'
 iudice delegato si reum ultra duas dietas ad se venire pretendat
 Cap. nonnulli de Rescrip. Cap. statutum §. 1. eodem tit. lib. 6,
 Similiter nec testis deest per longinqua loca trahi ut testimonium fer-
 rat l. 3. §. fin. ff. de testibus, ubi etiam observat Joannu Parvia
 de nobilit. Gl. 46. lit. C. quod et in aliis quamplurimis casibus
 probare et illustrare facile esset, magna enim in omnia extra Patriam
 Saresq' proprio Peregrinantes sequuntur et experientia docet, Quae
 est optima rerum Magistra Cap. quam sit, de electione lib. 6. grav-
 simis morbis subiacere eos qui Patrie solum et Cali aerisq' temperis
 mutare cogunt, ut pluribus probat et illustrat satis erudite Gomez
 de Medes, in tract. de sale l. 3. num. 24. quibus accidit
 responsa Jurisconsultorum in l. 1. §. si quid in fraude Patroni, l. qui
 habebat, 22. ff. de leg. 3. Acursi, in l. 1. §. fin. C. si seruum, egerit,
 Venier, et non pauca nec medicari diligentia ad propositum Re-
 colecta invenies apud Fragalet in l. 6. commub. num. 68. Casaneus
 in Catholico Florae mundi, par. 12, considerat, 17, et Domin.
 Valenzuela, com. 36, ann. 56, ubi illud Seneca, adducit
 lib. 2. Epistol. C. 7, Ulixes ad Ithacae sua saxa sic properat
 quemadmodu Agamemnon ad micenarum nobiles muros nemo
 Patriam quia magna est amat sed quia sua -

Sed ne ita longe ab instituto nostro aberramus Carinam acri-
 marq' traditam reducendo ad Portum illud in materia est.

De vique

Hinc itaque et accipiendum, supponendum est quod hi qui dicta servitia et operas
prestant iusto devent satisfieri salario non enim gratis huiusmodi sumptibus
servire devent, iuxta textum, ad hoc communiter allegatum in l. 2
Cui nabitular non exat, lib. 11, l. g. curam C. de cura publico lib. 12, l. nullus
vto de publico C. de fabriciens lib. 11, tradunt et alii iuribus probant Nam
in l. 1. C. ne rusticam ad vltim obsequium eod. lib. 11, Ethenatus Choppi &
Privileg. Subb. lib. 2. part. 1, Cap. 8, Camill. Dozzel, & Regis Cathedralis
prestant, Cap. 19, animum, 87, et num. 102, dubitat an salarium
deventur tam pro acceru, quam receru, et quamvis de iure deventur esse
fateati tamen in Regno Neapolitano, iuxta quosdam et illius leges et prag-
maticas sanctiones circumscribere loquuntur licet dubium sui maiestati
Proponendum esse, sed hoc de iure nullam dubitationem admittit, quod
cum sint extra propriam domum qui huiusmodi servitia prestant
absentes sunt et tempus absentie pro servitiis computandum l. g. abesse
et. l. qui mittuntur vto similiter ff. de ex quibus causis maris, quod
secunda eruditione vtili mixta est probat Doctissimus et mihi semper
Colendus D. Joannes de Solozano, et gubernat. Indiarum lib. 1. Cap. 5
num. 75, cum l. g. ibi quod dicta salaria dietim sunt percipienda
et citat ad hoc Geoponicorum grecum auctorem lib. 2. de re Rustica
Cap. 76, ubi inquit quod villicus operum ephemerida siue die-
rium habere devent, et ratio congrua reali potest merces operari
devent magis in sumptibus diuturnos quam salarium nomine videntur
prestanti et notat Bar. in l. 1. §. de iure ff. de variis et extra
cognit, et exploratum unum iuxta rationem consonum, et si aliquis
ob alterius commodum iter facit ab eo sumptus ministrandi sunt
l. g. C. ff. de ann. leg. cum alii per Bald. adductis in l. libe
ff. de oper. lincit -

et quamvis iure Cantum non inveniam an dicti operarii
egrotantibus devent salarium percipi et curacioni Domini
Expensis aritendum sit, tamen ita respectu videtur servientis
per varias Schedulas provisionum testatur et sumptibus publicis
publicis curanti D. D. Joannes de Solozano For. 1. num. 8
et quod de iure pro legitimum tempore devent merces constitui
probabile est -

Et idem est sciendum si animalia illius cui servitium prestanti
Culpa

Culpa mori contingerit, nam cum Praeijuncti restitutio facienda est
 Ut aduertit et probat Camil. Rozzel ubi l. num. 29, quem videas -

in nostro tamen Regno omnia praedicta in libertate procedunt iuxta
 nostrarum legum sanctiones per quas necdum cautum est ut ibi operarii
 et laboratores merces iusta percipiatur, sed etiam quantum sit omnium
 percipiendum per leges ipsas dispositum et quid deo curam Flaubrony
 et animalium publicis et Regibus operibus deseruientium, de quo ha-
 bemus Schedulam satis notatu digna de anno 1558, insertam in
 l. 1. lib. 1. tit. 19 Decop, licet postea per alias leges posteriores salarij
 tantum ibi cum moderatum videretur de temporum varietate
 fuit ad maiorem summam redactum ut constat ex l. 4. 5. et quatuor
 sequentibus eiusdem tit. et per legem. 9. lib. 1. tit. 18, etiam decisum
 estat ut hi qui praedicta animalia ad locandum non habent mi-
 nime compellantur ut cum eis dictis operibus inseruiant quod tamen
 intelligendum est si ea hi qui locari conseruerunt sufficientem cogit
 possint inueniri, alias necessitate urgente non habebunt uatam ex-
 cusationem, salario tamen percipito et personarum immunitate
 cessante, et hoc est iuri consuetum, et probatur non inerte ex his
 que tradit Camil. Rozzel 2. Cap. 19. nu. 28, et cap. 18. nu.
 16. et 21, imo data necessitate omni Excusatio cessat neque
 immunitas locum habet toto tit. de quibus numeribus siue oneri
 nemi liceat se excusare l. penult. et l. fin. C. de Habicular, reuocis,
 li. 11. l. porcus et l. omnes, C. de operib. publicis, Girquet, de
 Probibit, Cap. 20. num. 167, Rocan a Valle tom. 2. com. 69.
 Roscont de Feudis Cap. 5. conclus. 72, Sixtinus de Regal.
 lib. 2. Cap. 18. num. 32, et quod immunitatis Privilegia
 obseruanda non sint in casu necessitatis urgente probat Jacobus
 Canzerius lib. 3. var. Cap. 19. num. 29, et Cap. 3. nu. 128 -
 neq. etiam ad praedicta opera sunt animalia que agriculturam
 deseruiunt et victualibus exportandis maxime tempore meris
 non enim abiq. delectu talium onerum et seruitorum impositio
 facienda est, imo fieri deest tantumdem personis solitis et
 habitibus, non autem insolitis et hiis quibus leges immunes
 esse uolunt, ut puta Doctores, Medici, et Similibus l. Me-
 dicos

l. g. medici C. de Professor. et medicis, lib. 10, notant Arcturi, com. 94, in prin.
et Ripa Resp. 168, nec senes et infirmos ad hoc restringere oportet neq. aliquos
quos scilicet Valitudo vel etas Excusat l. 3 § corporalia ff de numer. et hon.
l. g. 2. § quem ita ff de vacat, muner. l. 1. C. de excusat, muner. lib. 10
Vbi statuitur quod in his omnibus imponendis hęc omnia attentissime pergen-
dantur, notat Baldus in l. fin. C. de obsequ. Patron. prestand. de quibus et
alii Excusationibus agunt latissime Jacobus Andriani, in summa Feudorum
Cap. 69. incipit Excusator, et Joanes Ferrar. Montanus in Viribus Feudorum
lib. 6. cap. 3. -

Nobiles autem et Personę illustres, tam iuxta nostrarum legum sanctionem
quam de iure immunitatem habent l. g. maximarum et l. fin. C. de excusatione
muner. lib. 10, l. g. fin. § suis autem ff de muneribus et honoribus l. ab hii
§ Angariarum prestatis ff de vacat, muner. l. g. 2. et fin. C. de veteranis -

Nobiles namq. tam Regio iure quam aliorum Principum placitis et cuius-
libet fere Provincie consuetudine immunitate tam in Personalibus quam
in Realibus fruuntur, ut copie Doctorum nomenclatura probat Dominus
Joannes de Bologna, de gubernat. Indiarum lib. 1. Cap. 19, num. 60, plures
alios refert Portales ad Molinos, in l. 10 infancio num. 71 cum sequenti -

Nobilitas autem ad hanc tribuendam nobilitate immunitatem ex
Parte Patris regulanda est, neq. quid amplius desiderari, nam nobilitas
a Patre, non a matre descendit, ut docent Baldus in l. g. liberos ff de iuris
Barbat, com. 57 volum. 2. de iur. in tractat, nominat, quest. 2.
num. 8, Anton. Gomez. in l. g. 79 Fauar, num. 6, et ibi. Cifuentes
q. 1. Otalora de nobilitate 2. part. cap. 2. num. 5, et 6, Arag.
in tract. nobilit. cap. 18, num. 20, et duobus sequentibus ubi
plures hoc probantes axioma adducit, alios refert Didacus Perez
lib. 4. Ordinarum, tit. 2. l. 3, colum. 791, Joannes Liguus in
Rubric. de Donat. § 32, num. 1. Casaneus Rub. 9, § 7, num. 1
Abiles & Prætor in Proemio gl. 1, num. 8 fol. 4, Regem Sese-
becis, l. Aragonum num. 25, - neq. his adversatur quod filij de-
quanti maternam conditionem l. g. in Sexuor. § ingenui l. g. cum
legitimi, ad fin. l. g. Heremius, § 2, l. g. ex natura, de statu, Person.
l. g. fin. ff de acq. Ver. dom. l. g. partum, de rei vind. l. g. fin. C.
lib. Causa, cum vulgatis, nec melior. Doctores plurimum in iudicando
investiganda ræone cui partus matris sequatur, ultra illam quam Paulus
expressit in l. g. quia semper ff de iur. vocan, ibi quia semper mater
certa est. Sed an hæc vel aliarum assignetur, hoc solum procedit respectu
libertatis

honestatis vel servitutis, nam quoad honores et dignitates constantissimum est
filios sequi. Patris meoq' demerari et transfundi nobilitatem Paternam, quod
probatum in, lq. Partum, de ren' vrid, et in alibi supra relatib-

ibus et maxime in obq
legitimis, obi gla in
sequiti, l. cor. 22, l. ca.
plo, 36, q. nullus 44, C.
Decurioni, libi 10, quam
tribusq' Disertissime probat
hardo, in tract. De nobilitat
num. 9, et nu. 13-

quod etiam procedit in nostro Regno iuxta disposita in cap. 4, lib. 3. tit. 8
de Posarai & Albaldei, cuius determinationi precise standum est -

Hic oportet querere et elucidare oportet, gaudeatne Vidua infancioni in
muneribus marito competentibus etiamsi illa diversis conditionis existat
in quo dubio videbatur contra Viduam respondendum esse quia immunitas
nobilibus competens est quodam Privilegium ipsi personi ob generis claritate
concessum, ut ex praecitati auctoritatibus liquet et satis erudite probat, de re
decii, 4, num. 3, et 6, atq' Privilegium Personae concessum non egreditur
illam ne est ad alias transitorium, ut patet ex his que notat, Cameracius doc,
lib. 3, cap. 3, de privi. num. 324, maxime quando certam requirit
qualitatem, qua deficiente, et Privilegium cessare necesse est -

Sed hi non dubitantibus, quod Vidua viri nobilis dum Viduitate sexuat
frui et gaudere debeat omnibus immunitatibus marito competentibus Verius
esse videtur quia mulier dum nuptiis traditur propriam Domum seu
Parentum egressa non amplius illorum est sed mariti mutatq' domicilium
perdit domicilium proprium et matrimonij, vide domicilio mariti exprimitur
lq. cum quadam, de iurisd. omni. iud. lq. Exigere debem, de iudicis
ubi notant Baldus et alij repetentes, uxucantq' mulieres maritorum ra-
dus, l. femina, de senato, l. mulieres C, de dignit. lib. 12, Privilegiaq'
omnia maritorum ipsi communicant l. bene a Senone C, de quadra
praerog, ubi de Augusta loquens quare dicit Serenissimam nostram Au-
gustam eadem qua Imperator non potestur prerogativa et sicut Princeps
iuxta Civitatis iuris sanctiones legibus solutus existit ita et Regiam
legibus solutam esse iura tentanti, plura arguunt Portoles ad Molinum
ibidem num. 58, et 59, Fraquel, ad leg. connubio 10 num 6, et Domi-
Joanes de Solozano, de crim. Parricidij lib. 2, cap 3, et non paucas
perme in diversis tractatu obreata invenies; Unde cum Vidua Vidui-
tate durante personam mariti representat illi q' honorem bonaq' Acti-
neat, Equum est ut immunitatibus et Privilegiis eisdem competentibus
fruat, quod pluribus iuris et auctoribus relatis probatisq' Copiose
Portoles ad Molinum in lro infancio anuum 62 obi et decisiones
hoc probante adducit -

facit etia

facit etiam, nam nisi mulier nobilis plebeia subat bona q post mariti
mortem sine usufructu habeat tenebitur pro dictis bonis contribuere sicut
maritus dum viveret tenebatur quia Vidua et si nobilis et Exempla
eodem iure quoas bona mariti censetur quo maritus ipse censetur
et non est cur dicamus quod mariti conditionem in praesentibus
sequi debeat, et in favorabilibus negemus, ut etiam probat ipse
Portales ubi proxime, num. 64. -

amplius querere oportet quid sit dicendum antea qui sensibi-
lem dicit interim dum litem habet in deciam teneatur contribuere
tamq plebeius, nam vides articulum hunc decisum non esse
per leges nostras municipales licet in comitiu de anno 1586 fuit
de hoc facta replicatio ut patet ex lq 17 lib. 2, tit. 24, Decopil
Responsum tamen illius non correspondet petitioni nec quisque
de hoc in illo invenitur decisum, unde questio hec per iuris co-
munis regulas est elucidanda -

et in ea videtur dicendum quod lite pendente contribuere teneatur
quia nemo nobilis presumitur, imo qui dicit senobilem seu fi-
dalium esse habet contra se iuris presumptionem, ut bene declarat
Joannes Garcia, de nobilit, gl 25, num. 36, §. 1, et seq, et
gl 12, num. 52, gl 25 num. 1, et 2, ideo q tenetur
hanc probare qualitatem et ostendere domino Regi, itatenent
Ripa, Responsio 26, lib. 2, Casanovus, cons. 64, Fixaz, de
nobilit, cap. 11, Dom. Preres Covarru, lib. 1, var, cap. 26,
num. 10, late Joanes Garcia, de nobilit, gl 12, num. 5, et
gl 13, qua propter ex parte agentis validiores requiruntur
probationes. sicut tamen leuiorei sufficiunt ut Joanes Garcia ad-
uertit, locis super citatis et probans Jason, in lq, sciendum
num. 10, ff de verb. oblig, Menoch, de presump, lib. 1,
q. 31, num. 2, Filius Pacianus, de probat, cap. 51, nu. 18
Decius, cons. 150, Criminal, cons. 52, num. 129, et
cons. 53, num. 26, et postea Palaez de maiestate 2, parte
quest. 20, num. 200, et seq, qui omnes affirmant quod
habent

habens contrarie presumptionem iuris deest exactius plenius
 probare, et proutim agunt de nobilitate probanda. Unde pendente
 lite non datur ratio per quam agere retineatur a contributionibus
 nam donec nobilitas per sententiam non declaratur ignobilis
 presumitur ut apud praedictos auctores liquet, et sic ubi in illo
 statu privilegii nobilitatis esset repugnancia manifesta et
 fisco valde damnosa, quod neutiquam dicendum est, et ita contra
 nobilem litigantem concludunt. Conarra, d. cap. 16, num. 14 Joanes
 Lup, in Resp. Cap. per vestras notas, 2, § 1, incipit, sed equales
 Subitatis, num. 45, Dedonnet, Italorum in tractat. nobilit. 2,
 part. 3. pars, Cap. 10, num. 14. Ut praeterea, Menchaca
 lib. 2, consuetud. illust. Cap. 29, num. 18, Meneses in lg
 edibus, num. 5, C. de Servitut. et aqua, et plures alij relati
 a Portales ad. Molinum § infansis num 68, cum seq.
 quod etiam ex iuris liquidissimi Regulis et principiis
 satis probari mihi constat, nam de statu litigantis (nobilitatis
 nempe causa status questionem continere apud omnes constanti-
 simum est et in numero. referens affirmat Portales loco supraci-
 tatis num 2) dum litis pendet non potest prerogative tali statu com-
 petentibus, ubi, ut expressè habemus definitum ut in lg. qui ita-
 tus §. Offere militari, lg. qui de libertate §. Deliberat, caa
 ubi qui licentiam se dicit non servum, dum litis agitur non potest
 in militiam assumi, etiam si de possessione libertatis que semper
 praesumitur in servitutem possideatur, servit namq. ordinis mili-
 tiae adscribi non possunt. lg. ab omni, de Demilitari, neq. illi
 qui sub incerto et dubio statu sunt, quod a foriori procedat
 in eo qui se nobilem dicit et super hoc iudicium movet, neq.
 his ubi dixi et satis probatum relinquo habet presumptionem
 contrarie, at qui se servum esse contendit pro se presumptionem
 habet, s. ut autem gentium, inst. de iure nat. gen. et civ. et
 facit nam lite super decurionatu pendente, non est qui de-
 curionem se esse contendit ad optia ipsius decurionibus compe-
 tentia admitendus arg. lg. reus delatus §. De mun. et honor,
 lg. si ob praesentis, quando provocare non licet, et necesse
 probat

probat. Quattuor, d. cap. 16, num. 11, nam non uari ratio an
te quam persona querenda est l. quidam referunt, 14. §
De iure codicis, l. cum huius § sed et personarum, & transaction.
facit. l. si quis b. in prim. § ad leg. Cornel. de falsis, ibi prius
enim oportet esse aliquod testamentum vel non iure factum ut
Senatus consulto locu sit, et notat Baldus in d. l. quidam referunt
et regulare est ut in quocumque iudicio prius de legitimatione perso.
corret que exceptio nunquam censetur exclusiua per tex. in l.
filius § contra § de officio iudicis, tradit Bart. in l. § par.
adert, num. 2. § quod vi aut clam. Mantus de nullis, l. 1.
de nullis, Sententia ex defectu mand. Menoch. com. 119 nu
11.

facit Utearius, nam prius de Personis qualitate agendum est que
tunc illa procedere deest ut actio aliqua intendatur, nam quando
sunt duo quorum unum ex alio pendet, potius est inspicendum
id ex quo pendet, alterum, que sunt verba Baldi in l. diximus
§ de exco. l. ubi cap. cum uenissent, & Restit. spoliorum
et si ordo iste in iudicio pretermittitur processus et sententia
merito euanescent, gl. et d. d. in cap. exhibita de iudic.
Labe Caltrensis com. 281, num. 8, vol. 1. Craueta com.
657, num. 13, vol. 4, et ita cum nobilitas litigiosa sit
in iudicio et ab eo pendeat status litigantis, questio et declaratio
merito deest de nobilitate constare, antequam prerogatiuis
et immunitatibus concessis nobilibus illi frui et gaudere perm.
sum sit -

Sed quamuis hoc uerum et iure et ratiōe probatum sit, non
tamen generaliter et absolute sententia hec non est amplex.
tenda, sed distinctionis fide temperanda, nam huius

An Deus qu' ob probationum defectum fuit
tormentis expositus scelus commississe
negavit, sit liber dimittendus vel
de iure aliqua possit Poena
gruari,

Proprie questionis disceptatione agredior que extranea ab instituto
videtur, non laudis avidus, non emulandi affectu commotus, sed inqui-
rens e veritatis alioque desiderio, utinam fieri mihi, ut inter va-
rias et diuersas atq' oppositas - & d. opiniones, que Equivocis iuris et
rationi sit diiudicare valeam, et in re tam graui, ne ut humanior
appaream, quam iuris ratio expostulat, a vero rectoq' deflectam iudicio
neq' ut severitatem affectare videar, iura Equitatis transcendendo
summum ius in iniuriam conuertam, non enim minus contra legem
delinquit qui eius verba acriori subterit iudicio, quam qui remisso
molliq' temperamento eius duxit rem laxat, ut Peccantes audaciores
reddat quorum petulantia poenarum metu et cohibetur et refrenatur -

Sed anteq' ad questionem accedamus, illud præhibere oportet q' d
Recte Respublica administratio ex duobus potissimum pendet, poenis
et Præmiis, quibus utiq' sublati totus civilis et politicus ordo haud
dubie confunderetur: Præmia namq' animos hominum ad
Virtutem sequendam suavi dulciq' vi alliciunt, et Poenarum metu
a Delictis et Vitiis cohibere vi armata cogit; nulla Domus neq'
Respublica (dicit Cicero 3. de natura Deorum) stare potest si in ea
nec recte factis Præmia cedent, nec Peccatis supplicia, facile enim
homines ad scelera et iniurias properant si Poenarum terror peccantibus
non reparat audetq', devent namq' Præcides et Provinciarum Rebus
Sceleratis hominibus Provinciam purgare illorq' sollicita perquirere
diligentia et prout quicquid delinquerit in eum glorio iustitiz ultores
seuris et animaduertens iuxta legem præcepta lib. 7. de offi. Procon-
sul, et habetur in leg. conquit ff. de offi. præsid, et tanta de hoc antiquit
cura fuit ut constituerent delatores et accusatores qui per omnem va-
gantes

Ingentes Prohibitae Secreta Crimina inquirere et ius dicentibus proferere
et ex Facio Amiano Marcelino et alii refert Petrus Reg, fring
iuris lib. 82, Cap. 4, quod etiam non debent deprehendi ex terra
ea que C. de accusatoribus —

Revera namque Republica est illa que iustitia floret, et ubi nullum est
Honorum et malorum discrimen facile in subversionem labitur, iustitia
sine est legi teste Plutarco apud Trogenem laetium, lex autem Principis
opus, Princeps imago Dei cuncta gubernans, et sicut Deus nullum
Bonum innumeratum relinquit, sic etiam nullum malum impunitum
immo propter iniustitias et Peccata Regna regente in gentem transferre iubet
qua regit Civitatum Praesides et in pace et quiete vivatur contra
contumaces et rebelles militari manu necesse est servare iuxta Africanum
praecipuum in l. qui restituere f. heri dicitur, oportet namque
leges armari et iura gladio ostendere contra scelerosos et Criminosos
ubi rescripserunt Constantini et Constanti ad Populum in l. cum vis
C. de leg. Jul. de Adult. et habetur in l. imperium. f. de iuris dicit,
Omni. Iud. Unde dicit Augustinus Hieronymus super Hieremiam
peccantes punire non est effundere sanguinem, sed legum ministerium, nam
qui malis percutit in eos quod mali sunt et habet vasa ut occidat peri-
mos, minister Dei est, qui contra facit divina contemneri praecipua
ministerioque abutens reus mortis efficitur, ut dictum fuit ab Achab
Regem qui Regi Benadab necari iussit reperit et habetur Regum
3, Cap. 20, quia delinquenti hominem dignum morte demamus
tua erit anima tua pro animalibus et Populus pro Populo istius
ubi quoque Saul Regno privatus fuit quia Agag Regem contra
Dei praecipuum vivum conseruare fuit ausus Regum, 1, Cap. 18 —
sed quamvis ita ita se habeant, non tamen ius dicentibus pro-
missum videtur quiaque statuere aduersus eos quorum Cri-
mina punienda proponuntur, nisi plena et exacta probatione
precedente et exat rescriptum in l. Sciunt Cuncti C. de. Procuratoribus
sufficit namque ad abolitionem delatoris intentionem dubiam reddere
et docuit Bartolus in l. non solum 8 sed et probari f. de
operis noui sunt, et post eum Decius in Capite in prae-
triam, co.

72

Pragmaticam, articulum 2. de probatione, neq[ue] et id quod occultantur crimina
et de Pragmatica dicunt probationi difficili facit animaduersione in
facinorosis nisi confessione propria, vel testibus convicti appareant, vel in
dubitata contra eos extant iudicia, nam scelera non probata iudicium
cognitum minime subtrahit, et Dei optimi et maximi iudicio reservantur
nam ut dicit Urbanus Papa, et refertur in cap. Erubescant 32. dist. 18.
Secretorum et cognitor et iudex est Deus, iudicia namq[ue] humana non
iudicant de occultis quasi deo (qui scrutator est cordium) illor[um] iudicio
reservari debeat, ita Divus Thomas 22. q. 9. art. 8. Martini
de Azpilcueta Navarra in manuali cap. 11. Petrus Greg. in
Sintagma iuris lib. 48. cap. 19. unde legum conditores ne homines au-
daces ad delinquendum redirent sperantes impunitatem ob diffi-
cilem scelerum probationem, aliud adinvenere evadendi veritatis ge-
nus, scilicet per extera ab ignomet Dei confessione ut facinoris
Veritas que miltice voce non promittitur corpori Cautate et dolore
Exprimatur, ut dicitur Gregorius dixit in tractatu contra Aemett.
Quod tamen non est absolute intelligendum neq[ue] ut locus tortur
pateat plura requirunt, nam et delictum deest esse capitale
iuxta leg. de delictis. ff. de question. et legitime iudicia contra
eum insurgere alia confesio tormentor[um] elicit, non est ad con-
demnationem sufficiens, gl[oss]a et DD. in leg. penulti. ff. de question.
Cujus alii adducti per Tolana, com. 3. ex num. 55, et com. 12
num. 91. volum. 3. est namq[ue] tortur e Remedium subri-
dianis, et ideo ubi eo iudici non est permittum nisi quando
obumbrata et probationis defectu aliter haberi non potest veritas
leg. Divus Th[omas] ff. de quest. ibi sed si aliter veritas inveniri
non possit nisi per tormenta licet habere question[em] leg. quoties
C. eod[em], ibi si alii probationibus veritas illuminari non potest

Hic ita presuppositis negative Respondes questionem scilicet non
posse iudices in rebus tortur[um] criminat[um] obiecta negantes alia etiq[ue]
Mori et extraordinaria poena animadvertere —

Hec sententia iure et ratione subsistit, quia sicut iudices non
habent potestatem a Principe neq[ue] a lege mitigandi poenam
ubi delictum est certum et probatum et etiam certa poena illi
correspondens, nam ut dicit magnus Augustinus cap. 36

Deveras

De vera religione in temporalibus legibus quamvis homines iudicent
de illis, cum eas statuunt tamen aliquando sunt instituta et firmata
non licet de eis iudicare sed secundum ipsas, nam iudicare de lege
nil aliud est quam discutere dicere vel discernere an ipsa iusta
vel iniusta sit congrua vel reprehensibilis quod cuiusque privatis neque
etiam iudici permittitur non est, ut probat Dominus Thomas, 22. q. 60
art. 5, sic etiam pari et validiori ratione non potest iudex punire
delictum quod non est certum nec probatum, nam ultra quod
Promove deus esse ad absolvendum quam ad condemnandum
1. Respicendum est de Poenis, et ad hoc ut Delictum sit punitum
quoad forum exterius oportet quod apertissimis probationibus ma-
nifestum appareat deoq. iudici liqueat, l. g. Sciatis Cuncti. C. de
Probatione, et quando iudex decernit eum esse torquendum pre-
supponit Crimina illi obiecta plene non esse probata, quia ad
questionis subsidium remedium non devenitur nisi ob pro-
bationis defectum et quando aliter veritas elucidari non potest
ut probant superius allegata iura, non iudices torquendo debet legi-
time convictus tenetur in Syndicatu et puniri devent, nisi ad
inquirendos delictos hoc faciant in casibus a iure permittis, ut nostri
iuris professores uno ore decantant, quorum non mediocrem turbam
addidit Firmatio, de iudicis et tortura tit. 5. quest. 40, num. 3
et seq. Petrus Greg. Smitag, iuris univ. lib. 48, cap. 13, nu-
31, ubi aserit quod iudex qui plenas habet probationes eius
quod interrogat peccat mortaliter eum torquendo —
Unde dicendum est quod deus torturam passus in eaq. peritura
condemnari neutiquam potest, non solum quia per eam eliduntur
et purgantur iudicia, ut dixit Albericus in l. g. Edictum
de questionibus, num. 2, et post eum Clarus in pract. q. 64, sed q.
ipsum in suo robore manentibus esset iniquum et iuris aversum eum
condemnare; nam aut erat quando fuit questionis expositus ple-
ne et legitime convictus, aut solum contra eos aderam iudicia
ad condemnandum debita sed ad torturam sufficientis, in primo ca-
su negamus esse infligendam questionem quod Viri negant.
Doctores omnes affirmantes torturam esse remedium subsidium
iuxta circa superius adducta iura et ratio est in promptu quia ad
condemnandum

Condemnanda sapienter ut Crimen Deo obiectum probatum existat
 ad quid decessit illum Ecclesie dilacerare nec tormentis illius Eccl.
 torquere confessionem non enim afflictio est danda afflicto, nec iudici
 fas est in Deo seuire ultra metam et seueritatem legum, nec leges
 ipse summa deliberatione summoq; iudicio conditis et promulgatis for-
 tura adiuuente ad punitionem peccantium sed ad scelerum probationem
 neq; ad illam infligendam relinquatur locus nisi quando Veritas facti
 Eccl. iudicium et probationibus nonita euidentis et elucidata demonstrabit
 ut nil amplius elucidari animus iudicantis desideret,
 iudex namq; legum minister est, nec deuit quidquam aut seuerius
 aut remissius quam lex ipsa deprecit pronuntiare ubi faceret si quod
 ad supplenda probationis adiuuentur fuit in cruciatum poenaeq; relinqueret
 essetq; seuire non in delicta sed in homines. Vnicuiq; sceleris sua corres-
 pondet poena vel certa vel arbitraria, ubi certa est eam acriori iudi-
 cio alterare non decet quia iudicantis auctoritas legi subest, non lex
 iudicanti subicitur, et iudicare de lege eius legem ipsam iudicare
 quod permittum non esse affirmat Divus Augustinus de vera reli-
 gione Cap. 31, et refertur in Cap. in ostris 4, dicitur, et dixit
 etiam Paulus in lg. 29, de legibus, iudicium est quaedam ubi
 definitio et constitutio lex namq; e iusti constitutiva et probat Soto de
 iust. et iur. lib. 3, q. 4, art. 1, ubi probat iudicem sed etiam supre-
 mum Principem ad iudicandum itaq; leges etiam ius esse
 non continentur dum tamen illi non repugnent et quod magis est
 nullaq; sententiam quae contra leges iustas profertur in conscientia abla-
 gare a firmamento Innocent. et Damiani, in Cap. pleriq; de immunitate
 Ecclesiarum, omnia enim ad forum iudiciale pertinentia tam de
 libris puniendis quam in Civilibus sedendis controversari ita sunt
 ordinata ut licet vna ad altera decessant non tamen deuent
 inter se confundi, aliud namq; est inquirere delicta iuxta textum,
 in lg. Congruit ff. de off. pra. aliud parte acusante procedere
 aliud probationem accipere simpliciter inrogari, vel capturam de-
 cernere et quamvis delinquentis Carceratio sit corporis afflictus
 non tamen Carceris. Carceris adiuuentiq; fuere ad punitionem
 sed ad Deorum custodiae ut in eis reuerenti donec iudex de-
 cernat vel absolventes vel condemnandos esse, ubi accingit
 Constantinus

Constantinus ad Horatium in l. 1. C. de custodia Reorum, dicens, nam
et si qualitas criminis Caterarum postulet accuratam, hoc tamen ad
hoc tendit ut Deus sub fida permaneat custodia nec se sui inimicis
tenebras pati debeat viduus, sed inuicta luce vegetari et sublimari
ne poenas Carceris perimat quod innocentibus miseris, noxi saltem
Seuerus esse dignoscitur, nam de culpa conuicti, velox pena deest
de Carcere subducere nec liberandi custodia diutina Equus et
macerare, ut Lutropio Prefecto Praetorio rescripserunt Iulianus
Valentinus et Theodorus in l. in his dicto 4°, de cult. Reorum
Si enim sine praedictarum constitutionum contemptu fas non erit
Iudicibus Carceris tenebris nobis adire accubitates, quomodo
licet Deum tormentis dilacerare quando veritas facti maiorem
non requirit elucidationem -

In secundo autem casu, quando iudex recte et legitime deum
Deum esse torquendum quia inditia contra illum insurgentia
persuadent iuxta Regulas in hac materia acceptas per quas iudi-
care oportet an questionem nec ne locus sit si Deus tormentis per-
sistens crimina obicit negat absolendum esse et ius et ratio periu-
adent, tum quia tanta est vis veritatis et in ea persistens
Veritatis dixisse presumatur teste Marco Fabio in topicis ad Trebatium
Cuius dictum refert Gl. in d. l. Aditum et post eum Thomas Gramat,
deciis 8, tum etiam quia per torturam purgantis vel saltem eliduntur
inditia ut concordat Doctorum Schola fatetur et pluribus Relatis refert
Firmianus de inditiis et tortura q. 4. num. 2, tum etiam quia
quamuis persistens in tormentis neg. Et amercant in totum neg. elidunt
inditia, ex quibus ad questionem sunt deventi, adhuc ipsi non enex-
uati iniquum esset neg. tortum et negante aliqua pena etiam Extra-
ordinaria punire, Et eo quia si ad torturam subsidiariam probationis
genus deventi sunt ut veritas facti elucidetur, et ad hoc ut Deus
doloris precursus sua detegat, criminaque non satis inditia certa pro-
sumunt, non est cur dicamus quod postquam tormenta passus sunt
in negatione persistens possit aliqua pena infligi etiam non fatenti
inditia elisa enervataque fuerint cum antea minime potuisset
condemnari iuxta notata superius, nam iuris sanctionibus bene
inspectis

inspectis non datur medium in hoc quod est absolueret et condemnare
 aut enim delictum probatum extat et condemnationi locus est
 aut non est probatum legitime et ad torturam devenitur per quam
 Simon suppleatur probatio reum esse absolventem non ambigitur, neq[ue]
 ad hoc considerare oportet quod in praesenti sit receptus. Sed quid iuris
 iuris ratio persuadet, quid equitas dicat, quid sit legibus statutum
 Sempromius frange & homicidio furto vel rapina accusatur. natura
 certum est ita perpetrare vel non perpetrare delicta occidere vel non
 occidere, neq[ue] in hoc potest dari medium sed eventus facti apud
 iudicem pendet sicut iuris a lege que iubet furem et homicidam punien-
 dos esse, sed iudicibus fieri non est ad punitionem procedere nisi legitime
 probatio neq[ue] demonstrat delicta, sed personas, que si fuerit clara
 et legitima non potest statutam penam remittere nec meliorem quae
 ius efflagitat irrogare ut imperator dicit in l. 1. de iur. C. ad legem
 Juliam de vi publica, ne quid remissius aut durius quam deposuit
 iura decernendo mereatur pati quod ipsi alii conceit l. 1. de iur. C.
 ne sacre Dignitatis recedat, hoc namq[ue] solum Principibus est
 reservatum in casibus in quibus gratia loci fore iura permittunt abq[ue]
 violatione iustitiae, neq[ue] ut dicit Simacus lib. 1. epistolarum alia
 est enim conditio magistratum quorum corrupte videntur esse
 sententiae si sint legibus mitiores, alia Divorum Principum
 potestas quae decet acrimoniae sevari iuris inflectere -
 at si probatio legitima non sit inspicendum est, an tortura sit
 locus contentus ad hoc iudicia sufficientia, nam si haec deficiant
 absolventem esse Deum nullus est qui neget, sicut etiam cum
 absolueret oportet si in tormentis inconfessus persistat nam nullus
 est condemnandus nisi sua confessione testisve sit de delicto convictus
 l. 1. de iur. C. de Provation. l. qui sententia C. de penis, nam si probatio
 non fuerit legitima ad reum convincendum scelera contra illum
 obiecta tanquam calumnia repellere oportet, neq[ue] pena arbitraria
 erit locus, alia sententia repugnantia dictabit, nam puniendo
 delictum maiori pena quam illius gravitas deposuit dicit non esse
 probatum. et puniendo quoq[ue] modo dicit et dictabit damnatum
 delinquentem esse. Ex quibus inferitur quod si reus ob proba-
 tionis defectu questionari traditus sit in eaq[ue] constanti perseverantia
 persistat

penitentia multo minus possit neq' ordinaria neq' extraordinarie puniri.
nam si ad torturam fuit deventum ob probationis debilitatem quomodo potest
illam condemnationi locus exit, si communis Doctorum schola fatetur vel
purgari vel saltem elidi inditia etiam si urgentissima sint, ut docent
Albericus in lq. Adictum, num. 2, ff. de question, et in Rubr. huius tit.
num. 9, et illo et aliis relictis secunde ut solet Farinarius de iudicio
et tortura l. to, tit. 5, q. 40, num. 2, et 6, qui num. 17, nosse de
videtur applaudere sententia, licet plus graui deferens quam iuris sanctione.
ut sepe sepius criminalitate faciunt iuribus iudicio per varias pertransit diffi-
cultatum procellas; nostram etiam amplectens fuit sententia Antonius, Tom.
tom. 3, de delictis, cap. 13, num. 28, ubi consueta eruditione docet
regulam illam apud omnes iure et ratione fundatam et receptam ex lq.
qui accusare C. de edendo, presumpta scilicet, quod actore non probante
Reus est absolvendus, deest intelligi de vera et legitima probatione
et quod iure bene pensato medium non datur, mo huius graui contra-
dicit ut non obscure elicitur ex Jurisconsulti Responsio in lq. fin. ff.
de Calumnia, et exo cap. quatuor, et cap. fin. extra de purgatione
Canonica et ex aliis iuribus ibi per eum adductis qui hanc sententiam legendo
semper tenere affirmat, et eam scribendo semper firmiter tenere, cui etiam subscri-
bit Foxe Alanca de Magia lib. 3, de crimini, punitione cap. 19, anm. 4.
Petrus Gregor. Sintagma iuris vniuersi lib. 48 cap. 13, num. 26, qui et si
absolute huius sententia non applaudat graui magis quam iuris, saltem a firma
nullam esse in hoc casu poenam irrogandam, sed quod iudex deest sibi non lique-
re pronuntiare, et cap. 15, loquens de purgatione vulgari et Canonica, num. 1.
Explicere praesupponit, per torturam elidi inditia, et torturam esse purgationis speciem
et cum purgatio sit ut etiam ipse tradit praesumptorem inditiorum vel accusationum
non probatorum perfecta eliso, vel ut docent Alencand, p. 3, ques. 45, membro
3, et Siluester in summa in vbo purgatio, nihil aliud est quam de obiecto
crimine innocencie ostensio, ut in lq. nisi qui Reus ff. de publicis iudiciis, lq.
fin. de acq. Reus domini, cum aliis, concludenter sequitur quod simili pur-
gatione adhibita poene locum non fore. Ut tradit Symonius de Catho li.
misti, titulo 56, ex num. 20, - neq' huius adueniat quod delicta impu-
nita remanent, quod bono publico directe oponitur, quia ut sepe repetitur
delicta non probata quoad forum exterius non sunt delicta, nec subicit quod
de scelere patato constat nisi etiam liqueat de delinquenti, nam melius
et sanctius est reum absolueri, quam innocentem damnare lq. absentem ff.
de Poeni

Et de Poenâ, et in ad consequendam reus abolitionem, latet et quod delicti
 seu accusatoris intentione redat dubiam, iuxta magistralem doctrinam
 Bartoli in l. non solum §. sed ut probat. Et de operi novi nuntiacione
 repetunt Taron in .g. non huc Condolegitim. Decius in cap. presentiam
 exo num. 2. Extra de probationibus. Felinus in cap. significasti, & Thomia
 dno, nam quando actus potest duobus modis intelligi factum presumitur
 a lege, cum exclusione delicti, quia istud non est presumendum l. merito §.
 pro socio, l. g. Auxianus, Et de action. et oblig. l. g. semper in obcuris, d. d. l.
 et tradunt communiter d. d. et ubi lex non presumit necesse presumere
 debet, nec delicta punire. Vbi legum sanctiones, negatendum est
 quod iudicium potestas extendatur quod crimina sunt occulta seu quan
 do occultant, nam eo ipso quod occulta sunt illorum non subiacent no
 tionem, cap. erubescant §. 2. dicitur, nam ubi aseritur, scelerum se
 cretorum deus cognitor et iudex est, iudicia namq. humana non pu
 dicant de occultis cap. tua nos, & simonia, ibi quia nobis datum
 tantum est de manifestis iudicare cap. anobis, & de sena excomunic.
 ubi legitur quod sepius evenire solet quod qui ligatus est apud
 Deum, sit apud ecclesiam solutus, et contra quia iudicium Dei
 veritati que nec fallit nec fallitur semper innititur, iudicium tamen
 ecclesiarum nunquam sequitur opinionem cap. Deus quando 22, q. 3,
 quapropter crimina occulta tunc sunt reservata Divino, ut docent
 Divus Thomas 22 q. 95, art. 8. et Nauarrus in manuali §. 1,
 11, num. 39. Unde concludendum videtur sententiam que defendimus
 et iure et ratione fundatam existere, quid quid in praxi receptum
 invenitur —

Ex dubio iam examinato aliud insurgit non minus utile et
 quotidianum, utrum scilicet Deus possit excomitari etiam
 vehementibus et indubitatis et nostri dicunt definitively condemnari.

Posit ne aliquis ex iudicio seu pre
 sumptionibus etiam vehementibus
 poena ordinaria puniatur, et quid
 si adsit unus testis de visu

questionem hanc non doctorum numero licet plures habeat Patrum
 sed rationum pendere disputandum agitur, ne contra Divini sententiam
 dicentis pro hoc soler, nam sententia numeranti et non ponderanti, plus
 auctoritati que rationi deferat, quo presupposito videtur a firmatice res
 pondendum

respondendum. Ca sequentibus —

Primo quia quando probationes sunt in sua specie perfecte de duobus
semiplenis (ut nostri aiunt) probationibus illas coniungendo una plena
resultat, iuxta Doctrinam Baldi in l. si quis ea argenterii §. l. ff.
de eod. nam multa que diuisim non prount, et unaquaq; de se circumspicienda
necesse est unia iudant, maxime si tendunt ad eundem finem et deponitur in l. g.
Rationis, ex l. instrumenta (de Probatione, idem Baldus in l. §. quodammodo Equi
una ff. de excusat. tutor, Alber. in l. §. §. ff. eod. quos et plures alios
refert Aguera Decis. 17, num. 41, cum duobus §. quibus, ubi ista in Cathalonia
nata a fixat, Decium firmo —

Secundo facit, nam probationes in iudicio arbitrio positae sunt, ubi Arbitratus
a Cuius Adriano constitutum esse afixat in l. §. §. ideo §. diuis ff. de testibus
nempe cum de testium fide agitur potest iudex fidem adhibere vel non adhi-
bere illorum attestacionibus tunc perperam et multum inde sumptis coniecturis, unde
dicit Bartol. in l. Lucius, in fin. ff. Adm. qui ratam. infra. et sequitur ibi
Paulus de Castro, quod potest iudex ea causa non adhibere fidem testibus
Baldus in l. cum Magistratus. C. quando provoc. si e. necesse, plures refert
Gramat. Decis. 34, num. 46, cum §. quibus, et omni plus quam alii fidem pro-
bare, Cuius Senior, in tract. de testibus conclus. 29, Jason. in l. unica
num. 11. (de errore Caluli, et adhibere fidei testibus singularibus, si ex
eis ad credulitate alicuius, loquimur Senior, cons. 262, colu. 3, Menoza
in silu. nup. lib. 5, num. 123, quibus adveniunt Jandini in tit. de
presumpt. et iudicis, in num. 2, usq; ad vers. et contra, ubi rationes sua
firmante sententiam adducit, et iuribus comprobat Ignas in l. excipit
unus, num. 30, cum §. quibus, ff. ad Syllamianus, Menochius lib. 2
presump. 40, num. 11, Petrandus qui ita esse communiter receptum
testatur cons. 137, in fin. lib. 2, et cons. 164, lib. 6, quos refert
Clarus in Pract. §. fin. q. 63, ut tunc, ex quibus sequitur quod
potest iudex, ex iudicis maxime vehementibus, si ex illis animus
eius ad credendum ita eliciatur, ut satis de delicto sibi liqueat ad con-
firmationem procedere —

Tertio facit, nam fere ab omnibus est receptum quod unus testis de
iure cum alio admittitur ad condemnandum sufficiat, et in hoc casu
fiet probationum coniunctio, maxime si admittuntur seu iudicia aliam se-
miplenam efficiant probationem, sicut efficit unus testis, ita Magistraliter
Bartol. in l. §. §. eodem Cornelio, num. 2, et ibi latius Marisilius nu-
3, ff. de quest. Gramat. Decis. 42, num. 6, in fin. cum §. quibus, Capicinus Decis.

4226, ex num. 18, Marcard. de Probation. lib. 3. anal. 1228, anu.
 8, et in hinc terminis loquitur Peguera in allegata Decii, 17 —
 quanto haec actio et probatur sententia, ex tex. in l. sciant cuncti
 que est finalis, C. de Probation. ubi aseritur probationem fieri deesse
 per testes idoneos, austinissima documenta vel inditia indubitata, in quo
 modo approbatione per facta inditia non excluduntur, imo potius Imperator
 et, ibi statuunt, illam nemum testibus, sed etiam indubitatis inditiis
 fieri posse, quod maxime probatur, ex eo quod verba illa inditia indu-
 bitata disiunctive se habent ad illa scilicet vel per testes idoneos, unde
 subsistent ex utroque delictum probetur vel testibus vel indubitatis inditiis
 nam ea est disiunctive seu alternatiue natura ut in uno quoque veri-
 ficetur, Barb. Bald. Angel. Fulgor. et communiter, DD. in l. g. gene-
 raliter C. de iuribus, et subsistit, quia ad veritatem alternatiue depro-
 pria eius natura et significatio sufficit alteram partem esse vera
 l. g. Pupillus §. disiunctio modo ff. de condit. et demonst. l. g. heredes plu-
 res ff. de cond. inst. l. in alternatiue, de Regulis iuris in, 6. —

Fuit denique nam probatio nil aliud est, quam rei dubie per ar-
 gumenta ostensio, si Accusatio, Ostensio, et Azoni, & ferimus
 fidei, qui in Rubr. de Probationibus ita illam definiunt, quorum
 sententiam a Baldi impugnacionibus defendit Decius ibidem. Col.
 6, de predicta salubris, vel si malis dicere cum Bello, etiam in
 dicta Rubrica de Probationibus est demonstratio rei dubie per
 modos a iure statutos, vel e' Iothobedo authore, rei dubie per
 testes vel instrumenta et plerumque inditia et presumptiones ostensio
 vel facta veri legitimi modis et temporibus legitime facta
 quam definitionem approbat Bald. loco nuper citato, et illi aplaudet
 Marcardus, de Probation. q. 2. num. 18, licet ut aliquid noui
 adducat, vel ut expresse, quid sit probatio demonstrat aserit
 quod est rei dubie ostensio per legitimos modos iudici faciendas
 in causis apud ipsum iuriscem controversiis, sed modo unam ea
 his definitionibus, modo aliam amplectari in nulla probandi
 modis ad testes restrictis reperies, imo potius argumentis et inditiis, alii que
 a iure modis definiti posse fieri omnes attemptant, quod et quiesi Republicarum
 et necessitate celebris punitio, non congruere omnibus innotuit, nam si probatio
 solum ad testes restringeretur audacia selectorum hominum quotidie decreueret,
 delicta manerent impunita, nullaq' esset vindictivis iusticie potestas, nam qui
 male agunt abhorrent huc, testes effugiunt, et latebras querunt, nec Hec
 Sententia

est Patroni veritatis, ut videtur facile est apud Mascardum de Probation. lib. 3
9. tit. 229, et lib. 1. tit. 459, an. 11. Menochius lib. 1. quest. 40
num. 10, Decianus, cons. 92, num. 8, lib. 2, Peguera, Dic. Decis. 17 a
num. 4, et novissime Forreblanus, de Magia, Cap. 17, de inditiu libellus
num. 62. Veritas refertur hoc probantes, seu Decis. 111, num. 6. Dicitur
in Ho. Furti, num. 2. Garsari, in tit. de Iubermatione, in Crim, Cap. 11,
num. 19, —

Sed et haec quaestio alius pensata et examinata, equitatem sententiam
longe veriore existimo, necnon quia plures habet Patronos, sed quia Valio-
ribus est fulta fundamentis, et eo potissimum (quod ita meo aetat intellectu
et nunquam potuerim contraria opinioni acquiescere) namque ex inditiu et
Præsumptionibus ad Reum condemnandum fas esse procedere, non est dubium
quod sepe sepius innocenti damnaretur, nam id quod per inditia etiam argen-
tium et delicto proxima demonstratur potest aliter se habere, ut si aliquis
visus sit fugere cum Erve euaginato et sanguinolento eloco vel Homo
et ibi reperitur aliquis homo scivus (quod quidem est Argentiumnum Itb.
micius patriati inditiu) quis negabit talem fugientem posse obnoxium esse
vel forte quia illud non fecit homicidium vel intra terminos inculpate defensionis illud
patriavit, neq. ex præsumptionibus resultantibus ex fuga facta proxima alius que
circumstantiæ hæc dubietas excluditur, nam quantumcumq. urgeant non convincunt
nec probant ita fugientem homicidium patriare vel non patriare cum mode-
ramine supradictis et subicit quod res potest aliter se haberi, nam non probatur hoc
esse quod ad hoc contigit abesse —

inditia enim sunt media intellectualia Veritatis eliciendi ex aliqua circumstantia
singulari emergentia, lg. inditia certa, C. de Rei Vind, Cap. inter quatuor iuncta
gl. in vbo per argumenta, de Cleric. peregrin, Cap. cum causam in fin. de
Probation. que quidem circumstantia et si sceleris proxima videatur non tamen
scelus demonstrat, sed ad illud credendum intellectum allicit et inclinatur penuriose
tamque ut bene notarunt Baldus et alij in lg. cum Probatio ff. de Probationibus
Unde iudea ex his ad condemnandum procederet certe non sicut accusatorem
quem damnat scelus seu crimen pro quo suspitium decernit patriare fecisset
cum dubietate iudicij quod fas non est iudicanti, nam sanctius est quod
nocens liber evadat quam quod innocens poenae nocentis licet lg. absentem ff.
& Poenis, que quidem dubietas nulli etiam gravissimi iudicij excluditur
nam inditiu est coniectura ex probabilibus et non necessariis orta a quo
potest abesse veritas ubi dicit Baldus in l. non hoc sub num. 2. Unde
Cognati et refert Menochius post alios lib. 1, præsump. q. 7, num. 6, et quamvis
aliter

alias plures apud Doctores aperiuntur significationes adiuuantes et recolectas
 apud Farnatum de Inditiis et tortura tom. 1, lit. 5, quest. 36. num.
 38, Vig. ad. 39. omnes in hoc conueniunt quod inditia non probant
 per necesse, sed probabiliter tantum, etiam ea que indubitata uocantur
 uocant, et si dubius solum licentibus, vnde reperitur mortuus vel
 occisus, et non adunt testes qui dicant de percussione, quo casu licet
 tortura locus sit, non tamen deuenitur ad condemnationem, ut post
 alios bene probat Anuatus com. 346, num. 6, in fine, et sequenti,
 et ratio est quia licet hoc iudicium multum attingat iudicantis ani-
 mum ad credendum ab aduersario tale illatum fuisse uulnus, non
 tamen necessario concludit et probat, nam potuit alius illud inferre et
 sic abesse veritas, licet non vero similitudo, et hoc sufficit ut non omnino
 animus possit acquiescere, quod etiam dicendum est de illo qui uisus
 fuit esse de aliqua domo pallidus et cum ense euaginato et sanguis-
 nolento, in qua fuit postea repperus aliquis homo occisus, non enim
 in hoc casu videtur quod adsit dubitationi locus et tamen ex hoc solo
 iudicio etiam quod indubitatum aparet non potest Deus poena hor-
 dinaria puniri, iuxta ea que communiter Doctores obseruant quos
 refer Farnatus, ubi 1^a q. 32, num. 65, vnde firmiter nostras
 astrictas sententia, nam si ex eo non imponitur in casu proposito
 ordinaria sceleris patrati poena quia probatio ex tali iudicio re-
 sultans non videtur plena et conclusiva, (quod insufficiens requirit).
 si talis videretur necio quo iure possent illam temperare leges que
 subiciunt, nec dicerent ut dicunt posse iudicem vel Deum in
 predicto casu torquere vel extra ordinarie punire, nam si pro-
 batio esset plena non esset tortura locus, que solum adhibetur ut
 ipsa suppletur ut iam repetitum habemus, ex quibus clare eli-
 citur quod Doctores qui hunc temperamentum admittunt, et
 fateri teneant iudicium prefatum non probare per necesse
 scelus patratum, nam aperte recognoscunt posse rem aliter se
 habere quam in iudicio demonstrat, aliumque esse posse ho-
 micidij Deum, quod sufficit ad dubietatem quam ego suppono
 et hoc sufficit etiam ad hoc ut iudex cum illam non possit ad
 condemnandum procedere, maxime cum illud proprie et vere
 dicatur iudicium indubitatum quod peruenit rem quam in-
 dicat et demonstrat esse impossibile quod aliter se habeat, nam
 si

Si possibile sit quod aliter se perit haberi, non erit indubitatum
inditium ut probat pluribus rebus, Maxime Turicba Cons. 68
nu. 3. aliam non curaretur periculum quod nocent clamaretur
nocenti poenas contrarius et leges hant, ut multoties euenisse ex-
perientia demonstrat et facile esset historici comprobare, et Farin
ibidem num 111, refert casum satis acrimadversione dignum de
quodam famoso furo qui se abscondit in foramine Camini
Existentis in Camera Cuiusdam mercatoris et adueniente
nocte mercatoris ipso iacente in lecto Egressus de loco ubi se absconderat
et videndum sollicitariq' aperire lapsam in qua mercator pecu-
nias clausas habebat audito rumore surrexit mercator et ut
se bonaq' sua defenderet irruit in latronem, ipse autem in tan-
to periculo Caputibus accepto quodam paruo cultro ibi re-
perito vulneravit mercatoris, Deinde per eundem Caminum
in quo prius Existerat egressus edomo et ex illa in alias se
conferens. Fuga Crimen occultauit, que non sine strepitu
et rumore facta fuerit. auditu amagistro filiorum merca-
toris predicti altercationibus inter eum et furem habitis
ut domino suo auxilio esset accessu lumine properauit ad
illius Cameram et viso illo occiso clamoribus conuo-
cauit alios domesticos, omnes cum nullum alium preter in-
felicem Magistrum viderent dominumq' cum eo in suo Cu-
bili occisum illum homicidam esse abstantes, tradiderunt
Curie et cum exponeretur torturaz crimen confesus fuit
et ultimo affectus supliis lueni poenas Homicidij in
dominum commisi qui gratis in Communi Existerat, et qui ex lecto
surrexerat ut illi operam auxiliiumve ferret contra furis insultantis mi-
diaz, potest enim aliquod veltamentibus inditium excogitari quam hinc
insurgens contra hunc infelicem Magistrum, qui repositus fuit in camera
mercatoris, ubi ipse occisus iacebat et nullus alius preter eum ibi degens
fuit visus ita ut nec magister possit sceleris patrati necum probare, verum
neq' mirare auctorem neq' se excusare acrimine neq' testibus neq' presum-
tionibus contrarius et nihilominus potuit rei se aliter haberi ut defacto
aliter se habuit quam inditium demonstrauit verisimilitudo non defuit
sed veritas absuit, hanc potest abesse licet, inuentione aliud persuadeant
et hoc

et hoc patet est ut non tantum fidei iudicium deferatur ut ea ipsi iudican-
 ti animis ita ad credendum inclinetur ut ad condemnationem deveniat
 ne volenti veritatem sequi, sepe regius fallatur, et innocentem punire,
 innocentem animadvertat, sed ne nostrorum videatur auctoritatem ser-
 pueri, nullus sane ex his qui affirmant ex indubitati iudicii procedi po-
 se ad condemnationem, hoc in casu poenam ordinariam infligi posse
 affirmant, imo potius hanc rem esse temperandam ita ut non deint
 qui constanter defendant nequaquam posse Reum ex iudicio corpora-
 liter damnari, etiam si plura sint ^{iudicia} et dixit Paulus de Castro in l. q. in nu-
 4, et l. q. de Probatione, quem et alios refert Faxianus, de Reo con-
 victo et confesso lib. 3, cap. 86, num. 56, et 57, in quo quidem capite
 adhibita materia pertractat, et varii Doctorum relati sententias,
 in ea firmus tenet ut ea indubitati iudicii potest iudex definitus
 condemnare, dumtamen poenam non infligat ordinariam esse iudicium
 arbitrium in hoc casu vel torquere vel cum hoc temperamento punire
 et huius opinioni adherens Menochius lib. 1, praesump. 75, lato per-
 uenit calamo eam intendens probare, sequitur Foxeblanca alios referens
 de Magia, lib. 3, cap. 47, num. 62, et haec sententia ab omnibus
 fere probatur quod non repeto quia esset transcribere quae apud iudicatos
 trocha maxime apud Faxianum reuolcta inueniuntur -

Sed ea His fortiter astricto sententiam, nam si grauitati et alij ex nos-
 tris Doctores fatentur non posse iudicem ad poenam huiusmodi de-
 uenire ex iudicio quantumcumque indubitati, ergo necesse est ut con-
 cedant non exiri ex eis plenam et exactam probationem, alias namq[ue]
 neq[ue] poenam temperarent neq[ue] in arbitrio iudicantis reponerent quod
 diuini legumq[ue] sanctionibus pendet, hoc est vel condemnare semper
 vel torquere quae quidem inter se non compatiuntur, imo expresse
 repugnant, nam iuris bene pergensa ratione inter condemnare et
 absolueri non datur medium nisi torтура quae tenet ad probationem
 supplendam, et cum ad condemnandum requiratur ne dum concludens
 sed etiam meritoria luce clarius probatio ut huius et omnes sententur
 et tradit Faxianus de l. 1, num. 6, nescio quomodo ipsa deficiente
 condemnationi locus erit, et si ob defectum probationis est poena (ut
 dicunt) temperanda. Scimus ab eis fieri nec ne iniuria deo etiam
 si ultimo non aperiatur iugiter dumtamen alia damnetur poena
 scelere non probato, quando leges et iura solum crimina probata
 placenda esse dearmis ab eo quod tale temperamentum admittant
 neque

neq' ed. hoc quod delicta absq' probatione manerent in Republicarum ma-
ximam punitiōem. hoc iuris finitum arbitrium, nam ut regis exat repetitū
melius est nocentem impunitum relinquerē quam innocentem condemnare
nec non punitio in hoc casu est iudicii culpa qui alium de his quib' eūde a ca-
susit pronuntiare cogendus est, l. g. sequare. ff. de iudicib', nec potest suplen
ea quib' in facto (veluti probatio) consistunt l. g. Vinca C. quib' dicitur aduoc. in
suple. sed necessarium est ut iudicia illud probatum appareat, ne probatione
incerta ad certam sententiam profrendam transeat; et in hoc quod
dicunt sibi esse arbitrium iudicis vel torquere vel condemnare
citia ordinariam pœnam maiorem implicationem sequit. quia si cri-
men exat probatum non est questio nec tormentis locus, ergo eo ipso
quod concedunt posse iudicem torturam decernere probationis defectum
recognoscunt, et dum concedunt posse condemnare probatum esse scelus
presupponunt et si hoc negant absq' probatione puniti posse affirmant
nescio quo iure vel ratione persuasi -

Sed ne noua videatur opinio et velut mea dispiciatur, Patrones Sa-
bet non despicende auctoritatis, nam Don Franciscus Sarmiento selectus
lib. 1. Cap. 1. constanti subtiliq' iurito eam et confirmavit et docuit
nec disensit Antonius Gomez Var, tom. 9. de Probatione delictorum
Cap. 12. num. 28. et in punto iuris indubitatum esse defendit
Faguineus controvers. illustratum iuris lib. 1. cap. 29 per totū quod dicit
nec me latet quod Jacobus Manchinus parui faciens rationes Sarm-
ienti, velle eorum pondere (ut melius dicam) opus non parum torque-
atur in illis soluendis dicta presump. 97. probam. maxime cum, ut
sed an hoc feliciter ei eueniret facile quisquis doctus poterit iudicare
nam et primum Sarmienti soluat argumentum, in quo dicit quod
Iudex si probatio deficiat deuet torquere Reum et si liquito eum
deliquisse constet definitiue condemnare non mitigando pœnam
Respondet quod ipse et aliter qui affirmant iudicem posse ex iudicis
sed cum temperamento Reum damnare presupponunt quod sceleris
patrati maior subministrari probatio non potest, sed sola presump-
tiones existant ut si accusatus de delicto abiret vel morbus sit vel
sit Privilegiatus, ita ut de eo non possit questio haberi, que qui-
dem, Responsio nouos errores implicat, nam ex eo quod non pot
torque

torturæ locus et mortem absentiam vel Privilegium accusati
 probationis non sanatur defectus, neque ex his leges reglendam
 esse decernunt, nisi potius contra ius et leges respondeat, nam si quis
 qui a questionibus cruciatibus iura et leges eximere dignitatem
 genus aliarum causas possent ex merito puniri longe deterioris
 existerent conditionis quam ceteri hoc privilegio carentes et
 quod in eorum Beneficium fuit introductum in iuriam converteretur
 sententiam contra iurisdictionem gladium in se nulla iuris ratio
 delictibus, ut contra Privilegium naturam omnem et effectum quod a
 vero abhorreat omnibus motescit, nam conari est omnium opi-
 nio quod si quis et nobilitatem officium aliamve rationem
 est privilegiatus, ita ut torqueri non debeat, si de facto exponatur
 tormentis in eis fuit expellatur et confesus crimen non potest
 costati confessione damnari, ita concludunt Marculus in l. q. de
 dictum de de questi, ex num. 25, Prumus de iudicibus par. 2,
 quest. 3, Pueras Regula 190, Polleri in Pract. par. 3, 10
 et si confitebuntur num. 73, Anton. Gomez de delictis, p. 13,
 num. 4, -

nec secunda ad Lamentum Responsio magis urget, nam ad ea
 que dicit non dari medium inter hoc quod est delinquere et
 non delinquere, Respondet dubium dari inter hæc duo extremas
 qua dubietate supposita posse eligi mediam viam affirmat, nam
 in re dubia esse mediam viam eligendam non pauci ex nostra-
 tibus dixerunt, sed fallitur doctissimus Menochius, nam et si
 admittamus hoc quod vocant iustiorum iudicium, ut obtra
 precitato a Menochio auctores admittit Thecaurus, Decis.
 39, intelligendum est pro ut et ipsi intelligunt in causis civilibus
 sed abest quod in Criminalibus ubi agendum est cautius iudi-
 cium Potestas in tantum relaxetur, -

nec alia per Menochium adducta repeto quia et ipse in his
 repetendis potius se involvit quam aliquid novi adducat -

Unde saltem deficiat ut iuris pro contraria parte adductis Res-
 ponsum adaptemus, quod non erit difficile, nam decisio tenetur
 in cap. a ferre in iud. gladium, de Presumption, potius nostram
 astruit quam deservit sententiam, et miror quod Viri doctissimi
 huius auctus decisionem adducant ad probandum ea iudicium
 quempiam

quempiam posse damnari nam totum oppositum probat, non enim Salomon cuius
iudicium ibi refertur aliqua fuit poena mulierem super filio contendente, licet
illum ad iudicauerit alteri qui diuisioni resistit velle magis filio probam
quam eius necem videre ex quo Sapientissimus Rex sumptis iudicium rona-
turali affectu fundatum ad declararet illam esse veram matrem, sed non
proceit ad punitionem delicti partu suppositi vel filij surrepti, nam ad hoc plerum
requireretur probatio, ut bene aduertit Soto de iust. et iure lib. 3. quest. 4. art. 2.
Nbi dicit, laudi namq Salomoni tribuitur, 3. Reg. cap. 3, quod ex verbis mul-
rum, quarum altera amebat Puerum medium dicendi. altera vero renueba
iudicium elicit vtra illarum Puerum peperisset, non tamen ob tale iudicium
alteram puniuit sed vere matri suum natum tradidit —

Similiter etiam non obstat textus in lq. Sciatis Cuncti C. de Probat. vbi probatio
non restringitur ad eam que testibus fit, sed etiam indubitata iudicia compre-
hendit, nam loquitur de iudiciis iure probatis, et sunt presumptiones quas
iuris et de iure nostrates dicunt, ut bene explicat Anton. Gomez vbi d.
et latius Menochius lib. 1. q. 60, et q. 62, de quibus non est nostra disputati-
nam cum ibi ius firmet Pedes et super tali presumptione tanquam super re sibi
comperta, quid sit faciendum statuat, quod ius presumit ut verum est sequendum
ut late probat Pazmatius de iudiciis et tortura to. 1. lib. 5. cap. 36, arum.
100, vbi ad, 109, Vel in specie dlegi sciatis cuncti iudicia indubitata iudicella
guntur ea que ita persuadent rem quam demonstrant ut impossibile sit quod
aliter se habeat, iuxta ea que notat Turba dic. cons. 68, num. 3, si possibile
e quod ita vrgens aliquod reperitur iudicium; Vel si malis dicere, tene quod
licet ibi diuinitim modus probationis referatur ad testes, documenta, et iudicia
alternativa isto casu in copulatiuam reseruitur iuxta ea que Doctores obser-
uant, in l. vbi pactum vel transactio (per illum textu) C. de transactionibus.
ad alia quippe iura tam Civilia quam Canonica respondet eleganter, Pazmatius,
d. cap. 29, in fin. quem videas quia nec repetere est otile, nec obices pre-
dicti ita vrgens, ut maius requirant Examem, et rationes in fronte dis-
ceptationis ponderate facile diluantur —

prima namq non subsistit nam probationum coniunctio iuxta magis
receptam Doctorum opinionem in Causis Criminalibus, vbi de vita, ho-
minumq salute agitur non admittitur ut pluribus ad hoc probandum adduc-
tis docet Pazmatius de Leo conuicto et confesso lib. 3. q. 86, num. 3. et
licet non desint Authores contrarium asserentes quos refert ibidem, nu. 4.
vbi tamen subentur in casu predicto poena ordinaria non esse locum
vnde

Unde elicitur etiam iuxta eorum Sententiam de duobus imperfectis proba-
tionibus, etiam semiplenis, nunquam unam plenam posse effici-
minus Urget secundario, nam id quod aseritur scilicet probationes esse
iudicis arbitrarie, intelligendum est non ut probatio pendat iudicantis
arbitrio, qui illam nullatenus potest supplere, imo tenetur et deest iudex
arbitrium suum cum legibus et iure regulare l. 1. ff. de iuris, et ita
illo uti deest ut legem non offendas cap. cum autem distint. 22. cap.
iudicat. 3. q. 7. Ita celebri in l. eas causas ff. de cond. et dem.
tradunt, Maritimi in Prae. §. diligenter ex num. 24. Carthae
in practi interrog. Reor. lib. 4. cap. 1. Raiard. ad Clarum q. 64
ex num. 56. nec deest plus sapere nec credere iudex quam leges ipse
credunt Cuius est minister et dispensator l. illicitas §. Veritas
ff. de off. praes. cap. liberae, de Presumpt. Simancae, de Cathol. iur. b.
tt. 50. num. 5. et ratio est quia iudex non privata sed publica
fungitur auctoritate. Ex quo sequitur quod non ea proprio sensu
sed ea publico et communium animorum suum instruere et informare
tenetur, ut bene explicat Magister Soto de iur. et iure. lib. 5. q. 4.
art. 2. in prin. bene verum est quod licet scientia petenda sit
a testibus et aliis documentis in actis exhibitis potest sua prudentia
metiri quanta fides tam testibus quam instrumentis productis sit
adhibenda, variis ad hoc circumstantiis perpendis ut ibidem Soto
aduertit, et hoc est quod probatur in dicta lege. 3. ff. de testibus. Cui
est subiectum -

tertium etiam diluitur nam ut iam dictum et probatum exstat
probationes in Criminalibus non coniunguntur, vel saltem quod
ex duobus semiplenis una plena et perfecta vere resultat que
sufficiens sit ad irrogandum poenam ordinariam ut fuit de
mente Baldi in l. fin. c. de Probation. quem sequitur Merach,
de presump. lib. 1. q. 98. num. 1. et sequitur. Late Farinat
de Reo confesso et conuicto lib. 3. q. 86. an. 23. v. q. ad
num. 28. nec refragatur decisio Pegueri 17. in ordine
nam fuit exorbitans a iuri Reguli et ipsemet Author fatetur
de iure contrarium esse definitum, sed aliquando iura trans-
grediuntur ob delictorum frequentiam -
ad quartum iam exstat Responsum -

ad quintum

ad quintum et ultimum non est necesse de personis ad apte, quia est
venimus quod ibi sequitur, scilicet probationem esse residuam, et contra
venit ostensionem per testes instrumenta et iudicia, non tamen ex
hoc probatur quod sola iudicia sunt ad condemnandum sufficientia, neque
ex eo quod si solum ad testes probatio restringeretur, cresceret sceler-
torum audacia nostra debilitatur sententia, quia id non defendimus
nec probationis vias precludimus, sed quod ex solis iudiciis et pre-
sumptionibus Deus non possit damnari, quod late nescio an eru-
dite probatum relinquimus, et Hec de questione suscepta dicta
sufficiant —

Ad Legem Primam et sequentes Tituli
Primi, Secundi, Recopilationis
in quibus agitur de supremis hu-
ius Regni Magistratibus, eo-
rumque Jurisdictione

in primo advertendum est ad praesentem legem intelligentiam, quod ma-
triales de re Regno, no quedener Juzgados por otros Juzes, sino por los de la Corte
y Consejo ut habetur in l. 1. huius huius nostri tituli et in l. 1. lib. 1. tit. 4.
eiusdem Recopilationis, que quidem praesentis idem stabilitum esse per alias leges anti-
quas, et per forum presentis Regni ut in l. 1. Capite enunciatum, et in l. 11. de las
Cortes del año 1576, y en la 31. del año 1580, lo mismo esta dispuesto por
el fuero antiguo, ut habetur in l. 1. tit. 1. lib. 2. fori generalis, in quo
haec continentur verba; es fuero de ynfamaciones Gillovalgo queringum Rey de
España. no deve dar Juicio fuera de Corte, ni en su Corte ameno que no
ayan Alcalde et tres oves de sus homes o mas, e que sean de la tierra
si en Navarra, Navarros si en Castilla Castellanos etc. —

quod et in Aragónia extat dispositum ut alios referunt raris Portales
ad Molinum in l. 1. officialis num. 1. ubi et in Italia hoc idem stabilitum
affirmat et Capesius dicit Molinas in l. 1. extra Regnum, quod etiam
de iure communi procedit iuxta decisionem tex, cum materia in l. 1. fin.
ff. de iuris. omni. iud. —

sed an Navarra possit prorogare Jurisdictionem in alios iudices quam
in suis, sic quod volumus de alios iudicibus submittens nequaquam
quia

nequaquam quia licet in derogationem iuris publici, quod privatum
 pacti derogari nequit *ff. de iur. omni. iud.* quia quando
 privilegium est complicatum inter duos aut plures. Unius renuntiatio non
 subtrahit, ita Julius Clarus in *§. fin. q. 46.* Jacob. Cangerius, vari.
 lib. 2. cap. 2. num. 19; Marius Gualterus cons. 95 num. 13.
 Sed bene poterunt talem iurisdictionem prorogare per modum auctoris sta-
 tuti, scilicet per contractum seu delictum, nam leges recipiunt interpreta-
 tionem partem auctoris et eas intelligere oportet ita ut communi iuris re-
 gulas quae cum legibus ipsi compatiantur in suo robore permanant, ut
 bene procedunt Molinus in *de foro. de foro Aragonum dicuntur statuta*
ubi Postales Exornat num. 10, et de consortibus cap. 5, num. 8, Pa-
 rieres *de lege Regia* 320, num. 29, Alvar. Mascardo de statutis
 interpretatione *de 2.* num. 77, Steph. Gratian. *discept.* 389, per
 totam, maxime, num. 7, ubi loquens de statuto de non vocando extra
 propriam Civitatem ut in iudicio respondeat dicit quod tale statutum
 licet interpretationem auctoris communi recipere secundum quod dicitur
 est in hoc contractus conveniendus, neq. ob hoc leges municipales
 offendunt quia non ea eo quod legitime suos habeant iudices
 apud quos regulariter conveniri debeant Excluditur quod extra
 Provinciam contrahendo vel delinquendo non possunt se alienae
 iurisdictioni submittere, nam forum sortitur iudicium ratione originis
 seu domicilii (licet hoc potentius sit) sed etiam ratione delicti
 seu contractus ut latissime tradunt Scribentes in *l. heres abiens*
cum suis § 9 *ff. de iudic.*, et satis erudite Perbonas *ibidem* in
 § province, cuius dicta non repeto; Unde Navarra abbi con-
 trahens potest aliq. dubio in loco contractus conveniri, maxime
 si ibi reperiat, licet hoc in casu sit preventioni locus nam
 etiam potest in loco originis conveniri et in hoc casu Præven-
 tiens non offendit nec ledit alterius iudicii iurisdictionem
 nam per preventionem solum subtrahitur materia in qua
 exerceatur, sed non impugnatur nec negatur potestas iudicii pre-
 venti, quia prevenire est praesumere iurisdictionis exercitum
 ita capiant

ita Explicant Azobedus l. 10 tit. 19. num. 2. lib. 9. Rescriptum
et Don Joannes de la Sca, de iur. Franat. disp. 1. num. 46. cum
quatuor sequentibus per Ig. si pluribus, de leg. 1. c.

Unde quamvis de iure constans sit doctorumq. communis elacito
vallata resolutio quod clericus nequeat alterius iudicii ecclesiastici iuris
dictionem prosequere neq. in eam consentire absq. sui Episcopi licentia tunc
in q. significasti, de foro compet. cap. non licet, 3. q. 3. cap. 1. et 2.
in q. 2. docent Paul. in l. 1. § et post. num. 3. ff. de iur. operis
numt. Abb. in cap. ceterum. num. 11. de iudic. Fruchaz. in cap. 1.
num. 2. de foro compet. Cecius in cap. de quo. num. 84. et in
cap. at si clericus. num. 264. de iudic. Fuzeremate. in q.
nullus. et 2. num. 39. q. 2. et in cap. non licet. num. 3. q. 7.
Linet. in tract. de different. inter ius Civile et Canonium. § 1.
208. in primo tomo tractatus Ciceronum. Bartholinus. in
tractatu de Episcopo in. 5. parte limitat. 4. num. 96. Capicinus de
iur. 9. num. 13. et alij innumeri -

tamen ex hoc non Excluditur quod possit clericus tacite
hoc est contrahendo vel delinquendo, aliens se submittere iurisdictioni
nam eo casu non ex ipsius voluntate, sed ex necessitate iuris
provenit proxiogatio ut explicant Joannes de Anania in cap. si
diligenti. num. 8. de foro compet. Sigismund. Sacra alio. dili.
genter referens in tract. de delictis gl. 7. q. 3. limit.
1. annu. 43. Marba de iuridicti. 2. part. cap. 6. num. 47
et latius Carolus de Paris. de effectibus Cleri effectus. 1. annu. 67
et num. 35 -

sed adverte quod etsi verum sit quod Clauarus in alia Provincia
contrahendo possit in ea conveniri absq. nostrarum legum lesione, hoc
intelligendum est si ibi reparatur alius Secus. tunc. in cap. Romanas
& contrahentes. de foro compet. lib. 6. leg. 1. § heres absens. ff.
de iudic. nam ad hoc ut alius iudex adquirat iurisdictionem duo
Cogitabuntur requiruntur. Scilicet quod contractus sit in suo territorio
Celebratus

celebratus et quod ibi reperitur contractus conventionis tempore
 ut late probant Dominus Ines Covarrub. Pract. quest. cap. 10
 num. 3, et 4, et Variarum lib. 1. Cap. 4, num. 1, Petrus
 Barbosa, in d. g. heres absens §. 1, num. 7, cum sequenti
 §. proinde anuum, 4, et 5. Ut. anuum. 30, & Iudicium, Moissius
 Ricus, in collectan. decisio, p. 2. collectan. 339, Sigismun-
 Scacia, de commer. §. 2. gl. 1, num. 208, et in tractatu
 de sententia et re iudicata gl. 7, q. 3, limitat. 4. anuum. 107
 cum multis sequentibus, Parladorus, lib. 2. rerum. quot. §. 8.
 2, p. 3 1, num. 3, quod procedit etiam si contractus ex-
 pressè se submitat iurisdictioni iudicis loci contractus proprio
 foro renuntiam quid alij contrarium attendent, ut bene
 probat D. Covarrub. quest. Pract. vic. cap. 10, sub. num. 8,
 No. 8, quod est notandum ad hoc et iudices nostri Regni
 non facile permittant quod naturales ab aliarum Prorogatarum
 iudicibus Civitatis eo quod contracterint in loco ipse subiecti
 neq. admittant literas Rogatorias seu Requiritorias nam ut
 dicitur ad fundandam iurisdictionem iudicis loco contractus
 celebrati, iuxta magis receptam sententiam non sufficit quod
 contractus ibidem fuerit gestus sed requiritur etiam quod
 tempore conventionis ibidem reperiantur, quod etiam in de-
 lictis est observandum, nam naturali reniti non deest ad
 locum commisi delicti, licet respectu Regnorum Castellae aliud
 in praxi receptum videam, sed quia hoc requirit exactius
 Examen, neq. ad hunc pertinet locum, in his non immoror -
 Ratione etiam rei sortitur forum si actione reali conveniatur,
 L. fin. C. ubi in rem actio, Cap. fin. de foro competentis
 late Anton. de Amato, Variarum Quest. lib. 1. Quest. 39.
 39. anuum. 17; sed etiam ad hoc requiritur ut res seu
 conventus reperiat in loco ubi res est sita, iuxta Pauli de
 Castro sententiam in. d. g. fin. iudi. cons. 168, anuum. 11,
 Francus

Francisci deas, l. 97, num. 2. et 3, Carleballi, in tractatu de
Iudiciis, lib. 1, tit. 1, ques. 8, de foro rei sitae, anuum, 149, sed
quammis haec limitatio in se verasit mihi non videtur tuta nec par-
ti proficua, quia et si praefati auctores, et alij dicant, in casu isto
quod etiam legitima precedente Citatione solum poterit Iudex ubi
res sita est procedere ad decernendum primum decretum ut actus
in possessionem mittatur, non tamen ad pronuntiandum definitivum
quod in hoc casu Iudex vetabit etiam ubi Citatoris, non admittente
per Iudicem loci originis conventi illum Citare per Edicta vel
Domini Curatorem decernere et proferre sententiam illamq; man-
dare Executioni, Unde cautius aget in hoc casu Conventus si com-
pareat suas defensiones allegaturus.

quid vero si controuersia sit de aliqua hereditate que consistit in
diuersis bonis que extant in iurisdictionibus diuersis, ubi in hoc casu
agitabitur hereditum, Respondeo quod in loco ubi maior pars Donorum existit
l. si fideicommissum, in prin, ubi communiter DD, notant ff de iudiciis, l. 9,
qui ita s. fin, ff ad Trebellianum, quod limita in bonis maioratus sub-
iectis, nam tunc non ubi maior pars Donorum, sed ubi caput est maioratus
Iudicium agitari deuet et probat Ripol, Variarum Cap, 1. de Iurisd, omni-
Iudicij, anuum, 468, Videndi Mirus de maioratu l. part, quest, 98
anuum, 296, Molina de Huzam, Primigen, lib. 5, Cap, 13, num. 7,
et 74, Parladorus, in sequent, Differentia, et, anuum, 6, et conuenit
non leuiter nam si homo reperiatur occisus caput q; sit in Vna iurisdic-
tione, et in alia Corpus, Iudex loci ubi caput extat erit competens
ad cognoscendum de delicto, ita Porcholten in Cap. Vnico, num. 26,
que sint Regalia, Cassus in, 5, part, feudat, Arvinius in l. 9, ay
in diuersis per illum texta ff de Religio, et sup, fin, Charan, in
Cathalogo glorijs mundi part, 12, consid, 46, -

Et ratio est quia cum maioratus sit in diuersis ex sua natura
non deuet causae continentia diuidi l. 9, nulli C de Iudiciis Cap 1,
de causa poy, et progr, et citari absurdum ne in vna eademq; causae
diuersa

diuina proferantur iuris, ut aduertit Sapia, de sent. et re iudica
 gl'a. 7. q. 2. Speculat. 2. num. 64. Gratian dicitur forens,
 Cap. 691. sextotum, et probatur in l. quoties (de iudiciis et in
 l. 1. ff. de off. Praefecti Praetorii; Ex quibus prouenit quod sen-
 tentia in isto casu facit ius quoad omnes iudices, taliter quod si
 postea in alio tribunali, etiam diuerso, pronuntia pronuntietur
 contra eam secunda sententia erit ipso iure nulla, notant
 id, in Cap. inter Monasterium, de sent. et re iudic. et praecipue
 Felinus, num. 15. Francii, Milan, lib. 1. Decis. 25. nu. 7.
 Sese Decis. 157. num. 7. tom. 2. alias namq. tota iuris r'o
 rerumq. iudicatarum auctoritas inueteretur aduersus publicum
 Bonum, quae erim dabitur discordantibus Pace, si nec legitimis
 sententis discordia sapientia, ut dixit Casiodorus Lib. 1
 Variarum Cap. 8, et refert Petrus Greg. Tholosanus, in Syntaxi
 iuris lib. 2. section. 26, videndus Steph. Gratian dicitur,
 § 89, num. 15, et 16, et num. 22, 34, et 35 -

Sed obiter de isto inquirere oportet sit nec ne Utilius et con-
 uenientius iudices habere Naturales, an potius Exteros, et
 in hoc dubio (quod potius ad politicos quam ad nos pertinet) Video
 Bartolum pro Extraneis aduocantem in l. nullus, et ibi
 Ioannes de Platea (de diuers. obli. et apariter iudicium lib.
 12, quos sequitur, Paris de Puteo, de Syndicatu, in l. pro
 Statutum Civitatis, et in l. pro aresor, num. 18. Abiles, in
 Cap. Praetor, Cap. 4, in l. pro, Fierro, num. 1. et 2, quorum
 auctoritas non leuibus iubatur rationibus, nam Magistratus
 qui iudicando praesunt atq. in sceleratos et in fontes ius am-
 muerbendi habent oportet liberos esse ab odio, amicitia aliisq.
 affectibus Ex quibus animus, vel ad seueriorem punitionem
 quam ius permittit vel ad nimiam clementiam sepe sepius
 mouetur, et inclinat, nec dubium est Simultates inimi-
 citias

mimicitias atq' odia inter Cives oriri, cum Cives in conciliem suam
animaduerit, et ob id facilius ad clementiam et gratiam animus
inclinetur, Volens haec damnare et Pericula evitare ut bene ad-
uertit et Exornat Casareus, in Catalogo gloria mundi p. 11. con-
serat l. 22. in pmi. et Verbi concisus et si ponderosi restant Julius
Paulus lib. 5. Sententiarum tit. 12. qui postq' retulit quod munus
ficale non permittit Exereri in provincia propria, subnectens ratio
dicit, ne aut Calumniosius aut gratiosius apud suos esse Videatur, cui
consona est legis partitq' decisio, l. 11. tit. 18. part. 1. ubi, suspectas
quidem aber que queria mai este aut Perierit l. Desagradas alor
que mal quines; alia Vide apud Patricium, de iuris, Reipub. q. 2.
Sed his non obstantibus adhuc verius est et convenientius Exereri
quod munus iudicandi per naturales Veriuscuusq' Proviris exer-
ceatur, nam longe melius Cives quam Exereri bono consulerit comuni
ut ipse Patricius loco ubi proxime aduertit, et ita obseruatum fuisse
afirmat a Romanis, Carthaginensibus, Atheniensibus, Lacedaemoniis
et aliis, qui omnes sui Cibus iudicandi tradiderunt potestatem
et in Venetorum iudicia Republica, in qua nec iustitia nec seueritas
deest, Exereri nullus est locus, et ex huiusmodi iudiciis nullae
discordiae, nullae editiones oriuntur, testatur etiam Ripa, de
Iure, de Remedio Conservandq' vberitatis, Cap. 5. anm. 155. nec
defuit Provincia que nedum Exereri Excluit, sed in qua
nemo Iudex Exereri poterat qui non haberet liberos et per
tertiam generationem ortus fuerit in ea ut referunt Strabon
lib. 4. Pagra, et Cagnolus in lq. 2. § Exereri, num. 189,
de orig. Iuris, quod etiam de iure communi admittum edat
l. Cuius § Et tutor, et Curat. lq. fm. C. de of. Procurat.
lq. vna Cui Curiat. vbi Caut. lib. 10. Donzellus, de ma-
gistra, lib. 2. Cap. 5. ex num. 29. Ricus Collectane
2020, Flaminio Decii, 479. Menochius, cons. 80, num. 10,
et cons. 112, num. 61. Cornarius de Solorcerno de
gubernatione

de gubernatione Indiarum lib. 3, cap. 1, et lib. 4, cap. 4, num.
 301, et Aristoteles 3, Politicorum, agens de bene fundanda Republica
 dicit, quod novi mores non debeat honoribus Civitati participare, et
 quod Cives antiqui qui mores Patrie bene noverunt illi sunt preferendi
 nec consilium eorum Ceteris agendum est, ut habemus Calistianus
 8, Uiqueque sola Ceteris experientia probata fide, facit etiam, nam
 Ceteris proprium prater negotium suum gerere nihil, et potius lucro
 et Curiositate intendere quam publicum bonum probare curare, Cap.
 Reges 3, q. 6, Ex his dixerunt Petrus Gregorius lib. 47 Syntagma
 Cap. 10, num. 13, et Thomas Coggi de sacra poli, lib. 3, tit. 1
 Ex nam. 23, quod Ceterorum amicitia nil aliud est quam
 Republice naturalis Civium et Regnicularum Caput et verecundia
 notat Flauarete, consil. de Monarchia dist. 17; et ad id
 quod dicitur quod Cives naturalis vel odio vel amicitia, commo-
 aut acris quam deset Viscentur Delicta aut mitius, quam
 iustitia flagitat cum sentibus dimittantur, facile Respondetur
 nam in Ceteris ludibus hoc magis suspicari potest, naturalis
 namq. non ita amicitia indiget ut Ceterorum et sic ut amicos
 querat et acquirat, laborare Curat, ut bene notat, Lucas de Penne
 in 1, quinquies C. de omni agro deserto lib. 11, Unde dicit, Te,
 sentis in luno solo sum habeo neminem huius neq. amicum neq.
 cognatum, quare ob rem cupio parare amicos et factos beneficium
 et hoc dicit et facit iudex alienigena, et sic facilius in consilio deui-
 abit que pericula in originariis et antiquis habitatoribus non
 presumuntur, mo libere iustitiam Execrabunt et Patrie moribus
 facilius se accommodabunt, quod maxime amicos et benevolentiam
 trahit et conurbat, sicut et contrarium iurga et seditiones parare
 solet, ut Experientia, non sine magna dolendaq. Republicarum
 Clade sepius demonstravit, et apud Sacerdotes non adhibebatur in
 Regem, neq. ad Sacerdotium alienigena ut legitur Pentateuchus
 Cap. 17, non poteris alterius generis hominem Regem facere
 et repetitum Exstat Cap. 18, et Hieremias Cap. 5, et 8, minatus
 est populum quod adducet ad eum gentes de longinquo, quod etiam
 fuit apud Hispanos observatum, et non dubie elicitur et probatur.

Ex his

Exhibi que adducit Molina, & Hispanorum Annalen. lib. 1. Cap. 2. num. 11. Vbi probare intendit quod Hispaniarum Regnum, Gothorum tempore non successione, sed electione deferretur —

que Conoceramos Juces de Corte y Consejo Reles que sacan a Francia Caballos, Salitre, o, otros Detechos de Guerra Et. 1. et L. 2. nostri tituli —

que res ex nostro Regno extrahi non possunt neq. in Galliam adu-
portari, periculis enumerantur in l. 30. et 31. libri primi tituli 18
Recopilab. in Variis Scholibus reperuntur copiatz, in el libro de sus
Ordenanzas Reales a fol. 437 — Vbi sunt poeny contra transgressores
Stabilitate, sed quia Prorex in causis predictis (necno quo iure)
notionem et punitorem sibi et iudicibus militariibus competere pretende-
bant. et de facto aliquas huius generis causas particulari commissione
delegarunt auditori Exercitus, qui solum in milites iurisdictionem
habet. se Pidio per Reparo de agrario. (Et ex nostri legibus patet)
et quamuis in prima supplicacione non fuit plene satisfactum, nam
Responsum fuit; que el Conocer los Tribunales de Corte y Con-
sejo en los casos dichos se entendiese no interuiniendo extran-
gero con el natural, auiendo Repliado el Reyno seruiendo
por los Alcaldes de Corte y los del Consejo Conoqcan de los
dhos Delitos aung con los naturales interuengan estrangeros
y parece se nego este conocimiento auiendo guerra con Francia
si bien entados tiempos han conocido y Conocen los dhos tribunales,
quod necdum procedit nostrarum legum dispositione abente, sed
etiam de iure, nam iudex militari solum in personas sibi
subditas iurisdictionem exercere potest, Cuius iuridictio non
coheret territorio, sed solum personas concernit, et hoc residet
in Prorege tanquam Capitanen generalis, et bene Explicant
Marcus Anton Surgen lib. 1. de Heredit. illu. Cap. 22.
num. 11. Moscatelli, de Doctorum autor, p. 3. num. 48. ibidem
de fisco Cap. 4. num. 62, et est verum in l. 1. et fin. C. de off.
magis, mili. nec qualitas delicti in hoc casu tribuit iurisdictionem

iurisdictionem, ut latissime et docte probat, in aliorum scriptis Ma-
ximi Giraldi cor. 79. per totum. Vbi admodum accurate materiam
videbitis tractatam et resolutam, —

Solum additio quod nostrarum legum prohibito exportandi ad Pa-
rtias arma et alia quae in eam referuntur etiam iure communi
fundantur in l. 4. et l. 2. C. quae res Exportari non possunt
ubi Doctoris, et post alios Carril. Poyet, de Regi. Castrol. p. 1.
cap. 9. num. 80, cum sequentibus, —

que el Consejo no conozca en Primera instancia de
ningunas Causas Civiles ni Criminales, exceptando
Las Causas de Fuerzas en quanto a presorio, o,
en quanto a traba de interpretacion, o, Validacion
de nueva gracia y merced, y sobre cosas de Alimen-
tos, y no en otros casos I, 4. nostri tituli, —

Omittere multa quae Saecula induerunt, quia de illis aliqua supra in-
dicta sunt, solum illud examinare utile fore existimus, an
causae quae sepius ventilari solent super inquietationibus in
Sedilibus aliisq. prelationibus per seculares in ecclesiis habitos
deveant in prima instantia introduci ante la Corte mayor
modo principaliter inter dicta possessionis proponantur, modo in-
cidentes, Criminali iudicio ob spoliis vel perturbatione intentato
in qua emulanda questione, si prolixius hoc fuerit commentum
non deest culpa adscribi, tum quia materia alius petit
examen, tum etiam quia in ea diversa observantia iudicia
et unumquodq. Venerari necesse est, —

Præterea questionem (quia de ea sepe dubitari vidi) aliquantulum
tractabo diffusius, quam nostri commentarii breuitas exposulat,
et ad eius disputationem allicior, ne in re tam gravi Vniuersi
Friburnalis iurisdictionis sit controversia et incerta, imo ut dici solet
sub literis, nam non sufficit ad Validitatem actus per iudicem
gesti —

quasi, virtutem faciat ut iudex, sed oportet quod sciat se iudicem esse
Bartol. in l. quero, in fin. ff. de eo qui pro tutore. et in l. multum
viter et. ff. de cond. et demonst. Pala. in l. dicitur, in prin. et
nota quod arbitres ff. de Receptis et qui arbitri, quasi ignorantie nullus
sit certus effectus, ut bene advertit Innocent. in cap. ex conquisitione
de Rescriptis, sp. l. Unde apud nostrates communis consensu illud est
probatum axioma, quod ante omnia deest iudici de sua iurisdictione
relinquere, ut notatur in cap. Ismanus, et si vero cum duobus sp. l. de
Reappellation. Mandat. in Reg. 2. q. 1. anm. 13. usq. ad num.
10. Paulus de Castro in l. de iudici, iudici, -

Sed ambiguum ad disceptationem iuris pertransiamus, quid per
leges Regni stabilitum sit videamus, -
et primo refero leg. 4. lib. 2. tit. 4. Recop. de anno 1536 et
post eam. leg. 30. lurianum anni. 1642, quae quidem
licet casum non decidunt adhuc eas ponderare oportet, ad hoc
et praesenti questio cautiue elucidetur. Verba legis antiquae ita
se habent, -

Legem hordenanzay agrario Regarado deste Reyno todas las causas
asi Criminales como Civiles, se deven Conocer ante los Alcaldes
de Corte, y Remittir el conocimiento de las del Consejo a la
Corte exceptando, que en Consejo de primera instancia
se puedan introducir y conocer, las causas de fuerza en quanto
alo poveroso, y quando se trate de interpretacion y Validacion
de nueva gracia y merced, etc.

Sed quia ea huius legis verbi non pauca dubia promanarunt
in comitiu seu curia dicti anni. 1642, me in illis degente
ut magis licium celeri Expeditione esset consultum quod Libero
rescripto publico, ut dixit Justinianus in l. Propterandum
iudici, primum fuit, quae quaedam introduce in Consejo
en primera instancia los Pleitos que fueren de fuerza y des-
pues secular Civilmente, sin que aya obligacion de Remittirlos
alorte, -

Hic presuppositis

His præsuppositis advertendum est quod in hoc Regno Senatus cog-
noscit de lausis Praesoris, etiam de Rebus Ecclesiasticis, et inter Eccl-
siasticos ut testatur clarus lit. Cui concordant utriusq; Curie
Curie et Regij, num. 36, quod dicit esse præscriptione acquiritum
Ferdon Page decii, l. omnino videndus -

Sed ut Clarus notat in præcitato loco etiam seculi consuetu-
dine, etiam de iure cognitionem prædictam posse iustificari, tenent
et defendunt gravissimi Authores, ex ea potissimum Ratione
quia poseri Dei spiritualis quid corporale reputatur, iuxta notata
per Archidi, in Cap. 1. de Restit. Spo. Cabaret, in Clementina
Dispendiosam, et Iudicis, qta magna, in Cap. literas, de Iura
Calum, de quibus infra latius agendum, erit -

Item est advertendum que est Tribunal de la Corte, est antiqui-
simo deste Regno, como consta del Cap. 1. tit. 1. lib. 2. del
fuero general, y por el Cap. 1. del titulo 2. de las Ptas. o,
apelaciones, quod etiam probat Orgenese in libro, intitulado, no-
titia Vtriusq; Sacrorum, Lib. 2. Cap. 6, huic satis specialibus Verbis
atribunalibus Alcaldorum (loquitur de Iudicibus hordianis
in Varis oppidii constitutis) ad Senatum Cui Curie maioris no-
men erat (dicha o y Corte mayor) appellabatur, huic præerat
Rex ipse aut eius Vicarius, aridebant Consiliarij Alcaldes de
Corte dicti, et Processus a Iudicibus senatus maioris Curie nefas
erat appellare, posterioribus tamen seculis facta est potestas liti-
gantibus ad Principem aut eius magnum Consilium Supli-
comdi, quod factum huic Curie auctoritatem (que summa erat)
non mediocre labefactavit. Sic Consilij Regij in privatis nego-
tius Jurisdictionem admodum dilatavit; quod etiam confir-
matur ex quadam Scheda Regia de anno 1526, que
reperitur en el libro de las Ordenanzas Reales fol. 203,
et ex alia eiusdem anni, licet aliquantulum posteriori
etiam ibidem inserta -

His suppositis et prælibatis dicendum est Jurisdictionem in
casibus

in casibus in dictis legibus, magno Senatus attributum esse cumulatiue
ita ut frequentiori locum sit, nam solum dicitur quod possunt causas
super spolio seculari introduci in Senatu in prima instantia et,
Verbum possunt, non indicit necessitatem, neq' aliorum iudicij
privacionem, gl'a que ad hoc solet communiter allegari in l'g
sepe audiri, in v'bis necessitas ff. de officio presid, l. non quid,
quid ff. de iudicis, plura cumulant Petrus Sordus, cons. 28
pertusum lib. 1, et Steph. Gratian, d'cept. forens, Cap,
655, num. 75, idem Sordus, decis, 268, num. 5. -

maxime cum in dubio semper presumatur iurisdictionis cumu-
latiue, et non privatiue concessa. l'g. fin. C. de iurisd. om. iud,
l'g. 1. C. de offit. Prefecti v'bis, Cap. per hoc de hereticis lib. 6,
Clement. 1. eodem tit, que iura et alia in congruacionem
adducit Jacob. Canger, lib. 2. var. Cap. 2. anum. 220,
Gratianus d'cep. forens, Cap. 270, num. 13, cum l'g. l'ib'g
sed ad perfectam dubij explicacionem maius axiomatici
huius Examen Requiritur -

et ad hoc constituenda est Regula (quam nullus doctus in iur.
abitur) quod quando decanico concedenti iurisdictionem
non constat presumitur iurisdictionis cumulatiue, non privatiue
concessa, ut v'bre precipitatis auctoritas probat, Menoch. lib. 2.
presumpt, 18, num. 25 et 26 -

item pro Regula invariabili est supponendum, quod licet
certis causis, vel certis personarum alicui iudicij
conceduntur, non videtur ea hoc iurisdictionis privatiue, sed
cumulatiue concessa, nisi contrarium expressa concessio
verba persuadeant, sic concludunt Felinus, in Cap. Ceterum
num. 4. in fin. de iudicis, Rom. Cons. 7, num. 6, l'ib. 4,
Afflictis lib. 1, ad constitutiones Regni, Pub. 4. annu 31,
imo requiritur quod concessio sit, verbis taxatiuis vel
negatiuis concessa, Angel. in l'g. 1. C. vbi et apud que
in integrum restitutio petenda sit, Felinus in Capite
pastoralis

postorali colom. 2, Ho limita 3.º de off. ordin. Aserius cons. 22, num. 17
 lib. 1, Barbosa qui alios refert in lg. 1. de iudic. art. 9, num. 39, —
 Sed neq. hoc procedit in derogationem iurisdictionis hordmariz, nam dabo
 etiam Verbis tacite seu negatiue non cauetur p. iudicium iurisdictioni
 hordmariz immunitati per concessionem limitata ad aliquas causas speciales
 factam, per tex in lg. 2. de off. delegati, lg. 1. C. de off. pref. facti vrbis
 probat latissime Ludouicus Romanus cons. 242, et cons. 333, num. 1.
 et ratio est quia iurisdictionis fuerunt iure publico introducte, lg. supra vbi
 gla. de iurid. omni. iud. et non est dubium quod magis fabris publico
 consultum erit si sint plures iudices quia iustitiam administrarent, quam
 si per paucos hoc munus exerceatur, nam ut dixit Imperator, in d. leg.
 1. C. de off. pref. facti vrbis melius conseruabitur annona, si ad vnam
 potestatem tantum pertineat de illa procurare, Ex quibus et aliis pro
 nostra sententia concludunt, Pecius cons. 3, num. 3, Prammaticus
 cons. 2, num. 3, Rolandus cons. 8, num. 10, lib. 2, Cecianus
 cons. 113, num. 3, lib. 3, Iacianus de Probab, lib. 1, g. 31,
 num. 16, Garcia de nobilit, gla. 1, num. 1, vbo pro qua —

opposita vero sententia solum procedit quando in concessione expresse re-
 peritur, quod nullus alius iudex cognitionem habeat, ut eleganter ad-
 uertit Menoch, lib. 1. de arbit. q. 40, num. 3, per tex, vbi dicit
 C. de diuer. offi, lib. 12, quem adhuc commendat Bart, ibidem
 num. 1, et Jason, in lg. 2, num. 11, C. vulg, alios refert
 Menoch, in pragmat, primum, 18, num. 18, —

quod euidentius procedit in nostrorum legum sanctionibus vbi con-
 sideratis, in quibus nil de iure neq. reperiatur neq. extat, Ex quo po-
 sit induci private fuisse concessam iurisdictionem, imo potius Verba
 clare indicant admitti ambarum iurisdictionum Concursum; sed quia
 presentis questionis difficultas tota consistit in examinando, vtrum
 in maiori huius Regni Curia, vulgo dicta la Corte mayor
 possint introduci causas que sequi debentur, super articulo possesso-
 rio circa sedes aliasq. in Ecclesiis prelatias, inter personas seculares
 modo similes causas intententur perrecta Criminali querela, super
 iniquitate, perturbatione, seu spolio, et incidentes super possessione
 modo

modo intentetur principaliter super ipsa possessione, et interdicti Retinendae
Vel Reintegrandae

Præsens questio per Regulas iuris communis venit decidenda, nam si ad leges
Regni ~~Recurramus~~ recurramus, nihil super ea stabilitum inveniemus
licet inspicere non potest quod consuetudo immemorialis existat, magne curie
iurisdictioni —

Sed ut eam disputandam agrediamur, quod secularium iura aliæq; præcedentia
inter laicos, non sunt iura spiritualia, maxime si non competant ex concessione epi-
scopi, alteriusq; Superiori Ecclesiastica, iuxta notata per Innocentium, in Cap.
abolenda, de sepulchris, Cardini, in Clementi, l. q. 7. in fin. eodem tit. Unde
Vendi, transferri et alienari possunt, quia ea que vere et proprie spiritualia non
sunt licet sint spiritualibus annexa, apud ante vendi et pretio stimari possunt
cum illa annexione remota vel spiritualiter remaneat in eis, ut advertit Sum-
morum. gl. 2. num. 42. in fin. Verbo sed pro explanatione, tit. de electione
sepulchre, et in propriis terminis quod pro Cappella seu sepultura possit
et dari et accipi pretium rationi situs vel digniori loci quia hoc
non videtur spiritualia concernere, concludunt Soto de Just. et iure
lib. 2. q. 7. art. 1. Petrus de Aragon, super Civem Thomam 2. 2. q. 100
art. 4. Perez de Lara, de anniversariis et Cappellan. lib. 1. cap. 25. num.
17. Salazar. de iure et consuetud. cap. 10. num. 24. quibus addendum e-
Salcedo, de lege Politica, lib. 2. cap. 7. num. 29. Nbi aserit, quod licet
Patronatus laicus sit rei sacre annexus, est secularis, dom. Joannes
de Solorzano, de Tubernat. Indiar. lib. 3. cap. 3. num. 7 —

nec ob novitatem dicitur ut est revocandus, tum quia talis habet
Patronos, tum etiam quia communis Doctorum placitum est receptum, quod
secularium iura non sunt de se ipse quid spiritualia, sed annexum spi-
rituali quia sunt in Ecclesia, ut bene explicat Summorum, in Capite
quanto, num. 1. et duobus sequentibus, de iudicio; quem sequitur. Rod-
de Curte, in tracta, de iure Patronat. tit. in Ecclesia num. 18. Unde
quamvis laici sint iurium spiritualium incapaces, non tamen horum
iurium incapaces existimantur, licet hoc ex gratia eis permissum esse
ascribit, Ostiens. et Summorum, in d. Cap. abolenda, et ex hoc posunt
laici acquirere ius sepeliendi in ecclesia, retinendi arma et insigni-
a bonis, sedendi in eminentiori loco et alias similes præhærentias
in terminis

Ut in terminis concludit post alios quos in comprobationem adducit
 Steph. Gratian. discep. foren. cap. 110, anum. 12, et cap. 210
 num. 32, et quod magis est competunt et dantur pro iis iuribus
 conservandis et retinendis demeritis possessoris, ut cum pluribus probat
 ipse Gratian. in di. sp. 210, num. 39, cum duobus sequentibus
 Ex quibus elicitur veritas nostre sententiæ, nam si iura ista
 spiritualia essent, neq' a laicis possideri possent, neq' essent gratiosi sti
 mabilia —

Oportet etiam prælibare quod possessio etiam Rei spiritualis, quid
 temporale et profanum consistat, iuxta celebrem gl'iam in cap. literas
 de Jurament. Cathem. Ita in cap. dilectus, de elect. Similis gl'ia
 in cap. literas, de Restit. spol. nec repugnans est quod respectu
 cuiusdam rei petitorium sit ecclesiasticum et spirituale, et possessio
 temporale et profanum, nam hæc inter se nihil commune habent
 l. naturaliter, § nihil commune ff. de acq. poss. Guidon Papæ
 decisi. l. num. 2, et quod possessio etiam rei spiritualis quid
 temporale sit, probantur Ceballos qui plures refert, communium
 contra communes q. 50 §. num. 1. Gaspar Rodriguez de
 annui Redit. lib. 1. q. 17, num. 60 et 61. Balasius, consult.
 99, Dom. Covarrub. pract. cap. 38, num. 1. et alij infra citan-
 di —

Ex quo auctores præfati inferunt quod iudex laicus potest
 cognoscere de possessioe Rei ecclesiasticæ, dumtamen agatur in
 terdicto retinendæ vel recuperandæ, nam in interdicto a digni-
 cendæ requiritur color tituli et sic in eo diversa militat ratio
 ut observant Guidon Papæ, q. 1, et cap. 88, Nauarro in
 cap. cum contingat, de Rescriptis, Osaschus decisi. 116, qui
 latissime probat posse iudicem secularem, de Rei spiritualis posse-
 sione cognoscere, Anton. Thesaur. decisi. 82, et decisi 117, Gas-
 par Rodrig. obi. 1. Balasius, cons. 11, num. 1. et 2, et
 plures e prædictis auctoribus hanc cognitionem attribuerunt
 iudicibus laicis, etiam in possessioe rei ecclesiasticæ et inter perso-
 nas ecclesiasticas, de quo summe meum non profero iudicium
 quia

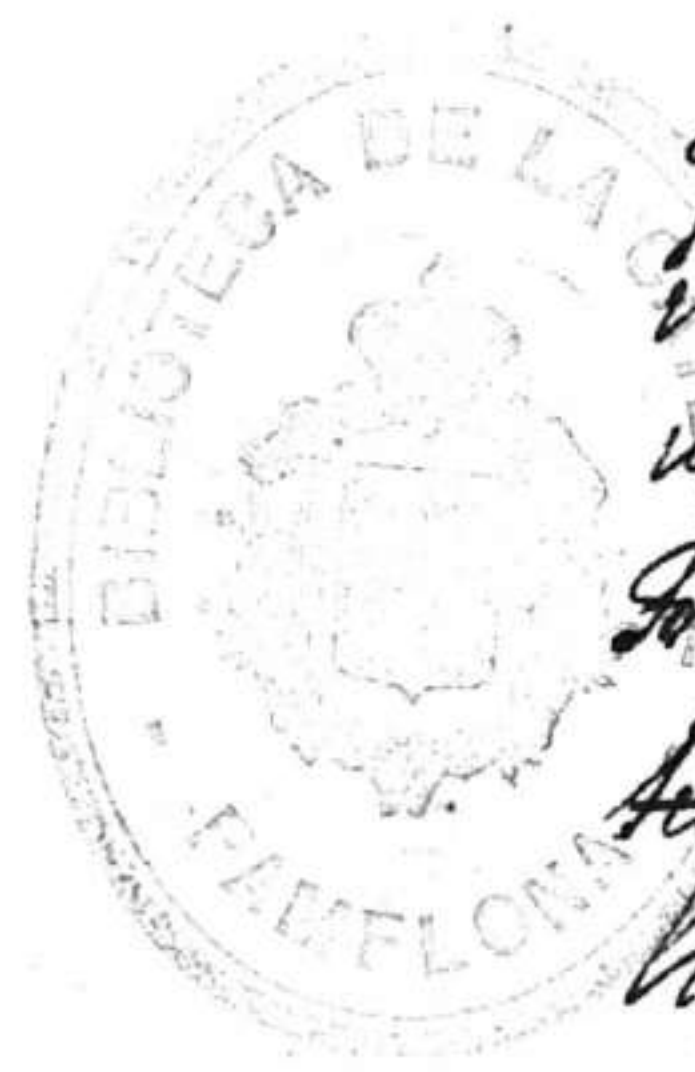
quia horum sententia summa ratio videtur, neq' in hoc facienda est
distributio, inter iudices supremos et inferiores, ut notat Ceballos
D. q. 504. quia in omnibus equalis ratio subistit, quod non est
intelligendum in causis et negotiis in quibus per modum extra-
iudicialis defensionis ad senatum in quo Principi residet aut
ritas recurritur, iuxta ea quae latissime ad hanc fundandam iurisdic-
tionem adducit Salzedo, de Sede Polit. lib. 2. cap. 7. per totum.

Sed His omnis quia ad questionem presentem parum aut nihil
conducunt, quod indubitatum videtur est, quod in causis poses-
sionis, inter laicos vestantes de rebus ecclesiasticis spiritualibus
emeri, ut sunt prebendae, de quibus agimus, iudex laicus
erit competens, et liquet manifeste ex his quae post Gayl
Blenoeh. Rebuff. Cacheran. Afflicto, Boerium, Crabet, Camp
Horrel, Paz. Tubierrez, Bobadilla, Petrum Barbosa, Moneta
Bernardum Puerorum, et alios quos sigillatim referunt Augustus
Barbosa, in collectaneis ad Decretales, in cap. tua Q. 5. num. 3.
de Accusis, Anguian. de legibus, lib. 2. controuer. 19. Cardus
de Praris, effectu 2. Clericatus, num. 298. Vbi constituit
Regulam, quod iudex ecclesiasticus non potest cognoscere de
causis clericorum, nisi super possessione huiusmodi, dum tamen non cog-
noscat de titulo, idem probant Jacob. Carrer, var. lib. 3. cap. 14
Fontanella de Practic. tit. 7. gl. 3. p. 10. num. 48. Ludovicus
Porti de manut. obseruat. 6. arum. 27. nam licet praedicti aut
res casum nostrum non abrigant, loquuntur tamen in strictiori bus
terminis, quibus adendus est Steph. Gracian. dices. forens.
cap. 238. per totum, Vbi octo et viginti conclusiones subnectit
et in aliquibus ex eis iudicium secularium iurisdictionem in
causis possessionis, non omnino negat, et licet contrariam sententiam
ut sequi non amplectatur, nititur ea ratione, quod quando agitur
de possessione rei spiritualis in quolibet interdicto est semper
probandus titulus saltem coloratus de quo iudex laicus cognos-
cere non potest, Unde cum in casibus, de quibus in nostra questione
hoc videtur

questione hoc necessarium minime est sequitur quod etiam iuxta huius
 authoris sententiam exit iudex laicus competens ad concionandum —
 neq' hinc aduertatur quod Barboza affirmat, cum Maranta, Carolo
 de Fransi et alii, in votis decisivi lib. 3. voto, 76, num. 82, sci-
 licet quod iudex ecclesiasticus semper est competens ad cognoscendum
 de rebus que tangunt spiritualitatem (quod ego minime nego) ex
 quo illatius probat, quod iudex ecclesiasticus deest private cognoi-
 cere, de precedentibus in Processionibus inter confraternitates laicorum
 ex Bulla Gregorij 13, que incipit. Expocit Pastoralis officij
 quam referunt, quarant, in summa Bullarum Vbo Precedentia, Say-
 rus decii, 5. de of. ordm. Steph. Frat. decii, 132, per totam
 nam hoc intelligitur de Precedentibus in Processionibus et circa
 controuersias quas illij sedare et componere pertinet ad iudicem
 Ecclesiasticum, etiam respectu Regularium, ut definitum extat
 in cap. 13. sess. 25, de Regular. in sacro Tridentino concilio
 et respectu laicorum, quia modus et ordo incedendi in Pro-
 cessionibus deferendi habitus et similia sunt actiones spirituales
 Steph. Frat. 8. decii, 132, num. 3. et 4. Nauarro. cons.
 3. de foro compet. num. 6. lib. 2. et laici in his actionibus
 et aliorum cultum diuinum concernentibus subiungunt iudicio Eccle-
 siastico, ut late probat Salgado, de Protect. Regie p. 2. cap. 9,
 anm. 1. Vbi dicit quod modus et ordo incedendi in proce-
 sionibus, ferendi Crucem, et huius generis alia, sunt spiri-
 tuales actiones, cum Nauarro loco de quo supra, et Sara lib.
 1. cap. 24. num. 29, sed haec nihil contrarios faciunt. —
 et quamuis Jacob. Canzer, Nar. lib. 3. cap. 12, de content.
 iurisdic. num. 114. et seq. dicit quod si contingat inter
 laicos contendere super sedendi iura, vel alia preheminentia
 in ecclesia iudex competens est episcopus etiam inter laicos
 et non iudex secularis, et ad hoc probandum adducit Abbate
 et Ostiensem in cap. penult. num. 5. de regularis, Rochum
 de Curte, de iure patronatus, Vbo in ecclesia num. 16. Mo-
 linam, de Hisp. primog. lib. 1. cap. 24. Cenedo in collect.

4. ad Caput primum, de Vita et Honest. Cleri, et Pertrandum
Argentorium cons. 9; per totum, minime ex his nostra in aliquo
labefactatur Sententia, quia præcæpti Authores, et ipse Lanzerius
loquuntur, quando hic vertitur super proprietate, quod dicitur
anotio casu, aliud enim est de iure et proprietate cognoscere
et aliud de Possessione, nam proprietate et possessio non commune
habent, l. naturaliter, § nihil commune, ff. de acq. posses.
Unde dicitur quod quando agitur de mero possessorio, de mero facti
tractatur, et de re temporali, ab omni proprietatis iure abstracta
est. Hic clare elicitur quod si iudicium Criminalis intentatur nulli
ratione, nullaque singularitate, de iudicium secularium Jurisdictione dubita-
tus erit, quia si principaliter et Civili actione intentata illam exer-
cere non est prohibitum a fortiori hoc illis concedere deuenimus
quando agitur de possessione incidenter et principaliter de delicto
ad quod supponendum est quod pro turbata possessione duplici via
concedum est Experiri contra turbantem Civiles et Criminales
Ut observat Bald. in cap. licet causam, de Probat, ubi pro possessione
turbata actione iniuriarum competere affirmat quod legitur, ~~affirma~~
cons. 493, lib. 2, Corneus cons. 100, num. 2, ad finem lib. 2,
cons. 172, num. 3, lib. 3, et cons. 280, num. 4, lib. 4. Per-
gel. de Penus, inter consilia diversorum cons. 47, nu. 3, lib. 2,
Borinus in tractu Causarum Criminalium, tit. de glunibus violentis
num. 48, et in terminis quod contra turbantes in possessione
precedentiarum, et amoventes sedes, et Scamnia detur actio iniuri-
arum, et sit litia defensio ex parte turbati, cum Sara, Tur-
ller, Venedicto, Parlador, et alibi resolvit Stephan. Gratian
Dicesq. forens cap. 100, num. 10 et cap. 210, num. 32, et quod
possunt cumulari ex parte actoris iudicium Criminalis et Civi-
le est apud omnes notum, quia nulla in hoc casu adversatur
Regula impeditiva de quam cumulatio fieri nequeat, Ut
dicit Bald. in disputat. accusatus de vi turbativa colum. 2,
Verbo, item Certum est licita. l. interdictum § qui fecerit ff.
de furtis et cap. cum oporteat, ubi Innocentius, de accusatione,
subinfertur

Subinfertur ex his quod iudex qui de causa Criminali cognovit
 erit etiam competens, ad cognoscendum de Civili cum Criminali
 conulate iuxta notata per Bart. in d. § qui furem, et in l. §,
 § si dicatur. ff. de iur. iudic. etiam si alias in tali causa cognitionem
 non haberet, ut de iudice malefactorum (qui nullam in civi-
 libus cognitionem habet) testatur, Perusius inter, cogit. Crim.
 Diversorum coru. § 2, num. 12. lib. 2. Salycetus. in l. si quis ad
 se furem, colum. permitt. vbo atit ad condemnationem. C. ad
 leg. Jul. de vi pp. Cui datum est cognoscere ex incidentia de
 turbatione, et quod iudex alias competens, ratione incidentis effi-
 citur competens, est apud omnes explorativum ut patet in
 causa status iuxta tex. in l. quoties, et l. nulli C. de iudicis
 l. 1. §. de ordi. iudic. l. 2. in fin. C. de Pecunie iudicis l. non
 distinguemus § deliber. ff. de decet. arbitr. l. fin. C. vbi et
 apud quem. l. cum proponas C. de Rebus cred. l. 2. C. ad
 Exhibendy. Petrus Barbosa, plures referens ad l. venditor
 § 2, num. 185, de iudicis —

quod procedit quando utraq' iurisdictione (ut in nostro casu) pro-
 verit ex eodem fonte, nam aliud esset dicendum, si est di-
 versis promanaret Principiis, veluti quando una causa est
 Imperialis et spiritualis alia, iuxta tex. in cap. tuam. de ord.
 iudic. cogni. cap. decernimus, de iudicis cum similibus, neq'
 licet incidentia auferat competentiam, non purgat nec regit
 incapacitatem, ut bene Steph. Grat. di. foren. cap. 226
 num. 8, et 9. —

et si forte desideras quae dicatur questio incidentis, emergens,
 dependens, aut connexa, reperies Explicatum apud Menochius
 de arbitr. lib. 4. §. 45, et lib. 2. casu. 95. et in summa
 tene quod in causa dependens est illa quae quocumq' modo
 negotium principale tangit, ab eoq' originem trahit, et quae
 cum eo deest simul tractari et expediri ut patet Menochius
 docet Petrus Barbosa, in l. venditor. num. 185, de iudicis
 et haec de presenti questione sufficiant; —

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher due to the quality of the scan and the angle of the writing.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher due to the quality of the scan and the angle of the writing.